

JUSTITIA

ÎN ACTUALITATE

Anul IX Nr. 1-2/2017

- PROTOCOL INTERINSTITUȚIONAL DE COLABORARE PRIVIND EDUCAȚIA JURIDICĂ
- JURISPRUDENȚĂ ÎN MATERIE DISCIPLINARĂ
- STATISTICĂ JUDICIARĂ

REVISTA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

ANUNȚ IMPORTANT

Analizele, comentariile și sintezele din prezenta publicație nu exprimă în mod necesar poziția oficială a Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la problematica tratată, ci constituie opinia profesională și publicistică a autorilor acestora.

Reproducerea materialelor publicate este permisă numai cu acordul scris al conducerii Consiliului Superior al Magistraturii și al autorului.

Textul integral al Hotărârilor Plenului și Secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii menționate în cuprinsul publicației este disponibil pe pagina de internet a Consiliului – www.csm1909.ro, secțiunea „Hotărâri ale CSM”.

Numerele apărute până în prezent ale revistei „Justiția în actualitate” sunt disponibile, în format electronic, pe pagina de Internet a Consiliului Superior al Magistraturii – www.csm1909.ro, secțiunea „Revista Justiția în actualitate”.

Pentru informații actualizate permanent privind activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, proiectele și programele privind întregul sistem judiciar, date de interes public, comunicate de presă și declarații, redacția revistei „Justiția în actualitate” vă invită să vizitați pagina de Internet a Consiliului Superior al Magistraturii – www.csm1909.ro.

De asemenea, vă invităm să vizitați paginile de Internet ale celor două instituții specializate de formare profesională aflate în coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii – Institutul Național al Magistraturii – www.inm-lex.ro și Școala Națională de Grefieri – www.grefieri.ro.

Pentru jurisprudența instanțelor românești accesați www.jurindex.ro sau www.jurisprudenta.org.

Materialele publicate în acest număr al revistei au în vedere modificările legislative și jurisprudența intervenite până la data de 31.12.2017.

ANUNȚ

Revista Justiția în actualitate își propune să găzduiască materiale dedicate activității asociațiilor profesionale ale magistraților.

Ca urmare, adresăm invitația tuturor asociațiilor profesionale ale magistraților, legal constituite, să-și facă mai bine cunoscute colegilor activitățile și proiectele pe care le desfășoară prin intermediul revistei Consiliului Superior al Magistraturii.

Materialele privind aspectele sus-amintite, precum și alte probleme de interes general pentru magistrați, pot fi transmise prin poștă, la adresa - Redacția revistei „Justiția în actualitate”, Consiliul Superior al Magistraturii, București, Calea Plevnei, nr.141 B, sectorul 6, București -, sau prin e-mail, la adresa revista@csm1909.ro.

Materialele urmează a fi tehnoredactate cu fonturi Garamond 12, la 1,5 rânduri.

Vă rugăm ca, în cadrul materialului transmis, să indicați o persoană de contact (obligatoriu - cu adresă de e-mail și, opțional, numărul de telefon).

În cazul selectării materialului pentru publicare, vom contacta prin e-mail persoana indicată.

Redacția își rezervă dreptul de selecție a materialelor, precum și de corectură și editare, în vederea încadrării în spațiul disponibil și a respectării normelor legale și deontologice de comunicare în spațiul public, forma finală fiind supusă aprobării autorului care a transmis materialul.

Redacția

CUPRINS

SECȚIUNEA - I - LA ORDINEA ZILEI ÎN ACTIVITATEA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

- 1.1. | Direcțiile prioritare de acțiune ale Consiliului Superior al Magistraturii, pentru mandatul 2017 / 2022 (Mariana Ghena)
- 1.2. | Progresele înregistrate în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, în perioada de referință, din perspectiva atribuțiilor Consiliului Superior al Magistraturii, prezentate cu ocazia misiunilor de evaluare ale Comisiei Europene (DAERIP) (Alina Bărbulescu)
- 1.3. | Prioritățile Consiliului Superior al Magistraturii din perspectiva finanțării externe disponibile la nivel european și internațional (Marius Tudor)

SECȚIUNEA A II-A - DOCUMENTE STRATEGICE

- 2.1. | Raportul privind activitatea Consiliului Superior al Magistraturii în anul 2017
- 2.2. | Protocolul interinstituțional de colaborare privind educația juridică (Loredana Bălănoiu)

SECȚIUNEA A III-A – FORMARE PROFESIONALĂ

- 3.1. | Accesul în profesia de grefier (Luminița Cristina Stoica);
- 3.2. | Consolidarea componentei internaționale a activității de formare în cadrul Școlii Naționale de Grefieri – (Constantin Daniel Motoi);
- 3.3. | Strategia Școlii Naționale de Grefieri 2017 – 2020 – (Carmen Ioana Bălan)

SECȚIUNEA A IV-A – CARIERA MAGISTRATULUI & MANAGEMENT JUDICIAR

- 4.1. | Unele aspecte referitoare la concordanța art. 88 alin.2 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești cu dispozițiile art. 16 din Constituția României (Loredana Bălănoiu)
- 4.2. | Stresul ocupațional - privire generală și studiu de caz în privința judecătorilor americani (Oana-Octavia Munteanu)

- 4.3. Considerații privind posibilitatea unui judecător sau procuror de a desfășura activitate de voluntariat în cadrul unor organizații non-guvernamentale având ca scop protecția minorilor și a persoanelor cu dizabilități (Elena Roxana Popescu)

SECȚIUNEA A V-A - JURISPRUDENȚĂ ÎN MATERIE DISCIPLINARĂ

- 5.1. Aspecte din jurisprudența Secției pentru judecători în materie disciplinară în anul 2017 (Diana Marian)
- 5.2. Aspecte din jurisprudența Secției pentru procurori în materie disciplinară în anul 2017 (Daniela Câmpean, Alexandru Ionescu)

SECȚIUNEA A VI-A - MAPA MAGISTRATULUI

- 6.1. Jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) în cursul anului 2017 (Ruxandra Ghinescu);
- 6.2. Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) în cursul anului 2017 (Ruxandra Ghinescu);
- 6.3. Jurisprudența Curții Constituționale – excepții de neconstituționalitate admise în în cursul anului 2017 (Cristian Todoruț);
- 6.4. Sinteza recursurilor în interesul legii soluționate în în cursul anului 2017 (Rodica Duță);
- 6.5. Hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, în materia contenciosului administrativ și în materie penală, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în în cursul anului 2017 (Ana-Maria Coculescu)
- 6.6. Analiza comparativă a Legii nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice și a Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri iabile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite (Diana Gavriliță)
- 6.7. Scurte considerații referitor la modificarea taxei pentru eliberarea de copii simple de pe înscrisurile aflate la dosar, atunci când sunt efectuate de către instanță (Iuliana Corcoveanu)

SECȚIUNEA A VII-A - RELAȚII INTERNAȚIONALE

- 7.1. Adunarea Generală a Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare, 7-9 iunie 2017. Declarația de la Paris (Flavian Popa)
- 7.2. Reuniunea trilaterală Consiliului Superior al Magistraturii din România – Consiliului Superior al Magistraturii din Republica Moldova – Consiliului Superior al Procurorilor din Republica Moldova, din cadrul Forumului România / Republica Moldova în domeniul Justiției (Mariana Ghena)
- 7.3. Instanțe supreme în statele membre ale Uniunii Europene - Studiu de drept comparat (Alina Bărbulescu)

SECȚIUNEA - I - LA ORDINEA ZILEI ÎN ACTIVITATEA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

SCURTĂ PREZENTARE A DIRECȚIILOR DE ACȚIUNE PRIORITARE ASUMATE DE CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII PENTRU MANDATUL 2017-2022

Judecător Mariana GHENA

Președintele Consiliului Superior al Magistraturii

Consolidarea statului de drept și asigurarea calității actului de justiție presupun abordarea mai multor componente ale procesului de reformă, toate aceste obiective fiind subsumate unui obiectiv fundamental, acela al îndeplinirii de către Consiliul Superior al Magistraturii a rolului său de garant al independenței justiției.

În raport cu competențele Consiliului Superior al Magistraturii, este, fără îndoială, necesară identificarea și valorificarea mai multor pârghii care să permită o colaborare instituțională mai puternică, de natură a consolida sistemul judiciar și de a asigura, în mod real, echilibrul, siguranța și predictibilitatea drepturilor celor care se adresează instanțelor judecătorești.

Pornind de la astfel de premise, în ședința din data de 28 februarie 2017 au fost supuse dezbaterii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii direcțiile de acțiune prioritare ale Consiliului Superior al Magistraturii pentru întreg mandatul 2017-2022.

Analiza preliminară a situației de ansamblu a sistemului judiciar, precum și a problematicilor curente legate de gestionarea eficientă a actului de justiție, prin raportare la resurse și obiective, a condus la identificarea următoarelor direcții de

acțiune prioritare pentru mandatul președintelui Consiliului Superior al Magistraturii din 2017 și, în continuarea acestuia, pentru întreg mandatul 2017-2022 al Consiliului Superior al Magistraturii:

1. Independență – responsabilitate. Identificarea unor pârghii eficiente de întărire a independenței, corelativ cu creșterea responsabilității magistraților.

2. Independența financiară a sistemului judiciar. Salarizare magistrați. Asigurarea independenței reale a sistemului judiciar din perspectiva independenței financiare, prin intensificarea demersurilor pentru preluarea bugetului instanțelor de către Înalta Curte de Casație și Justiție. Elaborarea și promovarea unui proiect de act normativ distinct vizând salarizarea magistraților – aspect circumscris independenței justiției.

3. Asigurarea unui volum optim de muncă instanțe/parchete. Adaptarea resurselor umane la nevoile concrete ale instanțelor și parchetelor. Cadru legal mai suplu pentru asigurarea eficientizării activității judiciare.

4. Infrastructură instanțe și parchete. Infrastructură CSM. Îmbunătățirea infrastructurii și logisticii IT. Identificarea de soluții viabile pentru problematica sediilor și dezvoltarea performanțelor infrastructurii IT.

5. Comunicare. Elaborarea unei strategii de comunicare publică eficientă și predictibilă, în acord cu principiul transparenței instituționale.

Direcțiile de acțiune prioritare pentru mandatul președintelui Consiliului Superior al Magistraturii din 2017 și, în continuarea acestuia, pentru întreg mandatul 2017-2022 al Consiliului Superior al Magistraturii, au fost aprobate prin Hotărârea Plenumului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 162/28.02.2017.

Totodată, prin aceeași hotărâre, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a stabilit grupuri de lucru distincte, aflate în coordonarea unor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, în vederea gestionării activităților necesare atingerii obiectivelor circumscrise direcțiilor de acțiune prezentate mai sus.

Direcțiile de acțiune asumate de Consiliul Superior al Magistraturii sunt în acord cu rolul constituțional și atribuțiile legale ale acestei autorități publice și, așa cum vom arăta în cele ce urmează, urmăresc, în același timp, să valorifice repere esențiale consacrate de documente internaționale în materie.

● **Independență – responsabilitate.**
Identificarea unor pârguri eficiente de întărire a independenței, corelativ cu creșterea responsabilității magistraților.

În calitatea sa fundamentală de garant al independenței justiției (art. 133 alin. 1 din Constituția României, republicată), Consiliul Superior al Magistraturii apără corpul magistraților împotriva actelor de natură să aducă atingere independenței, imparțialității sau reputației profesionale a acestora.

Principiile independenței și imparțialității magistraților sunt consfințite de art. 124 alin. (3) din Constituția României, republicată, precum și de art. 2 alin. (3) și art. 3 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare. De asemenea, potrivit art. 2 alin. (4) din Legea nr. 303/2004, republicată, orice persoană, organizație, autoritate sau instituție este dator să respecte independența judecătorilor.

În ceea ce privește documentele internaționale care consfințesc independența justiției, relevante sunt următoarele:

- Principiile fundamentale ale Națiunilor Unite privind independența judecătorilor, adoptate prin Adunarea Generală a Națiunilor Unite în noiembrie 1985;

- Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară (Proiectul Codului de Conduită Judiciară de la Bangalore 2001 adoptat de Grupul Judiciar pentru Întărirea Integrității Justiției, revizuit la Masa Rotundă a Președinților Curților Supreme ținută la Palatul Păcii, Haga, 25-26 noiembrie 2002);

- Avizul nr. 1 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni referitor la standardele privind independența puterii judecătorești și inamovibilitatea judecătorilor;

- Recomandarea nr. (94) 12 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor;

- Carta Universală a Judecătorului;

- Carta Europeană privind Statutul Judecătorului.

Totodată, în Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare din 25.01.2017, una din recomandările formulate viza faptul că CSM ar trebui să întreprindă în continuare măsuri pentru a apăra independența justiției și reputația, independența și imparțialitatea magistraților.

Asumarea acestei direcții de acțiune ca o prioritate în activitatea Consiliului Superior al Magistraturii reliefează importanța identificării măsurilor necesare în vederea apărării independenței, imparțialității și reputației judecătorilor, îmbunătățirii cadrului legislativ cu privire la statutul magistraților, organizarea și funcționarea sistemului judiciar, precum și relaționării cu celelalte puteri ale statului.

● **Independența financiară a sistemului judiciar. Salarizare magistrați. Asigurarea independenței reale a sistemului judiciar din perspectiva independenței financiare, prin intensificarea demersurilor pentru preluarea bugetului instanțelor de către Înalta Curte de Casație și Justiție. Elaborarea și promovarea unui proiect de act normativ distinct vizând salarizarea magistraților – aspect circumscris independenței justiției.**

Independența financiară este o componentă esențială a independenței justiției.

Conform principiului 7 din Principiile de bază ale independenței justiției adoptate de Organizația Națiunilor Unite, este datoria fiecărui stat membru al ONU de a furniza resursele adecvate, care să dea posibilitatea magistraților să-și exercite atribuțiile în condiții normale.

De asemenea, Principiul 3 din Recomandarea nr. (94)12 a Consiliului Europei se referă la condițiile de muncă ca la o chestiune care influențează independența.

Punctul 1.8 din Carta Europeană privind Statutul Judecătorilor prevede necesitatea asocierii judecătorilor, prin reprezentanții lor și prin organizațiile lor profesionale, la deciziile referitoare la administrarea instanțelor, la stabilirea resurselor alocate și la repartizarea acestora pe plan național și pe plan regional. Ei sunt consultați, în aceleași condiții, asupra proiectelor de modificare a statutului lor și la definirea condițiilor de remunerare și de asigurare a protecției lor sociale.

În același sens, Avizul nr. 1 (2001) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni referitor la standardele privind independența puterii judecătorești și inamovibilitatea judecătorilor prevede, în concluziile sale, că „remunerarea judecătorilor trebuie să fie corespunzătoare cu rolul și responsabilitățile acestora și trebuie să asigure în mod adecvat plata concediilor medicale și a pensiei. Ea trebuie protejată prin prevederi legale specifice împotriva diminuărilor și trebuie să existe prevederi privind mărirea salariilor în raport cu creșterea prețurilor”.

Totodată, în Avizul nr. 2 Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni atrage atenția îndeosebi asupra necesității de a aloca resurse suficiente instanțelor pentru a le da acestora posibilitatea să funcționeze în conformitate cu standardele stipulate de articolul 6 al Convenției europene privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Așadar, o componentă esențială a independenței justiției este asigurarea independenței financiare atât a sistemului judiciar cât și a magistraților.

Consecvent priorităților asumate în cadrul acestei direcții de acțiune, pe temeiul art. 136 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care statua asupra preluării ulterioare de către Înalta Curte de Casație și Justiție a atribuțiilor referitoare la gestionarea bugetului instanțelor judecătorești, în ședința din data de 26 aprilie 2016 Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că se impune analizarea într-un grup de lucru mixt, constituit din reprezentanți ai Ministerului Justiției, Înaltei Curți de Casație și Justiție și Consiliului Superior al Magistraturii, a aspectelor referitoare la preluarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a atribuțiilor referitoare la gestionarea bugetelor instanțelor, de la Ministerul Justiției.

Ulterior însă, prin O.U.G. nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, art. 136 din Legea nr. 304/2004 a fost abrogat, fără consultarea sau avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

● **Asigurarea unui volum optim de muncă instanțe/parchete. Adaptarea resurselor umane la nevoile concrete ale instanțelor și parchetelor. Cadru legal mai suplu pentru asigurarea eficientizării activității judiciare.**

Asigurarea resurselor umane necesare și echilibrarea încărcăturii/post în raport cu volumul de activitate au reprezentat obiective

permanente ale Consiliului Superior al Magistraturii, în scopul creșterii calității actului de justiție, al creșterii capacității de autoguvernare a instanțelor și parchetelor, prin dezvoltarea componentei manageriale.

De altfel, unul din obiectivele strategice cuprinse în Planul de acțiune privind punerea în aplicare a Strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2015-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 282/2016, vizează tocmai „Optimizarea organizării și funcționării instanțelor și parchetelor”.

Dintre măsurile stabilite în vederea îndeplinirii acestui obiectiv fac parte și cele privind resursele umane pentru instanțe și parchete, implementarea indicatorilor de eficiență în cadrul instanțelor, elaborarea unei metodologii de calcul adecvat privind volumul optim de activitate al procurorilor și judecătorilor sau sistemul de repartizare aleatorie a dosarelor, printre instituțiile responsabile pentru îndeplinirea lor regăsindu-se și Consiliul Superior al Magistraturii.

Totodată, în Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare din 25.01.2017, se arăta că *„în ultimii trei ani Ministerul Justiției, CSM și sistemul judiciar au demonstrat voința și capacitatea de a lucra împreună și de găsi soluții pentru progresul reformei. (...) Cu toate acestea, abordarea unor aspecte precum echilibrarea volumului de muncă din diferitele instanțe și din cadrul aceleiași instanțe, cum ar fi modalitatea de a găsi soluții în ceea ce privește discrepanțele dintre volumul de muncă al instanțelor mari și al instanțelor mici și repartizarea sarcinilor între judecători și grefieri, au cunoscut progrese lente. Legislația menită să soluționeze aceste probleme nu a progresat în 2016, iar simpla acțiune managerială nu a putut oferi o soluție.”*

- **Infrastructură instanțe și parchete. Infrastructură CSM. Îmbunătățirea infrastructurii și logisticii IT. Identificarea de soluții viabile pentru problematica sediilor și dezvoltarea performanțelor**

infrastructurii IT.

Pentru o justiție eficientă, modernă și de calitate este necesară asigurarea unei infrastructuri adecvate, investiția în aceasta, în special în sedii și infrastructură IT, contribuind la eficiența actului de judecată și la încrederea populației în justiție.

Potrivit Principiului al III-lea - Condiții de muncă adecvate - din Recomandarea nr. (94) 12 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind independența, eficiența și rolul *judecătorilor, pentru a crea condiții de muncă adecvate care să permită judecătorilor să își desfășoare activitatea în mod eficient, se impune, printre altele, să se pună la dispoziția judecătorilor echipamente adecvate, în special facilități de birotică și informatică, în scopul de a lucra eficient și fără întârzieri nejustificate.*

La nivelul legislației naționale, printre măsurile stabilite pentru obiectivul strategic „Optimizarea organizării și funcționării instanțelor și parchetelor”, cuprins în Planul de acțiune privind punerea în aplicare a Strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2015-2020, se regăsește *analiza infrastructurii tuturor instanțelor, în vederea identificării spațiilor necesare amenajării sălilor de consiliu,*

Pentru obiectivul strategic referitor la „Consolidarea capacității administrative a Ministerului Justiției și instituțiilor din subordinea și din coordonarea sa” au fost prevăzute măsuri ce vizează *consolidarea sistemului informatic judiciar.*

De asemenea, pentru obiectivul strategic „Dezvoltarea capacității instituționale și decizionale a CSM, INM și SNG”, una din măsurile stabilite vizează *asigurarea echipamentelor IT necesare bunei desfășurări a activității Consiliul Superior al Magistraturii.*

- **Comunicare. Elaborarea unei strategii de comunicare publică eficientă și predictibilă, în acord cu principiul transparenței instituționale.**

Așa cum se subliniază în Avizul nr. 10 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni, drept condiție esențială a încrederii beneficiarilor în

justiție, Consiliul Justiției ar trebui să acționeze cu toată transparența.

Pentru îmbunătățirea imaginii justiției și a Consiliului Superior al Magistraturii, precum și pentru creșterea încrederii publicului în sistemul judiciar și în Consiliu ca autoritate publică, este necesară consolidarea comunicării cu celelalte autorități ale statului, cu celelalte profesii juridice și cu societatea civilă.

În Planul de acțiune privind punerea în aplicare a Strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2015-2020, pentru obiectivul strategic „Îmbunătățirea mijloacelor de comunicare externă ale sistemului judiciar. Activități de prevenire a infracționalității, inclusiv a corupției” au fost stabilite următoarele măsuri:

- Analiza practicilor de comunicare existente și a capacității disponibile în vederea implementării strategiei de comunicare

- Elaborarea unei strategii unitare de comunicare publică la nivelul sistemului judiciar

- Consolidarea compartimentelor de comunicare ale instituțiilor din sistemul justiției și formarea personalului cu atribuții în domeniul comunicării.

Printre instituțiile responsabile pentru îndeplinirea acestor măsuri se numără și Consiliul Superior al Magistraturii.

Totodată, măsuri privind comunicarea și elaborarea și implementarea strategiei de comunicare publică unitară au fost stabilite și pentru realizarea obiectivului vizând „Creșterea transparenței instituționale și a proceselor decizionale”, cuprins în Planul de integritate pentru implementarea Strategiei naționale anticorupție 2016 – 2020 la nivelul Autorității Judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 161/2018.

PROGRESELE ÎNREGISTRATE ÎN CADRUL MECANISMULUI DE COOPERARE ȘI VERIFICARE, DIN PERSPECTIVA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

1. ÎNTĂRIREA CAPACITĂȚII INSTITUȚIONALE A CSM ȘI A SISTEMULUI JUDICIAR

1.1. Noul Consiliul Superior al Magistraturii – membri

La 6 ianuarie 2017, *noul Consiliul Superior al Magistraturii* și-a început activitatea într-o nouă componență:

- o În data de 27 decembrie 2016 Senatul a validat alegerile membrilor Consiliului Superior al Magistraturii pentru toți cei 14 membri aleși reprezentând judecătorii și procurorii.
- o Cei doi membri CSM reprezentând societatea civilă, al căror mandat ar fi trebuit să înceapă la data de 1 ianuarie 2017, au fost desemnați de Senat la data de 4 septembrie 2017.

- o Conform recomandării 7 din Raportul MCV, prin HCSM nr. 162 din 28 februarie 2017, Consiliul Superior al Magistraturii a adoptat direcțiile sale de acțiune pentru întreg mandatul său 2017-2022, precum și grupurile de lucru aflate în coordonarea unor membri în vederea gestionării activităților necesare atingerii obiectivelor circumscrise direcțiilor de acțiune.

Noua conducere și-a propus dezvoltarea principiilor de **transparență** a activității CSM, îmbunătățirea **imaginii publice a sistemului judiciar** și a relației cu **mass-media**, asigurarea funcționării CSM în condiții optime, a unui **spațiu corespunzător** (având în vedere faptul că în prezent funcționează într-un sediu închiriat).

Pentru creșterea **transparenței**, alături de măsurile cuprinse în raportările anterioare din acest an, au fost avute/se au în vedere în vedere următoarele acțiuni:

- o *Consultări ale asociațiilor profesionale și ale tuturor magistraților* cu privire la proiectul planului de integritate cuprins în Strategia Națională Anticorupție sau cu privire la proiectul de legi privind justiția prezentat de către Ministerul Justiției;
- o Înființarea unui Grup de lucru privind comunicarea și elaborarea unui proiect al Strategiei de comunicare a Consiliului Superior al Magistraturii 2016-2023;
- o Transmiterea în direct și punerea la dispoziție a înregistrărilor ședințelor Plenului CSM și ale Secției de judecători;
- o O nouă interfață mai accesibilă a portalului CSM (www.csm1909.ro);

1.2. Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar și planul de acțiune: implementare

CSM susține eforturile MJ de operaționalizare a Comitetului de Management Strategic și de elaborarea a noului ECRIS. În acest sens, în data de 3 august 2017 a fost semnat Acordul de parteneriat CSM/MJ.

CSM/INM/SNG și IJ participă activ la implementarea măsurilor din Planul de acțiune aferent SDSJ 2015-2020, inclusiv prin elaborarea de proiecte în cadrul cererii de proiecte IP9 (alocare financiară disponibilă de 260 mil lei/57.7 mil euro) deschisă de MDRAPFE la data de 17 august 2017 în cadrul Obiectivului specific 2.3.

Realizarea măsurilor incluse în acest plan de acțiune va fi urmărită de Comitetul de Monitorizare al Planului de acțiune aferent SDSJ 2015-2020.

La nivelul CSM/INM/SNG și IJ urmează a avea loc o întrevedere pentru a analiza stadiul de implementare a Planului de acțiune, după ce în prealabil au fost centralizate măsurile adoptate conform planului până la data de 15 iulie 2015.

1.3. Strategia Națională Anticorupție

Declarație de aderare la SNA

În data de 17 iulie 2017, a fost adoptată Declarația comună a Consiliului Superior al Magistraturii, Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Ministerului Public de aderare la valorile fundamentale, principiile și mecanismul de monitorizare al Strategiei naționale anticorupție 2016-2020.

Declarația a fost semnată în contextul Strategiei naționale anticorupție pentru perioada 2016 – 2020, adoptată prin H.G. nr. 583/2016, în cadrul Obiectivului general 6 - *Creșterea gradului de implementare a măsurilor anticorupție prin aprobarea planului de integritate și autoevaluarea periodică la nivelul tuturor instituțiilor publice centrale și locale, inclusiv a celor subordonate, coordonate, aflate sub autoritate, precum și a întreprinderilor publice*, cuprins în Anexa nr. 1 la hotărâre, Obiectivul specific - *Consolidarea integrității instituționale prin planuri dezvoltate pe bază de analiză de risc și standarde de control managerial intern*, care prevede ca acțiune adoptarea declarației de aderare la valorile fundamentale, principiile, obiectivele și mecanismul de monitorizare al SNA.

În ședința din 18 octombrie 2016, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât adoptarea și transmiterea unei declarații comune de aderare la SNA pentru perioada 2016-2020 de către reprezentanții autorității judecătorești, respectiv Președintele Consiliului Superior al Magistraturii, Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, odată cu declarația de aderare urmând a fi transmisă și lista structurilor subordonate, coordonate sau aflate sub autoritatea instituțiilor publice anterior menționate.

Plan de integritate pentru sistemul judiciar

De asemenea, Plenul a hotărât elaborarea unui plan de integritate pentru întregul sistem judiciar, în cadrul Grupului de lucru care a fost constituit la nivelul CSM.

În cadrul întâlnirilor din 7 și 10 iulie 2017, grupul de lucru a elaborat proiectul Planului de integritate pentru implementarea Strategiei naționale anticorupție 2016 – 2020 la nivelul Autorității Judecătorești, pe care l-a trimis, spre consultare MJ, ÎCCJ, PÎCCJ, DNA, DIICOT, INM, SING, IJ, instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea, cu rugămintea de a comunica propuneri și observații până la data de 01 septembrie 2017, care vor fi analizate în cadrul ședinței grupului de lucru din data de 14 septembrie 2017, la sediul Consiliului Superior al Magistraturii, cu participarea reprezentanților tuturor instituțiilor judiciare..

1.4. Bugetul instanțelor

În ședința din data de 3 iulie 2017, Comisia nr. 1 – „*Legislație și cooperare interinstituțională*” a apreciat că se impune continuarea demersurilor realizate prin HCSM din 26 aprilie 2016 în vederea preluării atribuțiilor referitoare la gestionarea bugetelor instanțelor. Comisia a desemnat membrii Consiliului Superior al Magistraturii care urmează să facă parte din *Grupul de lucru interinstituțional constituit în legătură cu problema gestionării bugetului instanțelor* și a solicitat ICCJ și MJ să desemneze/confirme reprezentanții săi.

Aceasta a reprezentat unul din obiectivele stabilite prin Hotărârea nr. 162 din 28.02.2017 a Plenului CSM prin care s-au aprobat direcțiile de acțiune prioritare pentru mandatul actual al președintelui Consiliului Superior al Magistraturii și, în continuarea acestuia, pentru întreg mandatul 2017-2022 al Consiliului Superior al Magistraturii.

Cu toate acestea, prin OUG nr.90/2017 s-a abrogat art.136 din Legea nr.304/2004.

1.5. Derularea unor proiecte cu finanțare externă

- Mecanismul Financiar Elvetian - sunt derulate atât activități de formare cât și achiziții IT pentru INM și sistemul judiciar; în perioada de raportare s-a operaționalizat cadrul de implemenare (finalizat proceduri de atribuire de servicii) și s-au inițiat proceduri de achiziții IT;

- Mecanismul financiar Norvegian 2014-2021 - Proiectele cu Norvegia vor continua pentru 2018-2021 (buget de 4,1 mil euro), fiind axate pe formare în domenii de interes pentru sistemul judiciar (fiscal, TVA, proceduri, achiziții, cooperare judiciară internațională, child friendly justice, acces la justitie), precum și achiziții IT.

2. PROPUNERI LEGISLATIVE

2.1. Legile justiției

Prin Hotărârea nr. 974 din 28 septembrie 2017 Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a avizat negativ proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, a Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și a Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, transmis de către Ministerul Justiției.

De asemenea, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1148 din 9 noiembrie 2017 au fost avizate negativ Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, transmise spre avizare de Camera Deputaților.

Ulterior acordării acestui aviz, reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii au participat la ședințele Comisiei speciale pentru legile justiției în care a fost expusă poziția Consiliului cu privire la Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (nr. înregistrare la Camera Deputaților PL – x 418/31.10.2017), Propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (nr. înregistrare la Camera Deputaților PL – x 417/31.10.2017), Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 privind organizarea și funcționarea Consiliului

Superior al Magistraturii (nr. înregistrare la Camera Deputaților PI – x 419/31.10.2017).

Propunerile legislative menționate au fost aprobate de către cele două camere ale Parlamentului, legile de aprobare a acestora fiind supuse controlului de constituționalitate anterior promulgării (“a priori”).

2.2. Noile coduri

În aprilie 2017, Ministerul Justiției a solicitat sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii în consultarea instanțelor judecătorești cu privire la eventualele dificultăți cu care s-au confruntat în procesul de aplicare a noilor coduri în materie civilă și în materie civilă penală.

Dat fiind că de la intrarea în vigoare a noilor coduri (Codul civil, Codul de procedură civilă, Codul penal și Codul de procedură penală) s-a scurs un interval de timp suficient pentru a permite o evaluare prima facie a impactului de ansamblu al noilor reglementări, Ministerul Justiției urmează să organizeze un proces de analiză cu privire la această problemă, în materie civilă și procesual civilă, pe de o parte, cât și în materie penală și procesual penală, pe de altă parte, cu implicarea atât a instituțiilor din cadrul autorității judecătorești, cât și a membrilor comisiilor de elaborare a noilor coduri și a legilor de punere în aplicare a acestora.

În acest context, la data de 14 iulie 2017, CSM a comunicat Ministerului Justiției centralizarea observațiilor și propunerilor formulate de instanțele judecătorești și de parchetele de pe lângă acestea.

- ***Codul penal și Codul de procedură penală***

Propunerile de modificare a unor dispoziții ale codurilor în materie penală se află în curs de dezbateri în cadrul Comisiei Speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției.

Consiliul apreciază cooperarea interinstituțională drept esențială pentru eficientizarea și asigurarea unui înalt nivel de

independență și de transparență a sistemului judiciar, aceasta reprezentând un domeniu ce presupune efortul comun al tuturor puterilor statului, în limitele atribuțiilor ce le sunt conferite de Constituție și de celelalte acte normative. Astfel, în vederea exprimării unui punct de vedere de către CSM a fost semnalată necesitatea transmiterii de către Comisia Specială a amendamentelor însușite.

Mai mult, Consiliul a apreciat că se impune o abordare integrată a tuturor propunerilor de modificare și completare a Codului penal și a Codului de procedură penală, pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției.

- ***Codul de procedură civilă***

Referitor la prevederile restante ale Codului de Procedură Civilă, având în vedere faptul acestea vizează exclusiv aspecte privind infrastructura instanțelor necesare implementării prevederilor privind camerele de consiliu, trebuie precizat că operaționalizarea acestei proceduri este strâns legată de punerea la dispoziția instanțelor a infrastructurii necesare, aspect care intră exclusiv în sfera de competență a Ministerului Justiției.

2.3. Legea privind insolvența persoanei fizice

În ședința din 04.07.2017 Plenul CSM a hotărât sesizarea Ministerului Justiției în vederea amânării din nou a intrării în vigoare a Legii nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice, pentru adoptarea măsurilor ce se impun pentru pregătirea tuturor instituțiilor și autorităților publice implicate în procedura de insolvență, atât sub aspect funcțional, cât și organizatoric. Prin O.G. nr. 6/2017, termenul de intrare în vigoare a Legii nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice, cu modificările ulterioare, a fost prorogată până la data de 1 ianuarie 2018.

3. INDEPENDENȚĂ ȘI INTEGRITATE

• **Situația hotărârilor emise de CSM în domeniul apărării independenței justiției și a reputației profesionale a magistraților - date statistice - 1 ianuarie – 31 decembrie 2017**

La Direcția de inspecție judiciară pentru judecători au fost înregistrate 7 sesizări formulate de Consiliul Superior al Magistraturii, având ca obiect apărarea independenței și imparțialității sistemului judiciar. La Direcția de inspecție judiciară pentru procurori au fost înregistrate 12 sesizări formulate de Consiliul Superior al Magistraturii, având ca obiect apărarea independenței și imparțialității sistemului judiciar.

La Direcția de inspecție judiciară pentru judecători au fost înregistrate 13 sesizări având ca obiect apărarea reputației profesionale a judecătorilor.

La **Direcția de inspecție judiciară pentru procurori** au fost înregistrate **11 cereri** de apărare a reputației profesionale, independenței și imparțialității formulate de procurori, din care **o cerere** a fost conexată.

În data de 3 iulie 2017 Curtea de apel București a admis acțiunea formulată de mai mulți reprezentanți ai Inspecției judiciare și a anulat în parte Hotărârea Plenului CSM nr. 1246/18 octombrie 2016 privind consilierii de etică la nivelul CSM, INM, SNG și IJ. Prin hotărârea Curții de apel au fost anulate dispozițiile privind Inspecția Judiciară și s-a dispus suspendarea aceluiași dispoziții față de Inspecția Judiciară până la soluționarea definitivă a cauzei.

4. RĂSPUNDEREA MAGISTRAȚILOR

Secțiile CSM - Date statistice relevante pentru perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 2017

În cursul anului 2017, pe rolul Secției pentru judecători în materie disciplinară s-au înregistrat 29 de cauze noi, iar în stoc, la data de 01.01.2017, se aflau 18 dosare.

În urma soluționării acțiunilor disciplinare, Secția pentru judecători în materie disciplinară a aplicat, în anul 2017, 22 de sancțiuni disciplinare (3 excluderi din magistratură, 4 sancțiuni de suspendare de funcție, 11 sancțiuni de diminuare a indemnizației de încadrare brute lunare și 4 avertismente)

De asemenea, Secția pentru judecători în materie disciplinară, în cursul anului 2017 a respins un număr de 14 acțiuni disciplinare și a constatat nulitatea acțiunii disciplinare într-o singură cauză.

În cursul anului 2017, pe rolul Secției pentru procurori în materie disciplinară s-au înregistrat 11 cauze noi, iar în stoc, la data de 01.01.2017, se aflau 9 dosare.

În urma soluționării acțiunilor disciplinare, Secția pentru procurori în materie disciplinară a aplicat, în cursul anului 2017, 10 sancțiuni disciplinare (o excludere din magistratură, 5 sancțiuni de diminuare a indemnizației de încadrare brute lunare și 4 avertismente).

De asemenea, Secția pentru procurori în materie disciplinară, în cursul anului 2017 a respins un număr de 3 acțiuni disciplinare și a constatat nulitatea acțiunii disciplinare într-o cauză.

Inspecția Judiciară - Date statistice privind abaterile disciplinare ale magistraților, încălcări ale Codului deontologic și apărarea independenței sistemului judiciar și a magistraților în perioada 1 ianuarie – 31 august 2017 (comparativ cu perioada corespunzătoare din 2016)

Direcția de Inspecție judiciară pentru judecători a exercitat 26 de acțiuni disciplinare, care au fost soluționate după cum urmează:

- **10** acțiuni disciplinare au fost admise prin hotărâri ale Secției pentru judecători în materie disciplinară din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii;

- **6** acțiuni disciplinare au fost **respinse** prin hotărâri ale Secției pentru judecători în materie disciplinară din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii;

- **10** acțiuni disciplinare se află pe rolul Secției pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii

Direcția de inspecție judiciară pentru procurori a exercitat 8 acțiuni disciplinare în anul 2017, care au fost soluționate de Secția pentru procurori în materie disciplinară, după cum urmează:

- 2 acțiuni disciplinare au fost admise;
- 1 acțiune disciplinară a fost admisă în parte;
- 1 acțiune disciplinară a fost respinsă;
- cu privire la 1 acțiune disciplinară s-a constatat nulitatea;
- 2 acțiuni disciplinare au fost conexe pe rolul Secției pentru procurori în materie disciplinară;
- 1 acțiune disciplinară se află pe rolul Secției pentru procurori în materie disciplinară.

5. FORMARE PROFESIONALĂ

7.1 Formare inițială a magistraților

Pentru auditorii de justiție din anul I, în perioada de raportare a continuat derularea primului modul inclus în programul de formare inițială, dedicat, în principal, domeniilor drept civil și drept penal. Celelalte domenii abordate în cadrul acestui modul au fost următoarele: dreptul Uniunii Europene, CEDO, litigiile cu profesioniștii, etică și organizare judiciară, dezvoltare personală, criminalistică, limbi străine. Potrivit programului de formare inițială aprobat, durata totală a primului modul a fost de 23 de săptămâni și a fost urmată de evaluarea auditorilor de justiție, în intervalul 10 – 23 iulie 2017.

Auditorii de justiție din anul al II-lea au parcurs, în perioada 30 iunie – 28 iulie 2017, stagiul practic în cadrul judecătorilor și al parchetelor de pe lângă acestea. La data de 28 august va debuta cea de a doua etapă a modulului, prevăzută de programul de formare inițială a se desfășura până la data de 8 septembrie, dedicată în principal aspectelor controversate privind Codurile legislative – Codul civil și Codul de procedură civilă, respectiv Codul penal și Codul de procedură penală – și

exercițiilor practice.

7.2 Formare continuă a magistraților

Noile Coduri. Unificarea practicii judiciare

Programul de formare continuă pentru 2017 a fost completat cu 3 cursuri de formare profesională pentru magistrații numiți în baza art. 33 din Legea nr. 303/2004, pentru 2 grupe de judecători (a câte 31 participanți) și o grupă de procurori (23 participanți). Asigurarea pregătirii judecătorilor și procurorilor admiși în magistratură în condițiile art. 33 din legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor cuprinde 3 etape de formare, cu accent mai pronunțat pe partea de module teoretice și practice pe care magistrații trebuie să le urmeze, partea practică fiind activitatea curentă pe care magistrații o realizează în cadrul instanței/parchetului. Numărul de ore dedicat disciplinelor drept civil și drept procesual civil, drept penal și drept procesual penal este apropiat de numărul de ore prevăzut în programa de formare inițială dedicată auditorilor de justiție. În plus, judecătorii și procurorii cărora li se adresează programul de formare profesională beneficiază de pregătire în baza unei tematici specifice fiecărei profesii.

Întâlniri de lucru pentru instanțe

Întâlnirea președinților secțiilor pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale ale curților de apel s-a desfășurat la Craiova în perioada 29-30 iunie 2017. La întâlnirea moderată de un formator al INM au participat 14 judecători și 1 procuror din cadrul PÎCCJ - Biroul de recursuri civile în interesul legii.

Alte activități de formare profesională

CEDO – În perioada 29-30 iunie 2017 a fost organizat la București seminarul cu tema Aplicarea directă a Convenției CEDO de către instanțele judecătorești naționale - aspecte penale, inclus în Catalogul EJTN+ pentru anul 2017. La seminar au participat 8 judecători și 7 procurori și 10 magistrați străini din Germania, Italia, Bulgaria, Spania, Lituania și Portugalia.

Etică și deontologie profesională – Cea de a XIV-a ediție a Școlii de vară cu tema "Etică și deontologie" a fost organizată la Sovata în perioada 26 iunie – 30 iunie 2017. La această ediție au participat 15 judecători și 4 procurori, precum și 9 auditori de justiție din anul al II-lea (6 viitori judecători și 3 viitori procurori).

7.3 Formarea personalului auxiliar

- Școala Națională de Grefieri a semnat un proiect cofinanțat de Comisia Europeană (80 %) alături de Justice Cooperation Internationale (JCI) instituție mandatată de Ministerul Justiției din Franța, privind participarea în cadrul unui consorțiu alături de alte Școli de grefieri din Uniunea Europeană, în scopul îmbunătățirii și dezvoltării activităților de formare a grefierilor și a altor funcționari din cadrul instanțelor în ceea ce privește legislația Uniunii Europene.

- Școala Națională de Grefieri a continuat demersurile în scopul consolidării sale instituționale în ceea ce privește ocuparea atât a posturilor vacante de formator cu normă întreagă (prin HCSM

741/2017 a fost numit un formator), cât și a unor posturi vacante de personal contractual (la data de 19 iulie 2017, a fost declanșat un concurs pentru ocuparea, pe perioadă nedeterminată, a 4 posturi de personal contractual).

- **Formarea profesională inițială** - prin hotărârea nr. 647 din 12 iunie 2017, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a validat rezultatele concursului de admitere la Școala Națională de Grefieri, organizat la data de 23 aprilie 2017 (la care au participat 643 candidați) și a declarat ca admiși un număr de 55 cursanți (15 posturi de grefieri pentru parchete și 40 posturi de grefieri pentru instanțe). Durata de școlarizare pentru promoția 2017 este de 6 luni, respectiv 19 iunie – 19 decembrie 2017. În perioada de referință în discuție s-a desfășurat și prima etapă a stagiului practic al cursanților în instanțe și parchete (31 iulie - 13 august 2017).

- **Formare profesională continuă** - în perioada 30 iunie – 31 august 2017 nu s-au desfășurat cursuri de formare profesională continuă, acestea urmând a fi reluate în luna septembrie

PRIORITĂȚILE CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII DIN PERSPECTIVA FINANȚĂRII EXTERNE DISPONIBILE LA NIVEL EUROPEAN ȘI INTERNAȚIONAL

Marius TUDOR

Directorul Direcției Afaceri Europene, Relații Internaționale și Programe

Sistemul de justiție reprezintă pilonul de bază al statului de drept și, implicit, al unei societăți democratice stabile și responsabile. Fără un sistem de justiție modern, adaptat cerințelor societății contemporane (*reducerea duratei proceselor, jurisprudență unitară, integritate, transparență etc.*) și capabil să răspundă provocărilor viitorului, nu se poate asigura fundamentul dezvoltării economice și sociale a societății românești. Crearea unui sistem

judiciar modern, eficient și transparent implică atât îmbunătățirea cadrului normativ și instituțional aferent, cât și implementarea unor standarde de management la nivelul instituțiilor sistemului judiciar, care să confere calitate actului de justiție.

În considerarea atribuțiilor constituționale și legale, inclusiv coordonarea Institutului Național al Magistraturii și Școlii Naționale de Grefieri, Consiliul Superior al Magistraturii, în mod similar altor instituții centrale din cadrul sistemului judiciar, este consultat și, mai cu seamă, are acces direct la liniile de finanțare disponibile la nivelul Uniunii Europene, inclusiv din perspectiva Spațiului Economic European stabilit la data de 1 ianuarie

1994, în urma semnării acordului între statele participante la Asociația Europeană a Liberului Schimb (AELS) și statele membre UE, în vederea dezvoltării sistemului judiciar din România.

Obiectivele specifice mecanismelor de finanțare deschise sistemului judiciar au variat în funcție de necesitățile identificate și transmise de structurile centrale ale sistemului judiciar.

Astfel, dacă începând cu anul 2010, în vederea pregătirii implementării a Mecanismului Financiar Elvețian și Mecanismului Financiar Norvegian 2009-2014, o importanță mare s-a acordat pregătirii sistemului judiciar din perspectiva intrării în vigoare a noilor coduri, creșterii capacității de luptă împotriva corupției și criminalității organizate, consolidării eticii și integrității, precum și îmbunătățirii accesului la justiție, începând cu anul 2014, în vederea pregătirii Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 și Mecanismului Financiar Norvegian 2014-2021, accentul s-a pus pe modernizarea și eficientizarea sistemului judiciar, asigurarea unei transparențe și integrități sporite în vederea îmbunătățirii accesului și calității serviciilor furnizate la nivelul acestuia, precum și în ceea ce privește dezvoltarea conceptului de cultură juridică Europeană la nivel de sistem.

În vederea asigurării condițiilor necesare realizării unui impact real și a unor schimbări pozitive din perspectiva beneficiarilor justiției ca serviciu public, după cum este și firesc, cadrul de finanțare nerambursabilă a necesitat elaborarea și aprobarea unor linii directe strategice în cadrul cărora să fie întreprinse demersuri pentru dezvoltarea sistemului judiciar din România.

În acest context, prin Hotărârea Guvernului nr. 1.155 din 23 decembrie 2014, a fost adoptată *Strategia de Dezvoltare a Sistemului Judiciar 2015-2020* care are drept viziune modernizarea sistemului judiciar, prin implementarea unui sistem de management strategic în domeniul justiției, utilizarea eficientă a resurselor, recurgerea la soluții inovative de creștere a performanțelor sistemului judiciar român, precum și a accesibilității sale față de

cetățean. De asemenea, a fost elaborat în consultare cu toate instituțiile din sistemul judiciar și aprobat, prin Hotărârea Guvernului nr. 282/2016, Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2015-2020.

Urmarea a îndeplinirii acestor condiționalități, asigurarea unui cadru strategic pentru dezvoltarea sistemului judiciar din România, la data de *25 februarie 2015*, Comisia Europeană a aprobat Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 (în continuare PO CA), ce beneficiază de o alocare financiară de peste **553 milioane euro**, prin intermediul căruia instituțiile din cadrul sistemului judiciar pot solicita finanțare în vederea realizării măsurilor prevăzute în documentele strategice

De asemenea, la data de 13 octombrie 2016, Regatul Norvegiei și Guvernul României au semnat *Memorandumul de înțelegere privind implementarea Mecanismului Financiar Norvegian 2014-2020¹*, mecanism financiar în cadrul căruia, din cele peste 210 milioane euro disponibile, **45 de milioane de euro** sunt alocate programului Justiție, aferent ariei de program nr.21- eficacitatea și eficiența sistemului judiciar, consolidarea statului de drept.

Astfel, Programul Operațional Capacitate Administrativă este finanțat din Fondul Social European (FSE), în cadrul obiectivului tematic nr. 11 Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și eficiența administrației publice (OT 11) și își propune să consolideze capacitatea administrativă a autorităților și instituțiilor publice de a susține o economie modernă și competitivă.

Programul are o alocare financiară din FSE de 553.191.489,00 euro și este distribuită în procent de 59% (respectiv 326.382.979,00 euro) **axei prioritare 1** - Administrație publică și sistem judiciar eficiente, de 33,93% (respectiv 187.697.657,00 euro) **axei prioritare 2** - Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente și de 7,07% (39.110.853,00 euro) axei prioritare 3 Asistență tehnică.

¹Publicat în Monitorul Oficial nr. 838 din 21 octombrie 2016

Obiectivele specifice ale axei prioritare 1 sprijină măsuri ce vizează adaptarea structurilor, optimizarea proceselor și pregătirea resurselor umane pentru realizarea și punerea în aplicare a politicilor publice, corelarea planificării strategice cu bugetarea pe programe, simplificarea legislației și reducerea sarcinilor administrative, consolidarea capacității autorităților și instituțiilor publice pentru implementarea transparentă și eficientă a achizițiilor publice, precum și îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar.

În cadrul axei prioritare 1, obiectivului specific 1.3 - *dezvoltarea și implementarea de sisteme standard și instrumente moderne și eficiente de management la nivelul instituțiilor din sistemul judiciar*, Consiliul Superior al Magistraturii, singur sau împreună cu alte instituții centrale din cadrul sistemului judiciar, poate beneficia de fonduri europene pentru a găsi soluții la o serie de problematice recurente în cadrul sistemului judiciar, prevăzute, de altfel, și în cadrul planului de acțiune al Strategiei privind dezvoltarea sistemului judiciar 2015-2020, precum: optimizarea managementului instanțelor și parchetelor (*măsura A3.1*), volumul optim de muncă la nivelul instanțelor/parchetelor (*măsura A3.11*), - strategia de resurse umane (*măsura A3.10*).

Axa prioritară 2, prin obiectivul specific 2.3 - *asigurarea unei transparențe și integrități sporite la nivelul sistemului judiciar în vederea îmbunătățirii accesului și a calității serviciilor furnizate la nivelul acestuia*, vizează utilizarea fondurilor europene de către instituțiile centrale ale sistemului judiciar în vederea creșterii transparenței, eticii și integrității, precum și pentru îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor furnizate de sistemul judiciar.

În vederea realizării obligațiilor legale, prin HCSM nr. 304 din 21 martie 2017, plenul Consiliului a avizat propunerile direcției de specialitate și a aprobat un proiect ce vizează formarea profesională a judecătorilor, procurorilor și personalului auxiliar, precum și realizarea de investiții în infrastructura IT cu o valoare de 4,1 milioane euro.

Activitățile includ organizarea de sesiuni de formare în domenii care contribuie la creșterea economică a UE (*achiziții publice, norme procedurale aplicabile litigiilor administrative, proceduri de drept fiscal, TVA etc.*), precum și, cooperare judiciară în materie civilă și penală, jurisprudența CEDO și CJUE, crearea unui mediu judiciar favorabil minorilor, îmbunătățirea accesului la justiție, precum și investiții IT în valoare de 2,7 milioane euro pentru sistemul judiciar, inclusiv instanțele judecătorești.

În vederea creșterii transparenței și accesibilității la serviciile furnizate cetățeanului de sistemul judiciar, prin HCSM nr. 975/28 septembrie 2017, plenul Consiliului a avizat propunerile direcției de specialitate și a aprobat proiectul *TAEJ-Transparență, accesibilitate și educație juridică prin îmbunătățirea comunicării publice la nivelul sistemului judiciar*, finanțat cu 6,5 milioane euro în cadrul obiectivului specific 2.3 al POCA.

Proiectul urmărește să contribuie la **îmbunătățirea și abordarea unitară a comunicării publice la nivel de sistem judiciar în vederea consolidării imaginii acestuia, la creșterea transparenței și accesibilității serviciilor furnizate către cetățean**, inclusiv din perspectiva prevederilor aferente Cadrului strategic comun a Regulamentului UE nr.1303/2013- materialele de informare adresate publicului urmând să fie transpuse și în format audio/video și Braille, precum și la creșterea gradului de cultură juridică în societate prin: **determinarea percepției publice și a cauzelor** care au ca efect încrederea scăzută la nivelul opiniei publice, a justițiabililor și profesioniștilor din domeniul juridic cu privire la sistemul judiciar din România și la actului de justiție, **precum și identificarea și sursele/canalele de informare utilizate cel mai frecvent de populație pentru a adapta politica de comunicare publică a sistemului; analiza modalității și mijloacelor de comunicare publică utilizate la nivelul sistemului judiciar** (*cine, ce atribuții are, cum procedează – ce mijloace și canale utilizează, ce nivel de pregătire are în domeniu*) inclusiv a Ghidului privind relația sistemului judiciar cu mass-media, în vederea fundamentării unei noi strategii de comunicare; **elaborarea unei strategii de**

comunicare unitară la nivel de sistem, corelativ cu asigurarea unei **pregătiri adecvate a personalului** din spațiul judiciar care are atribuții în domeniul comunicării publice/relația cu publicul, **elaborarea unui plan de măsuri de intervenție** coerentă și adaptat diverselor grupuri țintă în vederea creșterii încrederii publice în justiție, precum și a unei metodologii de monitorizare a nivelului de percepție și a cauzelor care îl generează; **transparentizarea și clarificarea relaționării sistemului judiciar cu puterea executivă și legislativă, cu mass-media, cu celelalte profesii juridice** (în special avocați) prin elaborarea unor ghiduri de bune practici asumate bilateral; **clarificarea poziționării judecătorilor și procurorilor în spațiul on-line media** astfel încât să nu mai existe efecte negative cu privire la integritatea și imaginea sistemului judiciar, prin elaborarea unui îndrumar în domeniu, inclusiv din perspectiva deontologiei profesionale; **creșterea transparenței și accesibilității serviciilor furnizate de sistemul judiciar** prin redefinirea modului de utilizare a mediului on-line/social media - *reconfigurarea web-site-urilor CSM/INM/SNG/IJ ca principale surse de informare directă în mediul virtual, dezvoltarea prezenței în cadrul spațiului/platformelor social media, dezvoltarea și uniformizarea mijloacelor/canalelor de comunicare a sistemul judiciar către public, inclusiv prin elaborarea unor materiale audio – video privind serviciile furnizate de instanțe/parchete, diversificarea posibilităților de informare prin îmbunătățirea mecanismelor de furnizare a informațiilor pentru cetățenii și justițiabili care să îi ajute să aibă acces facil la serviciile din instanțe/parchete, circuitul și modalitatea de soluționare a cererilor și nu în ultimul rând îmbunătățirea accesului la justiție din perspectiva creșterii nivelului de informare al cetățenilor cu privire la sistemul judiciar prin derularea unei campanii specifice în spațiul audio-vizual, inclusiv elaborarea de materiale audio–video referitoare la instituțiile juridice de interes (de ex. divorț, partaj, ordin de protecție, proceduri de evacuare, exercitarea autorității părintești, acte de stare civilă etc.), asigurarea unor instrumente și canale de transmitere a informației relevante adaptate*

specificului grupurilor țintă, prin întocmirea și distribuirea de broșuri/pachet informativ adresat grupurilor vulnerabile și ghiduri de educație juridică a publicului, pe teme specifice.

De asemenea, prin HCSM 317/20 martie 2018, plenul Consiliului, după o analiză riguroasă și în linie cu direcțiile de acțiune asumate, prin HCSM nr. 162 din 28 februarie 2017, pentru mandatul 2017 -2022, a aprobat realizarea unor proiecte care să vizeze aspecte strategice pentru sistemul judiciar precum optimizarea managementului, determinarea unui volum optim pentru instanțe și parchete, realizarea unei politici de resurse umane în acord cu noile evoluții legislative, îmbunătățirea procedurilor de recrutare și evaluare a judecătorilor și procurorilor prin consolidarea mecanismelor de evaluare psihologică.

Așadar, există premisele necesare îmbunătățirii modalității de operare și funcționare a sistemului judiciar astfel încât cetățenii, în calitate de beneficiari ai serviciului public, să poată avea acces la un act de justiție modern și în parametri optimi de eficiență și calitate. Cu toate acestea, în considerarea unor politici de personal deficitare și a unei abordări reactive, foarte multe dintre măsurile care pot genera o schimbare reală la nivel social sunt puse sub semnul incertitudinii și lipsei de reacție.

SECȚIUNEA A II-A - DOCUMENTE STRATEGICE

RAPORTUL PRIVIND ACTIVITATEA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII ÎN ANUL 2017

În conformitate cu dispozițiile art.38 alin. (6) din Legea nr.317/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Superior al Magistraturii elaborează anual un raport privind starea justiției și un raport privind activitatea proprie, pe care le prezintă Camerelor reunite ale Parlamentului României. Aceste rapoarte sunt publicate pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii.

Raportul privind activitatea Consiliului Superior al Magistraturii în anul 2017 a fost aprobat în ședința din data de 5 ianuarie 2018 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

Sintetizând principalele aspecte prezentate în documentul menționat, rezultă următoarele:

I. În deplin acord cu direcțiile de acțiune asumate de Consiliul Superior al Magistraturii, activitatea derulată în anul 2017 a urmărit consolidarea instituțională și asigurarea cadrului legal și a resurselor necesare unei activități calitative a sistemului judiciar.

Astfel, prin Hotărârea nr. 162/28.02.2017, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat **direcțiile de acțiune prioritare** pentru mandatul actual al președintelui Consiliului Superior al Magistraturii și, în continuarea acestuia, pentru

întreg mandatul 2017 -2022 al Consiliului Superior al Magistraturii, după cum urmează:

1) Independență – responsabilitate. Identificarea unor pârgii eficiente de întărire a independenței, corelativ cu creșterea responsabilității magistraților

2) Independența financiară a sistemului judiciar. Salarizare magistrați. Asigurarea independenței reale a sistemului judiciar din perspectiva independenței financiare, prin intensificarea demersurilor pentru preluarea bugetului instanțelor de către Înalta Curte de Casație și Justiție. Elaborarea și promovarea unui proiect de act normativ distinct vizând salarizarea magistraților – aspect circumscris independenței justiției

3) Asigurarea unui volum optim de muncă instanțe/parchete. Adaptarea resurselor umane la nevoile concrete ale instanțelor și parchetelor. Cadru legal mai suplu pentru asigurarea eficientizării activității judiciare

4) Infrastructură instanțe și parchete. Infrastructură CSM. Îmbunătățirea infrastructurii și logisticii IT. Identificarea de soluții viabile pentru problematica sediilor și dezvoltarea performanțelor infrastructurii IT

5) Comunicare. Elaborarea unei strategii de comunicare publică eficientă și predictibilă, în acord cu principiul transparenței instituționale

Demersurile inițiate și derulate de Consiliu în anul 2017 pentru realizarea direcțiilor de acțiune stabilite, redactate în mod sintetic, au constat în următoarele:

a) în scopul îmbunătățirii reglementărilor referitoare la apărarea independenței justiției, în cadrul Comisiei nr. 1 – Legislație și cooperare interinstituțională - constituită la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii au fost analizate o serie de propuneri de modificare și completare a Deciziei nr. 220/2011 a Consiliului Național al Audiovizualului privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual.

Propunerile Consiliului Superior al Magistraturii de modificare a actului normativ menționat, care au constat în instituirea unor dispoziții derogatorii

referitoare la termenul în care poate fi solicitat dreptul la replică sau la rectificare de către magistratul vizat, precum și în completarea Codului de reglementare a conținutului audiovizual, în sensul că radiodifuzorii trebuie să evite exercitarea unor forme de presiune asupra justiției, prin comentarii, luări de poziție și declarații nereale referitoare la activitatea magistraților implicați, au fost transmise Consiliului Național al Audiovizualului;

b) în ceea ce privește cea de-a doua direcție de acțiune, în ședința din 12 iunie 2017, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât sesizarea Președintelui României cu o cerere **de reexaminare a legii salarizării unitare** sub aspectul diferențierilor existente între indemnizațiile judecătorilor/procurorilor de la nivelul judecătorilor/parchetelor de pe lângă judecătorii și ale judecătorilor/procurorilor de la instanțele/parchetele superioare, al diferențierilor existente între indemnizațiile judecătorilor și ale procurorilor, precum și al nivelului de salarizare a personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor;

c) în anul 2017, la nivelul Comisiei nr. 1 – Legislație și cooperare interinstituțională - s-a apreciat că se impune continuarea demersurilor privind **preluarea bugetului instanțelor de la Ministerul Justiției** și s-a procedat la desemnarea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii care fac parte din Grupul de lucru interinstituțional constituit în legătură cu această problemă, grup de lucru care a avut o primă ședință în anul 2017.

În cadrul ședinței Grupului de lucru interinstituțional la care s-a făcut referire s-au decis, printre altele, necesitatea stabilirii unui calendar care să prevadă, în concret, procedurile de preluare a atribuțiilor privind gestionarea bugetului instanțelor, precum și termene clare, inclusiv aspecte referitoare la dispozițiile legale ce ar trebui modificate pentru crearea cadrului legal necesar preluării bugetului. De asemenea, în vederea estimării necesarului de personal pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, s-au solicitat date Ministerului Justiției și Ministerului Public cu privire la numărul personalului din cadrul acestor instituții implicat în problematica gestionării bugetului instanțelor și parchetelor.

Cu toate acestea, ulterior demersurilor la care s-a făcut referire, **prin O.U.G nr. 90/2017** privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, publicată în Monitorul Oficial nr. 973 din 7 decembrie 2017, **a fost abrogat art. 136 din Legea nr. 304/2004**, cu modificările și completările ulterioare, care prevedea că atribuțiile Ministerului Justiției referitoare la gestionarea bugetului curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătoriilor urmau să fie preluate de Înalta Curte de Casație și Justiție.

d) în strânsă legătură cu obiectivul celei de-a doua direcții de acțiune, la nivelul Consiliului s-a constituit **Grupul de lucru interinstituțional pentru reanalizarea în ansamblu a prevederilor H.G. nr. 1275/2005** pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, și ale Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, referitoare la pensiile de serviciu și la acordarea indemnizațiilor pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani și formularea tuturor propunerilor necesare de modificare sau completare a acestui act normativ.

Până în prezent, au avut loc mai multe întâlniri ale Grupului de lucru interinstituțional menționat mai sus, la care au participat, pe lângă reprezentanți din partea Consiliului, și reprezentanți ai Ministerului Justiției, Înaltei Curți de Casație și Justiție, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Curții Constituționale și Casei Naționale de Pensii Publice.

Analiza efectuată la nivelul Grupului de lucru referitoare la modificarea și completarea H.G. nr. 1275/2005 este aproape de final, urmând să fie întocmite propunerile de modificare și completare a H.G. nr. 1275/2005.

e) menționăm în continuare preocuparea manifestată în cursul acestui an în ceea ce privește **asigurarea necesarului de resurse umane la instanțele și parchetele** aflate într-o situație dificilă din acest punct de vedere, inclusiv **prin organizarea în anul 2017 a două concursuri de admitere în magistratură** în condițiile art. 33 alin. (1) din Legea

nr. 303/2004 și prin analizarea în mod judicios a nevoilor de personal ale judecătoriilor și parchetelor aferente cu ocazia stabilirii de către Plen a posturilor alocate celor două concursuri de admitere în magistratură.

În acest sens, semnalăm faptul că, față de anul 2016, se constată o creștere semnificativă a numărului posturilor de judecător și procuror care s-au ocupat ca urmare a procedurilor derulate de Consiliu în anul 2017. Astfel, în anul 2016 s-au ocupat 124 de posturi de judecător la judecătorii și 83 de posturi de procuror la parchetele de pe lângă judecătorii, **comparativ cu 250 de posturi de judecător și 129 de procuror ocupate în anul 2017.**

În egală măsură, în anul de referință **au fost organizate două concursuri pentru promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție**, în cazul primului concurs fiind promovați 13 judecători la instanța supremă. Cel de-al doilea concurs se află în curs de derulare;

f) în ceea ce privește **infrastructura instanțelor, parchetelor și a Consiliului Superior al Magistraturii**, grupul de lucru dedicat acestei direcții de acțiune constituit la nivelul Consiliului a avut mai multe întâlniri în perioada de referință, în cadrul cărora s-au stabilit următoarele:

- modalitatea de repartizare pe instanțe a echipamentelor care vor fi achiziționate în cadrul Mecanismului Financiar Elvețian;

- au fost analizate propunerile privind echipamentele IT și produse software care se vor achiziționa pentru instanțe, Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri și Inspekția Judiciară în cadrul proiectelor finanțate prin Mecanismul Financiar Norvegian 2009-2014 și prin Mecanismul Financiar Norvegian 2014-2021;

g) în ceea ce privește cea de-a cincea direcție de acțiune, referitoare la comunicare, Grupul de lucru constituit la nivelul Consiliului în cadrul acestei direcții a avut trei sesiuni de analize și dezbateri. Principalele aspecte discutate au constat în următoarele:

- a fost prezentat un **plan de strategie de comunicare a Consiliului** și s-a concluzionat că este

necesară elaborarea, prin intermediul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 (POCA), a *Strategiei de comunicare a Consiliului Superior al Magistraturii*;

- s-a propus organizarea prin intermediul Institutului Național al Magistraturii a unor seminarii de comunicare pentru magistrați, pe diverse domenii, precum și ca prin intermediul programului Programului Operațional Capacitate Administrativă să fie realizate mai multe proiecte, respectiv un îndrumar al folosirii de către magistrați a platformelor on line și social media, un manual de identitate vizuală etc, fiind cooptate și celelalte instituții (Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri și Inspekția Judiciară);

- s-a apreciat necesară îmbunătățirea *Ghidului de comunicare cu avocații*.

Pe aceeași linie a direcțiilor de acțiune asumate de Consiliu se înscrie și marea provocare a anului 2017, cu impact pentru sistemul judiciar, care a constat în **gestionarea procesului de modificare a legilor justiției**.

Desfășurarea a numeroase consultări cu magistrații din țară în acest scop a reflectat o abordare participativă a acestui important pas în reforma justiției românești, dovedind că deciziile Consiliului se sprijină în primul rând pe susținerea și opțiunile sistemului judiciar.

II) În mod similar anilor anteriori, răspunsul Consiliului la exigențele impuse de derularea Mecanismului de Cooperare și Verificare s-a materializat în adoptarea, prin Hotărârea nr. 120/02.02.2017 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, a **Planului de măsuri pentru implementarea recomandărilor Comisiei Europene** din Raportul privind progresele României în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, publicat la data de 25 ianuarie 2017.

III) Raporturile Consiliului Superior al Magistraturii cu Parlamentul României s-au concretizat, în principal, în participarea unor reprezentanți ai Consiliului la ședințele comisiilor de specialitate ale celor două camere ale Parlamentului, în care s-au discutat acte normative care vizau sistemul judiciar.

Cea mai recentă participare de acest tip a avut loc cu ocazia analizării proiectelor de legi pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, a Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și a Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

În egală măsură, însă, au existat participări ale reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii la ședințele Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului și ale Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, în care a fost expusă poziția Consiliului cu privire la mai multe proiecte de acte normative.

IV) În ceea ce privește raporturile Consiliului Superior al Magistraturii cu puterea executivă se evidențiază următoarele:

- a) colaborarea cu Ministerul Justiției** din perspectiva procesului legislativ, colaborare în cadrul căreia Consiliul și-a exercitat atribuțiile referitoare la avizarea actelor normative care privesc activitatea autorității judecătorești.

În acest sens, în cursul anului 2017, Consiliului i-au fost transmise spre avizare 20 proiecte de acte normative, dintre care 15 au primit aviz favorabil, cu sau fără observații.

Printre cele mai importante proiecte de acte normative avizate favorabil, în unele cazuri cu observații, se numără următoarele:

- proiectul de hotărâre a Guvernului pentru modificarea și completarea Anexei la Hotărârea Guvernului nr. 337/1993 pentru stabilirea circumscripțiilor judecătoriilor și parchetelor de pe lângă judecătorii;

- proiectul de Lege pentru grațierea unor pedepse și a unor măsuri educative privative de libertate;

- proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul Penal, a Legii nr. 135/2010 privind Codul de Procedură Penală, pentru completarea articolului 31 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, precum

și pentru completarea articolului 79 din Legea nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului.

b) din aceeași perspectivă a raporturilor cu puterea executivă, un element important de semnalat îl constituie cele 15 sesizări transmise de către Consiliul Superior al Magistraturii, în cursul anului 2017, Ministerului Justiției pentru inițierea sau modificarea unor acte normative, printre care se regăsesc și următoarele:

- proponerile de modificare a normelor de competență în materia contenciosului administrativ și fiscal formulate de Înalta Curte de Casație și Justiție;

- amânarea din nou a intrării în vigoare a Legii nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanei fizice, pentru adoptarea măsurilor ce se impun în scopul pregătirii tuturor instituțiilor și autorităților publice implicate în procedura de insolvență, atât sub aspect funcțional, cât și organizatoric;

- propunerile Consiliului Superior al Magistraturii referitoare la Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii;

- propunerile de modificare a Codului civil și a Codului de procedură civilă și a Codului penal și Codului de procedură penală.

În privința Codului de procedură civilă, menționăm sesizarea Consiliului adresată Ministerului Justiției cu privire la oportunitatea modificării acestui act normativ privind reglementarea situației imposibilității redactării hotărârilor judecătorești de către un judecător pensionat. Aceeași propunere a fost formulată și în privința Codului de procedură penală.

Tot în privința codurilor de procedură Consiliul a sesizat Ministerul Justiției pentru analizarea posibilității implementării unui mecanism de consemnare a declarațiilor de către organele judiciare, prin redarea automată a declarațiilor în

timpul audierii cu ajutorul unui sistem informatic.

c) în cadrul colaborării cu Ministerul Justiției se înscrie și participarea reprezentanților Consiliului, alături de cei ai Ministerului Justiției, la lucrările diverselor grupuri de lucru interinstituționale constituite la nivelul Ministerului Justiției, Consiliului Superior al Magistraturii sau, după caz, la nivelul altor instituții, pe teme privind sistemul judiciar. Spre exemplu, Grupul de lucru interinstituțional constituit la nivelul Ministerului Afacerilor Externe pentru ratificarea Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, Grupul de lucru pentru implementarea Convenției privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeii și a violenței domestice, (Istanbul, 2011) constituit la nivelul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, Grupul de lucru constituit ca urmare a Protocolului de colaborare privind educația juridică încheiat între Ministerul Justiției, Ministerul Educației Naționale, Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Public și Înalta Curte de Casație și Justiție și Grupul de lucru constituit pentru transpunerea în legislația națională a Directivei (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016, precum și crearea cadrului legal pentru aplicarea Regulamentului (UE) 2016/679 a Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016, constituit la Oficiul Responsabilului cu Protecția Datelor Personale din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

V) În ceea ce privește **relația Consiliului cu Președintele României**, aceasta s-a circumscris, în principal, prevederilor art. 134 din Constituția României și celor din legile organice privind justiția, în temeiul cărora au fost înaintate Președintelui României hotărârile Plenului Consiliului Superior al Magistraturii privind propunerile de numire în funcțiile de judecător și procuror, de reîncadrare în funcția de judecător și cele de eliberare din funcțiile de judecător și procuror.

VI) Activitatea Consiliului a urmărit și **dezvoltarea capacității instituționale a Institutului**

Național al Magistraturii și Școlii Naționale de Grefieri, măsurile adoptate în acest scop fiind următoarele:

- au fost întreprinse demersuri pentru majorarea numărului de posturi pentru Institutul Național al Magistraturii de la 85 la 95;

- în cazul Institutului Național al Magistraturii au fost recrutați 2 formatori - personal de instruire propriu, 9 formatori colaboratori și 7 coordonatori de practică, iar Școala Națională de Grefieri a recrutat 3 formatori - personal de instruire propriu.

VII) În ceea ce privește ocuparea funcțiilor de conducere de la nivelul curților de apel, tribunalelor, judecătoriilor și al parchetelor de pe lângă acestea situația a fost similară anilor anteriori, în sensul că **gradul de ocupare al acestor funcții a fost și în anul 2017 unul redus, respectiv sub 50%, atât în cazul instanțelor, cât și al parchetelor**. Acest grad mic de ocupare s-a manifestat în cazul ambelor concursuri derulate în anul 2017 pentru numirea în funcții de conducere la instanțe și parchete (în cazul instanțelor, procentul de ocupare al funcțiilor vacante a fost de 46% la primul concurs și 37% la cel de-al doilea concurs, iar în ceea ce privește parchetele, acest procent a fost de 47% la concursul din prima parte a anului și de 36% la concursul de la finele anului).

VIII) În exercitarea atribuțiilor Consiliului Superior al Magistraturii referitoare la elaborarea legislației secundare au fost modificate și completate mai multe regulamente ce intră în competența de reglementare a Consiliului, **Plenul adoptând 16 hotărâri în acest sens**.

Dintre modificările operate asupra regulamentelor existente sunt de menționat modificările și completările aduse următoarelor regulamente: Regulamentul privind concursul de

admitere și examenul de absolvire a Institutului Național al Magistraturii, Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de admitere în magistratură, Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de admitere la Școala Națională de Grefieri, Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului sau examenului pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor¹ și Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție².

IX) În ceea ce privește atribuțiile jurisdicționale în materie disciplinară ale Consiliului, datele statistice indică un număr al sancțiunilor disciplinare aplicate judecătorilor și procurorilor situat aproximativ la nivelul celui înregistrat în perioada de referință anterioară, respectiv **22 de sancțiuni disciplinare aplicate în anul 2017 judecătorilor** (comparativ cu 20 în anul 2016), din care 3 excluderi din magistratură în anul 2017 și **10 sancțiuni disciplinare aplicate procurorilor** în perioada de referință (comparativ cu 8 sancțiuni în anul 2016), din care o excludere din magistratură.

În egală măsură, în anul 2017, atât Secția pentru judecători, cât și Secția pentru procurori **au soluționat câte 4 cauze având ca obiect încălcarea normelor de conduită reglementate de Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor**.

X) Subsumat rolului principal al Consiliului Superior al Magistraturii, acela de garant al independenței justiției, în anul 2017 Plenul Consiliului a analizat în 43 de situații necesitatea apărării independenței justiției și/sau a sistemului judiciar în ansamblul său, dar și la nivel individual.

¹În cazul concursurilor reglementate prin aceste hotărâri a fost reglementată posibilitatea de sancționare a membrilor comisiei de elaborare a subiectelor pentru testul-grilă de verificare a cunoștințelor juridice/a subiectelor/a subiectelor practice, care sunt răspunzători de admiterea contestațiilor la barem, în măsura în care se reține reaua-credință sau grava neglijență a acestora. Sancțiunile prevăzute constau în reducerea sau neplata drepturilor bănești cuvenite pentru activitatea prestată sau interzicerea participării în comisii similare pe o perioadă de până la 3 ani.

²A fost reglementată modalitatea de evaluare a lucrărilor și în cazul candidaților care nu au desfășurat activitate efectivă în instanțe în ultimii 5 ani.

XI) Referitor la implementarea **Strategiei Naționale Anticorupție**, în cursul anului 2017 a fost semnată o declarație comună de către președintele Consiliului Superior al Magistraturii, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Declarația a avut la bază hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din data de 18 octombrie 2016 prin care Consiliul a decis aderarea la Strategia Națională Anticorupție pentru perioada 2016-2020 de către reprezentanții autorității judecătorești. Prin aceeași hotărâre, Plenul a hotărât elaborarea unui plan de integritate pentru întregul sistem judiciar, cu consultarea și invitarea tuturor instituțiilor implicate, respectiv Înalta Curte de Casație și Justiție, Ministerul Public, Direcția Națională Anticorupție, Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri, Inspekția Judiciară și instanțele judecătorești.

Grupul de lucru pentru implementarea Strategiei Naționale Anticorupție constituit la nivelul Consiliului **a elaborat proiectul Planului de integritate pentru implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2016 – 2020 la nivelul Autorității Judecătorești**, pe care l-a trimis, spre consultare, Ministerului Justiției, Înaltei Curți de Casație și Justiție, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcției Naționale Anticorupție, Direcției de Investigare a Infraacțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Institutului Național al Magistraturii, Școlii Naționale de Grefieri, Inspekției Judiciare, instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea, în vederea comunicării de propuneri și observații.

Propunerile și observațiile transmise au fost analizate la nivelul Grupului de lucru pentru implementarea Strategiei Naționale Anticorupție, urmând ca planul în forma completată să fie înaintat spre dezbateri Comisiei nr. 1 - „Legislație și cooperare interinstituțională” din cadrul Consiliului și, ulterior, Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

XII) În ceea ce privește **domeniul programelor cu finanțare externă**, în contextul Programului Operațional Capacitate Administrativă (POCA), demersurile Consiliului Superior al Magistraturii au vizat asigurarea finanțării necesare realizării măsurilor de competența instituției prevăzute în Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2015-2020, aprobată prin H.G. nr. 1155/2014.

Aceste demersuri s-au concretizat odată cu lansarea cererii de proiecte IP9/2017 - Calitate, transparență, etică și integritate la nivelul sistemului judiciar, aferent obiectivului specific 2.3 “Asigurarea unei transparențe și integrități sporite la nivelul sistemului judiciar în vederea îmbunătățirii accesului și calității serviciilor furnizate la nivelul acestuia”.

De asemenea, Consiliul Superior al Magistraturii a depus proiectul “Transparență, accesibilitate și educație juridică prin îmbunătățirea comunicării publice la nivelul sistemului judiciar”, care își propune să contribuie la îmbunătățirea percepției publice a sistemului judiciar prin dezvoltarea mijloacelor de comunicare și consolidarea competențelor de comunicare externă la nivelul sistemului judiciar, creșterea transparenței și accesibilității serviciilor furnizate de sistemul judiciar și creșterea gradului de educație juridică a publicului și conștientizarea drepturilor cetățenești.

În egală măsură, Consiliul Superior al Magistraturii analizează oportunitatea elaborării unei propuneri de proiect în cadrul obiectivului specific 1.3 “Dezvoltarea și implementarea de sisteme standard și instrumente moderne și eficiente de management la nivelul instituțiilor din sistemul judiciar”.

Nu în ultimul rând, prin Hotărârea nr. 304/21.03.2017, Plenul Consiliului a aprobat structura viitorului proiect predefinit ce va fi implementat în cadrul Mecanismului Financiar Norvegian 2014-2021, iar în cursul anului 2017 au fost finalizate cele două proiecte bilaterale derulate de Consiliul Superior al Magistraturii în colaborare cu autoritățile judiciare olandeze, respectiv *Sporirea eficienței instanțelor printr-o mai bună alocare a resurselor*, implementat împreună cu Tribunalul din

Rotterdam și Consiliul judiciar din Olanda și *Integritatea sistemului judiciar*, implementat alături de Consiliul judiciar din Olanda.

Avizat,

Director DRUO
jud. Cristian Olteanu

Întocmit,
Monica Mihaela Stan

șef SRUIJ – jud. Roxana Ioana Petcu

PROTOCOLUL INTERINSTITUȚIONAL DE COLABORARE PRIVIND EDUCAȚIA JURIDICĂ

PROCUROR LOREDANA BĂLĂNOIU

La data de 20 iulie 2017 a fost încheiat Protocolul de colaborare privind educația juridică între Ministerul Justiției, Ministerul Educației Naționale, Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Public și Înalta Curte de Casație și Justiție.

Proiectul acestui protocol a fost analizat și aprobat în ședința din 12 iunie 2017 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, fiind adoptată în acest sens Hotărârea nr. 676 din 12 iunie 2017. În considerarea demersurilor anterioare la care Consiliul Superior al Magistraturii a fost parte și a interesului manifestat pentru promovarea educației juridice în învățământul preuniversitar, Plenul a reținut că este util demersul de a continua colaborarea între autoritățile implicate în promovarea educației juridice în învățământul preuniversitar, prin încheierea protocolului propus.

Trebuie precizat că un protocol cu același obiect a fost încheiat între cele patru părți la data de 31 octombrie 2013, în baza acestuia fiind organizate, atât la nivelul unităților de învățământ, cât și, după caz, la nivelul instanțelor și parchetelor, activități de educație juridică, Consiliul Superior al Magistraturii implicându-se, la rândul său, activ, urmărind implementarea obiectivelor protocolului anterior și monitorizând activitățile derulate în baza acestuia.

Interesul deosebit manifestat de magistrați pentru a se implica în activitățile de educație juridică propuse prin Protocol, precum și interesul manifestat de

unitățile de învățământ preuniversitar în facilitarea accesului elevilor la activitățile de educație juridică au determinat Plenul Consiliului Superior al Magistraturii să aprecieze că este necesară continuarea activităților desfășurate în scopul promovării educației juridice în învățământul preuniversitar, chiar extinderea acestora pe o scară largă, astfel încât să beneficieze cât mai mulți elevi de cunoștințe elementare de drept.

Pe de altă parte, având în vedere obiectivul promovării educației juridice pe o scară cât mai largă, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat utilă implicarea și a altor instituții și autorități publice cu relevanță pentru domeniul justiției, a reprezentanților profesiilor liberale, precum și a societății civile.

Încheierea protocolului interinstituțional privind educația juridică este motivată, în preambulul acestui document, de mai multe considerente: necesitatea promovării statului de drept și a democrației în societate în general și în rândul tinerelor generații, în special, prin comunicarea de noțiuni de educație juridică adaptate la nivelurile de învățământ primar, secundar și liceal, într-o manieră atractivă care să conțină informații relevante pentru elevi și profesori, precum și nevoia de implicare în mod structurat, coerent și constant în oferirea de informații juridice cadrelor didactice și elevilor, ceea ce se poate realiza coordonând în acest sens eforturile instituționale și îndrumându-le, totodată, pe cele ale specialiștilor în drept.

Acest protocol a avut, totodată, la bază și o serie de obiective și recomandări cuprinse în instrumentele juridice naționale¹ și internaționale².

Obiectivul Protocolului de colaborare între Ministerul Educației Naționale, Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii și Ministerul Public este promovarea educației juridice în unitățile de învățământ preuniversitar, de la vârsta de debut a învățământului școlar obligatoriu și până la liceu inclusiv, în cadrul învățământului școlar obligatoriu, prin oferirea de informații cu caracter juridic cadrelor didactice și elevilor.

Domeniile care fac, potrivit protocolului, obiectul educației juridice în unitățile de învățământ preuniversitar sunt, în special: Constituția, drepturi și libertăți fundamentale, aspecte privind procesul legislativ, aspecte cu caracter general privind organizarea și funcționarea sistemului judiciar, elemente de bază ale dreptului civil și penal, unele aspecte privind organizații și relații internaționale, elemente de prevenire și combatere a corupției.

Modalitățile prin care se realizează educația juridică în școli sunt următoarele:

a. Realizarea de materiale informative cu specific juridic de interes pentru cadrele didactice și pentru elevi, specifice ciclurilor: primar, gimnazial, liceal și distribuirea acestor materiale pe site-urile Ministerului Justiției, Ministerului Educației Naționale, precum și ale unităților de învățământ;

b. Expuneri ale experților Ministerului Justiției, ale practicienilor dreptului, ale reprezentanților altor instituții și autorități publice cu relevanță pentru domeniul justiției, ai profesilor

liberale, consilierilor juridici sau ai societății civile care au aderat la obiectivul protocolului, în unitățile de învățământ preuniversitar, pe diverse teme de interes cu specific juridic;

c. Vizite ale elevilor la Ministerul Justiției, la Ministerul Public, la sedii ale altor autorități și instituții publice cu relevanță pentru domeniul justiției, precum și la instanțe și parchete;

d. Sprijinirea pregătirii continue a profesorilor cu elemente de educație juridică la discipline precum: educație juridică, educație civică, cultură civică;

e. Dezvoltarea unor elemente specifice educației juridice, cu precădere în cadrul disciplinelor socio – umane, a orelor de consiliere și orientare și/sau a celor de dirigenție;

f. Organizarea de evenimente dedicate educației juridice precum: competiții deschise elevilor sau profesorilor, dezbateri publice, mese rotunde etc);

La aceste activități pot fi invitați practicieni ai dreptului, persoane din cadrul instituțiilor și autorităților publice române sau străine, societăți civile sau a mediului de afaceri.

Stabilirea calendarului de activități prevăzute a fi derulate în baza protocolului de către reprezentanții părților, precum și evaluarea activităților desfășurate se realizează de către un Comitet de monitorizare. Acest comitet aprobă, totodată, și liniile generale de acțiune în domeniul educației juridice în unitățile de învățământ preuniversitar;

¹În Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar 2015-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1155/2014, sunt menționate ca măsuri de realizare a Obiectivului - Garantarea accesului la justiție - punctul 2 – „Îmbunătățirea mijloacelor de comunicare externă a sistemului judiciar” activități de prevenire a infracționalității, inclusiv prin întocmirea și distribuirea de materiale de educație juridică a publicului, pe diverse teme de interes.

²Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (educația joacă un rol esențial în promovarea valorilor fundamentale - democrație, drepturile omului și statul de drept-, fiind considerată un scut împotriva creșterii violenței, rasismului, extremismului, xenofobiei, discriminării și intoleranței); Concluziile Consiliului Uniunii Europene din 12 mai 2009 privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale (educația promovează competențele interculturale, valorile democratice și respectarea drepturilor fundamentale și a mediului, precum și lupta împotriva tuturor formelor de discriminare, înzestrându-i astfel pe tineri cu mijloacele necesare interacționării pozitive cu alți tineri provenind din medii diferite); Declarația de la Doha, adoptată la cel de-al 13-lea Congres al Națiunilor Unite privind Prevenirea Criminalității și Justiția Penală, 12-19 aprilie 2015, care subliniază importanța fundamentală a educației unive/sate pentru copii și tineri în prevenirea criminalității, terorismului și corupției și promovarea dezvoltării durabile.

Părțile desemnează câte o persoană responsabilă cu educația juridică în unitățile de învățământ preuniversitar, care să facă parte din Comitetul de monitorizare.

În vederea îndeplinirii atribuțiilor prevăzute de protocol, Comitetul de monitorizare beneficiază de sprijinul unor experți anume desemnați în acest sens din cadrul fiecărei părți la prezentul protocol.

Pentru aducerea la îndeplinire a obiectivelor stabilite, reprezentanții instituțiilor și autorităților publice cu relevanță pentru domeniul justiției, ai profesiilor libere, ai consilierilor juridici și reprezentanții societății civile sunt încurajați să adere la protocol, prin comunicarea către Comitetul de monitorizare a protocolului a unei Declarații de aderare.

În considerarea interesului manifestat pentru promovarea educației juridice în învățământul preuniversitar, Consiliul a adresat magistraților invitația de a sprijini formarea noilor generații prin promovarea educației juridice în școli, în speranța creării unui real parteneriat justiție-școală prin facilitarea dialogului practicienilor dreptului cu elevii și cadrele didactice din școli în scopul deprinderii cunoștințelor elementare de drept și a promovării unei culturi juridice menite să încurajeze respectul față de lege și atitudinea civică.

SECȚIUNEA A III-A – FORMARE PROFESIONALĂ

ACCESUL ÎN PROFESIA DE GREFIER

JUDECĂTOR LUMINIȚA – CRISTINA STOICA,
DEPARTAMENTUL DE FORMARE PROFESIONALĂ
INIȚIALĂ

ȘCOALA NAȚIONALĂ DE GREFIERI

1. Accesul prin Școala Națională de Grefieri (regula):

Școala Națională de Grefieri este o instituție de prestigiu prin intermediul căreia se realizează învățământul juridic specializat al viitorilor grefieri, expertiza acestora și profesionalismul formării desfășurate fiind confirmate de activitatea din instanțe și parchete a absolvenților săi.

Conform prevederilor art. 5 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice, cu modificările și completările ulterioare, recrutarea grefierilor se face, de regulă, prin Școala Națională de Grefieri. Dispoziții similare se regăsesc în Regulamentul privind concursul de admitere la Școala Națională de Grefieri, aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 173/2007, cu modificările și completările ulterioare (art. 1).

Concursul de admitere în Școala Națională de Grefieri se organizează anual, la nivel național, de către Școala Națională de Grefieri, sub coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii. Numărul de locuri se stabilește în funcție de necesarul de personal calificat al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea. Concursul se desfășoară separat, pentru posturile de grefieri cu studii superioare și grefieri cu studii medii (art. 6 din Legea nr. 567/2004), însă, începând din anul 2005 și până în prezent, s-au organizat concursuri de

admitere numai pentru posturi de grefieri cu studii superioare juridice.

La concursul de admitere la Școala Națională de Grefieri au dreptul să participe persoanele care îndeplinesc următoarele condiții: au cetățenie română, domiciliul în România și capacitate deplină de exercițiu; nu au antecedente penale, nu au cazier fiscal și se bucură de o bună reputație; cunosc limba română; sunt apte din punct de vedere medical pentru exercitarea funcției; au studii superioare juridice ori studii medii sau alte studii superioare, după caz (art. 3 din Regulamentul privind concursul de admitere la Școala Națională de Grefieri, aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 173/2007, cu modificările și completările ulterioare).

Referitor la constatarea îndeplinirii de către candidați a condițiilor de participare la concursul de admitere, precizăm că aceasta este atributul exclusiv al comisiei de organizare a concursului, pe baza documentației depuse de către candidați, de la caz la caz, Școala Națională de Grefieri neputând face aprecieri prealabile în cazuri particulare.

Potrivit dispozițiilor art. 22 din Regulamentul privind concursul de admitere la Școala Națională de Grefieri, aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 173/2007, cu modificările și completările ulterioare, examinarea candidaților se face prin susținerea unei probe scrise la următoarele discipline, indiferent de durata studiilor: procedură penală; procedură civilă; organizare judiciară.

Pentru grefierii cu studii superioare juridice, durata cursurilor este de 6 luni (art. 21 alin. (2) din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice, cu modificările și completările ulterioare).

Pentru formarea inițială a cursanților, Școala Națională de Grefieri urmărește aprofundarea cunoștințelor juridice cu caracter preponderent practic, orientate spre activitatea concretă ce urmează a fi desfășurată de către viitorii grefieri; în același scop, cursanții urmează și un stagiu de formare practic, în cadrul instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea.

2. Accesul prin concurs direct (excepția):

Potrivit dispozițiilor art. 36 alin. (1) din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice, cu modificările și completările ulterioare și art. 1 și 2 din Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de ocupare a posturilor vacante de grefier la instanțele judecătorești și la parchetele de pe lângă acestea, aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 126/2007, cu modificările și completările ulterioare, în cazul în care activitatea instanțelor sau parchetelor nu se poate desfășura în condiții normale din cauza numărului mare de posturi vacante, recrutarea grefierilor se poate realiza prin concurs pentru ocuparea posturilor vacante. Concursul se desfășoară la nivelul curților de apel, parchetelor de pe lângă curțile de apel, Înaltei Curți de Casație și Justiție, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Direcția Națională Anticorupție, potrivit regulamentului aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii.

Consiliul Superior al Magistraturii aprobă organizarea concursului în urma examinării propunerilor motivate formulate de instanțele și parchetele mai sus arătate, după consultarea prealabilă a Școlii Naționale de Grefieri. Instanțele și parchetele vor arăta numărul posturilor de grefier vacante, nivelul studiilor, numărul grefierilor în funcție, precum și volumul de activitate raportat la numărul total al grefierilor pe instanțe și parchete.

Numărul posturilor vacante de grefier pentru care se organizează concurs se aprobă prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea Înaltei Curți de Casație și Justiție, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și

Justiție, Direcției Naționale Anticorupție, curților de apel și parchetelor de pe lângă curțile de apel, separat pentru posturile de grefier cu studii superioare juridice și posturile de grefier cu studii medii sau superioare de altă specialitate (art. 4 alin. (1) și alin. (2) din Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de ocupare a posturilor vacante de grefier la instanțele judecătorești și la parchetele de pe lângă acestea, aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 126/2007, cu modificările și completările ulterioare).

Poate participa la concurs orice persoană care îndeplinește condițiile prevăzute la art. 33 alin. (1) lit. a) - e) din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice, cu modificările și completările ulterioare, respectiv: are cetățenia română, domiciliul în România și capacitate deplină de exercițiu; nu are antecedente penale, nu are cazier fiscal și se bucură de o bună reputație; cunoaște limba română; este aptă, din punct de vedere medical, pentru exercitarea funcției; are studii superioare de specialitate sau studii medii, cunoștințe de operare pe calculator sau de dactilografie.

Conform prevederilor art. 16 din Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de ocupare a posturilor vacante de grefier la instanțele judecătorești și la parchetele de pe lângă acestea, aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 126/2007, cu modificările și completările ulterioare, examinarea candidaților se face prin susținerea unei probe practice eliminatorii de verificare a cunoștințelor de operare pe calculator sau de dactilografie, precum și a unei probe scrise, cu subiecte distincte, pentru posturile vacante de grefier cu studii superioare juridice sau pentru ocuparea posturilor vacante de grefier cu studii medii și studii superioare de altă specialitate. Verificarea cunoștințelor de operare pe calculator sau de dactilografie se notează cu "admis" sau "respins". Candidații declarați admiși la proba practică eliminatorie participă la susținerea probei scrise, la următoarele discipline: procedură penală; procedură civilă; organizare judiciară.

3. Aspecte comune:

Grefierii sunt numiți prin decizie de către președinții curților de apel sau, după caz, de procurorii generali ai parchetelor de pe lângă acestea, în a căror circumscripție teritorială urmează să își desfășoare activitatea (art. 37 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice, cu modificările și completările ulterioare).

Înainte de a începe să își exercite funcția, personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea depune jurământul în fața conducătorului instanței judecătorești sau al parchetului de pe lângă aceasta, la care este numit (art. 40 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice, cu modificările și completările ulterioare).

CONSOLIDAREA COMPONENTEI INTERNAȚIONALE A ACTIVITĂȚII DE FORMARE ÎN CADRUL ȘCOLII NAȚIONALE DE GREFIERI

JUDECĂTOR CONSTANTIN DANIEL MOTOI, DEPARTAMENTUL RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘCOALA NAȚIONALĂ DE GREFIERI

În ultimii ani, Școala Națională de Grefieri a beneficiat de diverse programe cu finanțare externă din partea mai multor donori internaționali cum ar fi: *Banca Mondială, Comisia Europeană, Regatul Norvegiei (Mecanismul Financiar Norvegian) și Programul de Cooperare Elvețiano - Român.*

Prin intermediul acestora, SNG a implementat, în beneficiul cursanților, grefierilor în funcție și formatorilor Școlii, activități de formare profesională identificate ca nevoi de formare de către departamentele acesteia.

- Astfel, au fost organizate activități de formare a formatorilor pentru dezvoltarea de noi abilități în scopul adaptării curriculei tradiționale la formatul eLearning, în folosirea facilităților de învățământ la distanță și în dobândirea abilităților necesare creării și desfășurării cursurilor de eLearning (proiect finanțat de Banca Mondială – *Împrumut BIRD 4811-RO*).

- În cadrul proiectului *„Consolidarea capacității sistemului judiciar din România de a face față noilor provocări legislative și instituționale”*

finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian 2009-2014, au fost organizate în perioada 2014-2015 sesiuni de formare a formatorilor din rețeaua SNG (în domenii precum *Etică și deontologie, Managementul timpului și al cauzelor*), precum și sesiuni de formare a grefierilor din instanțe și parchete (în domenii precum *Managementul timpului și al cauzelor, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Etică și deontologie*, școala de vară cu tema *Interesul superior al copilului reflectat în instituțiile Noului Cod Civil*, conferințe în domeniul *noilor coduri, în materie civilă și penală*).

- În cadrul proiectului *JUST/2013/JCIV/AG/4634 – co-finanțat de Comisia Europeană*, au fost organizate sesiuni de formare dedicate grefierilor axate în principal pe exerciții practice pentru implementarea instrumentelor de cooperare judiciară în materie civilă și comercială.

- Prin intermediul Departamentului de relații internaționale, Școala Națională de Grefieri a finalizat în anul 2017 implementarea fazei a-II-a a proiectului *„Întărirea capacității sistemului judiciar românesc de a răspunde noilor schimbări legislative și instituționale/Strengthening the capacity of the Romanian judicial system to face new legislative and institutional challenges”*, finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian 2009-2014, fiind organizate seminare dedicate grefierilor în domeniile

managementul activității grefierului în procesul civil, managementul activității grefierului în procesul penal, managementul activității grefierului din parchete, etică și deontologie profesională. De asemenea, în cadrul aceluiași proiect, în parteneriat cu Institutul Național al Magistraturii, au fost organizate și 4 workshop-uri în domeniul tehnicilor de redactare a hotărârilor judecătorești.

Toate rezultatele acestor activități de formare profesională au fost și vor fi valorificate și diseminate pe parcursul anilor următori de către departamentele de formare profesională inițială și continuă.

Cele 3 ghiduri practice redactate în domeniile managementul activității grefierului în procesul civil, managementul activității grefierului în procesul penal și respectiv managementul activității grefierilor din parchete, în cadrul aceluiași proiect menționat, au fost aprobate de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii prin hotărârea nr. 115/2.02.2017, fiind încărcate pe site-ul Școlii Naționale de Grefieri (www.grefieri.ro) și diseminate grefierilor în funcție din instanțe și parchete. De asemenea, ghidurile au fost publicate și pe site-ul Institutului Național al Magistraturii și pe cel al Consiliului Superior al Magistraturii și diseminate cursanților de la formare inițială, promoția 2017.

- În anul 2017, Școala Națională de Grefieri a semnat în calitate de partener Acordul de Grant cu privire la proiectul *European Judicial Training for Court Staff and Bailiffs – Promoting and supporting the European cross-border cooperation* (EJT - 763862) co-finanțat de către Comisia Europeană.

Proiectul va avea o durată de implementare de 18 luni și are ca și coordonator pe Justice Cooperation Internationale – JCI din Franța, iar parteneri sunt Școala Națională de Grefieri - România, École Nationale des Greffes – Franța, Chambre Européenne des Huissiers de Justice - Franța, Direccao General da Administracao da Justica - Portugalia, Institute of Public Administration - EIPA, Institut de Formation Judiciaire – Belgia și Centro de Estudios Jurídicos – Spania.

În cadrul proiectului, în anul 2018, grefieri formatori din rețeaua Școlii Naționale de Grefieri

(inclusiv îndrumătorii de stagii) vor participa la 3 sesiuni de formare internațională în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și comercială, al dreptului familiei și respectiv în materie penală, organizate de EIPA.

De asemenea, grefieri de ședință din cadrul instanțelor vor participa pe parcursul anului 2018 la 3 workshop-uri internaționale în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și comercială, al dreptului familiei și respectiv în materie penală, organizate de statele partenere.

Unul dintre workshop-urile internaționale, respectiv cel în domeniul cooperării judiciare în dreptul familiei pentru grefieri, va fi organizat de SNG la București în anul 2018 și la acesta vor participa grefieri români din cadrul instanțelor și delegații statele partenere.

Proiectul are și o componentă de formare lingvistică, în acest sens, grefieri de ședință din cadrul instanțelor vor participa la un seminar de formare internațională cu tema Engleză juridică – terminologie utilizată în procedurile de cooperare transfrontalieră.

Acesta este primul proiect în care SNG este partener și care implică, similar schimburilor de experiență organizate de EJTN pentru magistrați, vizite de studiu și pentru grefierii de ședință sau sesiuni de formare internațională pentru formatori ai rețelei SNG.

- În cursul anului 2017, Școala Națională de Grefieri a continuat parteneriatul cu British Council România. În acest sens, au fost valorificate Handbook-urile (module lingvistice) create în procesul de implementare a 3 proiecte grant finanțate de Comisia Europeană, la care Școala Națională de Grefieri a participat în calitate de co-beneficiar, sub coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii, alături de Institutul Național al Magistraturii și parteneri internaționali din Belgia, Bulgaria, Italia, Polonia, Spania, Franța și Academia Europeană de Drept și anume: proiectul JUST/2013/JPEN/AG/4495 - Social reintegration of sentenced persons: a comprehensive European approach / Reintegrarea socială a persoanelor condamnate: o abordare europeană comprehensivă,

proiectul JUST/2013/JPEN/AG/4496 - Procedural rights in EU criminal law / Drepturile procedurale în dreptul penal al uniunii europene, și proiectul JUST/2013/JCIV/AG/4634 - Practical exercises in implementing the judicial cooperation in civil and commercial matters / Exerciții practice pentru implementarea instrumentelor de cooperare judiciară în materie civilă și comercială. Conținutul celor 3 Handbook-uri este format din materialul furnizat în cadrul seminarelor desfășurate exclusiv în limba engleză, în implementarea proiectelor (studii de caz, prezentărilor formatorilor, legislație relevantă).

Obiectivul acestor parteneriate a vizat dezvoltarea de abilități teoretice, practice dar și non-juridice, în contextul orientării strategiei actuale de formare a grefierilor spre revalorizarea și restructurarea profesiei de grefier, având în vedere și rolul crescut al grefierului în derularea procedurilor de cooperare judiciară internațională și tendința europeană actuală, privind evoluția profesiei de grefier.

Prin acordurile încheiate, au fost puse la dispoziția Școlii materiale pentru formarea în domeniul limbii engleze juridice, care au fost prelucrate de formatorii Școlii pentru dezvoltarea unui curs cu design educațional online, care se derulează periodic pe platforma de eLearning a Școlii și este oferit gratuit cursanților de la formarea inițială și continuă, precum și formatorilor Școlii.

Astfel, în scopul de a îmbunătăți profilul profesional prin dezvoltarea abilităților lingvistice și de a facilita schimbul de experiență la nivel european pentru grefierii români, în anul 2017, Școala a dezvoltat module suplimentare ale acestui curs de engleză juridică. Acest curs utilizează anumite secțiuni din materialul „English for Legal Purposes”, în funcție de necesitățile de formare a Școlii, precum și unități din Handbook-urile menționate.

- În baza Protocolului de colaborare încheiat între Școala Națională de Grefieri și Institutul Național al Justiției (INJ) din Republica Moldova, modulele de curs online pot fi accesibile și personalului auxiliar din Republica Moldova.

- De asemenea, în cadrul fazei a II-a proiectului *„Asistență pentru consolidarea capacității instituționale în domeniul formării judecătorilor și procurorilor pentru aplicarea noilor legi”*, finanțat în cadrul Programului de Cooperare Elvețiano - Român pentru reducerea disparităților economice și sociale în cadrul Uniunii Europene extinse, au participat și grefieri la conferințele organizate.

Obiectivul general al proiectului este acela de a continua îmbunătățirea capacității sistemului judiciar român de a aplica noile coduri și de a face față provocărilor legislative și instituționale intervenite prin organizarea unor sesiuni de formare specializate, dezvoltarea resurselor electronice cu privire la noile coduri, dotarea instanțelor cu echipament IT pentru a facilita folosirea acestor resurse, precum și prin creșterea capacității INM de a disemina rezultatele activităților de formare profesională.

Și în următorii ani, *Școala intenționează să obțină surse de finanțare externă pentru consolidarea componentei internaționale a activităților de formare inițială și continuă, respectiv: Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020 și Mecanismul Financiar Norvegian 2014 - 2021.*

Se are în vedere creșterea calității activității grefierilor de la instanțele de fond civile, prin organizarea de seminare de formare profesională dedicate acestora, în două domenii majore, respectiv *Managementul activității grefierului și utilizarea aplicației ECRIS în procesul civil și Îmbunătățirea abilităților non juridice ale grefierilor în vederea prevenirii tergiversării cauzelor civile. Jurisprudența relevantă în materie disciplinară*, pentru a fi în măsură să răspundă nevoilor de formare a grefierilor din instanțele de fond civile, având în vedere atribuțiile acestora în procesul civil din perspectiva judecării cauzelor cu celeritate.

De asemenea, prin sursele de finanțare menționate, Școala mai urmărește să organizeze, în perioada următoare, *seminare de formare continuă dedicate grefierilor din instanțe și parchete în domeniul implementării noilor coduri de procedură civilă și penală*, precum și în diferite domenii actuale

de interes (etică și deontologie, managementul activității grefierului).

Includerea în planul de învățământ a unor discipline, precum Cooperare judiciară internațională în materie civilă și penală, Dreptul Uniunii Europene ori Drepturile omului (în procesul civil, respectiv procesul penal), se subsumează dezideratului dezvoltării unei noi dimensiuni a

formării judiciare europene statuat prin Programul de la Stockholm și va presupune și în anii următori *organizarea de seminare de formare profesională*, precum și *cursuri de eLearning* în materiile menționate anterior, precum și în domeniul limbilor străine, dedicate cursanților SNG și grefierilor în funcție de la instanțe și parchete, în parteneriate cu alte instituții de formare a grefierilor din străinătate.

STRATEGIA ȘCOLII NAȚIONALE DE GREFIERI (2017-2020)

JUDECĂTOR CARMEN IOANA BĂLAN,

**DEPARTAMENTUL DE FORMARE A
FORMATORILOR**

ȘCOALA NAȚIONALĂ DE GREFIERI

Prin hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 655/2017¹ au fost aprobate *Strategia Școlii Naționale de Grefieri*, elaborată pentru perioada 2017-2020, și planul de acțiuni aferent acesteia.

Strategia Școlii Naționale de Grefieri (2017–2020) are în vedere asigurarea continuității în îndeplinirea atât a obiectivelor pe termen lung asumate de Școala Națională de Grefieri la scurt timp după intrarea în vigoare a Legii nr. 567/2004 (prin strategia adoptată în anul 2005²), cât și a obiectivelor pe termen mediu și scurt asumate prin *Strategia Școlii Naționale de Grefieri (2013-2016)*. În același timp, s-a avut în vedere adaptarea priorităților de dezvoltare a Școlii, a obiectivelor generale și a măsurilor de realizare a acestora la dinamica sistemului judiciar și la nevoile de formare impuse de cerințele unui sistem de justiție modern, adaptat cerințelor contemporane.

La baza identificării contextului actual și a principalelor obiective necesar a fi realizate în perioada următoare au fost avute în vedere, în principal, *analizele realizate în cadrul departamentelor Școlii*, având ca surse de

fundamentare, pe de o parte, evaluările interne ale activității specifice fiecărui departament și ale nevoilor de formare identificate la nivelul departamentelor, și, pe de altă, *documentele cu caracter strategic vizând sistemul judiciar asumate la nivel național* (în principal, *Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar* 2015-2020, aprobată prin HG nr. 1155/2014 și planul de acțiune aferent acesteia, aprobat prin HG nr. 282/2016, precum și *Strategia Națională Anticorupție pe perioada 2016-2020*, aprobată prin HG nr. 583/2016).

La elaborarea *Strategiei* au fost avute în vedere și analize externe, în special rapoartele recente ale Comisiei Europene întocmite în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, precum și cele elaborate de experții Băncii Mondiale, în cadrul proiectului *Analiza funcțională a sectorului justiției din România*. Au fost avute în vedere, totodată, și documentele adoptate la nivelul Uniunii Europene privind formarea judiciară europeană.

Nu în ultimul rând, în calitate de instituție de formare aflată în coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii, Școala va fi implicată în realizarea unor măsuri ce vor fi prevăzute pentru îndeplinirea *direcțiilor de acțiune prioritare ale Consiliului Superior al Magistraturii pentru mandatul 2017-2022*, aprobate de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii prin Hotărârea nr. 162/28 februarie 2017, în coordonatele ce urmează a fi stabilite de către grupurile de lucru constituite în baza aceleiași hotărâri.

¹Disponibilă pe pagina de internet a Școlii Naționale de Grefieri (www.grefieri.ro), la secțiunea Despre noi. Misiune.

²Idem.

Obiectivele generale ale activității Școlii pentru perioada 2017–2020 continuă obiectivele stabilite pentru perioada anterioară și vizează:

- *creșterea calității activităților de formare;*
- *consolidarea reputației SNG în plan intern și internațional, ca principal recrutor al grefierilor și furnizor de formare profesională unitară a personalului auxiliar din sistemul judiciar;*
- *consolidarea și dezvoltarea capacității organizatorice și instituționale a Școlii Naționale de Grefieri.*

Prezentăm, în cele ce urmează, obiectivele generale ale Strategiei, astfel cum sunt descrise în cuprinsul acesteia.

1. Obiectiv general: creșterea calității activităților de formare

Eficiența și calitatea actului de justiție depind, într-o măsură însemnată, și de profesionalismul personalului auxiliar de specialitate care își desfășoară activitatea în cadrul sistemului judiciar. Școlii Naționale de Grefieri, ca instituție responsabilă cu formarea inițială și continuă a personalului auxiliar din cadrul instanțelor și parchetelor, îi revine un rol primordial în construcția, dezvoltarea și perfecționarea pregătirii profesionale a grefierilor, ca fundament al profesionalismului, dar și în promovarea unor comportamente deontologice ale personalului auxiliar, ca premisă a integrității în exercitarea funcției.

Din această perspectivă, în ultimii ani, Școala Națională de Grefieri a urmărit creșterea calității activităților de formare oferite de Școală, accentuându-se caracterul practic al formării inițiale și continue, precum și demersurile de adaptare permanentă a programelor de formare la necesitățile concrete de formare a personalului auxiliar din sistemul judiciar.

Creșterea constantă a calității activităților de formare va constitui și în perioada următoare obiectivul general prioritar al Școlii.

Identificarea nevoilor de formare a personalului auxiliar din sistemul judiciar, corelată

cu evaluarea periodică a activităților de formare inițială și continuă furnizate de Școală, va sta la baza fundamentării și elaborării programelor de formare inițială și continuă ale Școlii și în perioada următoare.

În același timp, programele de formare vor trebui să răspundă evoluțiilor recente sau prognozate ale sistemului judiciar sub aspectul modificărilor legislative majore în ceea ce privește desfășurarea activității judiciare, *continuarea formării profesionale a viitorilor grefieri și a personalului auxiliar din instanțe și parchete în domeniul codurilor de procedură și al legislației conexe* având rolul de a definitiva procesul de punere în aplicare a noilor coduri.

Întrucât formarea furnizată de către Școala Națională de Grefieri se adresează unor practicieni ai dreptului, scopul formării fiind atât actualizarea și consolidarea noțiunilor teoretice, cât și dobândirea și consolidarea acelor abilități și deprinderi necesare punerii în practică a cunoștințelor teoretice dobândite, Școala va continua *dezvoltarea caracterului practic al activităților de formare*. Din această perspectivă, a impactului direct al formării cu privire la activitatea concretă din instanțe și parchete, o pondere însemnată în programele de formare vor avea acele domenii de formare cu efect asupra creșterii eficienței actului de justiție și optimizării organizării și funcționării instanțelor și parchetelor, precum managementul activității grefierului, managementul schimbării, managementul instanțelor și parchetelor și al fluxului de dosare, identificate ca domenii prioritare în documente strategice asumate la nivel național.

Un mijloc eficient de asigurare a caracterului practic, cu efect în ceea ce privește creșterea calității activităților de formare, îl reprezintă *perfecționarea metodelor de formare*, prin utilizarea unor metode/tipuri de acțiuni de formare specifice învățării experiențiale și orientate către practica profesională, inclusiv prin organizarea de procese/secvențe procesuale simulate sau prin utilizarea platformei de eLearning. De altfel, *dezvoltarea componentei de învățământ la distanță* (eLearning și bLearning), cu precădere în cazul formării continue, va continua să reprezinte unul

dintre mijloacele prin care se va realiza formarea unui număr însemnat de grefieri, în contextul reducerii constante a resurselor bugetare alocate anual pentru programele de formare continuă a personalului auxiliar.

De asemenea, actualizarea și diseminarea de *ghiduri practice în domenii de interes* pentru uzul grefierilor din instanțe și parchete vor reprezenta mijloace eficiente de realizare a caracterului practic al formării.

Nu în ultimul rând, pentru o pregătire practică aplicată a personalului auxiliar se va accentua *rolul formatorilor grefieri*, precum și al *echipei mixte magistrat–grefier* în asigurarea caracterului practic al formării.

În același timp, se va acorda importanța cuvenită *componentei non juridice a formării*, cu precădere în domeniile deontologie, comunicare și abilități non juridice.

În considerarea rolului preventiv al însușirii de către personalul auxiliar din sistemul judiciar a standardelor etice profesionale, ca premisă a consolidării culturii integrității instituționale și a necesității conștientizării importanței integrității, conduitei etice și deontologiei personalului auxiliar pentru prestigiul justiției și menținerea încrederii în sistemul judiciar, Școala Națională de Grefieri va dezvolta acțiunile de formare în domeniul eticii și deontologiei personalului auxiliar. În acest scop, Școala va continua demersul său inițiat în anul 2015, prin publicarea jurisprudenței în materia abaterilor disciplinare ale personalului auxiliar de specialitate din întreg sistemul judiciar pe pagina de internet a Școlii și pe site-ul www.integritate.ifep.ro.

Formarea în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală, al dreptului Uniunii Europene și al limbilor străine va constitui o componentă importantă a programelor de formare, astfel încât să se răspundă direcțiilor de dezvoltare a formării judiciare europene prevăzute într-o serie de documente cu caracter strategic ale instituțiilor

europene.

Livrarea unei formări la standarde de calitate presupune și *consolidarea corpului formatorilor Școlii și asigurarea calității personalului de instruire*, accentul urmând a fi pus în următoarea perioadă cu privire la perfecționarea abilităților didactice ale formatorilor Școlii, dar și cu privire la pregătirea acestora în domeniile de specialitate, în scopul uniformizării conținutului formării.

Dezvoltarea colaborării cu alte instituții de formare sau alte instituții din sistemul judiciar va reprezenta în continuare unul dintre obiectivele majore vizând creșterea calității activităților de formare.

În acest sens, *se va accentua apropierea instituțională de Institutul Național al Magistraturii*, concretizată în ultimii ani prin organizarea unor activități de formare comune, constând în seminare de formare continuă, secvențe procesuale simulate sau exerciții practice comune SNG – INM și elaborarea unor modele de acte procedurale, puse la dispoziția instanțelor și parchetelor. Continuarea organizării unor activități comune de formare inițială și continuă ale Școlii Naționale de Grefieri și Institutului Național al Magistraturii este de natură să contribuie la întărirea relației profesionale dintre magistrați și grefieri, inclusiv din perspectiva dezideratului de transfer/de delegare a unor atribuții de la magistrați către grefieri, și ar răspunde, în egală măsură, obiectivului strategic vizând pregătirea interdisciplinară a participanților la actul de justiție. Asigurarea de către Școală a unei formări profesionale coordonate cu formarea profesională a magistraților răspunde, în același timp, cerinței de a se favoriza „o abordare colectivă a problematicilor comune judecătorilor, procurorilor și personalului din justiție”, prevăzută în *Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului privind formarea profesională a judecătorilor, a procurorilor și a personalului din justiție în cadrul Uniunii Europene (2008/C 299/01)*.

³Potrivit Raportului: „Se spune că SNG, ca și INM, produce absolvenți foarte bine pregătiți. De la INM și de la SNG rezultă un număr limitat de absolvenți în fiecare an. INM produce 100 de judecători și 100 procurori, SNG 100 de grefieri (din care 70 procente sunt distribuiți pentru a lucra cu judecători și restul cu procurori). Această capacitate ar fi insuficientă pentru a suplini creșterea temporară (dacă e cazul) a numărului de judecători și grefieri noi, necesari pentru a ocupa locurile libere existente precum și pentru a face față cerințelor noilor coduri civile și penale.”

În același timp, Școala va continua colaborarea cu alte instituții de formare (*British Council Romania*), precum și cu alte instituții cu atribuții în legătură cu actul de justiție (Curtea Constituțională a României, Administrația Națională a Penitenciarelor, Institutul Național de Expertize Criminalistice, Inspectoratul General al Poliției Române, Direcția Națională de Probațiune).

2. Obiectiv general: consolidarea reputației SNG în plan intern și internațional, ca principal recrutor al grefierilor și furnizor de formare profesională unitară a personalului auxiliar din sistemul judiciar

Având în vedere și dispozițiile legale în vigoare care consacră absolvirea Școlii Naționale de Grefieri ca principală modalitate de admitere în profesia de grefier, Școala va continua să susțină necesitatea *creșterii rolului SNG în recrutarea și formarea inițială a viitorilor grefieri*, ca principal recrutor al grefierilor din sistemul judiciar.

O recomandare în acest sens a fost inclusă și în raportul întocmit de experții Băncii Mondiale în cadrul proiectului *Analiza funcțională a sectorului justiției din România*, care constată insuficiența locurilor ce pot fi alocate anual pentru cei care vor să urmeze cursurile de formare inițială ale Școlii Naționale de Grefieri³.

Sub acest aspect, este necesară consolidarea capacității administrative, prin asigurarea spațiilor necesare pentru formarea unui număr mai mare de 130 de cursanți anual, în paralel cu *continuarea demersurilor inițiate încă din anul 2014 de modificare atât a Legii nr. 567/2004*, în sensul posibilității organizării concursului de admitere la Școala Națională de Grefieri pentru grefierii cu studii superioare juridice nu doar anual, ci ori de câte ori este necesar, *cât și a legislației secundare*, referitoare la concursul de admitere la SNG și la condițiile de organizare a concursurilor de recrutare, în mod excepțional, a grefierilor, reglementate de art. 36 din Legea nr. 567/2004.

Admiterea la Școala Națională de Grefieri va trebui să se realizeze în continuare cu *asigurarea transparenței procesului de recrutare și menținerea*

standardelor ridicate de admitere în profesie. De altfel, creșterea constantă a numărului candidaților înscriși la concursurile de admitere la Școala Națională de Grefieri în ultimii ani reprezintă o dovadă a încrederii în transparența și corectitudinea concursului de admitere la SNG și în calitatea formării inițiale oferite de Școală.

Popularizarea ofertei educaționale a Școlii va avea un rol important în creșterea vizibilității Școlii Naționale de Grefieri, aceasta urmând a fi realizată prin organizarea unor întâlniri la care să participe studenți ai facultăților de drept și reprezentanți ai asociațiilor studențești sau a unor vizite la facultățile de drept acreditate, prin elaborarea sau actualizarea materialelor de promovare ale Școlii, precum și prin organizarea de manifestări de tipul *„Ziua porților deschise”*.

În contextul identificării practicii judiciare neunitare, inclusiv sub aspect procedural, ca una dintre vulnerabilitățile sistemului judiciar, Școala va continua să aibă un *rol din ce în ce mai accentuat în formarea unitară a personalului auxiliar din întreg sistemul judiciar* și să-și afirme astfel rolul său de principal furnizor de formare profesională unitară a personalului auxiliar din sistemul judiciar.

În ultimii ani, Școala a făcut pași importanți în direcția realizării unei formări unitare a personalului auxiliar din întreg sistemul judiciar, fiind de menționat, în acest sens, centralizarea sesizărilor de practică neunitară de către personalul de instruire propriu și întocmirea referatelor anuale de analiză a acestor sesizări care sunt comunicate instanțelor și publicate în EMAP, elaborarea, în colaborare cu Institutul Național al Magistraturii, a unor modele de acte procedurale și diseminarea acestora către grefierii din instanțe și parchete, elaborarea și diseminarea de ghiduri practice în domenii de interes pentru personalul auxiliar (precum managementul activității grefierului), crearea și promovarea de către personalul de instruire propriu a unor materiale didactice unitare care să fie folosite de toți formatorii în procesul de instruire sau elaborarea și diseminarea unor materiale informative (e.g. prezentarea comparativă a vechiului și noului Regulament de ordine interioară a instanțelor judecătorești, material diseminat de

Școală în anul 2016).

Școala își propune să contribuie la formarea unitară a personalului auxiliar din sistem și prin *continuarea dezvoltării componentei de cercetare și documentare* a activității Școlii, în principal prin actualizarea și distribuirea de ghiduri practice pe diverse tematici de interes general și actual, dar și prin întocmirea și diseminarea referatelor de practică neunitară.

În același scop, ca modalitate alternativă de realizare a formării profesionale unitare, Școala va urmări în mod consecvent *actualizarea paginii web a Școlii* (inclusiv a secțiunii „*Bibliotecă virtuală*”, creată în anul 2015), prin publicarea unor informații actuale și pe teme relevante din perspectiva atribuțiilor grefierilor, aceasta continuând să reprezinte un furnizor gratuit de formare profesională pentru cursanții Școlii și pentru grefierii din instanțe și parchete.

În scopul întăririi rolului său de principal furnizor de formare profesională unitară a personalului auxiliar, Școala Națională de Grefieri va *continua demersurile sale pentru dezvoltarea formării personalului auxiliar de specialitate* la nivel descentralizat, sub coordonarea SNG. În acest sens, Școala va susține în continuare promovarea modificărilor legislative agreeate de Consiliul Superior al Magistraturii în ședința Plenului din 10 iunie 2014, care să permită implicarea tot mai accentuată a Școlii la acțiunile de formare organizate de către curțile de apel și parchetele de pe lângă acestea, similar formării continue descentralizate a magistraților, coordonate de către Institutul Național al Magistraturii.

Afirmarea Școlii Naționale de Grefieri pe plan european și internațional va rămâne o prioritate strategică și în perioada următoare, urmărindu-se atât *păstrarea unui dialog deschis cu instituții din sistemul judiciar în vederea promovării de colaborări și încheierii unor potențiale parteneriate, cât și continuarea demersurilor de creare a unei rețele europene a instituțiilor de formare a grefierilor și a personalului auxiliar de specialitate.*

În acest sens, în anul 2014, SNG și-a adus contribuția la elaborarea unui studiu solicitat de

Comisia Europeană, care a avut ca obiective evaluarea stadiului actual al formării profesionale a grefierilor de la instanțe și parchete din toate cele 28 de State Membre, în ceea ce privește dreptul Uniunii Europene, pe de o parte, precum și promovarea cooperării la nivel european între instituțiile naționale responsabile cu formarea grefierilor, pe de altă parte. Ulterior, în 2015, SNG a participat prin reprezentanții săi, la Bruxelles, la Conferința Europeană privind cooperarea în domeniul formării judiciare a grefierilor și a executorilor judecătorești, organizată de Comisia Europeană, iar în 2017, la conferința finală a proiectului privind formarea judiciară a grefierilor și a executorilor judecătorești la nivel european, organizată la Lisabona.

În anul 2016, aceste demersuri s-au intensificat, Școala Națională de Grefieri aplicând, alături de mai multe școli de grefieri/instituții de formare judiciară din Uniunea Europeană (Spania, Belgia, Franța, Portugalia, Luxembourg) în cadrul unui Consorțiu, sub coordonarea Justice Cooperation Internationale, Franța, ca urmare a ofertei de depuneri de proiecte lansată de Directoratul General – *DG Justice - JUST-AG-2016-04* – în cadrul proiectului - SEP-210404791.

Școala Națională de Grefieri a inițiat dezvoltarea de relații de cooperare bilaterală și cu alte instituții responsabile cu formarea grefierilor și a personalului auxiliar de specialitate, instituții sau organisme internaționale.

În acest sens, în cadrul relațiilor de cooperare cu Consiliul Superior al Magistraturii din Republica Moldova, în anul 2015 a fost semnat și un protocol de colaborare între Școala Națională de Grefieri și Institutul Național al Justiției din Republica Moldova, în baza căruia va continua organizarea în anii următori a unor schimburi de experiență, reuniuni, conferințe, ateliere de lucru și seminare comune, în cadrul cărora vor fi discutate aspecte ce țin de domeniul reformei în sectorul judiciar, inclusiv formarea profesională a grefierilor.

De asemenea, atât în anul 2015 cât și în 2016, Școala Națională de Grefieri a primit vizita unor delegații ale *Institutului de Justiție Palestinian*, evenimentele fiind organizate în cadrul unor

proiecte de asistență tehnică inițiate de Eupol Copps și vizând schimburi de experiență între Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri, pe de o parte, și Institutul Palestinian de Justiție, pe de altă parte, în scopul stabilirii și dezvoltării unor relații bilaterale de cooperare în domeniul formării personalului din justiție al celor două state.

În perioada 2014-2016, Școala Națională de Grefieri a continuat parteneriatul cu *British Council Romania*, respectiv Acordul nr. TC06/10.06.2014, prin care Centrul Cultural Britanic a pus la dispoziția Școlii materiale didactice dedicate disciplinei Engleză juridică, pentru dezvoltarea cursurilor online destinate cursanților și formatorilor SNG. Având în vedere utilitatea practică a acestui parteneriat, Școala Națională de Grefieri va face demersuri în vederea consolidării acestuia și în anii următori.

Școala Națională de Grefieri a menținut și intenționează și pe viitor să consolideze relațiile de cooperare cu *Rețeaua Judiciară Europeană de Formare Profesională (EJTN)* prin primirea în vizită a unor judecători și procurori din statele membre ale Uniunii Europene, în cadrul programelor de schimb de magistrați coordonate de EJTN.

3. Obiectiv general: consolidarea și dezvoltarea capacității organizatorice și instituționale a SNG

Consolidarea capacității instituționale a Școlii Naționale de Grefieri continuă să fie afirmată ca un obiectiv distinct și în strategia asumată la nivelul sistemului judiciar pentru perioada 2017-2020. Prin investirea în capacitatea instituțională a Școlii se creează astfel premisele atingerii obiectivelor generale referitoare la creșterea calității activităților de formare și la formarea profesională unitară a personalului auxiliar din sistemul judiciar.

Eforturile Școlii Naționale de Grefieri în direcția consolidării capacității organizatorice și instituționale vor viza în continuare atât *dezvoltarea infrastructurii tehnice, cât și consolidarea capacității administrative*.

Încă de la înființare, Școala Națională de Grefieri își desfășoară activitatea în sediul din

București, bulevardul Regina Elisabeta nr. 53, alături de Institutul Național al Magistraturii (care administrează clădirea), Institutul Național de Expertize Criminalistice și Asociația Magistraților din România. De asemenea, în afara sediului din București, Școala își desfășoară activitatea și la Bârlad, în Centrul de perfecționare pe care Școala îl are în administrare, în vreme ce acțiunile de formare profesională continuă pot avea loc fie în Centrul de la Bârlad, fie la Giroc, Cheia și Sovata. Spațiul din București a fost și este folosit pentru desfășurarea cursurilor de formare profesională inițială, dar sălile pe care SNG le deține în clădirea din bulevardul Regina Elisabeta nr. 53 (dintre care 3 laboratoare de informatică, trei săli de seminar și una de curs) sunt insuficiente pentru pregătirea inițială a tuturor grefierilor care intră în sistemul judiciar prin concursul de admitere la Școala Națională de Grefieri și pentru desfășurarea activității personalului propriu, ceea ce impune *continuarea demersurilor pentru asigurarea unor spații suplimentare necesare desfășurării activității Școlii*.

În același timp, *identificarea unor noi locații de desfășurare a seminarelor de formare continuă*, în regiuni ale țării în care nu sunt înființate în prezent centre de formare, va avea în continuare rolul de a facilita participarea grefierilor la seminarele de formare continuă, în funcție de proximitatea instanței sau parchetului la care aceștia își desfășoară activitatea.

Desfășurarea în condiții optime a activității didactice, inclusiv prin folosirea unor mijloace moderne de învățare, presupune și continuarea *atragerii de investiții în infrastructura IT și în echipamente specifice activităților de formare* (spre exemplu, modernizarea infrastructurii IT a Școlii, dezvoltarea platformei de eLearning a SNG, achiziția de echipamente de predare moderne sau de echipamente necesare formării practice a cursanților SNG și a grefierilor în funcție), în principal prin intermediul unor proiecte cu finanțare externă. Dezvoltarea infrastructurii tehnice și IT la nivelul Școlii Naționale de Grefieri, prin dotarea sălilor de curs (atât de la sediul din București, cât și la Centrul de la Bârlad) cu echipamente IT moderne, va avea impact la nivel național, având în vedere că Școala realizează formarea continuă (în Centrul de la

Bârlad) a grefierilor în funcție, care provin de la instanțele și parchetele din toată țara.

Dezvoltarea platformei de eLearning a Școlii va permite multiplicarea și perfecționarea cursurilor de învățământ la distanță dedicate formării cursanților Școlii și personalului auxiliar din instanțe și parchete, dar și formării formatorilor Școlii. *Crearea unei rețele intranet destinată formatorilor și cursanților SNG* va avea rolul de a facilita comunicarea dintre Școală și formatorii acesteia, cu efect direct în ceea ce privește caracterul unitar al formării, pe de o parte, iar, pe de altă parte, va permite o mai bună comunicare între Școală și cursanții acesteia, cu efect asupra eficientizării activității de formare inițială.

Reproiectarea site-ului www.grefieri.ro, într-un format cursiv, accesibil și eficient, va contribui la creșterea vizibilității activităților Școlii și va avea rolul de a facilita formarea unitară a personalului auxiliar din întreg sistemul judiciar.

Consolidarea și perfecționarea corpului personalului propriu al SNG va continua să reprezinte unul dintre obiectivele specifice strategice și în perioada următoare, știut fiind că performanța instituțională este garantată de *asigurarea de personal propriu, corespunzător numeric* pentru realizarea atribuțiilor Școlii, precum și de *pregătirea profesională adecvată* a acestuia.

În ultimii ani au fost realizați pași importanți în această direcție, astfel încât la începutul anului anul 2017 era aprobată finanțarea pentru toate cele 50 de posturi aprobate pentru Școala Națională de Grefieri prin HG nr. 1040/2003 și HG nr. 232/2005 (cuprinzând personal de instruire – judecători, procurori și grefieri-, funcționari publici și personal contractual), dezideratul Școlii fiind acela al *suplimentării, finanțării și ocupării tuturor posturilor vacante*.

În continuare este necesară realizarea unor progrese sub aspectul *stabilității și coeziunii personalului propriu de instruire*, inclusiv prin formularea unor propuneri de modificare legislativă referitoare la durata și procedura detașării formatorilor grefieri în cadrul Școlii.

Perfecționarea permanentă a personalului

Școlii, atât a personalului propriu de instruire, cât și a personalului administrativ, este de natură a contribui la eficientizarea întregii activități a Școlii și, ca o consecință, la realizarea unei formări de calitate. În acest scop, se va urmări în mod deosebit *asigurarea unei dezvoltări a pregătirii profesionale permanente a personalului propriu*, prin facilitarea participării la programe de formare profesională adaptate specificului activității desfășurate, atât cu caracter didactic, cât și dedicate realizării atribuțiilor cu caracter administrativ, de suport al activităților de formare (în domenii precum tehnici moderne de predare și evaluare, tehnologia informației, resurse umane, implementarea fondurilor europene). Un accent deosebit se va pune și în sensul dezvoltării culturii integrității personalului SNG, prin măsuri de educație și prevenție a unor comportamente lipsite de integritate.

SECȚIUNEA A IV-A – CARIERA MAGISTRATULUI & MANAGEMENT JUDICIAR

UNELE ASPECTE REFERITOARE LA CONCORDANȚA ART. 88 ALIN. (2) DIN REGULAMENTUL DE ORDINE INTERIOARĂ AL INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI CU DISPOZIȚIILE ART. 16 DIN CONSTITUȚIA ROMÂNIEI

Procuror Loredana BĂLĂNOIU

Direcția Legislație, Documentare și Contencios

Potrivit art. 88 alin. (2) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1375/2015, cu modificările și completările ulterioare, *„Pentru depunerea cererilor și actelor sau obținerea de informații, persoanele interesate se pot adresa, după caz, personalului de la registratură și arhivă sau biroului de informare și relații publice. În interesul înfăptuirii justiției, avocații, consilierii juridici, consilierii de probațiune și experții desemnați în cauză au prioritate”*.

În ședința din 08 noiembrie 2017, Comisia nr. 1 – „Legislație și cooperare interinstituțională” din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a analizat memoriul unui petent referitor la faptul că prin prevederile art. 88 alin. (2) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești s-ar crea o discriminare între justițiabilii care sunt reprezentați de avocat și cei care nu au această posibilitate. Aceeași apreciere este exprimată de petent și în privința consilierilor juridici.

Comisia a apreciat că măsura cuprinsă în alin. (2) al art. 88 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești se justifică atât în privința avocaților cât și a consilierilor juridici pentru buna administrare a actului de justiție.

Totodată, Comisia a reținut că problematica semnalată de petent a mai fost analizată anterior la

nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, prin prisma dispozițiilor Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005, cu modificările și completările ulterioare, în prezent abrogat.

Astfel, în ceea ce privește categoria profesională a avocaților prevederile citate mai sus își găsesc corespondent în reglementarea anterioară, respectiv în art. 87 alin. (2), care prevedea că *„Pentru depunerea cererilor și actelor sau obținerea de informații, persoanele interesate se pot adresa, după caz, președintelui instanței sau înlocuitorului acestuia, președintelui de secție, judecătorului de serviciu, biroului de informare și relații publice sau personalului de la registratură și arhivă. În interesul înfăptuirii justiției, avocații au prioritate”*.

În ședința din 06 decembrie 2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a analizat punctul de vedere exprimat de Direcția legislație, documentare și contencios cu privire la o solicitare adresată de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, privind comunicarea unui punct de vedere în legătură cu sesizarea unui petent referitoare la caracterul discriminator al dispozițiilor art. 87 alin. (2) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, susținându-se că avocaților li se creează o poziție privilegiată față de ceilalți justițiabili.

Plenul Consiliului Superior al Magistraturii și-a însușit punctul de vedere al direcției de resort, apreciind că în cauză nu sunt conturate elementele unei discriminări.

În cuprinsul punctului de vedere exprimat de Direcția Legislație, documentare și contencios au fost reținute următoarele aprecieri:

Potrivit art. 2 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, prin discriminare se înțelege „orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”. Sintagma „în condiții de egalitate”, folosită de prevederea menționată, nu poate fi interpretată decât prin raportare la principiul constituțional al egalității în drepturi, consacrat de dispozițiile art. 16 din Constituția României.

Așa cum s-a statuat și în jurisprudența Curții Constituționale, în concordanță cu cea a Curții Europene a Drepturilor Omului, principiul constituțional al egalității în drepturi, presupune identitate de soluții numai pentru situații identice. Acest principiu nu exclude ca legiuitorul să stabilească norme diferite pentru persoane aflate în situații diferite.

Potrivit art. 16 alin. (1) din Constituția României, republicată, cetățenii sunt egali în fața legii și autorităților publice, fără privilegii și discriminări. Art. 21 alin. (1) din Constituția României, republicată, prevede că orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.

Prin modificările aduse dispozițiilor alin. (2) al art. 87 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor s-a stabilit că: „în interesul înfăptuirii justiției, avocații au prioritate”, iar prin modificările aduse dispozițiilor alin. (5) al art. 92 din același regulament s-a stabilit că: „au prioritate la consultarea dosarului cauzei, în următoarea ordine: avocații, părțile sau reprezentanții părților, experții

și interpreții desemnați în cauză”.

Aceste norme au fost menite să stabilească cadrul de acțiune al președintelui instanței sau înlocuitorului acestuia, președintelui de secție, judecătorului de serviciu, respectiv al personalului auxiliar al instanțelor judecătorești, în raporturile cu justițiabilii, precum și cu alte persoane care apelează la serviciile sistemului judiciar. Dispozițiile criticate au valoare pur tehnică, administrativă și nu trebuie confundată cu acele dispoziții care se circumscriu dreptului constituțional.

Prioritatea acordată categoriei profesionale a avocaților nu poate fi apreciată ca o îngrădire a accesului la justiție a celorlalte persoane, care înțeleg să nu apeleze la serviciile unui avocat, întrucât, în fapt, acestora nu le este afectat accesul la justiție și cu atât mai puțin, dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

Împrejurarea că avocații au prioritate la registratură și la biroul judecătorului de serviciu înaintea celorlalți justițiabili nu poate fi considerată o încălcare a principiului egalității în drepturi, existând o distincție clară între principiile constituționale și aspectele de ordin administrativ, inerente funcționării oricărui serviciu public.

Prin exercitarea atribuțiilor specifice, astfel cum acestea sunt enumerate la art. 3 din Legea nr. 51/1995, republicată, avocații contribuie în mod esențial la soluționarea cu celeritate a litigiilor și la reprezentarea în instanță a părților de către personalul specializat, precum și la asigurarea apărării, în unele cauze, în special în cele penale.

Prin urmare, măsura [cuprinsă în alin. (2) al art. 87 din Regulament] se justifică pentru buna administrare a actului justiției și nu conferă drepturi suplimentare vreunei categorii de participanți în cadrul procedurilor judiciare, în această manieră neafectându-se nici dreptul la un proces echitabil.

Acest punct de vedere a fost transmis Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Prin Hotărârea nr. 265/27.02.2008, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a hotărât că faptele prezentate nu constituie acte de discriminare conform O.G. nr. 137/2000 privind

prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare¹.

Ulterior, în ședința din 20 mai 2013, Comisia nr. 2 – “Eficientizarea activității Consiliului Superior al Magistraturii și a instituțiilor coordonate; Parteneriatul cu instituțiile interne și societatea civilă” din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a analizat o solicitare similară vizând exprimarea unui punct de vedere cu privire la prioritatea acordată avocaților în ceea ce privește depunerea cererilor și actelor sau obținerea de informații de la registratură și arhivă.

Comisia a exprimat în esență aceleași aprecieri ca cele reținute în punctul de vedere anterior (însușit de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii), cu privire la dispozițiile art. 87 alin. (2) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005, cu modificările și completările ulterioare.

Comparând reglementarea din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005, cu reglementarea din noul Regulament de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1375/2015, cu modificările

ulterioare, în ședința din 08 noiembrie 2017, Comisia a constatat că dispozițiile art. 87 alin. (2) analizate anterior de către Consiliul Superior al Magistraturii își găsesc corespondent în reglementarea în vigoare în ceea ce privește prioritatea avocaților la depunerea cererilor și actelor sau pentru obținerea de informații, motivată prin prisma interesului înfăptuirii justiției.

Având în vedere similitudinea situațiilor și a dispozițiilor analizate (*cele care stabilesc condițiile în care se realizează depunerea cererilor și actelor sau obținerea de informații de către justițiabili în legătură cu dosarele înregistrate pe rolul instanțelor de judecată*), precum și faptul că, de la data exprimării de către Consiliul Superior al Magistraturii a punctelor de vedere menționate nu a intervenit modificarea dispozițiilor art. 2 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Comisia a apreciat că își mențin valabilitatea considerentele reținute anterior cu privire la măsura acordării unei priorități avocaților la îndeplinirea activităților prevăzute la art. 88 alin. (2) din noul Regulament de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

În ceea ce privește categoria profesională a consilierilor juridici, s-a apreciat că măsura acordării unei priorități, în favoarea acestora, la depunerea cererilor și actelor sau obținerea de informații în

¹În esență, Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a constatat că din datele aflate la dosar rezultă că se invocă un tratament diferențiat între categorii diferite care au acces la dosare, în speță avocații, părțile sau reprezentanții părților, experții și interpreții desemnați în cauză. Colegiul Director a analizat în ce măsură categoriile invocate de către petent se află într-o situație comparabilă sau similară. Colegiul director a luat act că fiecare dintre categoriile indicate are un rol în desfășurarea acțiunii, fiecare aflându-se pe o poziție distinctă din punct de vedere al calității procesuale pe care o au raportat la cauză.

Totodată, Colegiul Director a luat act de faptul că activitatea de realizare a justiției este o activitate supusă unor reguli necesare pentru buna funcționare a activității, și sub acest aspect trebuie avute în vedere și aspectele de ordin administrativ, inerente funcționării oricărui serviciu public. Prin exercitarea activităților specifice, astfel cum acestea sunt enumerate la art. 3 din Legea nr. 51/1995, republicată, avocații contribuie în mod esențial la soluționarea cu celeritate a litigiilor și la reprezentarea în instanță a părților de către personalul specializat, precum și la asigurarea apărării, în unele cauze, în special, cele penale.

Colegiul Director a constatat că din acest punct de vedere măsura se justifică pentru buna administrare a actului de justiție și nu conferă drepturi suplimentare vreunei categorii de participanți în cadrul procedurilor judiciare, în această manieră neafectându-se nici dreptul la un proces echitabil. Totodată, Colegiul Director a constatat că măsura este justificată obiectiv de un scop legitim, asigurarea cu celeritate a desfășurării procedurilor, iar mijloacele sunt adecvate și necesare, deoarece nu există o îngrădire a accesului la dosare și doar o stabilire a unei ordini care să asigure desfășurarea procedurilor eficient.

legătură cu dosarele înregistrate pe rolul instanțelor de judecată se justifică prin prisma rolului pe care Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic și alte acte normative îl conferă acestora.

Astfel, potrivit art. 1 din Legea nr. 514/2003, consilierul juridic asigură apărarea drepturilor și intereselor legitime ale statului, ale autorităților publice centrale și locale, ale instituțiilor publice și de interes public, ale celorlalte persoane juridice de drept public, precum și ale persoanelor juridice de drept privat, în slujba cărora se află și în conformitate cu Constituția și legile țării.

O concretizare a rolului consilierilor juridici, care scoate, totodată, în evidență, importanța participării acestora la soluționarea litigiilor înregistrate pe rolul instanțelor de judecată, este prevăzută de art. 84 din Codul de procedură civilă, care stabilește la alin. (1) că persoanele juridice pot fi reprezentate convențional în fața instanțelor de judecată numai prin consilier juridic sau avocat, în condițiile legii.

Astfel, s-a reținut că prin exercitarea atribuțiilor specifice, consilierii juridici contribuie la soluționarea litigiilor prin asigurarea apărării și a reprezentării în instanță a persoanelor juridice în cadrul cărora își desfășoară activitatea.

În ceea ce privește înțelesul sintagmei „în interesul înfăptuirii justiției”, Comisia a precizat faptul că această sintagmă nu beneficiază de o definiție legală, putând fi echivalentă cu structura „pentru buna administrare a justiției”.

Astfel interpretate, prevederile alin. (2) al art. 88 din Regulamentul de ordine interioară, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1375/2015, cu modificările și completările ulterioare, asigură premisele pentru ca avocații și consilierii juridici să-și îndeplinească rolul cu care au fost învestiți de lege în ceea ce privește cauzele aflate pe rolul organelor judiciare².

STRESUL OCUPAȚIONAL PRIVIRE GENERALĂ ȘI STUDIU DE CAZ ÎN PRIVINȚA JUDECĂTORILOR AMERICANI

judecător dr. Oana-Octavia Munteanu

*Cel mai probabil stresul a declanșat Big Bang-ul.
(David Boia)*

Nu stresul este cel care ne omoară, ci reacția noastră relativ la acesta (Hans Selye)

Stresul la locul de muncă (SLM) = stresul care apare în raporturile de muncă când cerințele postului nu corespund sau depășesc capacitățile, resursele sau nevoile lucrătorilor, sau atunci când cunoștințele sau capacitățile adaptative ale unui angajat nu corespund așteptărilor organizației (*Organizația Internațională a Muncii – Workplace Stress a Collective Challenge*)

Stresul ocupațional = stresul cauzat în legătură cu locul de muncă, derivând din responsabilități neanticipate și presiuni care nu corespund cunoștințelor unei persoane, aptitudinilor sau așteptărilor, afectând capacitatea de adaptare (*Wikipedia-Occupational Stress*)

Studii privind stresul ocupațional efectuate la nivelul UE

(conform OIM– *Workplace Stress a Collective Challenge*)

- peste 40 milioane de angajați afectați (la nivelul anului 2007)

- cauza a 50-60% din zilele de incapacitate de muncă (în 2009)

²Cu titlu de exemplu, Comisia a subliniat faptul că anumite cauze, în special, în materie penală, nu pot fi soluționate decât în prezența apărătorului ales sau din oficiu.

- 25% dintre angajați se confruntă permanent (2014), respectiv 35% (în 2015)

- 80% dintre manageri consideră stresul ocupațional un pericol

„Arhitectura” unei funcții sau al unui loc de muncă trebuie făcut nu doar din perspectiva aptitudinilor și a sarcinilor, a importanței sau a autonomiei, ci prin feedback cu cel care ocupă funcția sau locul de muncă, pentru ca mediul de muncă să asigure atât creșterea economică cât și o un grad de satisfacție mai bun.

Categoriile profesionale cele mai expuse : cei care lucrează în „serviciile destinate protecției”, transporturi, construcții, întreținere și sănătate

(Dopkeen, Jonathan, Dubois, Renee - „Stress in the Workplace: A Policy Synthesis on Its Dimensions and Prevalence”)

POSSIBILE SURSE / CAUZE

Diferențele de personalitate și de mecanisme adaptative trebuie avute în vedere deopotrivă *T.Colligan, E. Higgins - Workplace Stress Etiology and Consequences*

- **un mediu de muncă necorespunzător** (reglementări legale care să pună accent pe protecția angajaților și tehnici manageriale pentru redistribuirea sarcinilor de serviciu)
- **numărul orelor de muncă** (supraîncărcare cantitativă sau calitativă - „prea mult sau prea greu” sau subestimarea angajatului care nu-și poate pune în valoare abilitățile)
- **conflictul de rol** (statutul unei persoane la locul de muncă poate fi afectat de stres indiferent de funcție, constatându-se însă că cele mai vulnerabile sunt persoanele care au un nivel minim de control, fără a însemna că managerii nu sunt vulnerabili la suprasolicitare)
- **lipsa de autoritate sau bariere în dezvoltarea profesională;**
- **relații dificile cu managerii sau colegii** (conflicte interpersonale, care pot fi chiar un indicator al „hărțuirii la locul de muncă”)

- **bullyind** la locul de muncă (din partea managerilor sau chiar a colegilor, constând în tactici verbale sau nonverbale care conduc la abuzul psihic și umilință, deghizate sub regulile sau politicile organizației) care afectează statusul profesional și personal, conducând la izolare, muncă excesivă sau lipsă de credibilitate (mediu de muncă ostil)

- **hărțuirea** (femeile sunt mai expuse riscului de hărțuire sexuală, în special în medii de lucru „tradițional masculine” sau slab remunerate)

- **climatul organizațional** (factorii economici – presiunea investitorilor, lipsa organizațiilor sindicale, concurența, tendința facilă de disponibilizare în dauna îmbunătățirilor condițiilor de muncă)

CONSECINȚE

- în condițiile în care aproape o treime din angajați reclamă un nivel ridicat al SO, aceștia pot dezvolta **afecțiuni psihologice** care să le diminueze motivația, resimțind prea puțin control raportat la cerințele locului de muncă: depresie, anxietate, sindromul de stres post-traumatic, lipsa de satisfacție, oboseala, incapacități adaptative (agresivități sau abuzul de substanțe), disfuncții cognitive (probleme de concentrare sau memorie);
- SO conduce la **îmbolnăviri** care au legătură cu locul de muncă (și implicit la zile de CO): probleme musculare, de somn, migrene, gastrointestinale, nivel ridicat al colesterolului, boli autoimune;
- **stresul cronic** poate conduce la agravarea unor probleme de sănătate preexistente (diabet, hipertensiune, sistem imunitar deficitar);
- **reații biologice extreme** care pot conduce, în cele din urmă, la boli cardiovasculare (în Londra, New York sau Los Angeles, relația dintre SO și infarct este legal recunoscută) sau chiar decese

- creșterea cheltuielilor în materie de asigurări de sănătate (chiar și cu 200%) și
- a riscului de accidentări la locul de muncă
- indisponibilitatea salariatului afectat de stres tinde să fie mult mai mare decât cea specifică altor accidente sau boli;
- se estimează că în SUA, costurile cauzate de stresul ocupațional și efectele sale este de 60 miliarde de dolari pentru angajatori și de 250-300 miliarde de dolari pentru economie – NIOSH Worker Health Chartbook
- problemele de serviciu sunt astăzi mai puternic asociate cu problemele de sănătate ale salariatului decât cele de ordin financiar sau familial și cererile de despăgubiri bazate pe invocarea stresului ca și cauză a decesului din motive care țin de locul de muncă depășesc 10% *(St. Paul Fire and Marine Insurance Company)*

EFECTE

Asupra calității muncii

- eficiență redusă
- grad ridicat de absenteism *(se estimează 50%)*
- productivitate scăzută
- accidente de muncă

În funcție de gen

Femeile și bărbații sunt expuși deopotrivă aceluiași factori de stres, dar femeile sunt mai ușor afectate „psihologic” decât bărbații (care se confruntă mai degrabă cu extenuarea fizică), deoarece pot avea o percepție diferită a sentimentelor negative, pe care bărbații încearcă să le nege sau să le reprime, și pentru că au de susținut balanța deopotrivă a problemelor de familie și a celor de serviciu

Conform Desmarais, Alksnis: Gender Issues; Kenexa Research Institute prin care s-au publicat concluziile unui studiu global, la care au participat aproape 30.000 de lucrători, nivelul de stres al femeilor este mai mare decât al bărbaților, în funcții

similare (în funcții de control era cu 10% mai mare, cu 8% mai mare în activități de producție și cu 6% mai mare în activități de management)

(Wikipedia-Occupational Stress)

STRESUL CA BOALĂ PROFESIONALĂ

- în 1974, Herbert Freudenberger a folosit pentru prima dată termenul de „*burnout*”, într-un jurnal de psihologie, ca „set de simptome care includ epuizarea cauzată de cerințe excesive la locul de muncă”; astăzi, termenul este regăsit, în SUA, ca boală profesională distinctă (în DSM-5)
- sindromul de mortalitate ocupațională (în Japonia cunoscut sub denumirea de *karoshi*, deoarece în această țară s-a raportat primul caz, în 1969, când un tânăr de 29 de ani a murit din cauza unui infarct pe fondul stresului ocupațional);

APARIȚIA RĂSPUNDERII JURIDICE

(Ivancevich, Matteson, Richards – Who's Liable For Stress On The Job)

- compensarea salariaților a apărut în Europa la sfârșitul secolului al XIX-lea, perioadă în care, în SUA (sistem common law) era dificil pentru un salariat să obțină daune, fiind obligat să demonstreze culpa angajatorului
- la începutul secolului XX, mai multe state americane au legiferat dreptul la daune al salariaților, fixând însă limite determinate
- prima cauză care a avut ca urmare acordarea de daune pentru o boală psihică a unui salariat, a fost în 1955 – Bailey v. American General (angajatul a fost de față când colegul de lângă el a fost omorât de un cablu desprins)

PRIMELE MĂSURI LEGISLATIVE

abordarea tradițională: medicina și psihologia muncii (condițiile de muncă)

abordarea modernă: mutarea accentului pe satisfacția adusă de locul de muncă

- recomandarea **Organizația Internațională a Muncii** din 1985 pentru protecția psihică și mentală a angajaților
- America Latină: **MERCOSUR** adopta primele măsuri în 1998
- UE: **Directiva 89/391/EEC** privind siguranța și sănătatea la locul de muncă fără a se face referire explicită la SO (existând state a căror legislație nu face deopotrivă trimitere directă la acest concept: România, Polonia, Slovenia, Luxemburg și Spania)
- state care recunosc riscuri psihologice în ceea ce îi privește pe angajați: Austria, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Grecia, Italia, Norvegia, Slovacia și Suedia
- UE: **Directiva 90/270/EEC** privind lucrul cu echipament de protecție vizuală face trimitere și la SO
- la nivelul **partenerilor sociali europeni**, în 2004, acord despre SO, în 2007 și 2010 despre hărțuire și violență la locul de muncă
- Workplace Stress –ILO 2016

Directiva 2003/88/EC privind timpul de lucru: garantează angajaților o limită a orelor săptămânale de lucru (fără a se depăși 48), un repaus zilnic de 11 ore consecutive, o pauză dacă programul depășește 6 ore, repaus săptămânal de cel puțin 24 de ore, concediu anula plătit de cel puțin 4 săptămâni, protecție suplimentară pentru orele suplimentare etc.

Dreptul european al muncii vizează 240 milioane de salariați din UE, având ca unul dintre cei trei piloni – protecția sănătății forței de muncă (alături de reglementarea integrată a raporturilor de muncă și promovarea unei creșteri economice)

REGLEMENTĂRI LEGALE ACTUALE

Workplace Stress –ILO

Legislații naționale care au norme privind sănătatea mentală:

- excelează statele nordice (ex. Danemarca și Norvegia, din 1977)

- ca scop particular al normelor de protecția muncii (Argentina, Columbia, Cuba)
- prin Constituție (Lesotho)
- ca drept individual al salariatului (Chile și Peru)
- vătămare mentală ca și concept în codul muncii
- (Australia, Noua Zeelandă, Elveția, Thailanda)
- risc psihosocial definit (Estonia, Mexic, Peru)
- preocupări speciale pentru protecția psihică a unei anumite categorii de salariați (Bulgaria, Portugalia, Uruguay), sau a salariaților însărcinați (Austria, Cehia, Italia, România)

State care au strategii privind SO: Argentina, Australia, Danemarca, Finlanda, Franța, Germania, Canada și Spania

MECANISME PARTICULARE pentru combaterea sindromului burnout

Germania : ministrul muncii Von der Leyen, estima în 2012 că nivelul costurilor cauzate de SO este între 8 și 10 miliarde de euro, datorită concediilor solicitate sau a pensionărilor cauzate de epuizare, constatându-se că legislația nu este adecvată, sugerând angajatorilor și sindicatelor să implementeze schimbări

Franța: după ce în 2008-2009, 35 de salariați France Telecom s-au sinucis lăsând note care implicau SO, sindicatele au acuzat conducerea companiei; în 2011, psihologii francezi au raportat răspândirea sindromului burnout, dar au concluzionat că soluția este „oprirea terapeutică a muncii”

Marea Britanie: 80% dintre directorii de resurse umane au declarat că se tem de pierderea salariaților de top ca urmare a sindromului burnout: The UK Health and Safety Executive a creat standarde de management (pentru 10 ani) pentru a informa angajatorii despre SO și a se asigura că respectă normele de protecție a muncii (existând chiar posibilitatea unor acuzații penale sau aplicarea de amenzi)

Japonia: statul acordă familiilor victimelor demonstrate ale karoshi – 20.000 dolari, angajatorii fiind ținuti să suporte daune de până la 1 milion de dolari (conform OMS, între 1997-2011 au fost raportate 121 de astfel de cazuri) (*M.W. Johnson – Burnout is Everywhere Here's What Countries Are Doing To Fix It*)

STRESUL OCUPAȚIONAL în cazul judecătorilor americani

Într-un articol publicat de Jared Chamberlain și Monica Miller (Evidence of Secondary Traumatic Stress, Safety Concerns and Burnout Among a Homogeneous Group of Judges in a Single Jurisdiction) sunt antamate trei dintre experiențele de stres ocupațional identificate la judecătorii care au participat la un studiu (*fără ca vreunul dintre ei să aibă simptome extreme, ci doar nivele ușoare de afectare*):

- **STS (stresul traumatic secundar)** – care apare când se încearcă ajutarea unei persoane traumatizate), putând fi mai des întâlnit în rândul judecătorilor de penal sau de dreptul familiei, prin expunerea la evenimente traumatice, în calitate de „protectori” (caregivers) și prin obligația de a asigura un proces echitabil și just

- **probleme de teamă la adresa siguranței** (personale sau a familiei) au fost semnalate creșteri ale cazurilor de ostilitate printr-o intensă mediatizare, creându-se riscul unui sentiment de vulnerabilitate și insecuritate (un studiu făcut cu ajutorul judecătorilor din Pennsylvania a relevat că 52% au primit mesaje de amenințare)

- **sindromul burnout:** cauzat de program prelungit, volum mare de muncă (sentimentul inechității ocupaționale), lucrul cu avocați mai slab pregătiți, inculpați necooperanți, conflicte cu alți judecători și mai ales implicațiile deciziilor *cu precizarea că, aceleași presiuni ocupaționale se întâlnesc și la oamenii de afaceri, doctori sau alți profesioniști care lucrează multe ore, au un volum mare de activitate și iau decizii importante în fiecare zi – dar, în ceea ce îi privește pe judecători, s-a constatat o combinație unică de experiențe ocupaționale care pot să devină împovărătoare, mai*

ales atunci când au de luat decizii care determină nu doar soarta unei persoane ci chiar a unei comunități

SINDROMUL BURNOUT și judecătorii americani specializați în drept migrațional (cauze cu imigranți)

- cauzele instrumentate de aceștia conțin foarte des elemente profunde ale suferinței umane
- 202 judecători practicieni în acest domeniu au fost invitați să ia parte la un studiu prin care s-a verificat nivelul de STS și al sindromului burnout
- 45,3% au acceptat să furnizeze răspunsuri și în rândul acestora s-au constatat semnificative simptome de STS și manifestări de tip burnout care le-au depășit pe cele ale altor grupuri ocupaționale (ex. medici)

Lusting, Delucchi -Burnout and Stress Among US Immigration Judges, Bender's Immigration Bulletin

Onorabilul judecător James M. Reihl al Statului Washington:

„Mă îndoiesc că există mulți judecători care nu au resimțit sentimentul de izolare pe care îl aduce profesia”

Care pot fi cauzele blamatei „însingurări” ?

Probabil, un loc de frunte îl ocupă chiar Normele Deontologice specifice profesiei, care vizează comportamentul judecătorului atât în sala de judecată cât și în societate, recomandându-se o anumită distanță sau chiar barieră socială. Motivele sunt întemeiate, dar dacă un judecător nu este atent cu „balanța” propriei vieți, se poate naște sentimentul periculos al însingurării, care nu este doar o tară emoțională, ci se poate dovedi riscant, pe multiple nivele, afectând sănătatea (*Hara Estroff Marano*)

Nancy Stek "Stress-Hardiness" The Path to Resilience for Judges

Domnul judecător Robert L. Childers scria într-un articol (Even Judges Get the Blues) că povara presiunii publice conduce judecătorii, în general, spre sentimentul că trebuie să fie perfecți (nu doar imparțial și corecți în 100% din cazuri).

În ABA Journal s-a apreciat că judecătorii, ținând perfecțiunea, își dezvoltă mecanisme de detașare emoțională, intelectualizând, raționalizând și punând la îndoială ceea ce li se spune.

Judecătorii sunt expuși unui mediu cu un nivel al stresului ridicat, în care cerințele sunt „persistente și nesfârșite” cu termene limită fără număr, fără a se mai lua în calcul responsabilitatea deciziilor complexe în situații puternic conflictuale, dar fără a se putea ignora puținul timp rămas pentru ca aceștia să aibă grijă de ei înșiși sau de familie. *(Nancy Stek – Stress Hardines The Path to Resilience for Judges)*

Judecătorii au un rol special și distinct într-o profesie cu un nivel ridicat al stresului. Conform studiilor, judecătorii americani pot prezenta o rată mai ridicată a depresiei, a tulburărilor de tip anxios sau de adicție, decât media. Lucrând mereu sub presiunea timpului și într-un context cu înaltă miză, au nevoie de **„ÎNTĂRIRE PROFESIONALĂ”** *Nancy Stek "Stress-Hardiness" The Path to Resilience for Judges*

Martin Seligman (fondatorul psihologiei pozitive) indică următoarele trăsături care pot acționa ca bariere de protecție împotriva stresului extrem și a adversității: **curaj, optimism, aptitudini interpersonale, etica muncii, speranța, onestitatea, responsabilitatea și perseverența**

Salvatori Maddi a conturat conceptul de „întărire”, prin „teoria celor 4-c: challenge, commitment, control și connection”, adică:

- „**mentalitate deschisă provocărilor vieții**” (noul înseamnă oportunitatea de a învăța, de a se dezvolta, atât din experiențele pozitive cât și din cele negative / strategia „paharului pe jumătate plin”),

- „**implicare**” (găsirea unui scop în viață care te face să te simți deopotrivă important și demn, astfel încât să depășești provocările stresante, fără a

căuta perfecțiunea ci acea stare de angajament total)

- „**controlul**” (ca opus pentru deznădejde și pasivitate, materializat prin accentul pus pe controlul intern sau autocontrol, prin deplina responsabilitate asumată asupra propriei vieți)

- „**integrarea în comunitate**” (teoria importanței suportului colegial, familial și social), *exemplificativ: Judges Concerned for Judges este un program de asistență dedicat judecătorilor din Pennsylvania, care prin intermediul unei linii telefonice permite judecătorilor să discute cu alți judecători și să beneficieze de ajutor confidențial, non-prejudecativ, sigur și efektiv.*

SOLUȚII PROPUSE PENTRU SISTEMUL JUDICIAR AMERICAN

- judecătorii ar trebui să recunoască efectele stresului ocupațional
- mediu de muncă ar trebui axat pe „stress prevention”
- o mai bună normare a muncii
- valorificarea concediului de odihnă și/sau a unui hobby
- creșterea gradului de siguranță în cadrul instanțelor (safety devices/programs)
- îmbunătățirea conduitei celorlalți participanți la înfăptuirea actului de justiție
- acordarea de fonduri care să garanteze „respectul judiciar” prin condiții de muncă adecvate

Jared Chamberlain and Monica K. Miller: "Evidence of Secondary Traumatic Stress, Safety Concerns, and Burnout Among a Homogeneous Group of Judges in a Single Jurisdiction"

Muncim ca să ne câștigăm timpul nostru liber. Aristotel

Când muncești, joacă-te. Munca, dacă este doar o datorie, te ucide. Max Jacob

REFERINȚE

https://en.wikipedia.org/wiki/Occupational_stress

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=706&langId=en&intPagId=205>

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=157>

<https://hbr.org/1985/03/whos-liable-for-stress-on-the-job>

https://www.huffingtonpost.com/2013/07/30/worker-burnout-worldwide-governments_n_3678460.html

<http://www.judgesassistance.org/AboutStress/StressHardinessforJudges/tabid/64/Default.aspx>

<http://www.jcjp.org/services/>

<http://www.lawyerswithdepression.com/articles/judges-struggling-depression-common-think/>

<http://jaapl.org/content/37/2/214#ref-27>

<http://www.healtorture.org/content/burnout-and-stress-among-united-states-immigration-judges>

<http://www.ncsc.org/Topics/Judicial-Officers/Judicial-Stress/Resource-Guide.aspx>

Organizația Internațională a Muncii – Workplace Stress a Collective Challenge Wikipedia - Occupational Stress (WITH REFERENCES)

Dopkeen, Jonathan, Dubois, Renee -, „Stress in the Workplace: A Policy Synthesis on Its Dimensions and Prevalence”

T.Colligan, E. Higgins - Workplace Stress Etiology and Consequences Desmarais, Alksnis: Gender Issues; Kenexa Research Institute

Ivancevich, Matteson, Richards – Who’s Liable For Stress On The Job M.W. Johnson – Burnout is Everywhere Here’s What Countries Are Doing To Fix It)

Jared Chamberlain și Monica Miller: Evidence of Secondary Traumatic Stress, Safety Concerns and Burnout Among a Homogeneous Group of Judges in a Single Jurisdiction

Lusting, Delucchi - Burnout and Stress Among US Immigration Judges, Bender's Immigration Bulletin

Nancy Stek - "Stress-Hardiness" The Path to Resilience for Judges Robert L. Childers - Even Judges Get the Blues

NIOSH Worker Health Chartbook

CONSIDERAȚII PRIVIND POSIBILITATEA UNUI JUDECĂTOR SAU PROCUROR DE A DESFĂȘURA ACTIVITATE DE VOLUNTARIAT ÎN CADRUL UNOR ORGANIZAȚII NEGUVERNAMENTALE AVÂND CA SCOP PROTECȚIA MINORILOR ȘI A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

Judecător Elena Roxana POPESCU

Direcția Legislație, Documentare și Contencios

În ședința din data de 25 septembrie 2017, Comisia nr. 1 – *Legislație și cooperare interinstituțională* din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a analizat unele aspecte privind posibilitatea unui judecător sau procuror de a desfășura activitate de voluntariat în cadrul unor organizații neguvernamentale având ca scop protecția minorilor și a persoanelor cu dizabilități.

Comisia a reținut că incompatibilitatea funcției de judecător sau de procuror cu orice altă funcție publică sau privată este reglementată atât în Constituția României, republicată, cât și în legislația infraconstituțională.

Astfel, potrivit art. 125 alin. (3) din Constituția României, republicată, funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior. De asemenea, conform art. 132 alin. (2) din Legea fundamentală, funcția de procuror este incompatibilă cu orice altă funcție

publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.

La rândul său, art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 prevede că funcțiile de judecător, procuror, magistrat-asistent și asistent judiciar sunt incompatibile cu orice alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, precum și a celor de instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri, în condițiile legii.

Totodată, art. 5 alin. (2) din același act normativ prevede că judecătorii și procurorii sunt

obligați să se abțină de la orice activitate legată de actul de justiție în cazuri care presupun existența unui conflict între interesele lor și interesul public de înfăptuire a justiției sau de apărare a intereselor generale ale societății, cu excepția cazurilor în care conflictul de interese a fost adus la cunoștință, în scris, colegiului de conducere al instanței sau conducătorului parchetului și s-a considerat că existența conflictului de interese nu afectează îndeplinirea imparțială a atribuțiilor de serviciu.

Incompatibilități similare sunt reglementate și în art. 101 din Legea nr. 161/2003 privind unele

măsurile pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, care prevede că funcția de judecător și procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.

De asemenea, conform art. 21 alin. (1) din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, judecătorii și procurorii nu pot cumula această calitate cu nici o altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.

Este de observat că drepturile și obligațiile magistraților sunt legate de activitatea jurisdicțională și de administrarea puterii judecătorești, atât în interiorul instanțelor și parchetelor, cât și în raport cu rolul justiției în statul de drept. Astfel, potrivit art. 73 din Legea nr. 303/2004, „stabilirea drepturilor judecătorilor și procurorilor se face ținându-se seama de locul și rolul justiției în statul de drept, de răspunderea și complexitatea funcției de judecător și procuror, de interdicțiile și incompatibilitățile prevăzute de lege pentru aceste funcții și urmărește garantarea independenței și imparțialității acestora”.

Așadar, activitatea de îndeplinire a justiției într-un stat de drept trebuie să se întemeieze pe un ansamblu de principii care să garanteze stabilirea adevărului și respectarea legii, sens în care au fost stabilite incompatibilitățile prevăzute de lege.

În aceste condiții, legea prevede în mod imperativ că orice altă funcție publică sau privată, în afara excepțiilor prevăzute de lege, creează o stare de incompatibilitate absolută a judecătorului și procurorului și, în mod firesc, nu poate fi atribuită magistratului.

În ipoteza în care un judecător sau un procuror ar desfășura o activitate de voluntariat în cadrul unor O.N.G. - uri având ca scop protecția minorilor și a persoanelor cu dizabilități, Comisia a apreciat că nu se pune problema compatibilității funcției de judecător sau de procuror cu altă funcție

publică sau privată, întrucât în acest caz judecătorii și procurorii nu exercită o altă funcție publică sau privată în sensul art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 și a celorlalte dispoziții legale citate.

Astfel cum reiese din cuprinsul prevederilor art. 1 și art. 3 din Legea nr. 78/2014 privind reglementarea activității de voluntariat în România, cu modificările și completările ulterioare, voluntariatul reprezintă participarea voluntarului persoană fizică la activități de interes public desfășurate în folosul altor persoane sau al societății, organizate de către persoane juridice de drept public sau de drept privat, fără scop lucrativ, fără remunerație, individual sau în grup.

De asemenea, activitatea de interes public menționată reprezintă activitatea desfășurată în domenii precum: arta și cultura, sportul și recreerea, educația și cercetarea, protecția mediului, sănătatea, asistența socială, religia, activismul civic, drepturile omului, ajutorul umanitar și/sau filantropic, dezvoltarea comunitară, dezvoltarea socială.

Conform aceluiași prevederi, contractul de voluntariat reprezintă convenția încheiată între un voluntar și organizația-gazdă, în temeiul căreia prima parte se obligă să presteze o activitate de interes public, fără a fi remunerată, iar cea de-a doua se obligă să ofere o activitate adecvată solicitării sau pregătirii voluntarului.

Din aceste dispoziții legale reiese că o eventuală participare a unui judecător sau a unui procuror la o activitate de voluntariat organizată de persoane juridice de drept public sau de drept privat fără scop lucrativ este expresia participării active a magistratului, ca cetățean, în viața comunității, bazată pe o decizie liber consimțită, în domenii precum asistența socială, drepturile omului, ajutor umanitar etc.

Această activitate de interes public nu presupune însă un raport juridic de muncă sau alte raporturi specifice care pot concretiza o funcție publică sau privată.

Prin urmare, în situația supusă analizei, întrucât magistratul ar exercita activitatea de voluntariat în cadrul unor O.N.G. - uri având ca scop protecția minorilor și a persoanelor cu dizabilități, în baza unui contract de voluntariat, fără a presupune existența unor raporturi de muncă, Comisia a apreciat că activitatea desfășurată nu se circumscrie noțiunii de „altă funcție publică sau privată” pentru a se pune problema unei eventuale incompatibilități.

De altfel, Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, permite, pentru judecători și procurori, chiar dobândirea calității de membru al unor persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial. Astfel, conform art. 11 alin. (3) din același act normativ, judecătorii și procurorii pot fi membri ai societăților științifice sau academice, precum și ai oricăror persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial.

Sub aceste aspecte, prezintă relevanță și cele reținute în principiul nr. 4 pct.4.2. din Carta europeană cu privire la statutul judecătorului, care prevede că judecătorul este liber să exercite activități neprevăzute de mandat, printre care și cele care sunt expresia dreptului său de cetățean. Această libertate nu poate fi limitată decât în măsura în care activitățile sunt incompatibile cu încrederea în imparțialitatea și independența judecătorului sau cu disponibilitatea necesară pentru soluționarea cu atenție și într-un termen rezonabil a afacerilor care îi sunt supuse spre examinare. Exercitarea unei activități retribuite neprevăzute de mandat, alta decât activitatea literară și artistică, trebuie să facă obiectul unei autorizări prealabile obținute în condițiile fixate de statut.

Tot astfel, dispozițiile art. 7 din Carta universală a judecătorului prevăd că “Judecătorul nu trebuie să dețină nicio altă funcție publică sau privată, remunerată sau neremunerată, care nu este pe deplin compatibilă cu atribuțiile și statutul unui judecător. Judecătorul nu trebuie să fie subiectul unor numiri în afara instanței fără consimțământul acestuia.”

Ținând cont de aceste aspecte, în cazul activității de voluntariat desfășurate de către judecători sau procurori în cadrul unor organizații neguvernamentale având ca scop protecția minorilor și a persoanelor cu dizabilități, nu se pune problema unei eventuale incompatibilități între funcția de judecător sau de procuror și desfășurarea acestei activități, întrucât activitatea de voluntariat nu constituie funcție publică sau privată în sensul art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004.

În concluzie, Comisia a apreciat că funcția de judecător sau de procuror este compatibilă cu desfășurarea activității de voluntariat în cadrul unor organizații neguvernamentale.

SECȚIUNEA A V-A - JURISPRUDENȚĂ ÎN MATERIE DISCIPLINARĂ

ASPECTE DIN JURISPRUDENȚA SECȚIEI PENTRU JUDECĂTORI ÎN MATERIE DISCIPLINARĂ ÎN ANUL 2017

Judecător Diana Marian – Biroul Grefa secțiilor

1. Abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 lit. t) teza a II-a raportat la art. 99 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit art. 99 lit. t) teza a II-a din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată, constituie abatere disciplinară „exercitarea funcției cu gravă neglijență”.

Art. 99 alin. 2 din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată: „Există gravă neglijență atunci când judecătorul sau procurorul nesocotește din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material ori procesual”.

*Prin hotărârea nr. 4J din 22 martie 2017, Secția pentru judecători în materie disciplinară a admis în parte acțiunea disciplinară exercitată de Inspecția Judiciară împotriva doamnei X-judecător în cadrul Judecătoriei W și în baza art. 100 lit. b) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a aplicat doamnei judecător sancțiunea disciplinară constând în **diminuarea indemnizației de încadrare lunare brute cu 10% pe o perioadă de 2 luni** pentru săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. t) teza a II-a raportat la art. 99 alin. (2) din același act normativ.*

Secția a reținut că fapta pârâtei de a nu întocmi minutele la momentul pronunțării

hotărârilor judecătorești, ci la o dată ulterioară acestui moment, întrunește elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. t) teza a II-a raportat la art. 99 ind. 1 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Astfel, s-a reținut că menționarea pe coperta dosarului a soluției pe scurt sau întocmirea la momentul deliberării a unui înscris olograf în care se menționa soluția pe scurt, înscris care, ulterior, era înlocuit cu forma tehnoredactată a dispozitivului, nu este de natură a o exonera pe pârâtă de răspunderea disciplinară în condițiile în care normele privind întocmirea minutei au caracter imperativ, dispozitivul hotărârii fiind rezultatul deliberării, iar neîntocmirea acestuia în forma cerută de lege la momentul pronunțării soluției nu poate fi suplinită la un moment ulterior.

Hotărârea Secției pentru judecători a rămas definitivă la 6.06.2017, prin nerecurare.

2. Abaterile disciplinare prevăzute de art. 99 lit. a) și i) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Potrivit disp. art. 99 lit. (a) din Legea 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată și cu modificările ulterioare, constituie abatere disciplinară, manifestările care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori

prestigiului justiției, săvârșite în exercitarea sau în afara exercitării atribuțiilor de serviciu.

Potrivit art.99 lit.i) din Legea nr.303/2004, în varianta normativă a tezei I, constituie abatere disciplinară nerespectarea îndatoririi de a se abține atunci când judecătorul sau procurorul știe că există una din cauzele prevăzute de lege pentru abținerea sa.

Prin hotărârea nr. 7J din 18 mai 2016, Secția a admis acțiunea disciplinară formulată de Inspecția Judiciară împotriva domnului Z – judecător în cadrul Tribunalului Q și în baza art.100 lit. e) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare a aplicat acestuia sancțiunea disciplinară constând în „excluderea din magistratură” pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prevăzute de art.99 lit. a) și i) din același act normativ.

Referitor la abaterea disciplinară prevăzută de art.99 lit. a) din Legea nr.303/2004, Secția a reținut că domnul judecător a participat, împreună cu doamna avocat F și domnul W, la predarea către redactorii săptămânalului „....”, a unor materiale, care au condus la publicarea unor articole defăimătoare, denigratoare la adresa doamnei judecător Y.

Această acțiune a avut loc în contextul respingerii candidaturii domnului judecător Z în vederea ocupării funcției de președinte al Secției a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a Tribunalului Q, ca urmare a demersurilor legale inițiate de către doamna judecător Y, din cadrul aceleiași instanțe.

În raport de considerentele expuse, secția a apreciat că fapta domnului judecător Z de a solicita și de a obține, în împrejurările descrise anterior, publicarea unor articole de presă denigratoare la adresa doamnei judecător Y, în ziarul, reprezintă o conduită de natură a aduce atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției.

Prin folosirea unui limbaj jignitor, batjocoritor, în susținerea acuzațiilor privind activitatea profesională desfășurată de doamna judecător Y, precum și prin acceptarea plății unor

sume de bani pentru publicarea articolelor, domnul judecător Z a încălcat obligațiile magistraților de a avea un comportament demn, rezervat, de natură a menține neștirbit prestigiul justiției.

Cu privire la abaterea disciplinară prevăzută de art.99 lit. i) din Legea nr.303/2004, s-a reținut că, deși a fost implicat într-o relație sentimentală notorie cu doamna avocat F, cu care a petrecut vacanțe în țară și în străinătate și cu care a participat la petreceri private, totuși, domnul judecător a soluționat mai multe dosare în care aceasta avea calitatea de reprezentant al părților, acceptând eventualitatea afectării aparenței de imparțialitate, precum și a încrederii cetățenilor în actul de justiție; de asemenea, a soluționat dosare în care una dintre părți era W, persoană cu care s-a afișat public, prezentându-se împreună cu acesta la sediul unei redacții pentru a pune la dispoziția ziariștilor informații denigratoare la adresa altui coleg.

Secția a constatat că situația din speță se circumscrie dispozițiilor prevăzute de art. 42 alin. (1) pct. 13 din Noul Cod de procedură civilă, pârâțul judecător având îndatorirea de a formula declarație de abținere în cauzele evidențiate anterior, urmând ca instanța de judecată să verifice situația concretă și să stabilească, în condițiile art.51 Cod procedură civilă, existența sau inexistența unei atingeri aduse imparțialității magistratului.

Prin decizia nr. 129 din 10.04.2017 pronunțată de Completul de 5 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a admis recursul declarat de pârâțul judecător, s-a casat în parte hotărârea și în baza art. 100 lit. d) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare s-a aplicat sancțiunea disciplinară constând în „suspendarea din funcție pe o perioadă de 6 luni”.

Judecător Diana Marian

Biroul Grefa Secțiilor

ASPECTE DIN JURISPRUDENȚA SECȚIEI PENTRU PROCURORI ÎN MATERIE DISCIPLINARĂ ÎN ANUL 2017

Procuror Daniela CÂMPEAN

Procuror Alexandru IONESCU

Biroul Grefa secțiilor

1. Abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 lit. t) teza a II-a raportat la art. 991 alin.(2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit art. 99 lit. t teza a II-a din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată, constituie abatere disciplinară „exercitarea funcției cu gravă neglijență”.

Art. 991 alin. 2 din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată: „există gravă neglijență atunci când judecătorul sau procurorul nesocotește din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material ori procesual”.

Prin Hotărârea 1P din 8 februarie 2017, Secția pentru procurori în materie disciplinară a respins acțiunea disciplinară formulată de Inspecția Judiciară împotriva domnului X – procuror în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Y, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prevăzută de art. 99 lit. t) teza a II-a din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor republicată, cu modificările și completările ulterioare, ca neîntemeiată.

Secția a reținut că fapta săvârșită de pârâțul procuror se circumscrie elementului material al laturii obiective a abaterii disciplinare prevăzută de art. 99 lit.(t) teza a -II- a din Legea nr. 303/2004, în cauză fiind dovedită existența unei nesocotiri evidente a dispozițiilor art. 212 din Codul de procedură penală, potrivit cărora pârâțul procuror îi revenea, printre altele, obligația de a proceda la audierea inculpatului, anterior luării măsurii controlului judiciar, în prezența avocatului ales ori numit din oficiu.

Sub aspectul laturii subiective, Secția a constatat că situația dedusă judecății constituie un act singular în activitatea pârâului procuror, care s-a datorat unei interpretări eronate a dispozițiilor procedurale aplicabile în cadrul instrumentării dosarului penal pe care îl avea spre soluționare.

În consecință, Secția a apreciat că încălcarea de către pârâțul procuror a dispozițiilor prevăzute de art. 212 din Codul de procedură penală a avut, în circumstanțele concrete ale cauzei, o justificare de natură a se circumscrie unei culpe scuzabile.

Totodată, s-a avut în vedere faptul că Inspecția Judiciară a dispus o soluție de clasare față de un alt magistrat procuror în sarcina căruia se reținuse o faptă similară.

Hotărârea Secției pentru procurori în materie disciplinară a rămas definitivă prin decizia nr. 292/27.11.2017 a ÎCCJ prin care s-a respins, ca nefondat, recursul declarat de Inspecția Judiciară.

2. Abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 lit. a) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit art. 99 lit. a) din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată, constituie abatere disciplinară „manifestările care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției, săvârșite în exercitarea sau în afara exercitării atribuțiilor de serviciu”.

Prin hotărârea nr. 9P/05.07.2017, Secția pentru procurori în materie disciplinară a admis acțiunea disciplinară exercitată de Inspecția Judiciară împotriva domnului X – procuror în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Y și în baza art.100 lit. a din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a aplicat domnului procuror sancțiunea disciplinară constând în „avertisment”, pentru săvârșirea abaterii

disciplinare prevăzute de art. 99 lit. a) din Legea nr. 303/2004.

Secția a reținut că fapta pârâtului procuror care, în afara exercitării atribuțiilor de serviciu, a avut un comportament necorespunzător de natură a aduce atingere onoarei, probității profesionale și prestigiului justiției, întrunește elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. a) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În concret s-a reținut că pârâtul procuror, în afara exercitării atribuțiilor de serviciu, în loc public, în incinta unui restaurant, a uzitat expresii amenințătoare la adresa martorei W, a scos legitimația de procuror, după care a dat mai multe telefoane, ocazie cu care l-a contactat pe agentul de poliție Z, căruia i-a solicitat ajutorul în sensul „de a realiza un flagrant la Restaurantul K pentru infracțiunea de abuz în serviciu”. Anterior acestei fapte a părăsit sediul Restaurantului K fără a achita integral contravaloarea produselor comandate.

Hotărârea Secției pentru procurori în materie disciplinară a rămas definitivă prin decizia nr. 41/12.03.2018 a ÎCCJ prin care s-a respins, ca nefondat, recursul declarat de pârâtul procuror X.

3. Abaterile disciplinare prevăzute de art. 99 lit. m), k), h) și t) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit art. 99 lit. m) din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată, constituie abatere disciplinară „nerespectarea în mod nejustificat a dispozițiilor ori deciziilor cu caracter administrativ dispuse în conformitate cu legea de conducătorul instanței sau parchetului ori a altor obligații cu caracter administrativ prevăzute de lege sau regulamente”.

Potrivit art. 99 lit. k) din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată, constituie abatere disciplinară „absentarea nemotivată de la serviciu, în mod repetat sau absențele care afectează în mod direct activitatea instanței ori a parchetului”.

Potrivit art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată, constituie abatere disciplinară „nerespectarea în mod repetat și din motive imputabile a dispozițiilor legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor ori întârzierea repetată în efectuarea lucrărilor, din motive imputabile”.

Potrivit art. 99 lit. t) teza a II-a din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată, constituie abatere disciplinară „exercitarea funcției cu gravă neglijență”.

Art. 99 alin. 2 din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată: „există gravă neglijență atunci când judecătorul sau procurorul nesocotește din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material ori procesual”.

Prin hotărârea nr. 4P/26.04.2017, Secția pentru procurori în materie disciplinară a admis în parte acțiunea disciplinară exercitată de Inspekția Judiciară împotriva domnului X – procuror în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Y și în baza art.100 lit. a din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a aplicat domnului procuror sancțiunea disciplinară constând în „avertisment”, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prevăzute de art. 99 lit. m) și k) din Legea nr. 303/2004.

S-a respins acțiunea disciplinară relativ la abaterile disciplinare prev. de art. h) și t) din Legea nr. 303/2004.

Secția a reținut că fapta pârâtului procuror X care, în mod nejustificat, nu a respectat programarea întocmită de conducerea unității de parchet privind serviciul pe unitate/instanță, lipsind nemotivat de la serviciu în zilele de 15.12.2015 și 21.12.2015, în intervalul orar 800 – 1230, când au avut loc activități care presupuneau participarea sa, întrunește elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. m) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Secția a reținut că fapta pârâtului procuror X care, a absentat nemotivat și în mod repetat de la

serviciu, în zilele de 01.04.2015, 30.04.2015, 03.03.2016, întrunește elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. k) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Referitor la abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 lit. h) din Legea 303/2004, s-a reținut că fapta pârâtului procuror X care, în perioada 2015-2016, a lăsat în nelucrare, respectiv a soluționat cu întârziere mai multe cauze care i-au fost repartizate spre soluționare, date fiind împrejurările concrete reținute ca urmare a probelor administrate în cauză, se circumscrie unei culpe scuzabile care nu este de natură a atrage răspunderea disciplinară.

Referitor la abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 lit. t) din Legea 303/2004 s-a reținut că neglijența manifestată de pârâtul procuror în soluționarea dosarului penal nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria nu are gravitatea necesară pentru a se circumscrie unei abateri disciplinare.

Hotărârea Secției pentru procurori în materie disciplinară a rămas definitivă prin decizia nr. 31/19.02.2018 a ÎCCJ prin care s-a respins, ca nefondat, recursul declarat de pârâtul procuror X.

4. Abaterile disciplinare prevăzute de art. 99 lit. m), k), h) și t) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit art. 99 lit. m) din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată, constituie abatere disciplinară „nerespectarea în mod nejustificat a dispozițiilor ori deciziilor cu caracter administrativ dispuse în conformitate cu legea de conducătorul instanței sau parchetului ori a altor obligații cu caracter administrativ prevăzute de lege sau regulamente”.

Potrivit art. 99 lit. k) din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată, constituie abatere disciplinară „absentarea nemotivată de la serviciu, în mod repetat sau absențele care afectează în mod direct activitatea instanței ori a parchetului”.

Potrivit art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată, constituie abatere disciplinară „nerespectarea în mod repetat și din motive imputabile a dispozițiilor legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor ori întârzierea repetată în efectuarea lucrărilor, din motive imputabile”.

Potrivit art. 99 lit. t) teza a II-a din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată, constituie abatere disciplinară „exercitarea funcției cu gravă neglijență”.

Art. 99 alin. 2 din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată: „există gravă neglijență atunci când judecătorul sau procurorul nesocotește din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material ori procesual”.

Prin hotărârea nr. 4P/26.04.2017, Secția pentru procurori în materie disciplinară a admis în parte acțiunea disciplinară exercitată de Inspekția Judiciară împotriva domnului X – procuror în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Y și în baza art.100 lit. a din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a aplicat domnului procuror sancțiunea disciplinară constând în „avertisment”, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prevăzute de art. 99 lit. m) și k) din Legea nr. 303/2004.

S-a respins acțiunea disciplinară relativ la abaterile disciplinare prev. de art. h) și t) din Legea nr. 303/2004.

Secția a reținut că fapta pârâtului procuror X care, în mod nejustificat, nu a respectat programarea întocmită de conducerea unității de parchet privind serviciul pe unitate/instanță, lipsind nemotivat de la serviciu în zilele de 15.12.2015 și 21.12.2015, în intervalul orar 800 – 1230, când au avut loc activități care presupuneau participarea sa, întrunește elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. m) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Secția a reținut că fapta pârâtului procuror X care, a absentat nemotivat și în mod repetat de la

serviciu, în zilele de 01.04.2015, 30.04.2015, 03.03.2016, întrunește elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. k) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Referitor la abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 lit. h) din Legea 303/2004, s-a reținut că fapta pârâtului procuror X care, în perioada 2015-2016, a lăsat în nelucrare, respectiv a soluționat cu întârziere mai multe cauze care i-au fost repartizate spre soluționare, date fiind împrejurările concrete reținute ca urmare a probelor administrate în cauză, se circumscrie unei culpe scuzabile care nu este de natură a atrage răspunderea disciplinară.

Referitor la abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 lit. t) din Legea 303/2004 s-a reținut că neglijența manifestată de pârâtul procuror în soluționarea dosarului penal nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria nu are gravitatea necesară pentru a se circumscrie unei abateri disciplinare.

Hotărârea Secției pentru procurori în materie disciplinară a rămas definitivă prin decizia nr. 31/19.02.2018 a ÎCCJ prin care s-a respins, ca nefondat, recursul declarat de pârâtul procuror X.

Procuror Alexandru IONESCU

Biroul Grefa secțiilor

1. Abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 lit. s) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 lit. s) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată cu modificările și completările ulterioare, constă în „utilizarea unor expresii inadecvate în cuprinsul hotărârilor judecătorești sau al actelor judiciare ale procurorului ori motivarea în mod vădit contrară raționamentului juridic, de natură să afecteze prestigiul justiției sau demnitatea funcției de magistrat.”.

Prin Hotărârea nr. 2P/9.02.2017, definitivă prin decizia civilă nr. 274/13.11.2017 pronunțată de ÎCCJ în dosarul nr. 931/1/2017 prin care s-a respins, ca nefondat, recursul declarat în cauză de pârâtul procuror, Secția pentru procurori în materie disciplinară a admis acțiunea disciplinară formulată de Inspekția Judiciară împotriva domnului R.F.T., procuror în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria X și în baza art. 100 lit. b) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a aplicat domnului R.F.T., procuror în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria X, sancțiunea disciplinară constând în *„diminuarea indemnizației de încadrare lunare brute cu 20% pe o perioadă de 6 luni”*, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. s) din același act normativ.

Pentru a pronunța această hotărâre, Secția a reținut următoarele:

Din situația de fapt, astfel cum a fost reținută din analiza probatoriului, rezultă că pârâtul procuror R. F. T. a utilizat în cuprinsul memoriului nr....., întocmit sub antetul Parchetului de pe lângă Judecătoria X și adresat Judecătoriei X, semnat de către dumnealui, cuvinte și expresii inadecvate, care defăimează, jignesc, offensează, și anume :

-„, avocatul folosește clișee, expresii plictisitoare, specifice limbajului de lemn uzitat de către unii avocați care nu stăpânesc sau pur și simplu nu cunosc instituțiile de drept penal și de drept procesual, dar care au „gura mare”, cum se spune în popor.”

-„,vă rugăm să respingeți cererile și excepțiile formulate de inculpata P S M..... ca fiind neîntemeiate, dar mai ales absurde.”

-„,încercând să-și mascheze lipsa de pregătire profesională în materie penală și procesual penală, avocatul inculpatei apelează la anumite „șmecherii dialectice”. cum numește Lucian Blaga metodele oculte și viclene din discursurile politicianilor și ale avocaților în lucrarea „Pietre pentru templul meu”.

-„,Incompetența avocatului Ș. R. de la Baroul..... în materie penală și procesual penală”.

-„Apelează la minciuni”.

-„Exprimarea în limbaj de lemn”.

Având în vedere virulența limbajului folosit și împrejurarea că, în cadrul ședinței camerei de consiliu, pârâtul procuror a dat citire aspectelor înscrise în memoriu, Secția a constatat că expresiile inadecvate folosite sunt de natură să afecteze prestigiul justiției și demnitatea funcției de magistrat. De asemenea între urmarea specifică și acțiunea, ce constituie elementul material al abaterii disciplinare, există legătură de cauzalitate.

În fapt, limbajul utilizat la întocmirea memoriului datat 09.08.2016, are o virulență pe care însuși magistratul cercetat o recunoaște, acesta declarând echipei de inspectori că : „Am urmărit să trezesc conștiința domnului avocat, și pe cea personală, și pe cea profesională, atunci când am recurs la limbajul oarecum virulent.” și respectiv, „Aceasta a fost și intenția subsemnatului, când am întocmit memoriul. De a trezi conștiința strict a avocatului, pentru că inculpata nu a avut o atitudine neconformă cu regulile bunului simț. Cu dumneaei nu am avut nimic profesional și nici personal.”

În raport de toate aceste aspecte, s-a apreciat că apărarea formulată de către procurorul cercetat, în sensul că „Am considerat că acționez în apărarea demnității funcției de magistrat procuror, atunci când am formulat memoriul, considerând că, fiind atacată demnitatea acestei funcții, mă aflu în „legitimă apărare”, în calitate de magistrat procuror.”, reprezintă doar o justificare a acțiunilor sale și nu poate fi luată în considerare, prin raportare la particularitățile concrete ale speței, pentru a fundamenta o soluție de respingere a sesizării.

În contextul în care magistratul cercetat și-a asumat voit și conștient utilizarea expresiilor în discuție, forma de vinovăție caracteristică pentru săvârșirea abaterii reținute, o reprezintă intenția indirectă (procurorul cercetat prevăzând rezultatul faptei sale și deși nu a urmărit producerea lui, a acceptat posibilitatea producerii aceluși rezultat).

Pentru toate considerentele expuse, Secția a reținut că, prin probe administrate în cauză, s-a făcut dovada îndeplinirii cumulative a elementelor constitutive ale abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit. s) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, motiv pentru care a admis acțiunea disciplinară formulată de Inspecția Judiciară.

SECȚIUNEA A VI-A - MAPA MAGISTRATULUI

JURISPRUDENȚA RELEVANTĂ A CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE ÎN PERIOADA IANUARIE – DECEMBRIE 2017

Ruxandra GHINESCU

personal de specialitate juridică asimilat
judecătorilor și procurorilor

Direcția Afaceri Europene, Relații Internaționale și
Programe

În cauza C 436/16, având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Areios Pagos, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a stabilit că Articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că o clauză atributivă de competență inserată într-un contract încheiat între două societăți nu poate fi invocată de reprezentanții uneia dintre ele pentru a contesta competența unei instanțe de a soluționa o acțiune în despăgubire prin care se urmărește angajarea în solidar a răspunderii lor pentru acte pretins ilicite îndeplinite în exercitarea atribuțiilor lor.

Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 23 din Regulamentul Bruxelles I trebuie interpretat în sensul că o clauză atributivă de competență inserată într-un contract încheiat între două societăți poate fi invocată de reprezentanții uneia dintre ele pentru a contesta competența unei instanțe de a soluționa o acțiune în despăgubire prin care se urmărește angajarea în solidar a răspunderii lor pentru acte pretins ilicite îndeplinite în exercitarea atribuțiilor lor.

Curtea a indicat astfel că instanța sesizată are obligația de a examina *in limine litis* dacă clauza atributivă de competență a constituit efectiv obiectul unui consimțământ între părți, care trebuie să fie exprimat în mod clar și precis, formele impuse la articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles I având, în această privință, rolul de a asigura stabilirea efectivă a consimțământului.

Astfel, o clauză atributivă de competență inserată într-un contract nu poate, în principiu, să își producă efectele decât în raporturile dintre părțile care și au dat acordul la încheierea acestui contract.

În speță, clauza atributivă de competență în discuție în litigiul principal nu este invocată de o parte la contractul în care figurează aceasta, ci de terți față de acest contract.

Or, pe lângă faptul că reprezentanții Brave Bulk Transport nu și au exprimat voința de a încheia o convenție atributivă de competență, nici Malcon Navigation nu a consimțit să intre într-un raport juridic cu aceste persoane printr-o astfel de convenție.

Pe de altă parte, nici părțile din litigiul principal, nici instanța de trimitere nu menționează elemente sau indicii care să permită să se considere că reprezentanții Brave Bulk Transport și Malcon Navigation ar fi încheiat, sub una dintre formele prevăzute la articolul 23 alineatul (1) literele (b) și (c) din Regulamentul Bruxelles I, o convenție atributivă de competență care să cuprindă o clauză de prorogare de competență precum cea în discuție în litigiul principal.

În cauzele conexe C 217/15 și C 350/15, având ca obiect două cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Tribunale di Santa Maria Capua Vetere, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a stabilit că articolul 50 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiile principale, care permite declanșarea procesului penal pentru neplata taxei pe valoarea adăugată după aplicarea unei sancțiuni fiscale definitive pentru aceleași fapte, atunci când această sancțiune a fost aplicată unei societăți care are personalitate juridică, în timp ce procesul penal menționat este declanșat împotriva unei persoane fizice.

Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 50 din Cartă și articolul 4 din Protocolul nr. 7 la CEDO trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiile principale, care permite declanșarea unui proces penal pentru neplata TVA ului după aplicarea unei sancțiuni fiscale definitive pentru aceleași fapte.

În ceea ce privește articolul 50 din Cartă, trebuie subliniat că sancțiuni fiscale și proceduri penale care au ca obiect infracțiuni în materie de TVA și care urmăresc să asigure colectarea în mod corect a acestei taxe și să prevină evaziunea, precum cele în discuție în litigiile principale, constituie o punere în aplicare a articolelor 2 și 273 din Directiva 2006/112, precum și a articolului 325 TFUE și, așadar, a dreptului Uniunii în sensul articolului 51 alineatul (1) din Cartă .

Prin urmare, dispoziții de drept național care guvernează procesele penale având ca obiect infracțiuni în materie de TVA, precum cele în discuție în litigiile principale, intră în domeniul de aplicare al articolului 50 din cartă.

Aplicarea principiului *ne bis in idem* garantat la articolul 50 din cartă presupune în primul rând, ca aceeași persoană să facă obiectul sancțiunilor sau al proceselor penale avute în vedere.

În speță, din informațiile cuprinse în deciziile de trimitere, confirmate atât de anumite elemente ale dosarului pe care le are la dispoziție Curtea, cât și de guvernul italian în cadrul ședinței în fața acesteia, reiese că sancțiunile fiscale în discuție în litigiile principale au fost aplicate în privința a două societăți cu personalitate juridică, și anume S.A. COM Servizi Ambiente e Commercio și Evoluzione Maglia, în timp ce procedurile penale în discuție în litigiile principale îi vizează pe domnii Orsi și Baldetti, care sunt persoane fizice.

Rezultă astfel, după cum a subliniat avocatul general la punctul 36 din concluzii, că, în cele două proceduri penale în discuție în litigiile principale, sancțiunea fiscală pecuniară și procesele penale privesc persoane diferite, și anume, în cauza C 217/15, S.A. COM Servizi Ambiente e Commercio, care a făcut obiectul unei sancțiuni fiscale, și pe domnul Orsi, împotriva căruia a fost declanșată o procedură penală, și, în cauza C 350/15, Evoluzione Maglia, căreia i a fost aplicată o sancțiune fiscală, și pe domnul Baldetti, împotriva căruia a fost declanșată o procedură penală, așa încât pare să nu fie îndeplinită condiția de aplicare a principiului *ne bis in idem* potrivit căreia obiectul sancțiunilor și al proceselor penale avute în vedere trebuie să îl facă aceeași persoană, ceea ce revine totuși instanței să verifice.

În această privință, împrejurarea că domnii Orsi și Baldetti sunt urmăriți penal pentru fapte săvârșite în calitate de reprezentanți legali ai societăților care au făcut obiectul unor sancțiuni fiscale pecuniare nu este susceptibilă să repună în discuție concluzia care figurează la punctul precedent.

În cauza C 193/16, având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Tribunal Superior de Justicia del País Vasco, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a stabilit că articolul 27 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și sedere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii

familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE, trebuie interpretat în sensul că împrejurarea că o persoană este încarcerată la momentul adoptării deciziei de expulzare, fără să existe o perspectivă de liberare într-un viitor apropiat, nu exclude posibilitatea ca conduita acesteia să constituie, dacă este cazul, o amenințare având caracter real și prezent la adresa unui interes fundamental al societății din statul membru gazdă.

Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 27 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2004/38 trebuie interpretat în sensul că împrejurarea că o persoană este încarcerată la momentul adoptării deciziei de expulzare, fără să existe o perspectivă de liberare într-un viitor apropiat, exclude posibilitatea ca conduita acesteia să constituie, dacă este cazul, o amenințare având caracter real și prezent la adresa unui interes fundamental al societății din statul membru gazdă.

Limitările aduse dreptului de ședere decurg în special din articolul 27 alineatul (1) din Directiva 2004/38, dispoziție care permite statelor membre să restrângă dreptul de ședere al cetățenilor Uniunii sau al membrilor familiilor acestora, indiferent de cetățenia lor, în special pentru motive de ordine publică sau de siguranță publică.

Excepția privind ordinea publică reprezintă o derogare de la dreptul de ședere al cetățenilor Uniunii sau al membrilor familiilor acestora care trebuie interpretată strict și a cărei întindere nu poate fi determinată în mod unilateral de statele membre.

Astfel cum reiese din articolul 27 alineatul (2) primul paragraf din Directiva 2004/38, pentru a fi justificate, măsurile de restrângere a dreptului de ședere al unui cetățean al Uniunii sau al unui membru al familiei sale, în special cele de ordine publică, trebuie să respecte principiul proporționalității și să se întemeieze exclusiv pe conduita persoanei în cauză.

Împrejurarea că persoana în cauză este încarcerată la momentul adoptării deciziei de expulzare, fără să existe o perspectivă de a fi liberată înainte de trecerea mai multor ani, nu poate fi considerată ca fiind raportată la conduita persoanei respective.

Articolul 33 alineatul (1) din Directiva 2004/38 prevede posibilitatea ca statul membru gazdă să adopte, cu respectarea în special a cerințelor care rezultă din articolul 27 din această directivă, o măsură de expulzare ca măsură accesorie la o pedeapsă privativă de libertate. Legiuitorul Uniunii a prevăzut, așadar, în mod expres posibilitatea statelor membre de a adopta o măsură de expulzare în privința unei persoane condamnate la o pedeapsă privativă de libertate, dacă se dovedește că conduita acesteia constituie o amenințare reală și prezentă la adresa unui interes fundamental al societății din acest stat membru.

JURISPRUDENȚA RELEVANTĂ A CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE ÎN PERIOADA IANUARIE – DECEMBRIE 2017

Ruxandra-Oana GHINESCU

Personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor

Direcția Afaceri Europene, Relații Internaționale și Programe

Cauza Nenciu împotriva României (nr. 65980/13) – Hotărârea din 17 ianuarie 2017

- Invocând încălcarea art. 3 din Convenție, a art. 3 din Protocolul nr. 1 la Convenție, reclamantul s-a plâns de condițiile de detenție necorespunzătoare, precum și de interzicerea automată a exercitării dreptului de a alege. Curtea consideră că, în prezenta cauză, condițiile detenției reclamantului au fost necorespunzătoare în marea parte a privării sale de libertate, anterior, dar și ulterior încheierii din 31 ianuarie 2014 și că reclamantul a rămas în imposibilitatea de a vota în cadrul alegerilor.
- Încălcarea art. 3 din Convenție și a art. 3 din Protocolul nr. 1 la Convenție. Satisfacție echitabilă – 16.985 euro (cu titlu de prejudiciu moral și cheltuieli de judecată).

Cauza Pătrașcu împotriva României (nr. 7600/09) – Hotărârea din 14 februarie 2017

- Invocând încălcarea art. 6§1 din Convenție, reclamantul se plânde de faptul că acțiunea penală introdusă împotriva sa a fost inechitabilă pentru că fusese condamnat pentru o infracțiune săvârșită ca urmare a instigării din partea poliției. Curtea consideră că instanțele naționale nu au anchetat în mod adecvat acuzațiile de înscenare. Pentru aceste motive, procesul reclamantului a fost privat de caracterul echitabil, în sensul Convenției.

- Încălcarea art. 6 §1 din Convenție. Satisfacție echitabilă 2400 euro (cu titlu de prejudiciu moral).

Cauza Potoroc împotriva României (nr. 59452/09) – Hotărârea din 14 februarie 2017

- Invocând încălcarea art. 6§1 din Convenție, reclamantul se plânde că nu a beneficiat de un proces echitabil, pretinzând că a fost condamnat de Înalta Curte fără administrarea nemijlocită de probe, și mai cu seamă de mărturii, deși fusese achitat de instanțele de grad inferior pe baza acelorași probe. Curtea concluzionează că respectiva condamnare a reclamantului de către Înalta Curte, pronunțată fără ascultarea directă a martorilor, și deși acesta fusese achitat de două instanțe inferioare, este contrară cerințelor unui proces echitabil.
- Încălcarea art. 6§1 din Convenție..

Cauza Ioan Pop și alții împotriva României (nr. 52924/09) – Hotărârea din 6 martie 2017

- Invocând încălcarea art. 3 și a art. 5 din Convenție, reclamantii se plâng de caracterul nelegal al privării de libertate, precum și de absența luării unor măsuri concrete în favoarea celui de al treilea reclamant, lăsat singur pe durata privării de libertate a primilor doi reclamanti, fără supravegherea unui adult, el fiind atunci în vârstă de 12 ani. Curtea concluzionează că, de vreme ce autoritățile naționale nu au luat măsuri pentru a-l încredința pe al treilea reclamant unui adult în timpul în care părinții lui se aflau la secția de poliție, nici pentru a-i explica situația în care se afla el și situația părinților săi, pragul de gravitate impus la art. 3 din Convenție a fost atins, și că omisiunea autorităților de a lua măsuri adecvate echivalează cu un tratament degradant. În plus, Curtea consideră că lipsirea de libertate a celei

de a doua reclamante la 4 iulie 2007 nu a avut niciun temei legal în dreptul intern.

- Încălcarea art. 3 din Convenție în ceea ce privește cererea celui de-al treilea reclamant, a art. 5§1 din Convenție cu privire la cea de-a doua reclamantă. Satisfacție echitabilă- 9000 euro (cu titlu de impozit).

*Cauza Ichim împotriva României (nr. 9164/02)-
Hotărârea din 10 martie 2009*

- Invocând încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, reclamantul se plânge de faptul că a fost privat de terenul aferent apartamentului său. Curtea constată că statul nu și-a îndeplinit obligațiile care îi reveneau în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1, de a examina în mod coerent și cu respectarea securității juridice situația reclamantului și de lua măsuri proporționale pentru a remedia eventualele erori pentru care este răspunzător.
- Încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Cauza Costache și alții împotriva României (nr. 30474/03) – Hotărârea din 11 aprilie 2017

- Invocând încălcarea art. 6 din Convenție și a art.1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, primul reclamant s-a plâns că, prin anularea hotărârii definitive din 9 aprilie 1998, i s-a încălcat dreptul la un proces echitabil, că prin anularea hotărârii din 9 aprilie 1998, care îi recunoștea dreptul de proprietate asupra terenului în cauză, autoritățile naționale l-ar fi privat de bunurile sale Curtea concluzionează că, prin anularea deciziei definitive din 9 aprilie 1998, autoritățile nu au păstrat un just echilibru între interesele aflate în joc și, prin urmare, au încălcat dreptul primului reclamant la un proces echitabil.
- Încălcarea art. 6 §1 din Convenție. Nu este necesară examinarea admisibilității și a fondului capătului de cerere formulat în temeiul art.1 din Protocolul 1 la Convenție în ceea ce privește anularea deciziei sus-menționate. Satisfacție echitabilă -3600 euro (cu titlu de prejudiciu moral).

*Cauza Bălșan împotriva României (nr. 49645/09) –
Hotărârea din 23 mai 2017*

- Invocând încălcarea art. 3 din Convenție, reclamanta s-a plâns că autoritățile naționale nu au reușit să o protejeze de actele repetate de violență în familie și să-l tragă la răspundere pe făptuitor. Curtea a considerat corespunzător să comunice din oficiu un capăt de cerere în temeiul art. 14 coroborat cu art. 3 din Convenție. Având în vedere natura și fondul capetelor de cerere formulate de reclamantă în prezenta cauză, Curtea constată că acestea trebuie examinate în temeiul art. 3 din Convenție. Concluzionează că modul în care plângerile reclamantei au fost tratate de către autoritățile statului nu i-au oferit o protecție adecvată împotriva actelor de violență ale soțului său, precum și că violența suferită de reclamantă poate fi privită ca violență bazată pe gen, care reprezintă o formă de discriminare împotriva femeilor. În pofida faptului, apreciat de Curte, că România a adoptat o lege și a o strategie națională pentru prevenirea și combaterea fenomenului violenței în familie, lipsa generală de reacție a sistemului judiciar și impunitatea de care se bucurau agresorii, după cum s-a constatat în prezenta cauză, indicau o implicare insuficientă din partea autorităților în luarea de măsuri corespunzătoare pentru a combate violența în familie.
- Încălcarea art. 3 din Convenție, a art. 14 din Convenție coroborat cu art.3. Satisfacție echitabilă- 9800 euro (cu titlu de prejudiciu moral).

*Cauza Valdhuter împotriva României (nr. 70792/10)
–Hotărârea din 27 iunie 2017*

- Invocând încălcarea art. 6 § 1 și a art. 6 § 3 lit.d) din Convenție, reclamantul susține că dreptul său la un proces echitabil nu a fost respectat, pe motiv că, în cursul procedurii desfășurate în fața instanțelor, nu a putut să îl confrunte pe I.R., în pofida faptului că declarația acestuia din urmă a fost luată în considerare pentru condamnarea lui, precum și că durata

procedurii penale în cauză este incompatibilă cu cerința „termenului rezonabil”. Curtea constată absența unor măsuri procedurale adoptate de instanțele interne pentru a compensa imposibilitatea reclamantului de a-i adresa în mod direct întrebări lui I.R. și deduce că instanțele nu au luat măsurile compensatorii care ar fi permis o apreciere echitabilă și adecvată a fiabilității elementelor de probă neverificate. În plus, consideră că durata procedurii în litigiu este excesivă și nu răspunde cerinței „termenului rezonabil”.

- Încălcarea art. 6 § 1 și art. 6 § 3 lit. d) din Convenție ca urmare a faptului că instanțele naționale nu l-au audiat pe I.R.; Încălcarea art. 6 § 1 din Convenție din cauza duratei procesului penal împotriva reclamantului. Satisfacție echitabilă – 6,690 euro (cu titlu de prejudiciu moral și cheltuieli de judecată).

Cauza Bărbulescu împotriva României (nr. 61496/08) – Hotărârea din 5 septembrie 2017

- Invocând încălcarea art. 8 din Convenție, reclamantul susține că măsura de concediere adoptată de către angajator s-a întemeiat pe o încălcare a dreptului acestuia la respectarea vieții private și a corespondenței și că, având în vedere că nu au anulat măsura în cauză, instanțele interne nu și-au îndeplinit obligația de a proteja acest drept. Curtea concluzionează că acele comunicări efectuate de reclamant la locul său de muncă intrau în sfera noțiunilor de „viață privată” și „corespondență”, că autoritățile naționale nu au protejat în mod corespunzător dreptul reclamantului la respectarea vieții sale private și a corespondenței sale și că, prin urmare, nu au asigurat un echilibru just între interesele aflate în joc.

- Încălcarea art.8 din Convenție, cu opinie parțial separată. Satisfacție echitabilă- 1,365 euro (cu titlu de cheltuieli de judecată).

Cauza Dickmann și Gion împotriva României (nr. 10346/03 și 10893/04) – Hotărârea din 24 octombrie 2017

- Invocând încălcarea art.1 din Protocolul nr.1 la Convenție, reclamantii au susținut că imposibilitatea lor de a obține restituirea bunurilor naționalizate ale acestora sau de a obține despăgubiri a constituit o încălcare a dreptului lor la respectarea bunurilor. Curtea concluzionează că reclamantii au fost privați de bunurile lor ca urmare a faptului că statul le-a vândut și că aceștia nu beneficiază de niciun mecanism care să le permită să obțină despăgubiri adecvate pentru acea privare de bunuri. Curtea consideră, în plus, că această privare, asociată cu lipsa totală de despăgubiri, le-a impus reclamantilor o sarcină disproporționată și excesivă, încălcându-se astfel dreptul acestora la respectarea bunurilor lor.
- Încălcarea art.1 din Protocolul nr.1 la Convenție. Satisfacție echitabilă – 162500 euro (cu titlu de prejudiciu material și moral și cheltuieli de judecată).

Cauza Ghiulfer Predescu împotriva României (nr. 29751/09) – Hotărârea din 27 septembrie 2017

- Invocând încălcarea art.10 din Convenție, reclamanta a susținut că nu i-a fost respectat dreptul la libertatea de exprimare, prin faptul că instanțele naționale i-au impus obligația de a plăti despăgubiri și cheltuielile de judecată, precum și de a publica hotărârea în două ziare. Curtea consideră că obligația impusă reclamantei nu avea o justificare adecvată și că standardele aplicate de instanțele naționale nu au reușit să asigure un echilibru just între drepturile relevante și interesele aferente, ingerința contestată nefiind necesară într-o societate democratică.
- Încălcarea art. 10 din Convenție. Satisfacție echitabilă- 21,869 euro (cu titlu de prejudiciu material și moral, precum și cheltuieli de judecată).

–JURISPRUDENȚA CURȚII CONSTITUȚIONALE –

EXCEPȚII DE NECONSTITUȚIONALITATE ADMISE ÎN CURSUL ANULUI 2017

Judecător Cristian TODORUȚ

Direcția legislație, documentare și contencios

1. Decizia nr. 2 din 17 ianuarie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.453 alin.(3) și (4) teza întâi și ale art.457 alin.(2) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr.324 din 05.05.2017.

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Ionuț Brătilă și Floarea Brătilă în Dosarul nr.24.598/4/2015 al Judecătorei Sectorului 4 București — Secția penală și constată că dispozițiile art.453 alin.(3) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale cu privire la cazul de revizuire prevăzut la alin.(1) lit.a).

2. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de aceiași autori în același dosar și constată că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art.453 alin.(4) teza întâi din Codul de procedură penală, care exclude posibilitatea revizuirii hotărârii de achitare pentru cazul prevăzut la alin.(1) lit.a), este neconstituțională.

3. Admite excepția de neconstituționalitate și constată că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art.457 alin.(2) din Codul de procedură penală, care exclude cazul de revizuire prevăzut la art.453 alin.(1) lit.a), este neconstituțională.

2. Decizia nr. 17 din 17 ianuarie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.213 alin.(2) și art.2151 alin.(6) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr.261 din 13.04.2017.

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Dragoș George Bîlteanu în Dosarul nr.7.234/2/2015 (4.183/2015) al Curții de Apel București —Secția a II-a penală și constată că dispozițiile art.213 alin.(2) din Codul de procedură penală sunt constituționale în măsura în care soluționarea plângerii împotriva ordonanței procurorului prin care s-a luat măsura controlului judiciar se face cu aplicarea prevederilor art.204 alin.(4) din Codul de procedură penală.

2. Respinge excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art.2151 alin.(6) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

3. Decizia nr. 18 din 17 ianuarie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.347 alin.(1) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr.312 din 02.05.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Ion Piloii și Aurelian Simion Baciuc în Dosarul nr.1.519/111/2015/a1 al Curții de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori și constată că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art.347 alin.(1) din Codul de procedură penală, în redactarea anterioară modificării prin Legea nr.75/2016 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.82/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, care exclude posibilitatea de a face contestație împotriva soluției prevăzute la art.346 alin.(2), este neconstituțională.

4. Decizia nr. 19 din 17 ianuarie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.2 și art.3 alin.(5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.114/2013 privind modificarea titularilor dreptului de administrare a unor imobile aflate în domeniul public și privat al statului și pentru modificarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial nr.151 din 28.02.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Mazilu Ana în Dosarul nr.11.400/3/2015 al Tribunalului București —Secția a IV-a civilă și constată că dispozițiile art.2 și art.3 alin.(5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.114/2013 privind modificarea titularilor dreptului de administrare a unor imobile aflate în domeniul public și privat al statului și pentru modificarea unor acte normative sunt neconstituționale.

5. Decizia Nr. 22 din 17 ianuarie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.220 alin.(1) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr.159 din 03.03.2017

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Dănuț Ioan Dariciuc în Dosarul nr.255/206/2016/a4 al Tribunalului Suceava — Secția penală și constată că este neconstituțională soluția legislativă reglementată de dispozițiile art.220 alin.(1) din Codul de procedură penală, care permite luarea măsurii arestului la domiciliu, în condițiile în care anterior inculpatul a fost arestat preventiv sau la domiciliu în aceeași cauză, în lipsa unor temeiuri noi care fac necesară privarea sa de libertate.

6. Decizia nr. 44 din 31 ianuarie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.7 alin.(1) și ale art.11 alin.(1) din Legea nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial nr.211 din 28.03.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate și constată că dispozițiile art.7 alin.(1) și ale art.11 alin.(1) din Legea nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România sunt neconstituționale.

7. Decizia nr. 61 din 7 februarie 2017 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii privind procedura interpretării actelor normative, în ansamblu, precum și, în special, ale art.3 alin.(1) prin raportare la art.10—24, ale art.4, art.10, art.14 teza a doua, art.16, art.21 alin.(1) teza întâi și ale art.23 alin.(1) teza întâi din lege, publicată în Monitorul Oficial nr.219 din 30.03.2017.

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că dispozițiile Legii privind procedura interpretării actelor normative sunt neconstituționale.

8. Decizia nr. 62 din 7 februarie 2017 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, publicată în Monitorul Oficial nr.161 din 03.03.2017.

Admite obiecția de neconstituționalitate și constată că Legea pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori este neconstituțională, în ansamblul său.

9. Decizia nr. 67 din 21 februarie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.14 din Legea nr.255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local, publicată în Monitorul Oficial nr.581 din 20.07.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Nicolaie Radu în Dosarul nr.2.451/120/2015 al Tribunalului Dâmbovița — Secția I civilă și constată că soluția legislativă cuprinsă în art.14 din Legea nr.255/2010, potrivit căreia scoaterea, definitivă ori temporară, din fondul forestier național a terenurilor necesare pentru obiectivele de interes național, județean și local se exceptează de la plata despăgubirilor prevăzute de art.41 alin.(1) lit.b)—d) și art.42 alin.(1) lit.b)—d) din Legea nr.46/2008 — Codul silvic, cuvenite persoanelor fizice și persoanelor juridice private, este neconstituțională.

10. Decizia nr. 68 din 27 februarie 2017 referitoare la cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Guvernul României și Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție, cerere formulată de președintele Senatului, publicată în Monitorul Oficial nr.181 din 14.03.2017.

Constată că a existat și există un conflict juridic de natură constituțională între Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție și Guvernul României, generat de acțiunea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și

Justiție — Direcția Națională Anticorupție de a-și aroga atribuția de a verifica legalitatea și oportunitatea unui act normativ, respectiv Ordonanța de urgență a Guvernului nr.13/2017, cu încălcarea competențelor constituționale ale Guvernului și Parlamentului, prevăzute de art.115 alin.(4) și (5) din Constituție, respectiv ale Curții Constituționale, prevăzute de art.146 lit.d) din Constituție.

11. Decizia nr. 89 din 28 februarie 2017 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr.22/1999 privind administrarea porturilor și a căilor navigabile, utilizarea infrastructurilor de transport naval aparținând domeniului public, precum și desfășurarea activităților de transport naval în porturi și pe căile navigabile interioare, publicată în Monitorul Oficial nr.260 din 13.04.2017

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că Legea pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr.22/1999 privind administrarea porturilor și a căilor navigabile, utilizarea infrastructurilor de transport naval aparținând domeniului public, precum și desfășurarea activităților de transport naval în porturi și pe căile navigabile interioare este neconstituțională, în ansamblul său.

12. Decizia nr. 90 din 28 februarie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.311 alin.(3) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr.291 din 25.04.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.311 alin.(3) din Codul de procedură penală ridicată de Ileana Popescu în Dosarul nr.40.453/3/2015/a1 al Tribunalului București — Secția I penală și constată că soluția legislativă care exclude obligația informării suspectului/inculpatului despre schimbarea încadrării juridice este neconstituțională.

13. Decizia nr. 160 din 14 martie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului

nr.17/2010 pentru completarea titlului XI „Renta viageră agricolă” din Legea nr.247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial nr.248 din 11.04.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată direct de Avocatul Poporului și constată că soluția legislativă cuprinsă în articolul unic al Ordonanței de urgență a Guvernului nr.17/2010 pentru completarea titlului XI „Renta viageră agricolă” din Legea nr.247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente care exclude aplicarea prevederilor titlului XI al Legii nr.247/2005 în privința persoanelor care au solicitat obținerea calității de rentier agricol în perioada 1 ianuarie—4 martie 2010 este neconstituțională.

14. Decizia nr. 224 din 4 aprilie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.335 alin.(1) din Codul penal și art.6 pct.6 teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice, publicată în Monitorul Oficial nr.427 din 09.06.2017.

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de reprezentantul Ministerului Public în Dosarul nr.2.360/312/2015 (405/2016) al Curții de Apel București — Secția I penală și constată că soluția legislativă cuprinsă în art.335 alin.(1) din Codul penal, care nu incriminează fapta de conducere pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier, fără permis de conducere, este neconstituțională.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe judecătorești și constată că prevederile art.6 pct.6 teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

15. Decizia nr. 225 din 4 aprilie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.14 lit.a) și ale art.27 lit.d) din Legea nr.51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, publicată în Monitorul Oficial nr.468 din 22.06.2017.

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Dumitru Rebegea în Dosarul nr.5.864/2/2015 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și constată că sintagma „*de natură să aducă atingere prestigiului profesiei*” de avocat din cuprinsul art.14 lit.a) din Legea nr.51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, este neconstituțională.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe și constată că prevederile art.27 lit.d) din Legea nr.51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

16. Decizia nr. 241 din 6 aprilie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.9 alin.(3) din Legea nr.198/2004 privind unele măsuri prealabile lucrărilor de construcție de autostrăzi și drumuri naționale, astfel cum au fost modificate prin art.IV pct.3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.228/2008 pentru modificarea și completarea unor acte normative, prin raportare la sintagma „la data întocmirii raportului de expertiză” cuprinsă în dispozițiile art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, publicată în Monitorul Oficial nr.577 din 19.07.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Elydda Internațional — S.R.L. din București în Dosarul nr.41.635/3/2009* al Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și constată că prevederile art.9 alin.(3) din Legea nr.198/2004 privind unele măsuri prealabile lucrărilor de construcție de autostrăzi și drumuri naționale, astfel cum au fost modificate prin art.IV pct.3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.228/2008 pentru modificarea și completarea unor acte

normative, prin raportare la sintagma „*la data întocmirii raportului de expertiză*” cuprinsă în dispozițiile art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, sunt neconstituționale.

17. Decizia nr. 244 din 6 aprilie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.145 din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr.529 din 06.07.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție în Dosarul nr.4.821/1/2015 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și constată că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art.145 din Codul de procedură penală, care nu permite contestarea legalității măsurii supravegherii tehnice de către persoana vizată de aceasta, care nu are calitatea de inculpat, este neconstituțională.

18. Decizia nr. 257 din 26 aprilie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.20 alin.(1) și art.21 alin.(1) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr.472 din 22.06.2017.

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Rocredit IFN — S.A., cu sediul în Baia Mare, în Dosarul nr.8.255/182/2015 al Judecătorei Baia Mare — Secția penală și constată că sintagma „*în termenul prevăzut la art.20 alin.(1)*” din cuprinsul art.21 alin.(1) din Codul de procedură penală este neconstituțională.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceeași autoare în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art.20 alin.(1) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

19. Decizia nr. 258 din 27 aprilie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.252 alin.(2) teza întâi din Codul de procedură civilă, precum și a prevederilor art.22 alin.(7) și (8) teza întâi sub aspectul sintagmei „precum și în situații temeinic justificate,

menționate în actele administrative emise în acest scop” din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului, în redactarea anterioară intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.21/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.360/2002 privind Statutul polițistului, publicată în Monitorul Oficial nr.574 din 18.07.2017.

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Dan Adobeschi, prin reprezentant legal Sindicatul Polițiștilor din România „Diamantul”, în Dosarul nr.2.798/3/2015 al Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal și constată că sintagma „*precum și în situații temeinic justificate, menționate în actele administrative emise în acest scop*”, cuprinsă în art.22 alin.(8) teza întâi din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului, în redactarea anterioară intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.21/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.360/2002 privind Statutul polițistului, este neconstituțională.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.252 alin.(2) teza întâi din Codul de procedură civilă și a celor ale art.22 alin.(7) din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului, excepție ridicată de același autor, în același dosar, al aceleiași instanțe.

20. Decizia nr. 264 din 27 aprilie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei „în cazul în care conviețuiesc” din cuprinsul dispozițiilor art.5 lit.c) din Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, publicată în Monitorul Oficial nr.468 din 22.06.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Lavinia-Florică Feșiu în Dosarul nr.25.900/325/2015 al Tribunalului Timiș — Secția I civilă și constată că sintagma „*în cazul în care conviețuiesc*” din cuprinsul art.5 lit.c) din Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie este neconstituțională.

21. Decizia nr. 302 din 4 mai 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.281 alin.(1) lit.b) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr.566 din 17.07.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Cristinel Mocioi în Dosarul nr.3.914/103/2014 al Tribunalului Neamț — Secția penală, de Ovidiu Eugen Knobloch în Dosarul nr.86/102/2016/a1 al Curții de Apel Târgu Mureș — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, de Budi Rău Doru în Dosarul nr.1.474/88/2016 al Tribunalului Tulcea — Secția penală, de Delia Marina Podea în Dosarul nr.4.014/108/2016/a1 al Curții de Apel Timișoara — Secția penală și constată că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art.281 alin.(1) lit.b) din Codul de procedură penală, care nu reglementează în categoria nulităților absolute încălcarea dispozițiilor referitoare la competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală, este neconstituțională.

22. Decizia nr. 321 din 9 mai 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.21 și 24 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară raportate la cele ale art.29 alin.(5) teza a doua din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial nr.580 din 20.07.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Filofteia Ciobanu în Dosarul nr.1.100/1/2016 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători și constată că dispozițiile art.21 și art.24 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară raportate la cele ale art.29 alin.(5) teza a doua din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale sunt constituționale în măsura în care nu exclud posibilitatea formulării recursului împotriva hotărârii judecătorești de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale pronunțate de ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești.

23. Decizia nr. 341 din 11 mai 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.13 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.115/2003 privind privatizarea Societății Comerciale „Roman” — S.A. Brașov și constituirea parcului industrial pe platforma Societății Comerciale „Roman” — S.A., publicată în Monitorul Oficial nr.577 din 19.07.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului în Dosarul nr.6.429/2/2012* al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția contencios administrativ și fiscal și constată că prevederile art.13 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.115/2003 privind privatizarea Societății Comerciale „Roman” — S.A. Brașov și constituirea parcului industrial pe platforma Societății Comerciale „Roman” — S.A. sunt neconstituționale.

24. Decizia nr. 368 din 30 mai 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.35 alin.(1) și ale art.39 alin.(1) lit.b) din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial nr.566 din 17.07.2017.

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată, din oficiu, de instanța de judecată în Dosarul nr.3.422/108/2015 al Tribunalului Arad — Secția penală și constată că sintagma „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din cuprinsul dispozițiilor art.35 alin.(1) din Codul penal este neconstituțională.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată, din oficiu, de instanța de judecată în același dosar și constată că dispozițiile art.39 alin.(1) lit.b) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

25. Decizia nr. 369 din 30 mai 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv” cuprinse în art.XVIII alin.(2) din Legea nr.2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial nr.582 din 20.07.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Tița Ochi Albi în Dosarul nr.8.388/197/2014 și de Horia Laurențiu Pavel și Eleonora Pavel în Dosarul nr.19.417/197/2013 ale Curții de Apel Brașov — Secția civilă și constată că sintagma „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv” cuprinsă în art.XVIII alin.(2) din Legea nr.2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești,

precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă este neconstituțională.

26. Decizia nr. 377 din 31 mai 2017 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a prevederilor Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.95/2016 pentru prorogarea unor termene, precum și pentru instituirea unor măsuri necesare pregătirii punerii în aplicare a unor dispoziții din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial nr.586 din 21.07.2017.

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că prevederile art.II și III din Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.95/2016 pentru prorogarea unor termene, precum și pentru instituirea unor măsuri necesare pregătirii punerii în aplicare a unor dispoziții din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă sunt neconstituționale.

27. Decizia nr. 392 din 6 iunie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.248 din Codul penal din 1969, ale art.297 alin.(1) din Codul penal și ale art.132 din Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, publicată în Monitorul Oficial nr.504 din 30.06.2017.

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Bombonica Prodan în Dosarul nr.2.628/1/2016 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și constată că dispozițiile art.248 din Codul penal din 1969 sunt constituționale în măsura în care prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinește prin încălcarea legii”.

2. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.297 alin.(1) din Codul penal, excepție ridicată de aceeași autoare în același dosar.

3. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceeași autoare în același dosar și constată că dispozițiile art.132 din Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

28. Decizia nr. 395 din 13 iunie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.13 alin.(1) și (3) din Legea nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial nr.574 din 18.07.2017.

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Regia Națională a Pădurilor — Romsilva, prin Direcția Silvică Vâlcea în Dosarul nr.4.068/223/2011* al Judecătorei Drăgășani, de Regia Națională a Pădurilor — Romsilva și Regia Națională a Pădurilor — Romsilva, Direcția Silvică Ilfov în Dosarul nr.51.061/299/2012* al Judecătorei Sectorului 1 București și de Regia Națională a Pădurilor — Romsilva, Direcția Silvică Vâlcea în Dosarul nr.8.803/288/2013 al Judecătorei Râmnicu Vâlcea și constată că prevederile art.13 alin.(1) din Legea nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România sunt constituționale în măsura în care restituirea terenurilor forestiere aparținând domeniului public al statului se realizează numai după trecerea prealabilă a acestor terenuri în domeniul privat al statului, în condițiile legii.

2. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.13 alin.(3) din Legea nr.165/2013, excepție ridicată de Regia Națională a Pădurilor — Romsilva și Regia Națională a Pădurilor — Romsilva, Direcția Silvică Ilfov, în Dosarul nr.51.061/299/2012* al Judecătorei Sectorului 1 București.

29. Decizia nr. 431 din 21 iunie 2017 referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a dispozițiilor art.1491, art.1492 alin.(6), art.1493 și art.1494 din Regulamentul Senatului, publicată în Monitorul Oficial nr.581 din 20.07.2017.

Admite sesizarea de neconstituționalitate formulată și constată că dispozițiile art.1491, art.1492 alin.(6), art.1493 și art.1494 din Regulamentul Senatului sunt neconstituționale.

30. Decizia nr. 437 din 22 iunie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.348 alin.(2) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr. 763 din 26.09.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.348 alin.(2) din Codul de procedură penală, excepție ridicată din oficiu de Curtea de Apel București — Secția a II-a penală și Tribunalul Arad — Secția penală în dosarele nr.2.325/3/2016/a5 și nr.6.828/55/2016/a1 și constată că sintagma „*sau, după caz, judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară ori completul competent de la Înalta Curte de Casație și Justiție*”, investit cu soluționarea contestației” din cuprinsul acestora este neconstituțională.

31. Decizia nr. 458 din 22 iunie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.15 din Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, raportate la art.132 din același act normativ, cu referire la infracțiunea de abuz în serviciu, publicată în Monitorul Oficial nr.890 din 13.11.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Romeo Stavarache în Dosarul nr.1.590/110/2014 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția penală și constată că dispozițiile art.15 din Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, raportate la art.132 din același act normativ, cu referire la infracțiunea de abuz în serviciu, sunt neconstituționale.

32. Decizia nr. 460 din 22 iunie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, publicată în Monitorul Oficial nr.809 din 12.10.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Andra-Roxana Trandafir în Dosarul nr.47.685/3/2015 al Tribunalului București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale și constată că soluția legislativă cuprinsă în art.33 din

Ordonanța de urgență a Guvernului nr.158/2005 privind concedii și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, care exclude posibilitatea acordării indemnizației de maternitate calculate în raport cu toate veniturile pe baza cărora s-a calculat și plătit contribuția pentru concedii și indemnizații, în alte situații decât cele prevăzute expres de acest text de lege, este neconstituțională.

33. Decizia nr. 513 din 4 iulie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.37 alin.(1) și (2) din Legea securității și sănătății în muncă nr.319/2006 și art.349 alin.(1) din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial nr.578 din 19.07.2017.

1. Admite excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.37 alin.(2) din Legea securității și sănătății în muncă nr.319/2006, excepție ridicată de Cătălin Ionuț Dinu și Gheorghe Dinu în Dosarul nr.36.253/4/2014 (1.539/2016) al Curții de Apel București — Secția I penală și constată că sintagma „consecințe deosebite” din cuprinsul acestora este neconstituțională.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceiași autori în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art.37 alin.(1) din Legea securității și sănătății în muncă nr.319/2006 și art.349 alin.(1) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

34. Decizia nr. 518 din 6 iulie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.249 alin. 1 din Codul penal din 1969 și ale art.298 din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial nr.765 din 26.09.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Ovidiu George Bălan în Dosarul nr.13.783/180/2014 al Curții de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, de Gheorghe Iriza în Dosarul nr.13.044/318/2015 al Judecătorei Târgu Jiu — Secția penală, de Andreea Adriana Dămureanu în Dosarul nr.21.463/215/2015 al Curții de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori și, respectiv, de George Zamfir în Dosarul nr.29.663/215/2015 al Judecătorei Craiova — Secția penală și constată că dispozițiile art.249

alin.1 din Codul penal din 1969 și ale art.298 din Codul penal sunt constituționale în măsura în care prin sintagma „îndeplinirea ei defectuoasă” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinirea prin încălcarea legii”.

35. Decizia nr. 534 din 12 iulie 2017 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune, publicată în Monitorul Oficial nr.593 din 25.07.2017.

1. Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de un număr de 27 de senatori aparținând grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și Partidului Mișcarea Populară și constată că dispozițiile art.I pct.3, referitor la modificarea art.20 alin.(21) lit.a) teza întâi, și ale art.II din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune sunt neconstituționale.

36. Decizia nr. 554 din 19 septembrie 2017, referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.282 alin.(2) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr.1013 din 21.12.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată, din oficiu, de judecătorul de cameră preliminară în Dosarul nr.993/39/2015/a3 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și constată că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art.282 alin.(2) din Codul de procedură penală, care nu permite invocarea din oficiu a nulității relative, este neconstituțională.

37. Decizia nr. 562 din 19 septembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.117 alin.(1) lit.a) și lit.b) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr.837 din 23.10.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Iovan Scripcariu în Dosarul nr.2.512/103/2016/a1 al Tribunalului Neamț — Secția penală și constată că soluția legislativă

cuprinsă în art.117 alin.(1) lit.a) și lit.b) din Codul de procedură penală, care exclude de la dreptul de a refuza să fie audiate în calitate de martor persoanele care au stabilit relații asemănătoare aceloră dintre soți, este neconstituțională.

38. Decizia nr. 588 din 21 septembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.58 alin.(1) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, publicată în Monitorul Oficial nr.835 din 20.10.2017.

Admite excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.58 alin.(1) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, excepție ridicată de Oana Andrea Schmidt-Hăineală în Dosarul nr.1.108/1/2017 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal, și constată că soluția legislativă care nu precizează condițiile încetării detașării judecătorilor sau procurorilor este neconstituțională.

39. Decizia nr. 611 din 3 octombrie 2017 referitoare la cererile de soluționare a conflictelor juridice de natură constituțională dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, cereri formulate de președinții Senatului și Camerei Deputaților, publicată în Monitorul Oficial nr.877 din 07.11.2017.

1. Constată că există un conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de o parte, și Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, generat de refuzul procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție de a se prezenta în fața Comisiei speciale de anchetă a Senatului și Camerei Deputaților pentru verificarea aspectelor ce țin de organizarea alegerilor din 2009 și de rezultatul scrutinului prezidențial.

2. Constată obligația doamnei Laura Codruța Kövesi de a se prezenta în fața Parlamentului României — Comisia specială de anchetă a Senatului și Camerei Deputaților pentru verificarea aspectelor ce țin de organizarea alegerilor din 2009 și de rezultatul scrutinului prezidențial și de a furniza

informațiile solicitate sau de a pune la dispoziție celelalte documente sau mijloace de probă deținute, utile activității comisiei.

3. Constată că nu există un conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de o parte, și Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, generat de refuzul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de a exercita acțiunea disciplinară împotriva procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție pentru neprezentarea în fața Comisiei speciale de anchetă a Senatului și Camerei Deputaților pentru verificarea aspectelor ce țin de organizarea alegerilor din 2009 și de rezultatul scrutinului prezidențial și de refuzul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de a transmite comisiei speciale de anchetă o copie după dosarul de urmărire penală aflat pe rolul acestui parchet.

40. Decizia nr. 612 din 3 octombrie 2017 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, publicată în Monitorul Oficial nr.922 din 23.11.2017.

1. Admite obiecția de neconstituționalitate și constată că dispozițiile articolului unic pct.2 [cu referire: la sintagma „în termen de două zile” cuprinsă în art.6 alin.(3) din Legea nr.3/2000, la art.6 alin.(5) fraza a doua, precum și la art.6 alin.(7) din Legea nr.3/2000] și cele ale articolului unic pct.3 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului sunt neconstituționale.

2. Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.3/2000 în ansamblul său, în raport cu celelalte critici formulate.

41. Decizia nr. 651 din 17 octombrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.434 alin.(2) lit.f) și ale art.439 alin.(41) teza a doua din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr.1000 din 18.12.2017.

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Nicoleta Cecilia Plugariu, Alexandru Ioan Plugariu, Dragoș Adrian Plugariu, Elvira Gabriela Plugariu, Elena Plugariu și Constantin Sebastian Plugariu în Dosarul nr.821/325/2015, de Andrei Sileanu în Dosarul nr.37.499/3/2014, de procuror în Dosarul nr.3.229/1/2016, de Mihail Septimiu Roșca în Dosarul nr.3.606/281/2015 și, din oficiu, de instanța de judecată în Dosarul nr.1.775/180/2015, toate fiind dosare ale Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală, și constată că dispozițiile art.434 alin.(2) lit.f) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Nicoleta Cecilia Plugariu, Alexandru Ioan Plugariu, Dragoș Adrian Plugariu, Elvira Gabriela Plugariu, Elena Plugariu și Constantin Sebastian Plugariu în același dosar și constată că dispozițiile art.439 alin.(41) teza a doua din Codul de procedură penală, în redactarea anterioară modificării prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.70/2016 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală și a Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

42. Decizia nr. 653 din 17 octombrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.22 alin.(7), art.57 lit.b), art.59 alin.(7), art.61 alin.(1), art.62 alin.(2) și ale art.78 alin.(1) din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului, în redactarea anterioară intrării în vigoare a Legii nr.81/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.360/2002 privind Statutul polițistului, precum și pentru modificarea art.7 alin.(2) din Legea nr.364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare, publicată în Monitorul Oficial nr.1002 din 18.12.2017.

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Ionică Dajbog și Daniel Ciprian Bugeac în dosarele nr.415/121/2014* și nr.4.240/121/2014* ale Curții de Apel Galați — Secția contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art.59 alin.(7) din Legea nr.360/2002, în redactarea anterioară intrării în vigoare a Legii nr.81/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.360/2002 privind Statutul polițistului, precum și pentru

modificarea art.7 alin.(2) din Legea nr.364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare sunt neconstituționale.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Daniel Ciprian Bugeac în Dosarul nr.4.240/121/2014* al Curții de Apel Galați — Secția contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art.22 alin.(7), art.57 lit.b), art.61 alin.(1) și ale art.62 alin.(2) din Legea nr.360/2002, în redactarea anterioară intrării în vigoare a Legii nr.81/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.360/2002 privind Statutul polițistului, precum și pentru modificarea art.7 alin.(2) din Legea nr.364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

3. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.78 alin.(1) din Legea nr.360/2002, excepție ridicată de Daniel Ciprian Bugeac în Dosarul nr.4.240/121/2014* al Curții de Apel Galați — Secția contencios administrativ și fiscal.

43. Decizia nr. 671 din 24 octombrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.21 alin.(4) și art.41 alin.(5) din Legea nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial nr.1015 din 21.12.2017.

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Anca Marina Hanganu, Dan-Paul Sădeanu, Constanța Sădeanu, Mihail Sădeanu, Marius Salvator Bratu și Rodica Emilia Popa în Dosarul nr.15.975/212/2015 al Judecătorei Constanța și constată că sintagma „*numai după epuizarea suprafețelor de teren agricol afectate restituirii în natură*” identificate la nivel local” din cuprinsul art.21 alin.(4) din Legea nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România este constituțională în măsura în care nu se aplică în ipoteza existenței unor hotărâri judecătorești definitive/irevocabile prin care

instanțele au dispus acordarea de măsuri reparatorii în echivalent bănesc.

II. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceiași autori în același dosar al aceleiași instanțe și constată că prevederile art.41 alin.(5) din Legea nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

44. Decizia nr. 718 din 8 noiembrie 2017 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, publicată în Monitorul Oficial nr.998 din 15.12.2017.

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale este neconstituțională.

45. Decizia nr. 730 din 22 noiembrie 2017 referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a Hotărârii Parlamentului României nr.72/2017 pentru modificarea anexei la Hotărârea Parlamentului României nr.15/2017 privind aprobarea componentei nominale și a conducerii Comitetului director al Grupului Român al Uniunii Interparlamentare, publicată în Monitorul Oficial nr.1043 din 29.12.2017.

Admite sesizarea de neconstituționalitate formulată de Grupul parlamentar al Uniunii Salvați România și constată că Hotărârea Parlamentului României nr.72/2017 pentru modificarea anexei la Hotărârea Parlamentului României nr.15/2017 privind aprobarea componentei nominale și a conducerii Comitetului director al Grupului Român al Uniunii Interparlamentare este neconstituțională.

46. Decizia nr. 732 din 22 noiembrie 2017 referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a Hotărârii Parlamentului României nr.70/2017 pentru modificarea anexei la Hotărârea Parlamentului României nr.10/2017 privind

aprobarea componentei nominale și a conducerii Delegației permanente a Parlamentului României la Adunarea Parlamentară a Cooperării Economice a Mării Negre, publicată în Monitorul Oficial nr.1035 din 28.12.2017.

Admite sesizarea de neconstituționalitate formulată de Grupul parlamentar al Uniunii Salvați România și constată că Hotărârea Parlamentului României nr.70/2017 pentru modificarea anexei la Hotărârea Parlamentului României nr.10/2017 privind aprobarea componentei nominale și a conducerii Delegației permanente a Parlamentului României la Adunarea Parlamentară a Cooperării Economice a Mării Negre este neconstituțională.

47. Decizia nr. 759 din 23 noiembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.56 alin.(1) lit.c) teza a doua, prima ipoteză din Legea nr.53/2003 - Codul muncii.

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Felicia Oanea în Dosarul nr.27722/3/2014 (nr.vechi 3680/2016) al Curții de Apel București - Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale și de Veronica Doboș în Dosarul nr.7802/99/2015 al Curții de Apel Iași - Secția litigii de muncă și asigurări sociale și constată că dispozițiile art.56 alin.(1) lit.c) teza a doua, prima ipoteză din Legea nr.53/2003 - Codul muncii sunt neconstituționale.

48. Decizia nr. 777 din 28 noiembrie 2017 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii privind achiziționarea imobilului Ansamblul conacului Brătianu — Florica („Vila Florica”), situat în localitatea Ștefănești, județul Argeș, de către Ministerul Culturii și Identității Naționale, publicată în Monitorul Oficial nr.1011 din 20.12.2017.

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că dispozițiile Legii privind achiziționarea imobilului Ansamblul conacului Brătianu — Florica („Vila Florica”), situat în localitatea Ștefănești, județul Argeș, de către Ministerul Culturii și Identității Naționale sunt neconstituționale.

SINTEZA RECURSURILOR ÎN INTERESUL LEGII SOLUȚIONATE ÎN PERIOADA IANUARIE – DECEMBRIE 2017

Judecător Rodica Duță

Direcția legislație, documentare și contencios

În perioada ianuarie - decembrie 2017, Completul competent să judece recursul în interesul legii din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a soluționat un număr de **23 recursuri în interesul legii**, din care au fost admise 20, fiind respinse 3.

Cele **20 decizii** pronunțate în perioada ianuarie - decembrie 2017 de către Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii, sunt următoarele:

I. În materie civilă:

1. Decizia nr. 1 din 30.01.2017 pronunțată în dosarul nr. 21/2016, prin care s-a stabilit, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 85 alin. (2) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, art. 115 alin. (1) lit. a) și art. 133 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 10 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 1.437/2004 privind organizarea și metodologia de funcționare a comisiei pentru protecția copilului, raportate la art. 2 alin. (1) lit. b), c) și f), art. 8 alin. (1) și art. 10 alin. (1) din

Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, că în primă instanță, competența de soluționare a litigiilor având ca obiect anularea hotărârilor comisiei pentru protecția copilului de încadrare în grad și tip de handicap a copilului cu dizabilități, revine tribunalelor - secțiile de contencios administrativ/completele specializate în materia contenciosului administrativ.

În considerente s-a reținut, în esență, că argumentele reținute de instanța supremă în Decizia nr. III din 15 ianuarie 2007 își găsesc aplicabilitatea, mutatis mutandis, și în problema de drept care a făcut obiectul acestui recurs în interesul legii, pe considerentul că măsura de încadrare a minorului în grad de handicap nu se regăsește în enumerarea limitativă prevăzută de art. 59 din Legea nr. 272/2004.

Drept urmare, contestarea acestor măsuri se face la instanța de drept comun în materia contenciosului administrativ, respectiv secția de contencios administrativ a tribunalului, competență atrasă de natura juridică de act administrativ a hotărârii comisiei și de calitatea emitentei de autoritate publică, care determină natura de contencios administrativ a litigiului.

2. Decizia nr. 2/30.01.2017 pronunțată în dosarul nr. 22/2016, prin care s-a stabilit, că în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 414 alin. (1) teza I din Codul de procedură civilă, recursul formulat împotriva încheierii prin care a fost suspendată judecata, precum și împotriva încheierii prin care s-a respins cererea de repunere pe rol a cauzei este admisibil, indiferent dacă încheierea de suspendare a fost pronunțată de instanță într-o cauză în care hotărârea ce urmează a se da asupra fondului este sau nu definitivă.

În argumentare, s-a reținut, în esență, că voința legiuitorului de a reglementa expres o cale de atac împotriva încheierii de suspendare a cursului procesului este justificată de necesitatea de a supune cenzurii instanței superioare orice prelungire de natură a afecta termenul rezonabil de soluționare a cauzei, componentă a dreptului la un proces

echitabil, la care face referire art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului și libertăților fundamentale. Prin încheierea de suspendare a judecății, instanța nu se dezinvestește de soluționarea pricinii, dar procesul rămâne în nelucrare, ceea ce influențează cursul normal al judecății, iar efectele suspendării se răsfrâng asupra părților în litigiu.

Drept consecință, întreruperea cursului judecății și, deci, a soluționării acțiunii unei persoane nu poate rămâne în afara controlului judecătoresc, soluția contrară echivalând, în fapt, cu îngrădirea, fie chiar și pe timp limitat, a dreptului de acces la justiție, așadar cu încălcarea art. 21 din Constituția României, precum și a unei norme de conduită procedurală a Curții Europene a Dreptului Omului (art. 6 din Convenție).

Interpretând sistematic dispozițiile legale incidente în materia regimului juridic al încheierilor premergătoare pronunțării hotărârii, prin raportare la cele ale art. 414 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii a apreciat că o analiză făcută în scopul limitării căii de atac a recursului în funcție de căile de atac ce pot fi exercitate împotriva hotărârii care se va pronunța în procesul în care s-a ivit incidentul procedural al suspendării se îndepărtează de la scopul urmărit de legiuitor și adaugă la lege. În condițiile în care legiuitorul a prevăzut expres în art. 414 alin. (1) teza a II-a din Codul de procedură civilă că, doar atunci când suspendarea a fost dispusă de Înalta Curte de Casație și Justiție, hotărârea în cauză este definitivă, nu poate fi primită o altă interpretare care să restrângă dreptul de a exercita recurs.

Pe de altă parte, din interpretarea literală a art. 414 alin. (1) din Codul de procedură civilă rezultă că încheierea prin care instanța se pronunță asupra cererii de suspendare nu este supusă apelului, ci numai recursului, singura excepție de la această cale de atac privind încheierea de suspendare pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Recursul se exercită separat la instanța ierarhic superioară, ceea ce constituie o excepție de la regula consacrată de art. 466 alin. (4) din Codul de procedură civilă, conform căreia încheierile

premergătoare pot fi atacate numai odată cu fondul, iar în situația în care hotărârea asupra fondului este definitivă nu se mai poate exercita calea de atac nici împotriva încheierilor premergătoare. Art. 466 alin. (4) teza finală din Codul de procedură civilă instituie excepții de la această regulă, condiția impusă pentru acestea fiind aceea a unei dispoziții legale exprese care permite atacarea separată a încheierilor premergătoare.

În aceste condiții se poate conchide că recursul formulat împotriva unei încheieri de suspendare a judecării cauzei pronunțate de o judecătore, un tribunal sau o curte de apel este admisibil, indiferent că procesul se finalizează cu o hotărâre nedefinitivă sau definitivă.

Numai recursul declarat împotriva unei încheieri de suspendare a judecării cauzei pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție este inadmisibil.

Prin urmare, interpretând per a contrario norma în cauză, reiese că este deschisă calea de atac a recursului în orice altă situație decât aceea a suspendării judecării cauzei pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii a constatat că recursul exercitat pentru desființarea unei încheieri de suspendare are temei și în dispozițiile cu caracter general ale art. 21 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, text care prevede că "Secția I civilă, Secția a II-a civilă și Secția de contencios administrativ și fiscal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege, precum și recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecării a fost întrerupt în fața curților de apel".

Acest temei de drept din legea specială permite reținerea caracterului admisibil al recursului formulat în condițiile art. 414 alin. (1) teza I din Codul de procedură civilă, întrucât are în vedere noțiunea

de "hotărâre", în care intră și încheierea de suspendare a judecării, potrivit art. 424 alin. (5) din Codul de procedură civilă, respectiv o hotărâre judecătorească pentru care legea de procedură civilă prevede posibilitatea atacării cu recurs în mod separat.

3. Decizia nr. 3/06.03.2017 pronunțată în dosarul nr. 23/2016

Prin hotărârea menționată a fost admis recursul în interesul legii formulat de, Avocatul Poporului și, în consecință, s-a stabilit că:

"În interpretarea unitară a dispozițiilor art. 324 alin. (1) pct. 3 teza a doua din Codul de procedură civilă de la 1865 stabilește că momentul de la care începe să curgă termenul de revizuire de o lună îl constituie data la care partea a luat cunoștință, în orice mod, de împrejurările pentru care constatarea infracțiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală".

Argumentele care au stat la baza acestei decizii au fost în esență următoarele:

Momentul la care partea ia cunoștință de faptul că nu se mai poate face constatarea infracțiunii printr-o hotărâre penală îl poate constitui fie comunicarea actului organului de urmărire penală sau al instanței penale, după caz, fie orice alte circumstanțe care, dovedite prin orice mijloace de probă și la aprecierea instanței de revizuire, formează convingerea acesteia că partea a știut, de la data actelor sau circumstanțelor respective, că nu mai este posibilă răspunderea penală a făptuitorului.

Momentul obiectiv este reprezentat de împlinirea duratei de 3 ani de la data producerii împrejurărilor pentru care constatarea infracțiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală.

Termenul de 3 ani nu este un alt termen de revizuire, alături de cel de o lună, și nu are natura juridică a termenului de prescripție sau de decădere, susceptibil de întrerupere și suspendare, ci constituie doar o limită maximă până la care s-a îngăduit părții să acționeze în situația în care constatarea infracțiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală.

Având o asemenea natură juridică, termenul de trei ani nu poate servi la marcarea începutului cursului termenului de o lună pentru exercitarea revizuirii, astfel încât, practic, să se ajungă ca revizuirea să poată fi exercitată în trei ani și o lună de la data producerii împrejurărilor la care se referă art. 324 alin. 1 pct. 3 teza a doua din Codul de procedură civilă de la 1865.

Față de exprimarea fără echivoc a legiuitorului, acest termen începe să curgă de la un moment independent de orice apreciere din partea revizuentului, și anume data producerii împrejurărilor pentru care nu mai este posibilă constatarea infracțiunii printr-o hotărâre penală, iar nu de la momentul subiectiv reprezentat de data la care partea a cunoscut împrejurările menționate. Din aceleași rațiuni nu se poate admite ca sintagma "data producerii împrejurărilor" să fie interpretată ca fiind data emiterii actului procurorului sau hotărârii instanței prin care se constată aceste împrejurări, pentru că s-ar ajunge la o modificare a textului supus interpretării.

Pentru ca partea să beneficieze de termenul integral de o lună este necesar să ia cunoștință de împrejurările sus-menționate cel mai târziu cu o lună înainte de trecerea a 3 ani de la data intervenirii împrejurărilor pentru care constatarea infracțiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală. În caz contrar, partea va mai avea la dispoziție pentru exercitarea revizuirii numai timpul rămas până la împlinirea termenului de trei ani.

Rațiunea acestei opțiuni severe a legiuitorului se află în necesitatea ca situația juridică stabilită prin hotărârea susceptibilă de revizuire să nu fie lăsată în incertitudine o perioadă de timp mult prea mare, iar o asemenea abordare este de natură să servească interesele de stabilitate a circuitului juridic civil.

Numai în mod excepțional, atunci când organul de urmărire penală sau instanța penală constată intervenită împrejurarea care împiedică atragerea răspunderii penale la mai mult de 3 ani de la data intervenirii acesteia, persoana interesată poate recurge la repunerea în termen, în condițiile stabilite prin art. 103 din Codul de procedură civilă de la 1865.

4. Decizia nr. 6 din 20.03.2017 pronunțată în dosarul nr. 24/2016

Prin decizia menționată a fost admis recursul în interesul legii exercitat de Avocatul Poporului și, în consecință, s-a stabilit că:

“Dispozițiile art. 7 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 189/2000, cu modificările și completările ulterioare, se interpretează în sensul că hotărârile judecătorești pronunțate în cauzele având ca obiect contestații împotriva hotărârilor pronunțate de comisiile din cadrul caselor județene de pensii sau din cadrul Casei de Pensii a Municipiului București nu sunt supuse recursului, hotărârea judecătorească pronunțată în primă instanță având caracter definitiv.

S-a reținut, în esență, că în ceea ce privește dezlegarea problemei de drept care a determinat jurisprudență neunitară, interpretând sistematic normele legale și ținând cont de intenția expresă a legiuitorului de a corela întreaga legislație procesual civilă cu prevederile noului Cod de procedură civilă, concluzia care se impune este aceea că dispozițiile art. 7 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 se interpretează în sensul că hotărârile judecătorești pronunțate în cauzele având ca obiect contestații împotriva hotărârilor pronunțate de comisiile din cadrul caselor județene de pensii sau din cadrul Casei de Pensii a Municipiului București nu sunt supuse recursului, hotărârea judecătorească pronunțată în primă instanță având caracter definitiv.

Concluzia este în consens cu jurisprudența Curții Constituționale (așa cum s-a arătat la pct. VII din decizie), cu dispozițiile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor sale adiționale.

Într-adevăr, liberul acces la justiție este garantat prin posibilitatea conferită titularilor drepturilor prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 de a se adresa tribunalului, iar dublul grad

de jurisdicție nu este obligatoriu în materia contenciosului administrativ, fiind garantat de art. 2 din Protocolul nr. 2 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cu anumite limitări, doar în materie penală.

5. Decizia nr. 8 din 15.05.2017 pronunțată în dosarul nr. 28/2016

Prin această decizie a fost admis recursul în interesul legii formulat de Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, și, în consecință, s-a stabilit în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 58 și art. 59 alin. (2) din Legea nr. 215/2001, că hotărârile primei instanțe pronunțate în cauzele având ca obiect validarea sau invalidarea alegerii primarilor sunt încheieri, executorii, susceptibile de a fi atacate cu apel în 30 de zile, în condițiile art. 534 alin. (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În argumentare au fost avute în vedere următoarele:

În virtutea caracterului necontencios al procedurii și în baza art. 536 alin. (2) din Codul de procedură civilă, calea de atac împotriva încheierii de validare a mandatului de primar este apelul.

În ceea ce privește termenul de apel, în lipsa unor prevederi exprese, termenul de apel este cel de drept comun, și anume 30 de zile (reglementat de art. 468 din Codul de procedură civilă). Acesta curge

a) de la pronunțare, pentru cei care au fost prezenți la ultima ședință de judecată

b) de la comunicare, pentru cei care au lipsit la ultima ședință de judecată

c) de la data la care au luat cunoștință de încheiere, dar nu mai târziu de un an de la data pronunțării, în cazul persoanelor interesate, care nu au fost citate la soluționarea cererii.

Alineatul (3) al art. 534 din Codul de procedură civilă vizează persoanele care au fost citate în cadrul procedurii, dar stabilește că termenul curge de la pronunțare, respectiv de la comunicare, după cum persoanele au fost prezente sau nu la

ultimul termen de judecată. Acesta din urmă este singurul relevant, chiar dacă pentru judecarea cererii au fost acordate mai multe termene.

Alineatul (4) al articolului analizat se referă la persoanele interesate care nu au fost citate pentru soluționarea cererii și care pot ataca cu apel încheierea de încuviințare, în termen de 30 de zile de la data la care au luat cunoștință de aceasta.

Deoarece dispozițiile art. 527-535 din Codul de procedură civilă referitoare la procedura necontencioasă se completează, potrivit art. 536 din același act normativ, cu dispozițiile din procedura contencioasă și, pe de altă parte, norma specială nu stabilește vreo derogare în acest sens, rezultă că termenul de apel este de 30 zile, astfel cum prevede art. 468 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Așadar, termenul de apel curge de la pronunțare, pentru cei care au fost prezenți la ultima ședință de judecată, și de la comunicare, pentru cei care au lipsit. În cazul în care apelul este formulat de o persoană interesată care nu a fost citată la soluționarea cererii, deci de un terț care justifică un interes, termenul de apel curge de la data la care această persoană a luat cunoștință de încheiere, dar nu mai târziu de un an de la data pronunțării.

În concluzie, hotărârile primei instanțe pronunțate în cauzele având ca obiect validarea sau invalidarea alegerii primarilor, pronunțate în temeiul dispozițiilor art. 58 și art. 59 alin. (2) din Legea nr. 215/2001, sunt încheieri, executorii, susceptibile de a fi atacate cu apel în 30 de zile, în condițiile art. 534 alin. (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

6. Decizia nr. 9 din 29.05.2017 pronunțată în dosarul nr. 1/2017

Prin decizia sus menționată a fost admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța și, în consecință, s-a stabilit în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 34 din Legea nr. 330/2009, art. 30 din Legea nr. 284/2010, art. 7 din Legea nr. 285/2010 și a art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, că dispozițiile legale nu instituie o procedură prealabilă sesizării instanțelor din cadrul jurisdicției muncii cu acțiuni având ca

obiect obligarea angajatorilor la plata, în temeiul legii, a unor drepturi salariale care nu sunt recunoscute prin acte ale ordonatorilor de credite ori prin contracte individuale de muncă sau acte adiționale la acestea din urmă.

Prin aceeași decizie a fost respinsă ca inadmisibilă, solicitarea de a interpreta aceleași prevederi legale (în ipoteza unui răspuns că prevederile legale nu instituie o procedură prealabilă sesizării instanțelor din cadrul jurisdicției muncii) în sensul de a stabili dacă instanțele din cadrul jurisdicției muncii pot obliga angajatorii la plata, în temeiul legii, a unor drepturi salariale care nu sunt recunoscute prin acte ale ordonatorilor de credite sau prin contractele individuale de muncă ori prin acte adiționale la acestea din urmă.

În susținerea soluției, au fost avute în vedere, în esență, următoarele:

Dacă angajatorul a emis și a comunicat decizia de stabilire a salariilor, salariatul trebuie să urmeze procedura specială obligatorie, statornicită de legile salarizării în vigoare la momentul respectiv.

De asemenea, angajații trebuie să urmeze procedura prealabilă atunci când sesizează instanța de contencios administrativ cu acțiuni ce au ca obiect anularea/revocarea/modificarea actelor administrative - comunicate - prin care angajatorii cărora li se aplică dispozițiile art. 34 din Legea nr. 330/2009, art. 30 din Legea nr. 284/2010, art. 7 din Legea nr. 285/2010 și art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 au făcut încadrarea/reîncadrarea personalului plătit din fonduri publice și au stabilit drepturile salariale ce se acordă potrivit acestei încadrări/reîncadrări, respectiv au stabilit salariile de bază.

Rolul procedurii descrise în legile de salarizare este tocmai asigurarea posibilității ordonatorului de credite de a corecta rapid orice eroare în stabilirea salariilor.

Per a contrario, nu fac obiectul procedurii de contestare administrativă alte categorii de drepturi (sporuri, compensații, ajutoare) reglementate de lege, ce pot intra în venitul brut al salariatului, nerecunoscute de angajator, și nici eventualele solicitări de acordare retroactivă a oricăror drepturi

salariale, pentru aceste situații este aplicabil dreptul comun care permite formularea unei acțiuni directe la instanța competentă a statua asupra litigiilor privind drepturile salariale pretinse de părți, recunoscute sau nu de ordonatorii de credite.

Prin urmare, atunci când pretențiile angajaților nu rezultă dintr-o încadrare/reîncadrare pretins nelegală, ci vizează obligarea angajatorului la plata unor drepturi salariale neacordate, precum și atunci când angajatorul nu a emis un act administrativ/act adițional la contractul individual de muncă ori actul respectiv nu a fost comunicat angajaților, admisibilitatea cererii de chemare în judecată cu care salariatul a investit instanța specializată în litigii de muncă nu este condiționată de parcurgerea procedurii prealabile.

În concluzie, răspunzând primului punct al sesizării, s-a constatat că, în condițiile în care obiectul litigiilor este reprezentat de acțiuni având ca obiect obligarea angajatorilor la plata, în temeiul legii, a unor drepturi salariale care nu sunt recunoscute prin acte ale ordonatorilor de credite ori prin contracte individuale de muncă sau acte adiționale la acestea din urmă, textele de lege menționate, respectiv art. 34 din Legea nr. 330/2009, art. 30 din Legea nr. 284/2010, art. 7 din Legea nr. 285/2010, art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, urmează a se interpreta în sensul că nu instituie o procedură prealabilă sesizării instanțelor din cadrul jurisdicției muncii cu aceste litigii.

Analiza condițiilor de admisibilitate în ceea ce privește solicitarea interpretării aceluiași prevederi legale (art. 34 din Legea nr. 330/2009, art. 30 din Legea nr. 284/2010, art. 7 din Legea nr. 285/2010, art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014) în sensul de a stabili dacă instanțele din cadrul jurisdicției muncii pot obliga angajatorii la plata, în temeiul legii, a unor drepturi salariale care nu sunt recunoscute prin acte ale ordonatorilor de credite ori prin contracte sau acte adiționale la acestea din urmă.

O condiție de admisibilitate ce trebuie analizată este aceea ca sesizarea să fie de natură să ducă la atingerea scopului recursului în interesul legii.

Articolul 514 din Codul de procedură civilă, cu denumirea marginală "calitatea procesuală", reglementează, în realitate, și scopul recursului în interesul legii, ca fiind acela de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești.

În mod concret, demersul sesizării formulate de către unul dintre titularii recunoscuți de lege trebuie să fie apt să ducă la atingerea acestui scop, în caz contrar recursul în interesul legii fiind inadmisibil.

Această aptitudine implică, pe lângă îndeplinirea condițiilor de admisibilitate statuate în art. 515 din Codul de procedură civilă, și modalitatea de identificare a obiectului sesizării într-o chestiune punctuală, caracterizată, de natură să ducă la lămurirea interpretării și aplicării textului de lege supus examenului în cadrul acestei proceduri, printr-o dezlegare de principiu, generică, ce rezolvă întreaga problematică a unui text de lege.

Plecând de la dispozițiile art. 514 din Codul de procedură civilă, rezultă că premisa recursului în interesul legii este aceea de a înlătura practica neunitară, prin interpretarea și aplicarea unitară a legii.

Per a contrario, nu este asigurată această premisă dacă sesizarea privește doar modalitatea în care, în lumina unei interpretări anterioare, stabilind circumstanțele unei cauze - atribut exclusiv al instanței sesizate cu litigiul - instanțele realizează aplicarea dispoziției cu caracter general și impersonal la cazul concret cu care au fost învestite.

A stabili dacă instanțele din cadrul jurisdicției muncii pot obliga angajatorii la plata, în temeiul legii, a unor drepturi salariale care nu sunt recunoscute prin acte ale ordonatorilor de credite ori prin contracte individuale de muncă sau acte adiționale la acestea din urmă nu reprezintă, așadar, o problemă de interpretare a legii, ci doar un exercițiu al aplicării sale.

În consecință, sesizarea cu care instanța supremă a fost învestită prin prezenta cauză, scopul procedurii, adică asigurarea interpretării și aplicării textului de lege supus examinării, printr-o dezlegare de principiu care să rezolve întreaga problematică a textului de lege, nu poate fi realizat.

Nu în ultimul rând, Înalta Curte de Casație și Justiție a amintit că îndeplinirea rolului său constituțional se poate realiza numai prin pronunțarea unei decizii interpretative, iar nu a uneia aditive, prin care s-ar adăuga un nou conținut textului legii supuse interpretării, care ar putea însemna că intră în competența acesteia atributul de a legifera.

7. Decizia nr. 10 din 19.06.2017 pronunțată în dosarul nr. 2/2017

Prin această decizie a fost admis recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție și, în consecință s-a stabilit în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 22, art. 23 și art. 24 din Legea nr. 176/2010, că instanța competentă să soluționeze acțiunea în constatarea nulității absolute a unui contract de muncă sau a unui contract civil, formulată de Agenția Națională de Integritate ulterior întocmirii raportului de evaluare prin care s-a constatat existența conflictului de interese, se determină în raport cu natura juridică a contractului.

În sprijinul acestei soluții au fost avute în vedere, în esență, următoarele argumente:

Legea nr. 176/2010 are în obiectul de reglementare integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, iar unul din principalele mijloace de atingere a scopului legii constă în instituirea în sarcina anumitor categorii de persoane, expres menționate în cuprinsul art. 1 alin. (1), a obligației declarării intereselor.

Regimul juridic al acestei obligații, precum și consecințele constatării existenței conflictului de interese sunt reglementate atât de actul normativ amintit, cât și de Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare (denumită în continuare Legea nr. 161/2003).

Având în vedere că sediul materiei în ceea ce privește conflictul de interese (definiție și principii) se regăsește în capitolul II din titlul IV al Legii nr. 161/2003 și față de dispozițiile legale evocate, se impune interpretarea sistematică a

dispozițiilor art. 22, art. 23 și art. 24 din Legea nr. 176/2010, precum și a prevederilor Legii nr. 161/2003 în scopul asigurării dezideratului de unitate și coerență a sistemului normativ.

Interpretând sistematic dispozițiile Legii nr. 176/2010, prin raportare la Legea nr. 161/2003, se constată că natura juridică a actului este decisivă în stabilirea instanței competente material să soluționeze acțiunea în anularea acestuia, în primul rând din motive de coerență normativă (*ubi eadem ratio ibi eadem jus*).

În caz contrar, nu ar exista o justificare rațională pentru ca, de exemplu, acțiunea în constatarea nulității absolute a unui contract civil, pentru motivul că a fost încheiat cu încălcarea obligațiilor referitoare la conflictul de interese, să fie judecată, potrivit Legii nr. 176/2010, de instanța de contencios administrativ, în cazul în care reclamantă este Agenția Națională de Integritate, și de instanța civilă, potrivit Legii nr. 161/2003, în cazul în care reclamantă este persoana care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim.

În consecință, per a contrario, indiferent de titularul acțiunii, același tip de acțiune se va judeca de aceeași instanță în raport cu natura juridică a actului.

Aceeași concluzie rezultă și din interpretarea gramaticală a prevederilor art. 22 și art. 23 din Legea nr. 176/2010, justificată de folosirea alternativă a noțiunilor de acte "emise, adoptate sau întocmite", în cuprinsul art. 22, și de acte "încheiate", în cuprinsul art. 23.

Nu se poate considera că instanța competentă conform art. 22 din Legea nr. 176/2010 va soluționa și cererile formulate în condițiile art. 23 din același act normativ, dispozițiile art. 123 din Codul de procedură civilă nefiind aplicabile, pentru considerentele expuse.

Din perspectiva argumentelor prin care s-a susținut că Legea nr. 176/2010 nu conține o normă expresă care să abileze Agenția Națională de Integritate să sesizeze instanța specializată în soluționarea conflictelor de muncă se constată că dispozițiile art. 23 din Legea nr. 176/2010 au valoare

de lege specială, în sensul art. 267 lit. d) din Codul muncii, și aceasta conferă legitimare procesuală activă Agenției Naționale de Integritate.

Interpretarea sistematică, dar și logico-juridică a dispozițiilor art. 24 alin. (1) din lege conduce la concluzia că necesitatea reglementării în mod distinct a regulilor de competență aplicabile acțiunilor introduse la instanțele de contencios administrativ este justificată de împrejurarea că ipoteza art. 23 cuprinde atât acte juridice administrative încheiate (așadar care au un caracter bilateral/multilateral de natură contractuală), cât și o largă varietate de acte juridice din sfera de reglementare a ramurilor de drept privat, care atrag norme de competență specifice naturii juridice a acestora.

Sensul art. 24 alin. (1) din Legea nr. 176/2010 este acela de a institui aplicarea normelor de competență din Legea nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, tuturor acțiunilor introduse la instanțele de contencios administrativ, care reprezintă dreptul comun în materie, derogatoriu de la dispozițiile generale cuprinse în Codul de procedură civilă. În acest mod, legiuitorul a ales să dea prioritate, în privința regulilor de competență, prevederilor Legii nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, iar nu celor cuprinse în Codul de procedură civilă, act normativ care, potrivit dispozițiilor art. 32 din Legea nr. 176/2010, se aplică în completare.

O dispoziție asemănătoare nu a fost necesar a fi edictată pentru acțiunile introduse pe rolul altor instanțe decât cele de contencios administrativ deoarece, în privința acestora, Legea nr. 176/2010 nu a adus nicio modificare regulilor de stabilire a instanței competente.

Totodată, deși sancțiunea nulității actelor juridice sau administrative prevăzute la art. 23 din lege reprezintă o consecință a încălcării dispozițiilor legale privind conflictul de interese, constatată prin raportul de evaluare (nefiind, așadar, necesar ca instanța sesizată să facă analiza condițiilor de valabilitate ale actelor juridice), alin. (3) al aceluiași text prevede și posibilitatea instanței de a dispune repunerea părților în situația anterioară.

Or, în acest din urmă caz, în sprijinul orientării jurisprudențiale care susține determinarea instanței competente în funcție de natura actului juridic pledează și argumente care țin de respectarea principiului specializării instanțelor cu consecințe în planul calității actului de justiție.

8. Decizia nr. 11 din 19.06.2017 pronunțată în dosarul nr. 3/2017

Prin decizia menționată a fost admis recursul în interesul legii formulat de Avocatul Poporului stabilindu-se în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 39, art. 102 alin. (1) pct. 14 și art. 105 pct. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin raportare la dispozițiile art. 7 lit. h) din Legea poliției locale nr. 155/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare, că "doar agentul constatat din cadrul poliției rutiere are competența de a solicita proprietarului sau deținătorului mandat al unui vehicul comunicarea identității persoanei căreia i-a încredințat vehiculul pentru a fi condus pe drumurile publice, precum și de a aplica sancțiunile contravenționale prevăzute de lege, în cazul necomunicării relațiilor solicitate".

Problema de drept ce se impune a fi dezlegată este dacă poliția locală are competența de a solicita proprietarului sau deținătorului mandat al unui vehicul identitatea persoanei căreia i-a încredințat vehiculul pentru a fi condus pe drumurile publice, precum și de a aplica sancțiunile contravenționale prevăzute de lege, în cazul necomunicării relațiilor solicitate.

Este importantă clarificarea noțiunii de "polițist rutier", sens în care se evidențiază dispozițiile art. 177 alin. (2) din Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002, potrivit cărora "Polițiștii rutieri sunt ofițerii și agenții de poliție specializați și anume desemnați prin dispoziție a inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române".

În concret, norma legală indicată instituie îndeplinirea cumulativă a două condiții pentru calitatea de polițist rutier, și anume, pe de o parte,

să fie ofițer sau agent de poliție specializat, iar, pe de altă parte, să fie desemnat prin dispoziție a inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române.

Dacă prima condiție ar putea fi considerată ca fiind îndeplinită de un polițist local, prin prisma prevederilor art. 18 alin. (1) și (2) din Legea nr. 155/2010, potrivit cărora polițiștii locali cu atribuții în domeniul circulației rutiere sunt obligați să urmeze un program de formare inițială organizat într-o instituție de învățământ din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, cea de-a doua condiție rămâne neîndeplinită.

În concluzie, nu se poate pune semnul egalității între polițistul rutier și polițistul local, competențele acestuia din urmă în domeniul circulației pe drumurile publice fiind limitate și expres prevăzute de lege.

Dacă legiuitorul ar fi intenționat să reglementeze vreo derogare, în sensul stabilirii unor competențe suplimentare în favoarea poliției locale în materia circulației rutiere, o asemenea excepție ar fi trebuit expres prevăzută, așa cum s-a întâmplat recent, prin Hotărârea Guvernului nr. 965/2016 pentru modificarea și completarea Regulamentului de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006. Prin art. II din acest act normativ au fost aduse modificări legislației rutiere, stabilindu-se că procedura privind ridicarea vehiculului, prevăzută de Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002, se aplică în mod corespunzător și de polițistul local în situațiile prevăzute la art. 7 lit. h) și k) din Legea nr. 155/2010.

Rezultă că, în condițiile legislative actuale, doar agentul constatat din cadrul poliției rutiere are competența de a solicita proprietarului sau deținătorului mandat al unui vehicul comunicarea identității persoanei căreia i-a încredințat vehiculul pentru a fi condus pe drumurile publice, precum și de a aplica sancțiunile contravenționale prevăzute de lege, în cazul necomunicării relațiilor solicitate.

9. Decizia nr. 12 din 19.06.2017 pronunțată în dosarul nr. 5/2017

Prin această decizie a fost admis recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Iași și, în consecință, s-a stabilit în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 179 din Legea nr. 263/2010, coroborate cu dispozițiile art. 114 și art. 116 din același act normativ, că “legalitatea deciziei de recuperare a sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale este condiționată de suspendarea sau sistarea (anterioară ori concomitentă) pensiei printr-o decizie emisă de casele teritoriale/sectoriale de pensii”.

Au fost reținute, în esență, următoarele argumente:

Au fost avute în vedere, printre altele, și dispozițiile art. 23 din Legea nr. 263/2010, care impun Agenției Naționale de Administrare Fiscală, Casei Naționale de Pensii Publice și caselor de pensii sectoriale obligația de a-și corela bazele proprii de date, scopul acestei operațiuni fiind realizarea unei evidențe corecte și unitare a drepturilor și obligațiilor participanților la sistemul public de pensii.

O evidență corectă și unitară a drepturilor și obligațiilor participanților la sistemul public de pensii exclude posibilitatea coexistenței unei decizii definitive de acordare a pensiei (conformă dispozițiilor legale la momentul stabilirii ei și care beneficiază de prezumția de legalitate și temeinicie) cu o decizie de recuperare a sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale, ambele emise pe numele aceleași persoane, în lipsa unei decizii de încetare, suspendare, modificare a drepturilor de pensie.

Dificultățile practice de aplicare a textului legal de către casele de pensii nu pot face inaplicabil un text legal în vigoare, iar încălcarea de către pensionar a obligației de a anunța intervenirea uneia dintre situațiile prevăzute de art. 114 din Legea nr. 263/2010 nu poate valora juridic cauză de exonerare a casei de pensii de obligația de emitere a deciziei de suspendare, potrivit art. 114 și art. 116 din Legea nr. 263/2010.

Dispozițiile art. 118 din Legea nr. 263/2010 nu sunt aplicabile, nici pe calea interpretării per a contrario, deoarece atât interdicția impusă pensionarului de invaliditate de gradul I și II, cât și sancțiunea legală sunt reglementate printr-un text expres, respectiv art. 114 din Legea nr. 263/2010. În sarcina casei de pensii subzistă obligația de a respecta procedurile legale, potrivit cărora aceasta poate opera orice modificare/suspendare a drepturilor de pensie cu recuperarea sumelor stabilite ca fiind încasate necuvenit în termenul de prescripție de trei ani, fără a se pune problema exonerării titularului pensiei de invaliditate/antecipate parțial de obligația de restituire.

10. Decizia nr. 16 din 18.09.2017 pronunțată în dosarul nr. 731/1/2017

Prin această decizie a fost admis recursul în interesul legii declarat de către Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și, în consecință s-a stabilit în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 54 alin. (5) din Legea nr. 115/2015, că “pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali și art. 59 alin. (7) din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare, competența materială procesuală de soluționare a contestațiilor împotriva deciziilor birourilor electorale de circumscripție de admitere sau respingere a candidaturilor revine instanțelor civile”.

Argumentele reținute în susținere au fost, în esență, următoarele:

Așa cum a reținut Curtea Constituțională în jurisprudența sa - Decizia nr. 1.189 din 6 noiembrie 2008, dreptul de contestare a unei candidaturi este un drept electoral, fără a fi un drept electoral fundamental.

Natura drepturilor electorale, care aparțin doar persoanelor fizice, conduce la concluzia că și mecanismele procedurale de asigurare a exercițiului acestor drepturi trebuie să fie în concordanță cu legislația din materia contenciosului electoral.

Un alt raționament în sprijinul concluziei că sub aspectul competenței materiale procesuale competența soluționării contestațiilor împotriva deciziilor birourilor electorale de circumscripție de admitere sau respingere a candidaturilor aparține instanței civile îl constituie faptul că legiuitorul a dat această competență și în favoarea judecătorilor, pe lângă competența atribuită tribunalelor, în raport cu emitentul actului, mai exact în raport cu nivelul la care s-a constituit biroul electoral de circumscripție. Or, judecătoria nu este instanță de contencios administrativ. Nu s-ar putea admite că, atunci când a stabilit competența tribunalului, legiuitorul a avut în vedere instanța de contencios administrativ, iar atunci când a prevăzut competența judecătoriei, în același tip de contestații, s-a raportat la instanța civilă.

Constituie un argument în sprijinul susținerii competenței materiale procesuale a instanței civile și faptul că legiuitorul a prevăzut drept cale de atac împotriva soluției primei instanțe apelul, cale de atac specifică materiilor civile.

Potrivit dispozițiilor art. 54 alin. (6) din Legea nr. 115/2015, împotriva hotărârii date în contestație se poate face apel în termen de 24 de ore de la pronunțare la instanța ierarhic superioară. Conform alin. (7) al aceluiași articol, hotărârea pronunțată în apel este definitivă.

De asemenea, potrivit dispozițiilor alin. (8) al art. 59 din Legea nr. 208/2015, împotriva hotărârii date în contestație se poate face apel în termen de 24 de ore de la pronunțare la instanța ierarhic superioară. Conform alin. (9) al aceluiași articol, hotărârea pronunțată în apel este definitivă.

Astfel cum rezultă din dispozițiile Legii nr. 554/2004, calea de atac împotriva soluției pronunțate de prima instanță în contencios administrativ este recursul. Așadar, în materia contenciosului administrativ calea de atac de reformare specifică și unică împotriva hotărârii

primei instanțe este recursul, apelul fiind reglementat, cu titlu de excepție, numai în materia executării silite, potrivit art. 25 din Legea nr. 554/2004.

Or, în materie electorală legiuitorul a prevăzut calea de atac a apelului și procedura urgentă după care se soluționează (ordonanța președințială) drept garanție a asigurării celerității în procesul electoral, considerent care justifică instituirea de către legiuitor a unor reguli speciale de procedură.

În aceste condiții, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii a reținut că, din punctul de vedere al competenței materiale procesuale, competența în soluționarea contestațiilor împotriva deciziilor de admitere sau respingere a candidaturilor emise de birourile electorale de circumscripție revine instanțelor/secțiilor civile.

11. Decizia nr. 17 din 18.09.2017 pronunțată în dosarul nr. 733/1/2017

Prin decizia menționată a fost admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și, în consecință, s-a stabilit că:

“În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor legale privind calea de atac în materia contenciosului administrativ, împotriva hotărârilor pronunțate în această materie poate fi exercitată numai calea de atac a recursului, cu excepția cazului prevăzut de dispozițiile art. 25 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare”.

S-a avut în vedere faptul că legiuitorul, prin Legea nr. 554/2004, a înțeles să reglementeze în acest domeniu o normă de excepție în materia căilor de atac, stabilind că apelul este calea de atac care poate fi exercitată împotriva hotărârilor pronunțate de către tribunale, în condițiile art. 24 alin. (4) din această lege.

Din moment ce art. 20 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 consacră calea de atac a recursului în această materie, dar art. 25 alin. (3) din aceeași lege

reglementează calea de atac a apelului, rezultă că acesta este singurul caz în care poate fi exercitat apelul în materia contenciosului administrativ și fiscal, întrucât în privința hotărârilor pronunțate de către tribunale, în condițiile art. 24 alin. (4) din această lege, legiuitorul nu a instituit o derogare de la normele dreptului comun prevăzute de Codul de procedură civilă.

În sesizarea formulată de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov sunt precizate, printre situațiile particulare în care este admisibil apelul în materia contenciosului administrativ și fiscal, și materia contestațiilor electorale, menționându-se ca fiind incidente dispozițiile art. 54 din Legea nr. 115/2015 și art. 59 din Legea nr. 208/2015.

Or, cu referire la litigiile în materie electorală, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii s-a pronunțat, prin Decizia nr. 16 din 18 septembrie 20174, stabilind că acestea sunt de natură civilă, dându-se prevederilor art. 54 alin. (5) din Legea nr. 115/2015 și art. 59 alin. (7) din Legea nr. 208/2015 interpretarea în sensul că revine instanțelor civile competența materială procesuală de soluționare a contestațiilor împotriva deciziilor birourilor electorale de circumscripție de admitere sau respingere a candidaturilor.

12. Decizia nr. 22 din 06.11.2017 pronunțată în dosarul nr. 1.440 //1/2017

Prin decizia menționată a fost admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța și, în consecință, s-a stabilit că:

“În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 320 alin. (1) din Legea nr. 95/2006, persoana care a suferit o vătămare corporală prin fapta altuia nu poate fi obligată, către furnizorul de servicii medicale, la plata cheltuielilor de spitalizare și tratament medical de care a beneficiat în cadrul unității medicale respective, potrivit legii, în limitele pachetului de bază ori minimal, după caz, în situațiile în care autorul vătămării nu a fost identificat sau persoana vătămată nu a formulat sau și-a retras

plângerea prealabilă ori a intervenit împăcarea părților.

În interpretarea și aplicarea aceluiași dispoziții legale, autorul vătămării poate fi chemat în judecată, pe cale civilă separată, pentru suportarea cheltuielilor de spitalizare și tratament medical de care a beneficiat persoana vătămată, în limitele pachetului de bază ori minimal, în situația în care acesta nu răspunde penal, întrucât a intervenit împăcarea părților”.

Au fost avute în vedere, în esență, următoarele:

Prestarea serviciilor medicale de către unitatea sanitară s-a făcut în baza prevederilor legale care instituie acordarea unui pachet de servicii medicale de bază, în mod echitabil și nediscriminatoriu, oricărui asigurat [art. 219 alin. (3) lit. g) din Legea nr. 95/2006].

Potrivit art. 221 alin. (1) lit. c) din lege, prin hotărâre a Guvernului se aprobă pachetul de servicii de bază ce se acordă asiguraților; acest pachet cuprinde serviciile medicale, serviciile de îngrijire a sănătății, medicamentele, materialele sanitare, dispozitivele medicale la care asigurații au dreptul.

Tot prin hotărâre a Guvernului se aprobă și pachetul minimal de servicii care, potrivit art. 221 alin. (1) lit. d) din lege, se acordă persoanelor care nu fac dovada calității de asigurat și cuprinde servicii de îngrijire a sănătății, medicamente și materiale numai în cazul urgențelor medico-chirurgicale și al bolilor cu potențial endemoepidemic, monitorizarea evoluției sarcinii și a lăuziei, servicii de planificare familială, servicii de prevenție și îngrijiri de asistență medicală comunitară.

Ca atare, temeiul acordării asistenței și îngrijirii medicale victimelor agresiunilor este unul legal, astfel încât cheltuielile efectuate de unitățile sanitare nu pot fi recuperate de la beneficiarii serviciilor medicale prin mecanismul îmbogățirii fără justă cauză.

De altfel, obligarea victimei agresiunii la plata cheltuielilor efectuate cu îngrijirea sănătății sale, ca beneficiar al serviciilor medicale în cadrul pachetului minimal de servicii medicale sau al pachetului de bază, după caz, ar lipsi de eficacitate

sistemul asigurărilor sociale de sănătate, care a fost instituit tocmai pentru a se asigura un minim de asistență medicală pentru populație, inclusiv pentru acele categorii de persoane care se află în imposibilitatea de a contribui la fondul de asigurări de sănătate.

Câtă vreme beneficiarii sistemului de asigurări de sănătate au dreptul la un pachet de servicii medicale (de bază pentru cei asigurați și minimal pentru cei neasigurați), fiind astfel protejați față de costurile serviciilor medicale în caz de boală sau accident, nu există nicio rațiune pentru care persoanele respective să fie obligate să suporte costurile cheltuielilor medicale atunci când vătămarea corporală a fost cauzată prin fapta culpabilă a unui terț.

13. Decizia nr. 28 din 04.12.2017 pronunțată în dosarul nr. 1950//1/2017

Prin decizia menționată a fost admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța și, în consecință, s-a stabilit că:

„ În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 107 din Codul civil și ale art. 133 alin. (1) coroborate cu art. 70 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, competența de soluționare, în primă instanță, a cererilor având ca obiect înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu tutela revine tribunalului”.

În argumentare, au fost avute în vedere, următoarele

Cererea de chemare în judecată prin care direcția generală de asistență socială și protecția copilului solicită, în temeiul art. 70 alin. (3) din Legea nr. 272/2004, înlocuirea măsurii plasamentului în regim de urgență cu tutela privește o măsură de protecție specială și se circumscrie dispozițiilor art. 133 din Legea nr. 272/2004.

Sintagma "stabilirea unei măsuri de protecție specială" cuprinsă în art. 133 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 nu poate fi interpretată restrictiv,

circumscrișă doar situațiilor în care măsura este luată, ci oricăror situații, precum cele vizate de art. 70 alin. (3) din Legea nr. 272/2004, care pun în discuție menținerea, revocarea, încetarea sau înlocuirea acestor măsuri, cu alte cuvinte monitorizarea aplicării măsurilor de protecție specială.

În sprijinul acestei interpretări sunt și prevederile art. 229 alin. (31) din Legea nr. 71/2011, conform căreia, până la intrarea în vigoare a reglementării prin lege a organizării și funcționării instanței de tutelă, măsura plasamentului, a plasamentului în regim de urgență și a supravegherii specializate se stabilesc și se monitorizează potrivit art. 58-70 din Legea nr. 272/2004.

Rezultă din textul normativ anterior menționat că, în concepția legiuitorului, măsurile care țin de monitorizarea plasamentului în regim de urgență intră în sfera de aplicare a art. 133 din Legea nr. 272/2004, această normă specială de competență materială nefiind limitată la cauzele privind stabilirea stricto sensu a măsurilor de protecție specială.

Nu poate fi primită interpretarea potrivit căreia în acest tip de acțiuni nu se discută o măsură de protecție specială, ci măsura de protecție alternativă a tutelei, de competența judecătoreiei ca instanță de tutelă de drept comun, întrucât instanța competentă material nu se determină în funcție de soluția pronunțată cu privire la măsura de ocrotire care se impune a fi luată față de minor (judecătoria în cazul tutelei și tribunalul în cazul plasamentului).

Prezenta dezlegare nu contravine interpretării cu caracter obligatoriu date în recursul în interesul legii soluționat prin Decizia nr. III din 15 ianuarie 2007 de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secțiunile Unite, conform căreia competența de soluționare, în primă instanță, a cererilor privind măsura de protecție alternativă a tutelei revine judecătoreiei.

Astfel, dezlegarea dată prin Decizia nr. III din 15 ianuarie 2007, sus-menționată, a avut ca situație premisă cererile formulate pe cale principală care vizează măsura de protecție alternativă a tutelei copilului aflat în una dintre situațiile prevăzute de

art. 110 din Codul civil (fost art. 113 din Legea nr. 4/1953 privind Codul familiei, republicată, cu modificările și completările ulterioare), care nu a necesitat instituirea unei măsuri de protecție specială, în vreme ce, în sesizarea de față, instituirea tutelei copilului se solicită a fi dispusă, în temeiul art. 70 alin. (3) din Legea nr. 272/2004, față de un copil aflat sub incidența măsurii de protecție specială a plasamentului în regim de urgență.

Așa cum s-a subliniat în literatura de specialitate, și după intrarea în vigoare a Legii nr. 272/2004, ocrotirea copilului se realizează, ca regulă generală, prin părinți/părinte, iar în subsidiar, prin măsurile de protecție alternativă, în cadrul cărora întâietate are tutela, în raport cu măsurile de protecție specială și, respectiv, adopția.

Totodată, raportul între măsurile prin care se realizează, în subsidiar, ocrotirea copilului nu a suferit modificări după intrarea în vigoare a actualului Cod civil, iar problema de drept vizând determinarea instanței competente material să soluționeze cererea de înlocuire a măsurii de protecție specială a plasamentului în regim de urgență cu tutela nu a făcut obiectul analizei cu prilejul soluționării mecanismului anterior de unificare a practicii judiciare.

Așadar, prezenta interpretare este aplicabilă numai în ipoteza în care tutela minorului este instituită cu prilejul examinării de către tribunalul sesizat, în temeiul dispozițiilor art. 70 alin. (3) din Legea nr. 272/2004, a motivelor care au stat la baza adoptării de către directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului a măsurii plasamentului în regim de urgență.

II. În materie penală:

1. Decizia nr. 4 din 20.03.2017 pronunțată în dosarul nr. 25/2016

Prin decizia menționată a fost admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință s-a stabilit în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 378 alin. (1) lit. c) Cod penal că:

“Infrațiunea de abandon de familie săvârșită prin neplata, cu rea-credință, timp de trei luni, a pensiei de întreținere, instituită printr-o singură hotărâre judecătorească în favoarea mai multor persoane, constituie o infracțiune unică continuă”.

În privința dispozițiilor legale supuse interpretării și aplicării unitare, Înalta Curte – Completul competent să soluționeze recursurile în interesul legii a constatat că, indiferent de existența unor obligații civile distincte, cu caracter personal, stabilite prin aceeași hotărâre judecătorească față de fiecare creditor, îndatorirea făptuitorului de a le acorda sprijin material este unică, iar nesocotirea acestuia în varianta prevăzută de art. 378 alin. (1) lit. c) din Codul penal constituie o singură infracțiune continuă, iar nu o pluralitate sub forma concursului de infracțiuni.

Concluzionând, caracterul personal al obligației de întreținere nu generează tot atâtea raporturi juridice de drept penal câte persoane sunt îndrituite, în temeiul aceleiași hotărâri judecătorești, la pensie de întreținere, cu consecința incidenței dispozițiilor referitoare la concursul de infracțiuni, deoarece, la calificarea ca infracțiune unică continuă a abandonului de familie, în varianta prevăzută de art. 378 alin. (1) lit. c) din Codul penal, se au în vedere, așa cum s-a menționat anterior, obiectul juridic, unicitatea subiectului pasiv principal și poziția subiectivă a făptuitorului față de faptă și urmările sale.

2. Decizia nr. 5 din 20.03.2017 pronunțată în dosarul nr. 26/2016

Prin această decizie a fost admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, stabilindu-se în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 485 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală că:

“Retragerea de către inculpat, în fața instanței de judecată, a consimțământului valabil exprimat în cursul urmăririi penale, în condițiile art. 482 lit. g) din Codul de procedură penală, nu constituie temei pentru respingerea acordului de recunoaștere a vinovăției”.

S-a reținut în esență că în Codul de procedură penală, deși nu există un text expres care să consacre principiul disponibilității, legiuitorul a prevăzut însă posibilitatea ca titularul care a declarat un apel, o contestație, altă cale de atac, avându-se în vedere că părțile, procurorul (cu excepția, pentru acesta, în cazul unui recurs în interesul legii) au drepturi prevăzute de dispozițiile art. 81, art. 83, art. 85 și 87, respectiv dreptul de a formula cereri ce țin de soluționarea laturii penale și/sau a laturii civile, după caz, au și dreptul de a declara căile ordinare sau extraordinare de atac, dar și pe acela de a renunța, cu respectarea dispozițiilor privind momentul până la care se poate renunța, retrage acea cale de atac, acest drept ținând de actul său de dispoziție, de voință.

Spre deosebire de procesul civil în care singura funcție care se exercită este cea de judecată, în procesul penal faza de judecată este precedată, în general, de activități investigative, efectuate potrivit unor norme de procedură care urmează principiile fundamentale ale procesului penal, prevăzute în art. 2-12 din Codul de procedură penală.

Ca atare, cu referire la poziția doctrinară care, în considerarea principiului disponibilității, consacră dreptul inculpatului ca, în cadrul procedurii acordului de recunoaștere a vinovăției, cu ocazia ascultării sale de către instanță, să își retragă, retracteze consimțământul valabil exprimat la urmărirea penală, Înalta Curte de Casație și Justiție consideră că un asemenea drept nu este de esență respectivei proceduri, întrucât acordul de recunoaștere a vinovăției este rezultatul negocierii și consensului dintre procuror și inculpat, niciunul dintre titularii acordului neputând cere aplicarea altor dispoziții în afara celor convenite și consfințite prin acord, în situația contrară nemaifiind respectată condiția desfășurării judecății în procedură necontradictorie.

Caracterul irevocabil al consimțământului valabil exprimat de inculpat la momentul încheierii acordului de recunoaștere se desprinde și din rațiunea instituirii procedurii simplificate a recunoașterii învinuirii introdusă în procesul penal român odată cu Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor

(art. 3201 alin. 1 din Codul de procedură penală anterior), reluată în Codul de procedură penală nou [art. 374 alin. (4) din actul normativ arătat], din ansamblul acestei proceduri desprinzându-se concluzia irevocabilității recunoașterii, irevocabilitate care, de asemenea, nu este strict reglementată, ci opțiunea inculpatului are rolul procesual prealabil obligatoriu, prin ea stabilindu-se cadrul procesual pentru activitățile ce vor urma.

Ca atare, dat fiind caracterul irevocabil al recunoașterii vinovăției realizate în condițiile unui consimțământ valabil exprimat, art. 485 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală se va interpreta în sensul că soluția de respingere a acordului de recunoaștere a vinovăției nu se poate întemeia exclusiv pe simpla retragere de către inculpat, în fața instanței de judecată, a consimțământului valabil exprimat în cursul urmăririi penale, în condițiile art. 482 lit. g) din Codul de procedură penală.

3. Decizia nr. 13 din 03.07.2017 pronunțată în dosarul nr. 1.360/1/2017

Prin decizia menționată a fost admis recursul în interesul legii promovat de către Colegiul de conducere al Curții de Apel Târgu Mureș, și, în consecință s-a stabilit în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 69 alin. (3) din Codul de procedură penală, că "În urma admiterii cererii de redeschidere a procesului penal pentru persoanele condamnate judecate în lipsă, cauza se reia din faza judecății în primă instanță"

Au fost reținute, în esență, următoarele:

Calea procedurală a redeschiderii procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate este cuprinsă în titlul III capitolul V (Căile extraordinare de atac) secțiunea a 4-a din Codul de procedură penală, aspect care îi confirmă acestei proceduri natura juridică de cale extraordinară de atac.

Rațiunea instituirii căii de atac rezultă din expunerea de motive a legii privind noul Cod de procedură penală, potrivit căreia prin introducerea acestei căi extraordinare de atac s-a urmărit crearea

premiselor necesare ca instanța de judecată să își formeze o impresie cu privire la acuzat și să asculte în mod direct declarațiile acestuia.

Finalitatea căilor extraordinare de atac se urmărește în raport cu modul de soluționare a acțiunii penale. În ipoteza redeschiderii procesului penal în cazul judecării în lipsă, analiza va purta asupra soluției de condamnare, concluzie facilă dedusă din chiar denumirea secțiunii în care este inclusă calea de atac și din interpretarea sistematică și gramaticală a textelor. Amintim în acest context conținutul art. 467 alin. (1) din Codul de procedură penală, potrivit căruia "Cererea de redeschidere a procesului penal poate fi formulată de către persoana judecată în lipsă și se adresează instanței care a judecat cauza în primă instanță", ce relevă aceeași voință a legiuitorului ca redeschiderea procesului penal să vizeze faza de judecată a procesului penal.

De asemenea, art. 470 din Codul de procedură penală, potrivit căruia "Rejudecarea cauzei se face potrivit regulilor de procedură aplicabile etapei procesuale pentru care s-a dispus redeschiderea procesului penal", deși a fost abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016, atestă faptul că la momentul adoptării Codului de procedură penală legiuitorul a avut în vedere reluarea procesului penal din faza judecării, indiferent de etapa în care acesta a ajuns (fond sau apel), iar nu din faza anterioară, a camerei preliminare.

Admiterea cererii de redeschidere a procesului penal atrage desființarea de drept a hotărârii de condamnare, cu consecința reluării judecării din fața instanței de fond. Prin desființarea hotărârii de condamnare nu se accede la faza camerei preliminare, închisă definitiv printr-o hotărâre anterioară și distinctă celei desființate de drept, ce nu poate fi cenzurată într-o fază procesuală succesivă sau ulterioară. Această soluție rezultă din aplicarea principiului separației funcțiilor judiciare în procesul penal (art. 3 din Codul de procedură penală), funcția de verificare a legalității trimiterii în judecată fiind distinctă de funcția de judecată și finalizată prin hotărâre ce nu antamează soluția

acțiunii penale și, ca urmare, nu există nicio rațiune de a se extinde efectele desființării în procedura redeschiderii procesului penal și asupra acesteia.

Completul competent să soluționeze recursul în interesul legii a făcut trimitere și la Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în materia dezlegării unor chestiuni de drept, respectiv Decizia nr. 22 din 9 iunie 2015 (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 486 din 2 iunie 2015) și la jurisprudența recentă a Curții Constituționale (Decizia nr. 647 din 1 noiembrie 2016 (Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 40 din 13 ianuarie 2017)).

4. Decizia nr. 19 din 16.10.2017 pronunțată în dosarul nr. 1.902/1/2017

Prin această decizie a fost admis recursul în interesul legii formulat de Curtea de Apel Brașov și, în consecință, s-a stabilit că atunci când se instituie măsuri asigurătorii în procesul penal nu este necesar să se indice sau să se dovedească ori să se individualizeze bunurile asupra cărora se înființează măsura asiguratorie.

Au fost avute în vedere următoarele:

În cadrul unei anchete penale, sechestrul asigurător vizează în principal garantarea executării unor eventuale creanțe ce vor fi recunoscute în favoarea unor terți lezați prin acțiunea ce face obiectul judecării ori pentru a se garanta executarea unei eventuale sancțiuni constând în confiscarea unor bunuri. Totuși, "(. . .) atât stabilirea unor drepturi de creanță ale unor terți, cât și confiscarea sunt măsuri ce urmează a fi luate în cadrul unor proceduri separate, ulterioare, astfel încât procedura de instituire a sechestrului nu constituie o judecată asupra unei acuzații în materie penală, în sensul art. 6 din Convenție. Tot astfel, această procedură nu atinge nici problema de fond a unor drepturi și obligații cu caracter civil, care fac obiectul procedurii principale, astfel încât litigiul privind instituirea unui sechestr nu intră nici în domeniul civil reglementat de art. 6 [din Convenție], care nu este aplicabil în speță (CEDO. Secția a V-a, Decizia Dogmoch c. Germaniei, 8 septembrie 2006. 26.315/03, disponibilă pe www.legalis.ro)."

procedură civilă comentat și adnotat, Vol. II - Art. 527-1134. Coordonatori Viorel Mihai Ciobanu. Marian Nicolae (p. 1.253)]

În aceste condiții, un prim aspect de interes pentru dezlegarea problemei de drept ce face obiectul sesizării este situația în care, la momentul instituirii măsurilor asigurătorii, în patrimoniul persoanei vizate de măsuri (suspect, inculpat, alte persoane sau persoana responsabilă civilmente) nu există bunuri, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii fiind chemat să stabilească dacă o atare inexistență constituie sau nu un impediment în dispunerea de măsuri asigurătorii.

Analizând prevederile art. 249 alin. (2) din Codul de procedură penală, în raport cu celelalte dispoziții ce reglementează măsurile asigurătorii, se constată că textul nu distinge între bunuri prezente sau viitoare și nici nu limitează obiectul măsurilor asigurătorii la bunurile prezente, existente în patrimoniul persoanelor vizate de măsuri la momentul la care acestea au fost instituite.

Cum scopul instituirii acestor măsuri, menționat de art. 249 alin. (1) din Codul de procedură penală, este unul de interes social general, rezultă că unde textul de lege nu distinge, nici instanțele nu trebuie să distingă (*ubi lex non distinguere, nec nos distinguere debemus*), fiind pe deplin justificată includerea atât a bunurilor prezente, cât și a bunurilor viitoare (care fie nu există încă, fie există, însă în patrimoniul unor terți) sub imperiul măsurilor asigurătorii instituite.

5. Decizia nr. 20 din 16.10.2017 pronunțată în dosarul nr. 1.983/1/2017

Prin decizia menționată a fost admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Târgu Mureș și, în consecință, s-a stabilit în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 235 alin. (1) din Codul de procedură penală, că: "Termenul de 5 zile prevăzut de art. 235 alin. (1) din Codul de procedură penală se calculează potrivit art. 269 alin. (1), (2) și (4) din Codul de procedură penală".

S-a reținut, în esență, după o analiză a clasificării termenelor în funcție de natura drepturilor și intereselor în considerarea cărora sunt instituite, că termenul de 5 zile prevăzut de art. 235 alin. (1) din Codul de procedură penală este un termen procedural, minim, de regresivitate și se calculează potrivit art. 269 alin. (1), (2) și (4) din Codul de procedură penală, respectiv în calculul termenului nu se socotește ziua în care începe să curgă termenul și nici ziua în care se împlinește, iar în situația în care ultima zi a acestui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare anterioare.

6. Decizia nr. 21 din 06.11.2017 pronunțată în dosarul nr. 2297//1/2017

Prin decizia menționată a fost admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință, s-a stabilit în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor vizând încadrarea juridică a faptei de evidențiere, în actele contabile sau în alte documente legale, a cheltuielilor care nu au la bază operațiuni reale ori evidențierea altor operațiuni fictive, în ipoteza înregistrării unor facturi fiscale și chitanțe de plată întocmite în fals în numele unor societăți comerciale care nu recunosc tranzacțiile sau care au avut în perioada funcționării comportamentul fiscal asemănător societăților comerciale "fantomă", în scopul sustragerii de la îndeplinirea obligațiilor fiscale; raportul dintre infracțiunea de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 și infracțiunile de fals în înscrisuri sub semnătură privată/uz de fals prevăzute de art. 322 și art. 323 din Codul penal stabilește că:

Fapta de evidențiere în actele contabile sau în alte documente legale a cheltuielilor care nu au la bază operațiuni reale ori evidențierea altor operațiuni fictive, prin folosirea de facturi și chitanțe fiscale falsificate, în scopul sustragerii de la îndeplinirea obligațiilor fiscale, constituie infracțiunea de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale.

Au fost avute în vedere următoarele:

În dezlegarea problemei de drept care a creat divergența de practică judiciară, sesizată prin recursul în interesul legii, trebuie a se porni, față de elementele care determină această diferențiere jurisprudențială, în mod evident, de la elementul material al infracțiunilor aflate în discuție, ca parte a laturii obiective, element în raport cu care se poate determina tipicitatea obiectivă a acestora pentru a se stabili posibilitatea reținerii comiterii infracțiunilor în stare de concurs ideal ori a unei infracțiuni unice.

Activitatea făptuitorului de evidențiere, în actele contabile sau în alte documente legale, a cheltuielilor care nu au la bază operațiuni reale ori evidențierea altor operațiuni fictive, în ipoteza înregistrării unor facturi fiscale și chitanțe de plată întocmite în fals în numele unor societăți comerciale care nu recunosc tranzacțiile sau care au avut în perioada funcționării comportamentul fiscal asemănător societăților comerciale "fantomă", în scopul sustragerii de la îndeplinirea obligațiilor fiscale nu poate primi o încadrare juridică dublă. Nu se poate reține în sarcina sa comiterea atât a infracțiunii de evaziune fiscală, cât și a infracțiunii de fals în înscrisuri sub semnătură privată ori a infracțiunii de uz de fals, aflate în concurs ideal, acțiunea sa unică fiind cea specifică primei infracțiuni menționate, care are caracterul unei forme particulare de fals în înscrisuri sub semnătură privată ori uz de fals, fiind în prezența unei norme speciale care are prioritate de aplicare în raport cu norma generală.

Aplicarea principiului specialia generalibus derogant se impune în condițiile în care infracțiunea prevăzută în art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale reprezintă o formă particulară a infracțiunilor de fals menționate.

Particularitatea acesteia rezidă în faptul că obiectul material al infracțiunii este constituit din documentele legale, ca facturile și chitanțele, înscrisuri care dobândesc în condițiile menționate anterior calitatea de documente justificative, în vreme ce în cazul infracțiunii de fals în înscrisuri sub semnătură privată, obiectul material este unul general, respectiv orice înscris sub semnătură

privată. Similară este situația în cazul infracțiunii de uz de fals, în privința căreia obiectul material este, de asemenea, unul general, respectiv înscrisul falsificat în prealabil.

Pe cale de consecință, având în vedere că infracțiunea prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005 reprezintă o variantă specială a infracțiunilor de fals în înscrisuri sub semnătură privată și uz de fals, prevăzută într-o normă penală cuprinsă într-o lege specială, încadrarea juridică a acțiunilor făptuitorului constând în înregistrarea unor facturi fiscale și chitanțe de plată întocmite în fals în numele unor societăți comerciale care nu recunosc tranzacțiile sau care au avut în perioada funcționării comportamentul fiscal asemănător societăților comerciale "fantomă", în scopul sustragerii de la îndeplinirea obligațiilor fiscale, în cadrul acesteia se impune, fără a fi posibilă sancționarea făptuitorului și pentru infracțiunea cuprinsă în Codul penal, norma generală.

SINTEZA HOTĂRĂRILOR PRELABILE PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE CIVILĂ, ÎN MATERIA CONTENCIOSULUI ADMINISTRATIV ȘI ÎN MATERIE PENALĂ PRONUNȚATE DE ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE ÎN ANUL 2017

Judecător Ana-Maria COCULESCU

Direcția legislație, documentare și contencios

Pe parcursul anului 2017, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a pronunțat 68 de hotărâri prelabile (34 de hotărâri de admitere a sesizărilor, 34 de hotărâri de respingere a sesizărilor).

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materia contenciosului administrativ din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a pronunțat 19 hotărâri prelabile (5 hotărâri de admitere a sesizărilor, 14 hotărâri de respingere a sesizării).

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a pronunțat 27 de hotărâri prelabile (15 hotărâri de admitere a sesizărilor, 12 hotărâri de respingere a sesizărilor).

A. Deciziile pronunțate pe parcursul anului 2017 de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție prin care s-au admis sesizările formulate potrivit art. 519 din noul Cod procedură civilă, sunt următoarele:

1. Decizia nr. 2/2017 pronunțată în dosarul nr. 3358/1/2016 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 157 din 02/03/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă, în Dosarul nr. 25.502/3/2014, privind pronunțarea unei hotărâri prelabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 28 alin. (2) coroborate cu cele ale art. 20 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 66/2000 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier în proprietate industrială, republicată, reprezentarea convențională a persoanelor juridice în fața instanțelor de judecată poate fi asigurată și prin consilierul juridic angajat al uneia dintre formele de exercitare a profesiei de consilier în proprietate industrială, în măsura în care consilierul juridic are și calitatea de consilier în proprietate industrială.

2. Decizia nr. 3/2017 pronunțată în dosarul nr. 3370/1/2016 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 142 din 24/02/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul Dolj - Secția I civilă, în Dosarul nr. 44.791/215/2014, privind pronunțarea unei hotărâri prelabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3, art. 9, art. 26 alin. (3) din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu modificările ulterioare, coroborate cu art. 37 din Normele metodologice privind aplicarea Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 20/1996, republicate, stabilește că proprietarul construcției are dreptul să dobândească proprietatea și asupra terenului aferent acesteia și să solicite, în caz de refuz, pe calea acțiunii în justiție, obligarea la perfectarea contractului de vânzare-cumpărare.

3. Decizia nr. 7/2017 pronunțată în dosarul nr. 2769/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. nr. 220 din 30/03/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul Constanța - Secția a II-a civilă în Dosarul nr. 4.403/212/2016.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. VII din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2016 pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă și a unor acte normative conexe, raportat la art. 640 și art. 666 din Codul de procedură civilă, învestirea cu formulă executorie a biletului la ordin se face în cadrul procedurii de încuviințare a executării silite, iar nu ca o etapă prealabilă distinctă.

4. Decizia nr. 10/2017 pronunțată în dosarul nr. 3476/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 210 din 28/03/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Iași - Secția litigii de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 4.261/99/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010, raportat la dispozițiile art. 1 alin. (2) din Legea nr. 285/2010, art. II art. 1 alin. (2) și art. 12 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, art. 1 și art. 5 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012, art. 1 alin. (2) și art. 8 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013, art. 1 alin. (2) și art. 7 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 și art. 1 alin. (2) și art. 6 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015, începând cu data de 1 ianuarie 2011, pentru familia ocupațională de funcții bugetare "Sănătate", locurile de muncă, categoriile de personal, mărimea concretă a sporurilor și condițiilor de acordare a acestora sunt cele stabilite prin regulamentul aprobat prin Ordinul ministrului sănătății nr. 547/2010, în conformitate cu

prevederile notei din anexa nr. II/2 la Legea-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice.

5. Decizia nr. 14/2017 pronunțată în dosarul nr. 3777/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 229 din 4 aprilie 2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Brașov - Secția civilă, în Dosarul nr. 4.113/62/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 29618 din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare și pct. 29 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 44/2004, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la titlul IX2 din Codul fiscal, în situația categoriei profesionale a procurorilor, sintagma "loc de realizare al venitului" are în vedere desfășurarea unui singur raport de serviciu, în sensul unui singur loc de realizare al venitului, indiferent de desfășurarea activității în unități diferite de parchet.

6. Decizia nr. 15/2017 pronunțată în dosarul nr. 3779/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 470 din 22/06/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Brașov - Secția civilă în Dosarul nr. 3.485/62/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

Dispozițiile art. 56 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se interpretează în sensul că sunt aplicabile numai în situația în care condamnatul execută efectiv pedeapsa în penitenciar, fiind în imposibilitate fizică de a se prezenta la locul de muncă.

7. Decizia nr. 16/2017 pronunțată în dosarul nr. 3778/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 258 din 13/04/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul Cluj - Secția civilă în Dosarul nr. 16.573/211/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și s-a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu este admisibilă formularea mai multor cereri de fixare a sumei definitive datorate de debitor cu titlu de penalități.

8. Decizia nr. 19/2017 pronunțată în dosarul nr. 3775/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 249 din 11/04/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul Hunedoara - Secția I civilă în Dosarul nr. 8.094/278/2014 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 4 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, prin raportare la art. 1, art. 3 pct. 1-4, art. 11 alin. (1) și art. 33 alin. (1) din aceeași lege, prevederile Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, sunt incidente cu privire la imobilele în legătură cu care există cauze aflate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului suspendate în temeiul Hotărârii-pilot din 12 octombrie 2010, pronunțată în Cauza Maria Atanasiu și alții împotriva României, la data intrării în vigoare a acestei legi, numai dacă pentru imobilele respective s-au formulat cereri din categoria celor prevăzute la art. 3 pct. 1 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare.

9. Decizia nr. 23/2017 pronunțată în dosarul nr. 3996/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 365 din 17/05/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul Alba - Secția I civilă, în Dosarul nr. 173/191/2016, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1.279 alin. (3) teza întâi și art. 1.669 alin. (1) din Codul civil, nu este obligatorie forma autentică la încheierea promisiunii de vânzare a unui bun imobil, în vederea pronunțării unei hotărâri care să țină loc de act autentic.

10. Decizia nr. 30/2017 pronunțată în dosarul nr. 4151/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 509 din 03/07/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Galați - Secția contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 531/121/2015.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 77 alin. (2) din Anexa nr. VII a Legii nr. 284/2010, raportate la prevederile art. 2 și 6 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 și la dispozițiile art. 6, art. 13 și art. 15 alin. (2) din Ordinul ministrului administrației și internelor nr. 310/2009, personalul care participă la misiuni de menținere a păcii în afara teritoriului statului român, căruia i-au fost acoperite cheltuielile cu hrana, nu beneficiază de contravaloarea financiară neimpozabilă a normei de hrană.

11. Decizia nr. 32/2017 pronunțată în dosarul nr. 4150/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 460 din 20/06/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea

formulată de Tribunalul București - Secția a IV-a civilă în Dosarul nr. 27.932/303/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că sintagma "interdicția de înstrăinare a locuinței pe o perioadă de 5 ani", cuprinsă în prevederile art. 1 alin. (7) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 60/2009 privind unele măsuri în vederea implementării programului "Prima casă", aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 368/2009, cu modificările și completările ulterioare, se interpretează în sensul că imobilele asupra cărora este instituită interdicția de înstrăinare nu pot face obiectul unei executări silite pornite la cererea unor creditori chirografari, fiind alienabile condiționat de acordul Ministerului Finanțelor Publice și al băncii finanțatoare.

12. Decizia nr. 33/2017 pronunțată în dosarul nr. 4105/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 467 din 21/06/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 42.999/3/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, prin raportare la dispozițiile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, precum și a Procedurii de efectuare a restituirilor, aprobate prin Ordinul ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și al ministrului finanțelor publice nr. 2.073/1.623/2014, nu se recuperează sumele reprezentând pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, încasate necuvenit după data de 1 octombrie 2014, dacă aceste sume reprezintă drepturi aferente unei perioade anterioare datei de 1 octombrie 2014.

13. Decizia nr. 34/2017 pronunțată în dosarul nr. 4106/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 803 din 11/10/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, în Dosarul nr. 35.438/3/2016 și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 182 și art. 183 din Codul de procedură civilă, actul de procedură transmis prin fax sau poștă electronică, în ultima zi a termenului care se socotește pe zile, după ora la care activitatea încetează la instanță, nu este socotit a fi depus în termen.

14. Decizia nr. 36/2017 pronunțată în dosarul nr. 3508/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 567 din 17/07/2017.

Prin această decizie au fost admise sesizările conexe formulate de Curtea de Apel Suceava - Secția I civilă în dosarele nr. 11/40/2016 și nr. 81/40/2016 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea dispozițiilor art. 114 alin. (1) lit. b) raportat la dispozițiile art. 6 alin. (1) pct. I lit. d) și art. 6 alin. (1) pct. IV lit. e) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, sintagma "venituri de natură profesională, altele decât cele salariale, (...) din contracte/convenții încheiate potrivit Codului civil" prevăzută de art. 6 alin. (1) pct. I lit. d) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, are în vedere venituri obținute din activități profesionale exercitate în mod dependent în baza unor contracte sau convenții întemeiate pe dispozițiile Codului civil, cu respectarea principiilor ce guvernează aplicarea în timp a legii civile, iar sintagma "venituri din activități profesionale" prevăzută de art. 6 alin. (1) pct. IV lit. e) din același act normativ are în vedere veniturile obținute din activități profesionale exercitate independent, conform criteriilor prevăzute în art. 7 alin. (1) pct. 4 din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, pentru perioada 1 ianuarie 2011-31 decembrie

2015, și art. 7 pct. 3 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, începând cu 1 ianuarie 2016.

15. Decizia nr. 37/2017 pronunțată în dosarul nr. 88/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 600 din 26/07/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 38.833/3/2015 și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

Prevederile art. 1 lit. a) din Legea nr. 124/2014 privind unele măsuri referitoare la veniturile de natură salarială ale personalului plătit din fonduri publice, cu modificările ulterioare, se interpretează în sensul că nu intră sub incidența normei menționate personalul care, deși nesalarizat conform Legii nr. 283/2011 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, a primit drepturi de natură salarială considerate necuvenite, prin încălcarea dispozițiilor art. 7 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 283/2011.

16. Decizia nr. 39/2017 pronunțată în dosarul nr. 4153/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 615 din 31/07/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău - Secția I civilă, în Dosarul nr. 2.899/110/2015*, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, astfel cum a fost aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 94/2014, raportat la dispozițiile art. 15 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, aprobată prin Legea nr. 283/2011, art. 9 din Ordonanța de urgență a

Guvernului nr. 84/2012, aprobată prin Legea nr. 36/2014 și art. 5 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013, aprobată prin Legea nr. 168/2014, dreptul la plata tichetelor/voucherelor de vacanță este condiționat de alocările bugetare prevăzute cu această destinație în bugetul de stat sau, după caz, în bugetele locale ale instituțiilor publice.

17. Decizia nr. 40/2017 pronunțată în dosarul nr. 80/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 560 din 14/07/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova - Secția I civilă, în Dosarul nr. 7.015/63/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, sumele reprezentând pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, încasate în baza unor hotărâri judecătorești desființate în căile de atac, nu se recuperează.

18. Decizia nr. 42/2017 pronunțată în dosarul nr. 173/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 815 din 16/10/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul Bistrița-Năsăud - Secția I civilă, în Dosarul nr. 4.759/190/2014, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 159 alin. (5) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, în cazul unei acțiuni prin care se solicită constatarea valabilității unei promisiuni bilaterale de schimb care vizează bunuri supuse impozitării și pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de act autentic, este obligatoriu ca proprietarii bunurilor să prezinte certificat de atestare fiscală și să aibă achitate toate obligațiile de plată datorate bugetului local al unității administrativ-teritoriale în a cărei rază se află înregistrat bunul ce se înstrăinează, indiferent dacă bunurile au valoare egală sau valori diferite.

În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 159 alin. (7) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, executarea unei promisiuni bilaterale de schimb, prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești care să țină loc de act autentic de înstrăinare apt pentru intabularea în cartea funciară, nu reprezintă o procedură de executare silită.

19. Decizia nr. 48/2017 pronunțată în dosarul nr. 390/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 595 din 25/07/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă în Dosarul nr. 34.946/3/2013 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea dispozițiilor art. 126 alin. (1) lit. a) și art. 129 din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, art. 98 alin. (1) lit. g1) și art. 1065 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare, colectarea de către organismul de gestiune colectivă a remunerațiilor cuvenite artiștilor interpreți și executanți pentru radiodifuzarea sau comunicarea publică a înregistrărilor sonore conținând fixarea prestațiilor artistice ale acestora nu reprezintă o operațiune impozabilă din punctul de vedere al taxei pe valoarea adăugată.

20. Decizia nr. 51/2017 pronunțată în dosarul nr. 487/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 751 din 20/09/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul Gorj - Secția I civilă în Dosarul nr. 2.058/318/2016 și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În cazul cererii formulate de primar, în calitate de președinte al comisiei locale de fond funciar, în temeiul art. III alin. (1) din Legea nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, cu modificările și completările ulterioare, cerința "interesului legitim",

prevăzută de art. III alin. (2) din același act normativ, este prezumată.

21. Decizia nr. 53/2017 pronunțată în dosarul nr. 534/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 916 din 22/11/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Suceava - Secția I civilă, în Dosarul nr. 4.450/86/2016, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

Dispozițiile art. 5 pct. IV lit. c), art. 44 lit. n) din Legea nr. 76/2002, raportate la dispozițiile art. 34 și art. 36 din Legea nr. 393/2004, se interpretează în sensul că indemnizația de șomaj poate fi cumulată cu indemnizația de ședință de către consilierii locali.

22. Decizia nr. 54/2017 pronunțată în dosarul nr. 591/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 747 din 18/09/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Timișoara - Secția contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 8.944/30/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (51) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015, cu modificările și completările ulterioare, sintagma "salarizat la același nivel" are în vedere și personalul din cadrul autorităților și instituțiilor publice prevăzute la art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare.

23. Decizia nr. 55/2017 pronunțată în dosarul nr. 683/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 943 din 29/11/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea

formulată de Curtea de Apel București - Secția a V-a civilă în Dosarul nr. 444/740/2015/a1, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

Dispozițiile art. 28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 se interpretează în sensul că de scutirea de la plata taxei judiciare de timbru în calea de atac beneficiază numai reclamantul care a fost scutit în primă instanță de obligația timbrajului.

24. Decizia nr. 59/2017 pronunțată în dosarul nr. 767/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 871 din 06/11/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul București - Secția a V-a civilă în Dosarul nr. 18.858/4/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În cauzele având ca obiect obligarea pârâtului la suportarea pretenției constând în cheltuielile de judecată generate de un alt litigiu soluționat definitiv, dispozițiile art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă rămân aplicabile.

25. Decizia nr. 60/2017 pronunțată în dosarul nr. 845/1/2017 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 928 din 24/11/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul București - Secția a IV-a civilă în Dosarul nr. 22.006/303/2016 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea dispozițiilor art. 2.431 din Codul civil raportat la art. 632 din Codul de procedură civilă este posibilă executarea silită a unei creanțe garantate printr-un contract de ipotecă valabil încheiat, ce constituie titlu executoriu, chiar dacă dreptul de creanță însuși nu este constatat printr-un înscris care să constituie, potrivit dispozițiilor legale, titlu executoriu.

26. Decizia nr. 65/2017 pronunțată în dosarul nr. 1054/1/2017 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 977 din 08/12/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Iași - Secția litigii de muncă și asigurări sociale, în Dosarul nr. 3.639/99/2016, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 85 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, actualizarea pensiei de urmaș în temeiul art. 84 alin. (3) din același act normativ se realizează prin raportare exclusiv la indemnizația de încadrare brută lunară a unui judecător în activitate, în condiții identice de funcție, vechime și grad al instanței, indiferent de modalitatea de stabilire a cuantumului acesteia.

27. Decizia nr. 66/2017 pronunțată în dosarul nr. 1055/1/2017 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 969 din 07/12/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța - Secția I civilă în Dosarul nr. 5.412/118/2016 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 82 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care prevăd majorarea pensiei de serviciu cu 1% din baza de calcul prevăzută de alin. (1) pentru fiecare an care depășește vechimea în magistratură, aceste dispoziții nu se aplică și în considerarea perioadei în care titularul pensiei de serviciu a exercitat profesia de avocat după data eliberării din funcție și obținerea pensiei de serviciu și nu pot reprezenta temei al recalculării acestei pensii, potrivit art. 23 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, și ale Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, referitoare la pensiile de serviciu și la acordarea indemnizațiilor pentru

creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.275/2005, raportat la art. 107 alin. (4) și (5) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare.

28. Decizia nr. 70/2017 pronunțată în dosarul nr. 1248/1/2017 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 105 din 935 din 27/11/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța - Secția I civilă în Dosarul nr. 5.412/118/2016 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 82 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care prevăd majorarea pensiei de serviciu cu 1% din baza de calcul prevăzută de alin. (1) pentru fiecare an care depășește vechimea în magistratură, aceste dispoziții nu se aplică și în considerarea perioadei în care titularul pensiei de serviciu a exercitat profesia de avocat după data eliberării din funcție și obținerea pensiei de serviciu și nu pot reprezenta temei al recalculării acestei pensii, potrivit art. 23 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, și ale Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, referitoare la pensiile de serviciu și la acordarea indemnizațiilor pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.275/2005, raportat la art. 107 alin. (4) și (5) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare.

29. Decizia nr. 71/2017 pronunțată în dosarul nr. 1336/1/2017 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 953 din 04/12/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Alba Iulia - Secția I civilă în Dosarul nr. 1.734/107/2016 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 170 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, indicele de corecție se aplică persoanelor al căror drept inițial la pensie s-a născut ulterior intrării în vigoare a legii.

30. Decizia nr. 73/2017 pronunțată în dosarul nr. 1363/1/2017 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 914 din 22/11/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul Cluj - Secția civilă în Dosarul nr. 10.022/211/2016 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 906 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, încheierea de soluționare a cererii de obligare la plata de penalități pe zi de întârziere a debitorului unei obligații de a face sau a nu face, evaluabile în bani, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, este definitivă, indiferent de soluția adoptată de instanța de executare, respectiv de admitere sau de respingere a cererii creditorului.

31. Decizia nr. 74/2017 pronunțată în dosarul nr. 1365/1/2017 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 939 din 28/11/2017.

Prin această decizie au fost admise sesizările conexe formulate de Curtea de Apel Oradea - Secția I civilă în Dosarul nr. 1.526/111/2016 și Curtea de Apel Pitești - Secția I civilă în Dosarul nr. 1.161/109/2016 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 49 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, și a prevederilor art. 3 lit. e) pct. 3 din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare, perioada în care asiguratul a fost elev al unui ciclu profesional absolvit după gimnaziu, în cadrul Școlii Militare de Muzică, astfel cum era

reglementată prin Decretul nr. 198/1953 privind reorganizarea Școlii Militare de Muzică, nu se asimilează stagiului de cotizare în sistemul public de pensii, respectiv nu constituie vechime în serviciu pentru o persoană din sistemul de apărare națională.

32. Decizia nr. 77/2017 pronunțată în dosarul nr. 1423/1/2017 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 23 din 10/01/2018.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul București - Secția a IV-a civilă în Dosarul nr. 13.765/299/2016 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea în timp a dispozițiilor art. 666 alin. (2) din Codul de procedură civilă, forma anterioară modificării prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2016 pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 17/2017, efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 895 din 17 decembrie 2015, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 84 din 4 februarie 2016, se produc și asupra încheierilor de încuviințare a executării silite date de executorul judecătoresc anterior publicării acestei decizii, dacă motivul de nulitate decurgând din necompetența executorului judecătoresc a fost invocat în cadrul contestației la executare formulate în termen, după publicarea deciziei instanței constituționale în Monitorul Oficial al României.

33. Decizia nr. 81/2017 pronunțată în dosarul nr. 1914/1/2017 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 49 din 18/01/2018.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul Cluj - Secția civilă în Dosarul nr. 3.633/211/2016 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 42 alin. (3) din Legea nr. 10/2001 privind regimul

juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pe lângă dreptul de preempțiune, chiriașii au și dreptul de a opta pentru cumpărarea imobilelor cu destinația de locuințe, drept prevăzut de art. 9 alin. (1) din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu modificările ulterioare.

34. Decizia nr. 86/2017 pronunțată în dosarul nr. 1865/1/2017 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 46 din 17/01/2018.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul București - Secția a VI-a civilă, în Dosarul nr. 114.907/299/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea prevederilor art. 58 alin. (2) din Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 23/2014 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, cu modificările și completările ulterioare, asigurătorul subrogat în drepturile persoanei păgubite este îndreptățit să obțină penalizările prevăzute de dispozițiile art. 38 din același act normativ dacă asigurătorul RCA nu își îndeplinește obligațiile la scadență sau și le îndeplinește necorespunzător.

B. Deciziile pronunțate pe parcursul anului 2017 de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materia contenciosului administrativ din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție prin care s-au admis sesizările formulate potrivit art. 519 din noul Cod procedură civilă, sunt următoarele:

a. Decizia nr. 4/2017 pronunțată în dosarul nr. 3478/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 168 din 08/03/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile,

formulată de Tribunalul Caraș-Severin prin Încheierea din 17 mai 2016, pronunțată în Dosarul nr. 23.520/271/2014 și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 109 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, art. 180 și 181 din Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu art. 15 și art. 21 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, polițistul rutier poate încheia procesul-verbal de constatare și sancționare a contravenției pe baza informațiilor comunicate prin radio de către operatorul radar, aflat în alt loc decât acela în care se afla polițistul rutier.

b. Decizia nr. 27/2017 pronunțată în dosarul nr. 303/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 510 din 03/07/2017

Prin această decizie a fost admisă sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția de contencios administrativ și fiscal, prin Încheierea din 15 decembrie 2016, în Dosarul nr. 628/59/2014, și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 267 alin. (4) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, art. 3 lit. e) din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 15 și 44 din Legea minelor nr. 85/2003, cu modificările și completările ulterioare, taxa pentru eliberarea autorizației de foraje sau excavări este datorată independent de existența taxei anuale pentru activitatea de prospecțiune, explorare și exploatare a resurselor minerale și redevența minieră.

c. Decizia nr. 28/2017 pronunțată în dosarul nr. 304/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 378 din 22/05/2017.

Prin această decizie a fost admisă în parte sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția de contencios administrativ și fiscal, prin încheierea din 3 noiembrie 2016, în Dosarul nr. 391/36/2014 și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

Noțiunea de "autoritate publică", astfel cum este definită de art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, nu este similară cu cea de "instituție publică", astfel cum este prevăzută de art. 2 alin. (1) pct. 39 din Legea nr. 273/2006 privind finanțele locale, cu modificările și completările ulterioare.

d. Decizia nr. 35/2017 pronunțată în dosarul nr. 4132/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 757 din 22/09/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Galați - Secția contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 1.077/121/2015 și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 11 alin. (3), alin. (5) și alin. (6) din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare, și art. 3 din Legea nr. 446/2006 privind pregătirea populației pentru apărare, cu modificările și completările ulterioare, la stabilirea gradațiilor nu se ia în calcul perioada cât un polițist a urmat cursurile unei instituții de învățământ pentru formarea polițiștilor.

e. Decizia nr. 45/2017 pronunțată în dosarul nr. 863/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 565 din 17/07/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, formulată de Tribunalul Ialomița - Secția civilă, în

Dosarul nr. 2.446/98/2016 și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

Dispozițiile art. 9 alin. (3) și (4) și art. 12 alin. (3) din Legea nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare, se interpretează în sensul că în situația pierderii de către consilierul local sau județean a calității de membru al partidului politic sau al organizației minorităților naționale pe a cărui/cărei listă a fost ales, prefectului îi este recunoscută competența exclusivă de a constata, prin ordin, încetarea mandatului alesului local, înainte de expirarea duratei normale a acestuia, la sesizarea partidului politic sau a organizației cetățenilor aparținând minorităților naționale pe a cărui/cărei listă a fost ales consilierul în cauză.

C. Deciziile pronunțate pe parcursul anului 2017 de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție prin care s-au admis sesizările formulate potrivit art. 475 din noul Cod procedură penală, sunt următoarele:

1) Decizia nr. 2/2017 pronunțată în dosarul nr. 3838/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 135 din 22/02/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de către Curtea de Apel Constanța - Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie în Dosarul nr. 196/36/2015, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept: "dacă în interpretarea și aplicarea formei agravate prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (forma în vigoare anterior anului 2014) este suficient ca făptuitorul să aibă ca atribuții de serviciu constatarea ori sancționarea contravențiilor indiferent dacă infracțiunea de luare de mită nu are legătură cu atribuțiile de serviciu privind constatarea sau sancționarea contravențiilor sau reținerea formei agravate este condiționată de săvârșirea infracțiunii de luare de mită în legătură cu atribuțiile de serviciu privind constatarea sau

sancționarea contravențiilor" și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

Dispozițiile art. 7 alin. (1) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (forma în vigoare anterior anului 2014) se aplică doar în ipoteza în care infracțiunea de luare de mită a fost săvârșită de făptuitor în legătură cu atribuțiile de serviciu ale acestuia privind constatarea sau sancționarea contravențiilor.

2) Decizia nr. 3/2017 pronunțată în dosarul nr. 3936/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 259 din 13/04/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a II-a penală, prin Încheierea din data de 17 noiembrie 2016, în Dosarul nr. 10.693/3/2016 (2.079/2016), în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept: "atunci când o persoană comite, în aceeași împrejurare, una sau mai multe acțiuni care pot constitui elementul material conform enumerării din art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000, având ca obiect material mai multe categorii de droguri, prevăzute în tabele diferite (de risc și de mare risc), ne aflăm în prezența unui concurs de infracțiuni prevăzut de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 și art. 2 alin. (2) din aceeași lege cu aplicarea art. 38 din Codul penal, sau a unei unități legale de infracțiuni sub forma infracțiunii continuate, prevăzută de art. 2 alin. (1) și (2) din Legea nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal, ori a infracțiunii complexe prevăzută de art. 2 alin. (1) și (2) din Legea nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (2) din Codul penal și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, republicată, cu modificările și completările ulterioare, săvârșirea, în aceeași împrejurare, a unei singure acțiuni dintre cele enumerate în alineatul (1) al acestui articol, care are ca obiect atât droguri de risc, cât și droguri de mare risc, reprezintă o infracțiune simplă, ca formă a unității naturale de infracțiune, prevăzută de art. 2 alin. (1) și (2) din același act normativ.

3) Decizia nr. 6/2017 pronunțată în dosarul nr. 4056/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 284 din 24/04/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Timișoara - Secția penală în Dosarul nr. 9.694/55/2015, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: "Interpretarea dispozițiilor art. 2531 din Codul penal din 1969, în sensul de a lămuri dacă intră sub incidența Deciziei Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 845 din 13 noiembrie 2015 [prin care s-a constatat că sintagma «raporturi comerciale» din cuprinsul dispozițiilor art. 301 alin. (1) din Codul penal este neconstituțională], fiind dezincriminată, fapta funcționarului public care, în exercițiul atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a realizat, direct sau indirect, un folos material pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale în sensul art. 2531 din Codul penal din 1969, în situația în care atât actul sau decizia funcționarului public, cât și raporturile comerciale cu beneficiarul au avut loc anterior datei de 1.10.2011 când a intrat în vigoare Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, când noțiunea de «raport comercial» avea un înțeles normativ determinat și determinabil prin prisma dispozițiilor Codului comercial, cum s-a stabilit în paragraful 20 din Decizia Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015" și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial pentru o persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale intră sub incidența Deciziei Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 845 din 13 noiembrie 2015, fiind dezincriminată, indiferent de data îndeplinirii actului ori a participării la luarea deciziei și indiferent de data raporturilor comerciale.

4) Decizia nr. 7/2017 pronunțată în dosarul nr. 1/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 269 din 18/04/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Iași - Secția penală și pentru cauze cu minori în Dosarul nr. 54/244/2015, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept: "dacă, în aplicarea dispozițiilor art. 41 alin. 1 din Codul penal, la stabilirea stării de recidivă postexecutorie se are în vedere ca prim termen al recidivei pedeapsa stabilită prin cumul, potrivit art. 83 din Codul penal din 1969 (art. 96 raportat la art. 43 din Codul penal), sau pedepsele componente ale pluralității de infracțiuni constatate" și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În aplicarea dispozițiilor art. 41 alin. 1 din Codul penal, la stabilirea stării de recidivă postexecutorie se are în vedere, ca prim termen al recidivei, pedeapsa stabilită prin cumul, potrivit art. 83 din Codul penal anterior (art. 96 raportat la art. 43 din Codul penal).

5) Decizia nr. 8/2017 pronunțată în dosarul nr. 129/1/2017, publicată în Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 290 din 25/04/2017

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția I penală în Dosarul nr. 2.056/116/2015 (3.486/2016), prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept: "dacă, în sensul legii penale, profesorul din învățământul preuniversitar de stat este funcționar public în accepțiunea art. 175 alin. (1) lit. b), teza a II-a din Codul penal sau în accepțiunea art. 175 alin. (2) din Codul penal."

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că profesorul din învățământul preuniversitar de stat are calitatea de funcționar public în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal.

6) Decizia nr. 9/2017, pronunțată în dosarul nr. 71/1/2017 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 346 din 11/05/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală, în Dosarul nr. 9.131/2/2011*, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept: "dacă art. 10 alin. 1 din Legea nr. 241/2005, în forma în vigoare până la data 1 februarie 2014, reglementează o cauză de nepedepsire/reducere a limitelor de pedeapsă cu caracter real sau personal".

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că dispozițiile art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005, în forma în vigoare până la data 1 februarie 2014, reglementează o cauză de nepedepsire/reducere a limitelor de pedeapsă cu caracter personal.

7) Decizia nr. 10/2017, pronunțată în dosarul nr. 148/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 392 din 25/05/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția I penală în Dosarul nr. 6.664/2/2016, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept: "Dacă, în interpretarea dispozițiilor art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, instanța care soluționează contestația în anulare, după admiterea în principiu a acesteia, poate reanaliza o cauză de încetare a procesului penal, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența cauzei de încetare a procesului penal, pentru care existau probe la dosar".

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că, în interpretarea dispozițiilor art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, instanța care soluționează contestația în anulare nu poate reanaliza o cauză de încetare a procesului penal, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența cauzei de încetare a procesului penal.

8) Decizia nr. 11/2017, pronunțată în dosarul nr. 347/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 479 din 26/06/2017.

Prin această decizie a fost admisă formulată de Curtea de Apel Timișoara, Secția penală, prin Încheierea din data de 27 ianuarie 2017, în Dosarul nr. 9.349/325/2016, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept: "în ce măsură tractorul agricol sau forestier condus pe drumurile publice devine asimilat autovehiculului, iar conducerea pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier neînregistrat, potrivit legii, sau de către o persoană care nu posedă permis de conducere întrunește condițiile de tipicitate a infracțiunilor prevăzute de art. 334 alin. (1) din Codul penal, respectiv art. 335 alin. (1) din Codul penal", sens în care s-au stabilit următoarele:

În interpretarea noțiunii de "autovehicul", prevăzută de art. 334 alin. (1) din Codul penal și art. 335 alin. (1) din Codul penal, raportat la art. 6 pct. 6 și pct. 30 din O.U.G. nr. 195/2002, modificată și completată prin OG nr. 21/26.08.2014, conducerea pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier neînmatriculat/neînregistrat potrivit legii sau de către o persoană care nu posedă permis de conducere nu întrunește condițiile de tipicitate ale infracțiunilor prevăzute de art. 334 alin. (1) din Codul penal, respectiv de art. 335 alin. (1) din Codul penal.

9) Decizia nr. 13/2017, pronunțată în dosarul nr. 620/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 464 din 21/06/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Galați - Secția penală și pentru cauze cu minori în Dosarul nr. 4.874/233/2016, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

"Dacă instituția aplicării legii penale mai favorabile reglementată de art. 6 din Codul penal este incidentă sau nu în situația în care legea penală mai favorabilă a intervenit după liberarea condiționată din executarea pedepsei, iar ulterior modificării legislative restul de pedeapsă rămas

neexecutat a fost revocat printr-o altă hotărâre de condamnare, rămasă definitivă, prin care nu s-a făcut aplicarea dispozițiilor art. 6 din Codul penal".

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că dispozițiile art. 6 din Codul penal sunt incidente în ipoteza în care legea penală mai favorabilă a intervenit după liberarea condiționată a persoanei condamnate, iar ulterior s-a dispus executarea restului de pedeapsă, printr-o nouă hotărâre definitivă de condamnare, prin care instanța nu s-a pronunțat cu privire la aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei.

10) Decizia nr. 15/2017, pronunțată în dosarul nr. 635/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 369 din 18/05/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel București, Secția a II-a penală, în Dosarul nr. 47.050/3/2015*/a10 (2.344/2016), prin care se-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept: "Dacă acțiunea unică continuă de transport a drogurilor de risc/mare risc, pe teritoriul altui stat și ulterior pe teritoriul României, poate constitui elementul material al infracțiunilor prevăzute de art. 2 și 3 din Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, în concurs ideal, sau infracțiunea unică prevăzută de art. 3 din aceeași lege", sens în care s-au stabilit următoarele:

În interpretarea dispozițiilor art. 2 și art. 3 din Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, republicată, cu modificările și completările ulterioare, acțiunea unică continuă de transport al drogurilor pe teritoriul unui stat străin și pe teritoriul României, fără drept, întrunește atât elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute în art. 2 din Legea nr. 143/2000, cât și elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute în art. 3 din același act normativ, în concurs formal (ideal).

11) Decizia nr. 18/2017, pronunțată în dosarul nr. 2401/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 884 din 04/11/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de către Curtea de Apel Constanța - Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 15.074/118/2012, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept: "Dacă în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 90 lit. c) din Codul de procedură penală, în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, asistența juridică este obligatorie pentru inculpatul persoană juridică, în raport cu dispozițiile art. 187 din Codul penal, sau asistența juridică este obligatorie numai pentru inculpatul persoană fizică, în raport cu dispozițiile art. 136 alin. (2) și (3) din Codul penal, ce reglementează pedepsele aplicabile persoanei juridice."

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a statuat că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 90 lit. c) din Codul de procedură penală, în cursul procedurii de cameră preliminară și în cursul judecății, în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, asistența juridică este obligatorie pentru inculpatul persoană juridică, în raport cu dispozițiile art. 187 din Codul penal.

12) Decizia nr. 23/2017, pronunțată în dosarul nr. 977/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 545 din 11/07/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția I penală în Dosarul nr. 61.261/3/2010, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: dacă, în sensul legii penale, funcționarul bancar, angajat al unei societăți bancare cu capital integral privat, autorizată și aflată sub supravegherea Băncii Naționale a României, este funcționar public, în

accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (2) din Codul penal și, în consecință, sens în care s-au stabilit următoarele:

În sensul legii penale, funcționarul bancar, angajat al unei societăți bancare cu capital integral privat, autorizată și aflată sub supravegherea Băncii Naționale a României, este funcționar public, în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (2) din Codul penal.

13) Decizia nr. 24/2017, pronunțată în dosarul nr. 1785/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 860 din 01/11/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Brașov, Secția penală, în Dosarul nr. 14.607/197/2016, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept: "Dacă, în raport cu dispozițiile art. 83 alin. (1) lit. b) din Codul penal și art. 88 alin. (3) din Codul penal, în ipoteza săvârșirii unei noi infracțiuni intenționate în termenul de supraveghere al amânării aplicării unei pedepse este obligatorie dispunerea condamnării pentru noua infracțiune ori se poate dispune din nou amânarea aplicării pedepsei pentru aceasta, fără revocarea amânării aplicării pedepsei anterioare".

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a statuat că în ipoteza săvârșirii unei noi infracțiuni intenționate în termenul de supraveghere al amânării aplicării unei pedepse, atât pronunțarea soluției de condamnare pentru noua infracțiune, cât și revocarea amânării aplicării pedepsei anterioare sunt obligatorii.

14) Decizia nr. 25/2017, pronunțată în dosarul nr. 1997/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 936 din 28/11/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția I penală în Dosarul nr. 27.155/3/2013* (3.289/2014), prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept: "dacă acțiunile enumerate în

art. 9 lit. b și c din Legea nr. 241/2005 reprezintă modalități normative distincte de săvârșire a infracțiunii de evaziune fiscală sau variante alternative ale elementului material al infracțiunii unice de evaziune fiscală."

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a statuat că acțiunile și inacțiunile enunțate în art. 9 alin. (1) lit. b) și c) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, care se referă la aceeași societate comercială, reprezintă variante alternative de săvârșire a faptei, constituind o infracțiune unică de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. b) și c) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale.

15) Decizia nr. 28/2017, pronunțată în dosarul nr. 304/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 378 din 22/05/2017.

Prin această decizie a fost admisă în parte sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția de contencios administrativ și fiscal, prin încheierea din 3 noiembrie 2016, în Dosarul nr. 391/36/2014, sens în care s-au stabilit următoarele:

Noțiunea de "autoritate publică", astfel cum este definită de art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, nu este similară cu cea de "instituție publică", astfel cum este prevăzută de art. 2 alin. (1) pct. 39 din Legea nr. 273/2006 privind finanțele locale, cu modificările și completările ulterioare.

ANALIZA COMPARATIVĂ A LEGII NR. 151/2015 PRIVIND PROCEDURA INSOLVENȚEI PERSOANELOR FIZICE ȘI LEGII NR. 77/2016 PRIVIND DAREA ÎN PLATĂ A UNOR BUNURI IMOBILE ÎN VEDEREA STINGERII OBLIGAȚIILOR ASUMATE PRIN CREDITE

Diana GAVRILIȚĂ, personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor

Direcția Legislație, Documentare și Contencios

1. CONTEXTUL ADOPTĂRII CELOR DOUĂ ACTE NORMATIVE

a) Astfel cum rezultă chiar din cuprinsul art. 3 pct. 12 din Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice, insolvența este acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor, pe măsură ce acestea devin scadente. Insolvența debitorului se prezumă atunci când acesta, după trecerea unui termen de 90 de zile de la data scadenței, nu a plătit datoria sa față de unul sau mai mulți creditori. Prezumția este relativă.

În Expunerea de motive a acestui act normativ se arată că „românii care au datorii sau credite și rate la bănci trebuie să beneficieze de reglementări clare și coerente care să protejeze persoanele fizice, debitori de bună credință, de situația în care, sufocați de cumulul de datorii pe care trebuie să le ramburseze, ajung în imposibilitate de plată. Cazurile de acest gen s-au înmulțit din păcate în ultimii ani. Contextul economic creat după perioada de criză și austeritate din anii 2010-2012 a atras după sine creșterea rapidă a numărului românilor care se află în imposibilitatea de a-și plăti ratele la bănci și de a rambursa împrumuturile sau datoriile contractate la diverși creditori”.

Reformarea legislației insolvenței a fost promovată la nivel european prin formularea unor Recomandări de către Comisia Europeană (Recomandarea Comisiei Europene din 12.03.2014 privind o nouă abordare a eșecului în afaceri și a insolvenței), prin care statele membre sunt invitate

să promoveze politica salvării întreprinderilor viabile și acordării unei a doua șanse antreprenorilor onești. Deși Recomandarea nu se adresează direct insolvenței consumatorilor, se menționează în cuprinsul său posibilitatea aplicării acesteia și cu privire la aceste categorii de persoane.

De asemenea, în Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență se arată că acesta ar trebui să se aplice procedurilor de insolvență, indiferent dacă debitorul este o persoană fizică sau o persoană juridică, un comerciant sau o persoană particulară.

b) Potrivit regulilor generale, **darea în plată** este acel mijloc de stingere a obligațiilor care constă în acceptarea de către creditor, la propunerea debitorului, de a primi o altă prestație în locul celei pe care debitorul era obligat inițial să o execute.

În Expunerea de motive a Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite se arată că „în contextul în care debitorii – persoane fizice - din contractele de credit nu dispun de mijloace necesare achitării creditului către instituția de credit, către instituția financiară nebanară sau către cesionarul creanței, poate apărea situația în care, deși imobilul aflat în proprietatea debitorului a fost valorificat în urma executării silite, să rămână o diferență de plată din partea debitorului. Situația este inechitabilă întrucât instituția de credit sau, după caz, instituția financiară nebanară a acordat, în principiu, un credit în condițiile în care valoarea imobilului a fost stabilită chiar de către evaluatori agreeți de creditor”.

Legea nr. 77/2016 a urmărit să transpună la nivel național prevederile Directivei 2014/17/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 februarie 2014 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile rezidențiale și de modificare a Directivelor 2008/48/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010). Potrivit art. 42 din directivă, statele

membre trebuiau să adopte și să publice până la 21 martie 2016 actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma acesteia.

Prin urmare, la adoptarea Legii nr. 151/2015 și a Legii nr. 77/2016 au fost avute în vedere atât recomandările formulate la nivel european, cât și contextul economico-social existent la nivel național, ambele acte normative urmărind să reglementeze acele situații în care persoanele fizice se află în imposibilitatea de a-și plăti ratele la bănci și de a rambursa împrumuturile sau datoriile contractate la anumiți creditori.

2. SCOPUL REGLEMENTĂRIILOR

a) Art. 1 din Legea nr. 151/2016 stabilește că scopul acestei legi este „*instituirea unei proceduri colective pentru redresarea situației financiare a debitorului persoană fizică, de bună-credință, acoperirea într-o măsură cât mai mare a pasivului acestuia și descărcarea de datorii, în condițiile prezentei legi.*”

În Expunerea de motive a legii se arată că „*scopul acestui act normativ este acela de a asigura acoperirea datoriilor persoanelor fizice fără activități antreprenoriale, aflate în insolvență, prin intermediul rambursării datoriilor în baza unui plan ori prin intermediul lichidării bunurilor respectivilor debitori.*”

Deci, scopul declarării falimentului este cel de a obține ștergerea datoriilor care nu pot fi acoperite din cauza situației în care se află debitorul după o anumită perioadă și șansa unui nou început. Procedura nu se adresează celor care pot plăti, ci celor care nu o mai pot face și s-au supraîndatorat, celor care nu mai sunt solvabili.

b) În schimb, din cuprinsul art. 11 din Legea nr. 77/2016 (potrivit căruia „în vederea echilibrării riscurilor izvorând din contractul de credit...”), rezultă că cererea de dare în plată formulată în temeiul acestei legi nu este altceva decât mijlocul procedural prin care părțile pot pune în discuție existența unei situații de impreviziune în legătură cu contractul de credit.

Astfel cum a constatat Curtea Constituțională în cuprinsul Deciziei nr. 623/2016, Legea nr. 77/2016 „are drept obiect reglementarea acelor situații apărute în urma crizei economice din cauza căreia debitorii nu au mai fost capabili să își execute obligațiile asumate prin contractele de credit. Astfel, potrivit Expunerii de motive a legii, adoptarea acesteia a fost determinată de ideea de echitate și împărțirea riscurilor contractuale în executarea contractului de credit.”

Totodată, potrivit Expunerii de motive a acestui act normativ, legea „își propune să creeze un mecanism prin intermediul căruia predarea de către debitor creditorului a imobilului aflat în proprietatea sa, ca urmare a acordării de către acesta din urmă a unui credit, să stingă integral obligația debitorului. Darea în plată reprezintă o soluție echitabilă atât pentru debitor, cât și pentru creditor care, la momentul acordării creditului, a apreciat că imobilul adus ca și garanție acoperă valoarea acordată”.

Se poate observa, astfel, că o primă deosebire între cele două acte normative se referă la datoriile care urmează a fi șterse după parcurgerea procedurilor reglementate de aceste legi.

Datoriile vizate prin Legea nr. 77/2016 sunt strict cele izvorâte din contractele de credit, creditul fiind contractat de consumator cu scopul de a achiziționa, construi, extinde, moderniza, amenaja, reabilita un imobil cu destinație de locuință sau, indiferent de scopul pentru care a fost contractat, este garantat cu cel puțin un imobil având destinația de locuință.

Pe de altă parte, Legea nr. 151/2015 vizează acoperirea într-o măsură cât mai mare a pasivului debitorului și descărcarea acestuia de toate datoriile, nu doar cele față de instituții de credit (inclusiv datoriile la taxe și impozite, contribuții la asigurări, la întreținere, la utilități, la proprietar pentru chirie, etc.).

De aici se mai desprinde o altă diferență, referitoare la categoriile de creditori vizate de cele două legi.

În cazul dării în plată calitatea de creditori o au instituțiile de credit, instituțiile financiare

nebankare sau cesionarii creanțelor deținute asupra consumatorilor.

În schimb, în cazul insolvenței persoanei fizice, astfel cum rezultă din art. 3 pct. 5 din lege, creditor este orice persoană fizică sau juridică titular al unui drept de creanță împotriva averii debitorului. Totodată, Legea nr. 151/2015 are în vedere și creditorii chirografari, precum și creditorii înrudiți cu debitorul, astfel cum aceste categorii sunt definite la art. 3 pct. 6 și 7 din lege.

3. DOMENIUL DE APLICARE

a) **Procedurile de insolvență** prevăzute de Legea nr. 151/2015 se aplică debitorului persoană fizică ale cărei obligații nu rezultă din exploatarea unei întreprinderi (adică nu este profesionist în sensul art. 3 al Codului civil) și care îndeplinește condițiile prevăzute la art. 4 alin. (3) și (4) din lege.

Important de reținut este că, astfel cum rezultă și din cuprinsul art. 1 („Scopul prezentei legi este instituirea unei proceduri colective pentru redresarea situației financiare a debitorului persoană fizică, de bună-credință, acoperirea într-o măsură cât mai mare a pasivului acestuia și descărcarea de datorii, în condițiile prezentei legi”) și art. 2 pct. 1 din lege („acordarea unei șanse debitorilor de bună-credință de redresare a situației financiare, prin intermediul unui plan de rambursare a datoriilor”), procedura insolvenței persoanei fizice este aplicabilă doar debitorilor de bună-credință.

b) În ceea ce privește **Legea nr. 77/2016, aceasta este aplicabilă consumatorilor**, astfel cum sunt definiți prin O.G. nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Totodată, Legea privind darea în plată se aplică și în cazul în care creanța creditorului izvorând dintr-un contract de credit este garantată cu fideiusiunea și/sau solidaritatea unuia sau mai multor codebitori sau coplătitori, însă nu se aplică

creditelor acordate prin programul „Prima casă”, aprobat prin O.U.G. nr. 60/2009 privind unele măsuri în vederea implementării programului „Prima casă”, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 368/2009, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 2 pct. 2. O.G. nr. 21/1992 și art. 2 alin. (1) din Legea nr. 193/2000 prevăd că este consumator orice persoană fizică sau grup de persoane fizice constituite în asociații, care acționează în scopuri din afara activității sale comerciale, industriale sau de producție, artisanale ori libérale.

În cuprinsul Deciziei nr. 623/2016, Curtea Constituțională reține că nu se face „o diferențiere între debitorii de bună-credință și cei de rea-credință, între cei care nu mai pot să plătească și cei care nu mai vor să plătească. Cu alte cuvinte, deși în expunerea de motive se face referire la persoanele fizice care nu dispun de mijloacele necesare achitării creditului către instituția de credit, legea se aplică fără distincție celor două categorii de debitori menționați.”

Prin această decizie, Curtea Constituțională a constatat că prevederile din art. 11 teza întâi raportate la art. 3 teza a doua, art. 4, 7 și 8 din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite sunt constituționale în măsura în care instanța judecătorească verifică condițiile referitoare la existența impreviziunii.

Or, în asociere cu principiul echității și cu principiul forței obligatorii a contractului (al autonomiei de voință sau al libertății contractuale), principiul bunei-credințe face parte chiar din fundamentul teoretic al impreviziunii și trebuie să fie avut în vedere de judecător atunci când analizează în concret, la speță, îndeplinirea condițiilor impreviziunii.

Mai exact, judecătorul trebuie să analizeze conduita debitorului, pentru a stabili, pe baza probelor, dacă acesta nu poate să plătească din motive care nu îi sunt imputabile sau dacă, dimpotrivă, este vorba de un refuz de plată de rea-credință.

Curtea constituțională a reținut, astfel, că trebuie să se evalueze „buna-credință în exercitarea drepturilor și obligațiilor contractuale ale părților”, chiar dacă „consecința luării în considerare a criteriului bune-credințe constituie o lărgire a rolului judecătorului în contract, dar securitatea juridică nu va fi pusă în pericol, întrucât intervenția judiciară este limitată de îndeplinirea condițiilor specifice impreviziunii contractuale” (par. 100 din Decizia nr. 623/2016). „Curtea mai reiterează faptul că, față de cadrul legal existent la data încheierii contractelor de credit, prevederile legale criticate trebuie să se aplice doar debitorilor care, deși au acționat cu bună-credință, în conformitate cu prevederile art. 57 din Constituție, nu își mai pot îndeplini obligațiile ce rezultă din contractele de credit în urma intervenirii unui eveniment exterior și pe care nu l-au putut prevedea la data încheierii contractului de credit” (par. 119).

Drept urmare, atât Legea nr. 151/2015, cât și Legea nr. 77/2016 vizează doar acele categorii de debitori care au acționat cu bună-credință.

4. ÎN CEEA CE PRIVEȘTE SFERA BUNURILOR CE POT FI VALORIFICATE PRIN PARCURGerea CELOR DOUĂ PROCEDURI, OBSERVĂM URMĂTOARELE:

a) Legea nr. 151/2015 folosește expresii precum „bunurile din averea debitorului”, „bunuri din patrimoniul debitorului”, „bunuri urmăribile”, „bunuri neurmăribile”, „bunuri valorificabile”, etc.

Din tot cuprinsul acesteia rezultă că pot fi valorificate atât bunurile imobile cât și cele mobile ale debitorului.

La art. 3 pct. 2 din lege sunt definite bunurile neurmăribile ca fiind acele bunuri din averea debitorului care nu pot fi supuse valorificării în procedurile prevăzute de lege, întrucât sunt necesare asigurării unui nivel de trai rezonabil, fiind incluse în această categorie următoarele:

- bunurile de uz personal sau casnic, inclusiv mobilierul, necesare debitorului și familiei sale pentru un trai rezonabil, dar fără ca valoarea fiecăruia să depășească 5.000 de lei;

- obiectele de cult, dacă nu sunt mai multe de același fel, dar fără ca valoarea fiecăruia să depășească 2.000 de lei;

- un vehicul, dacă acesta este în mod indispensabil necesar debitorului și familiei sale inclusiv pentru deplasarea de la/către locul de muncă și care valorează cel mult 5.000 de euro, iar costul dobândirii sale nu face obiectul unei creanțe împotriva averii debitorului;

- obiectele necesare, în mod rezonabil, debitorului ce suferă de un handicap sau persoanelor din întreținerea sa aflate în această situație și obiectele destinate îngrijirii bolnavilor;

- alimentele necesare debitorului și persoanelor aflate în întreținerea sa pe durata desfășurării procedurii;

- bunurile care servesc la exercitarea ocupației sau profesiei debitorului, în condițiile art. 728 alin. (1) din Codul de procedură civilă;

- inventarul agricol, inclusiv animalele de muncă, furajele pentru aceste animale și semințele pentru cultura pământului, dacă debitorul se ocupă cu agricultura, în măsura necesară continuării lucrărilor în agricultură, în afară de cazul în care asupra acestor bunuri există un drept real de garanție sau un privilegiu pentru garantarea creanței;

- scrisorile, fotografiile și tablourile personale sau de familie și altele asemenea.

În ceea ce privește locuința familiei, **art. 26 din lege** stabilește că administratorul procedurii analizează situația locativă a debitorului și propune, prin planul de rambursare, măsurile privind locuința familiei pe durata procedurii.

La art. 9 alin. (2) din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice, aprobate prin H.G. nr. 419/2017, se prevede că, „în cazul în care prin planul de rambursare se stabilește că imobilul locuință al familiei urmează să fie valorificat pentru acoperirea pasivului, prin dare în plată sau vânzare, iar debitorul dorește să rămână în locuință, comisia de insolvență stabilește cuantumul chiriei, ținând cont de disponibilitățile financiare ale debitorului, luându-se

în considerare și valoarea chiriei pentru locuințele sociale din localitatea respectivă.”

b) Din cuprinsul art. 4 alin. (1) lit. c din Legea nr. 77/2016, potrivit căruia „creditul a fost contractat de consumator cu scopul de a achiziționa, construi, extinde, moderniza, amenaja, reabilita un imobil cu destinație de locuință sau, indiferent de scopul pentru care a fost contractat, este garantat cu cel puțin un imobil având destinația de locuință”, precum și a art. 5 alin. (1), rezultă că sunt vizate de procedura dării în plată doar bunurile imobile. Mai exact, stingerea datoriei izvorând din contractul de credit ipotecar se realizează prin transmiterea dreptului de proprietate asupra imobilului asupra căruia a fost instituită ipoteca.

5. FORMELE PROCEDURII

a) Legea nr. 151/2015 reglementează 3 forme de procedură de insolvență: procedura de insolvență pe bază de plan de rambursare a datoriilor, procedura judiciară de insolvență prin lichidare de active și procedura simplificată de insolvență.

Însă, în acest moment nu se poate apela la procedura administrativă pe bază de plan de rambursare a datoriilor, deoarece organele care ar trebui să o aplice nu-și pot exercita atribuțiile.

Prin H.G. nr. 353/18.05.2017 a fost modificată și completată H.G. nr. 700/2012 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor și pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 27/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Economiei în sensul suplimentării numărului de posturi, în Expunerea de motive arătându-se că Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor are în responsabilitate asigurarea funcționării comisiei de insolvență la nivel central și a celor 42 de comisii de insolvență la nivel teritorial, prin asigurarea aparatului tehnic care pregătește lucrările comisiei de insolvență la nivel central, dar și a câte unui membru și a unui supleant în aceste comisii.

La finalul anului 2017 erau însă ocupate doar 29 de posturi din totalul de 270 prevăzute pentru insolvență, pentru acel an fiind bugetat un

număr de 68 de posturi. De asemenea, dat fiind că angajările în sistemul bugetar au fost suspendate, Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor a elaborat și depus un Memorandum pentru ocuparea, prin concurs, a unor posturi din cadrul autorității, fiind avute în vedere și cele necesare desfășurării activității de insolvență a persoanelor fizice.

Trebuie reținut, însă, că și în cazul în care se apelează la procedura administrativă pe bază de plan de rambursare a datoriilor, se poate întâmpla ca instanța să fie sesizată cu anumite cereri (art. 17 privind contestarea deciziei comisiei de insolvență prin care cererea de deschidere a procedurii insolvenței pe bază de plan de rambursare a datoriilor a fost admisă în principiu sau, după caz, respinsă; art. 30 privind contestarea deciziei de deschidere a procedurii pe bază de plan de rambursare a datoriilor).

Prin urmare, rolul instanțelor judecătorești va fi încărcat cu cauze întemeiate pe Legea privind procedura insolvenței persoanelor fizice chiar dacă debitorul alege să depună cererea de deschidere a procedurii insolvenței pe bază de plan de rambursare a datoriilor la comisia de insolvență.

b) Pentru a putea beneficia de prevederile Legii dării în plată, consumatorul transmite creditorului, prin intermediul unui executor judecătoresc, al unui avocat sau al unui notar public, o notificare prin care îl informează că a decis să îi transmită dreptul de proprietate asupra imobilului în vederea stingerii datoriei izvorând din contractul de credit ipotecar, detaliind și condițiile de admisibilitate a cererii, astfel cum sunt reglementate la art. 4.

Conform art. 7 din lege, creditorul poate contesta îndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii reglementate de prezenta lege, în termen de 10 zile de la data comunicării notificării, la instanța competentă.

De asemenea, potrivit art. 8 din lege, în situația în care creditorul nu se conformează dispozițiilor prevăzute de lege, debitorul poate cere instanței să pronunțe o hotărâre prin care să se constate stingerea obligațiilor născute din contractul

de credit ipotecar și să se transmită dreptul de proprietate către creditor.

După intrarea în vigoare a Legii nr. 77/2016, au existat situații în care reclamanții s-au adresat instanței de judecată chiar dacă nu erau întrunite condițiile pentru exercitarea acțiunii (de cele mai multe ori pentru a invoca excepții de neconstituționalitate cu privire la dispozițiile acestei legi), revenind instanței sarcina de a verifica îndeplinirea acestor cerințe.

În concluzie, atât în cazul Legii nr. 151/2015, cât și în cazul Legii nr. 77/2016, chiar dacă teoretic este posibilă desfășurarea unor proceduri extrajudiciare de insolvență, respectiv de dare în plată a imobilului, în realitate și în aceste cazuri instanțele de judecată vor fi învestite cu cereri având astfel de obiecte.

În ceea ce privește instanța competentă să soluționeze cererile privind insolvența persoanei fizice și cele privind darea în plată, ambele acte normative stabilesc că cererile și contestațiile în această materie trebuie să fie judecate în primă instanță de judecătoria și în apel de către tribunale.

Din punct de vedere teritorial, în cazul insolvenței persoanei fizice este competentă instanța în circumscripția căreia debitorul și-a avut domiciliul, reședința sau reședința obișnuită cel puțin 6 luni anterior datei sesizării instanței (art. 10 alin. 1 din Legea nr. 151/2015), iar în cazul dării în plată este competentă instanța în circumscripția căreia domiciliază consumatorul (art. 7 și 8 din Legea nr. 77/2016).

6. INIȚIATORII PROCEDURILOR

a) Procedura insolvenței pe bază de plan de rambursare se deschide la cererea debitorului (inclusiv de ambii soți).

Procedura judiciară de insolvență prin lichidare de active se deschide la cererea debitorului aflat în insolvență (dacă situația sa financiară este iremediabil compromisă; dacă cererea sa de deschidere a procedurii de insolvență pe bază de plan de rambursare a datoriilor a fost respinsă de comisia de insolvență, cu propunerea de deschidere

a procedurii judiciare de insolvență prin lichidare de active; dacă niciun plan de rambursare nu a fost aprobat sau, după caz, confirmat de instanța judecătorească; dacă planul de rambursare nu poate fi adus la îndeplinire din motive ce nu îi sunt imputabile), la cererea oricăruia dintre creditorii (dacă planul de rambursare nu poate fi adus la îndeplinire din motive neimputabile debitorului) sau la cererea tuturor creditorilor (formulată în condițiile art. 43 alin. (6), dacă planul nu a fost adus la îndeplinire din motive imputabile debitorului).

Procedura simplificată de insolvență se deschide la cererea debitorului.

b) În ceea ce privește **darea în plată**, consumatorul este cel care îi notifică creditorului intenția de a-i transmite dreptul de proprietate asupra imobilului în vederea stingerii datoriei izvorând din contractul de credit ipotecar.

Potrivit art. 6 alin. (3) din Legea nr. 77/2016, demersurile pot fi întreprinse și de codebitori, precum și de garanții personali sau ipotecari ai consumatorului principal, cu acordul acestuia sau al succesorilor săi.

7. CONDIȚIILE DECLANȘĂRII PROCEDURILOR

a) Procedurile de insolvență prevăzute de Legea nr. 151/2015 pot fi deschise dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- **condiția domiciliului persoanei fizice** - nu orice persoană fizică este destinat al legii, ci doar aceea care are domiciliul, reședința sau reședința obișnuită de cel puțin 6 luni anterior depunerii cererii în România;

- **condiția insolvenței** - este în stare de insolvență (caracterizată prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor pe măsură ce acestea devin scadente) și nu există o probabilitate rezonabilă de a redeveni, într-o perioadă de maximum 12 luni, capabil să își execute obligațiile contractate;

- **cuantumul total al obligațiilor scadente** este cel puțin egal cu valoarea-prag (15 salarii minime pe economie). Pentru procedura simplificată de insolvență cuantumul total al obligațiilor sale este de cel mult 10 salarii minime pe economie.

Nu poate beneficia de procedură debitorul care a mai fost subiect al unei astfel de proceduri ce s-a încheiat cu eliberarea de datoriile reziduale, cu mai puțin de 5 ani anterior formulării unei noi cereri de deschidere a procedurii insolvenței.

De asemenea, potrivit art. 4 alin. (4) din Legea nr. 151/2015, procedurile prevăzute de această lege nu sunt aplicabile debitorului:

- în cazul căruia a fost închisă, din motive ce îi sunt imputabile, o procedură de insolvență pe bază de plan de rambursare a datoriilor, o procedură judiciară de insolvență prin lichidare de active sau o procedură simplificată de insolvență cu mai puțin de 5 ani anterior formulării unei noi cereri de deschidere a procedurii insolvenței;

- care a fost condamnat definitiv pentru săvârșirea unei infracțiuni de evaziune fiscală, a unei infracțiuni de fals sau a unei infracțiuni intenționate contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii;

- care a fost concediat în ultimii 2 ani din motive ce îi sunt imputabile;

- care, deși apt de muncă și fără un loc de muncă ori alte surse de venit, nu a depus diligența rezonabilă necesară pentru a-și găsi un loc de muncă sau care a refuzat, în mod nejustificat, un loc de muncă propus ori o altă activitate aducătoare de venit;

- care a acumulat datorii noi, prin cheltuieli voluptuare în timp ce știa sau ar fi trebuit să știe că este în stare de insolvență;

- care a determinat sau a înlesnit ajungerea în stare de insolvență, cu intenție sau din culpă gravă (...)

- care la data formulării cererii de deschidere a unei proceduri de insolvență, potrivit prezentei legi, are deja deschisă o altă procedură de insolvență.

În afară de aceste condiții, **art. 46 din lege** prevede că **deschiderea procedurii judiciare de insolvență prin lichidare de active** se face de către instanța judecătorească competentă, în următoarele situații:

- la cererea debitorului aflat în insolvență: dacă situația sa financiară este iremediabil compromisă; dacă cererea sa de deschidere a procedurii de insolvență pe bază de plan de rambursare a datoriilor a fost respinsă de comisia de insolvență, cu propunerea de deschidere a procedurii judiciare de insolvență prin lichidare de active; dacă niciun plan de rambursare nu a fost aprobat sau, după caz, confirmat de instanța judecătorească; dacă planul de rambursare nu poate fi adus la îndeplinire din motive ce nu îi sunt imputabile.

- la cererea oricăruia dintre creditorii, dacă planul de rambursare nu poate fi adus la îndeplinire din motive neimputabile debitorului;

- la cererea tuturor creditorilor, formulată în condițiile art. 43 alin. (6), dacă planul nu a fost adus la îndeplinire din motive imputabile debitorului.

De asemenea, pentru **deschiderea procedurii simplificate de insolvență** este necesar, în plus față de condițiile generale redate mai sus, ca debitorul să nu aibă bunuri sau venituri urmăribile și să aibă peste vârsta standard de pensionare sau și-a pierdut total sau cel puțin jumătate din capacitatea de muncă.

Cererea de deschidere a procedurii insolvenței pe bază de plan de rambursare a datoriilor la comisia de insolvență este un formular tipizat care cuprinde datele și informațiile prevăzute la art. 13 alin. (5) din Legea nr. 151/2015 și la care se anexează înscrisurile prevăzute la art. 13 alin. (6) din lege.

Cererea de deschidere a procedurii judiciare de insolvență prin lichidare de active este însoțită de actele și informațiile prevăzute la 47 din lege.

De asemenea, potrivit art. 90 alin. (2) din Legea nr. 151/2015, pentru cererea de deschidere a procedurii de insolvență nu se datorează taxă judiciară de timbru.

b) Pentru stingerea creanței izvorând dintr-un contract de credit și a accesoriilor sale prin dare în plată trebuie îndeplinite, în mod cumulativ, următoarele condiții:

- creditorul și consumatorul fac parte din categoriile prevăzute la art. 1 alin. (1), astfel cum acestea sunt definite de legislația specială;

- cuantumul sumei împrumutate, la momentul acordării, nu depășea echivalentul în lei al 250.000 euro, sumă calculată la cursul de schimb publicat de către Banca Națională a României în ziua încheierii contractului de credit;

- creditul a fost contractat de consumator cu scopul de a achiziționa, construi, extinde, moderniza, amenaja, reabilita un imobil cu destinație de locuință sau, indiferent de scopul pentru care a fost contractat, este garantat cu cel puțin un imobil având destinația de locuință;

- consumatorul să nu fi fost condamnat printr-o hotărâre definitivă pentru infracțiuni în legătură cu creditul pentru care se solicită aplicarea prezentei legi.

Suplimentar, față de considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 623/2016, instanța judecătorească va verifica și condițiile referitoare la existența impreviziei. Potrivit art. 1271 alin. (3) din noul Cod civil, aceste condiții se referă la:

- schimbarea împrejurărilor a intervenit după încheierea contractului;

- schimbarea împrejurărilor, precum și întinderea acesteia nu au fost și nici nu puteau fi avute în vedere de către debitor, în mod rezonabil, în momentul încheierii contractului;

- debitorul nu și-a asumat riscul schimbării împrejurărilor și nici nu putea fi în mod rezonabil considerat că și-ar fi asumat acest risc;

- debitorul a încercat, într-un termen rezonabil și cu bună-credință, negocierea adaptării rezonabile și echitabile a contractului.

Totodată, trebuie îndeplinite formalitățile prevăzute la art. 5, referitoare la notificarea făcută de debitor creditorului (prin intermediul unui executor judecătoresc, al unui avocat sau al unui notar public, cu conținutul prevăzut de alin. 1 și 2).

Potrivit art. 8 din Legea nr. 77/2016, doar cererea formulată de debitor în situația în care creditorul nu se conformează dispozițiilor prevăzute de lege este scutită de plata taxei de timbru.

Observăm, raportat la specificul diferit al celor două proceduri, că Legea nr. 151/2015 este mai exigentă decât Legea nr. 77/2016 atunci când reglementează condițiile de declanșare a procedurii insolvenței persoanei fizice.

8. OBLIGAȚIILE DEBITORULUI

a) În **procedura de insolvență pe bază de plan de rambursare**, debitorul are următoarele obligații (art. 37 din Legea nr. 151/2015):

• față de creditorii:

- efectuarea plăților către creditorii la termenele stabilite în planul de rambursare a datoriilor;

- executarea celorlalte măsuri prevăzute în plan;

- desfășurarea unei activități producătoare de venituri sau căutarea unui loc de muncă în situația pierderii lui pe parcursul derulării planului, în scopul executării planului de rambursare, astfel cum a fost aprobat.

• față de comisia de insolvență:

- cooperarea prin divulgarea informațiilor și depunerea înscrisurilor solicitate, în vederea verificării condițiilor pentru deschiderea procedurii, elaborării planului de rambursare a datoriei și evaluării modului de executare a acestuia;

- participarea la cursurile/programele de educație financiară organizate în aplicarea legii de către comisia națională de insolvență prin comisiile la nivel local.

• față de administratorul procedurii:

- cooperarea prin divulgarea informațiilor prevăzute de lege;

- comunicarea, trimestrial, a situației privitoare la executarea planului de rambursare și a situației actelor supuse supravegherii acestuia;

- informarea cu privire la obținerea oricăror venituri suplimentare față de nivelul estimat în

planul de rambursare, precum și cu privire la orice reducere a salariului sau a oricăror altor venituri estimate;

- informarea cu privire la dobândirea, cu orice titlu, inclusiv din moșteniri sau donații, de bunuri sau servicii a căror valoare depășește salariul minim pe economie;

- informarea cu privire la orice schimbare a domiciliului sau a reședinței principale, nu mai târziu de 5 zile de la producerea schimbării.

În procedura de insolvență prin lichidare de active, obligațiile debitorului enumerate la art. 37 nu au un conținut modificat, „cu mențiunea că vor fi îndeplinite față de lichidator, iar obligația de cooperare activă va fi executată față de instanță (și nu față de comisie, al cărei rol în timpul desfășurării acestei forme a procedurii este diminuat). Deosebirea față de procedura prin plan de rambursare constă în obligația debitorului de a vira în contul de lichidare orice venituri care depășesc cuantumul aprobat al cheltuielilor pentru asigurarea unui nivel de trai rezonabil, ca obligație față de creditori”¹.

În procedura de insolvență simplificată, debitorul are obligații doar față de comisia de insolvență, se întind pe durata a 3 ani și constau în:

- să plătească creanțele curente, pe măsură ce devin scadente;
- să nu contracteze noi împrumuturi;
- să furnizeze, anual, o informare cu privire la situația sa patrimonială;
- să informeze, de îndată, cu privire la obținerea oricăror venituri suplimentare de peste ½ din salariul minim pe economie față de nivelul declarat prin cererea de aplicare a procedurii simplificate de insolvență;
- să informeze comisia de insolvență cu privire la dobândirea cu orice titlu, inclusiv moșteniri sau donații, de bunuri și servicii a căror valoare depășește salariul minim pe economie.

În **perioada de supraveghere postprocedură judiciară de insolvență prin lichidare de active**, debitorul continuă să aibă obligațiile din timpul procedurii prin lichidare de active, redate mai sus, cu distincțiile date de etapa specifică în care se află. În afara acestor obligații, debitorul o are și pe aceea de a vira suma reprezentând proporția din veniturile urmăribile afectată plății pasivului, astfel cum a fost stabilită prin hotărârea de închidere a procedurii sau, după caz, prin decizia comisiei de insolvență, obligație cu același conținut cu aceea din timpul procedurii, care, însă, se completează cu obligația de a vira în contul de lichidare cel puțin 40% din orice venit suplimentar ce depășește salariul minim pe economie.

b) În cazul **procedurii de dare în plată**, cu cel puțin 3 zile libere înainte de prima zi de convocare la notarul public, părțile transmit acestuia informațiile și înscrisurile necesare încheierii actului de dare în plată.

Toate costurile notariale și, după caz, ale executorului judecătoresc sau ale avocatului se suportă de către debitor.

9. EFECTELE DESCHIDERII PROCEDURILOR

a) Efectul imediat al admiterii în principiu a cererii debitorului de **deschidere a procedurii insolvenței pe bază de plan de rambursare** este redat la și constă în *suspendarea de drept, provizorie, a executărilor silite începute împotriva averii* debitorului, decizia comunicându-se de îndată executorului judecătoresc.

Suspendarea executării silite, ca măsură provizorie, durează până cel mai târziu la data aprobării planului sau, după caz, până la rămânerea definitivă a sentinței prin care se soluționează cererea de confirmare a planului sau până la expirarea termenului de formulare a cererii de confirmare a planului și nu poate depăși 3 luni, cu excepția situației în care instanța a încuviințat prelungirea suspendării provizorii, pentru durate de până la 3 luni, dacă în lipsa acestei măsuri situația financiară a debitorului ar deveni iremediabil

¹Daniela Deteșan, „Insolvența persoanei fizice – Tratatul juridic al supraîndatorării consumatorului”, Ed. Hamangiu, București, 2015, p. 122.

compromisă, existând un risc cert ca planul de rambursare a datoriilor să nu se poată realiza.

În cazul procedurii de insolvență prin lichidare de active, efectele favorabile debitorului sunt suspendarea executărilor silit individuale împotriva averii acestuia, dacă suspendarea nu a operat anterior, suspendarea curgerii dobânzilor, penalităților, majorărilor de întârziere, dar și a altor asemenea accesorii ale obligației de plată, cu excepția creanțelor care beneficiază de cauze de preferință, precum și suspendarea prescripției dreptului creditorilor de a cere executarea silită a creanțelor acestora.

Cel mai important efect al deschiderii procedurii pentru debitor este pierderea dreptului de dispoziție asupra bunurilor urmăribile și veniturilor urmăribile din averea sa. Din momentul deschiderii procedurii și numirii lichidatorului, dreptul de dispoziție al debitorului se exercită prin intermediul lichidatorului.

Efectele admiterii cererii de deschidere a procedurii simplificate sunt redate la art. 68 din lege și constau în suspendarea de drept a tuturor măsurilor de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra patrimoniului debitorului, cu excepția măsurilor de executare silită îndreptate împotriva codebitorilor și/sau terților garanți, suspendarea de drept, în privința debitorului, a curgerii dobânzilor, penalităților, majorărilor de întârziere și a oricăror altor asemenea accesorii ale obligației de plată, precum și suspendarea prescripției dreptului creditorilor de a cere executarea silită a creanțelor acestora împotriva debitorului.

b) Referitor la **darea în plată**, trebuie menționat că în perioada dintre notificarea creditorului prin care consumatorul îl informează că a decis să îi transmită dreptul de proprietate asupra imobilului în vederea stingerii datoriei izvorând din contractul de credit ipotecar și prima zi de convocare la notarul public *se suspendă orice plată către creditor, precum și orice procedură judiciară sau*

extrajudiciară demarată de creditor sau de persoane care se subrogă în drepturile acestuia îndreptată împotriva consumatorului sau a bunurilor acestuia.

De la data primirii notificării de către creditor, se suspendă dreptul acestuia de a se îndrepta împotriva codebitorilor, precum și împotriva garanților personali sau ipotecari.

În literatura de specialitate² s-a apreciat că sunt valabile și regulile generale privind efectele contractelor, în ceea ce privește principiile forței obligatorii, irevocabilității și relativității.

10. DESFĂȘURAREA PROCEDURILOR

În cazul **procedurii administrative pe bază de plan de rambursare a datoriilor**, imediat după preluarea dosarului, administratorul procedurii *notifică* creditorii cu privire la numirea sa, solicitându-le o *informare cu privire la cuantumul și tipul creanței împotriva averii debitorului, o evaluare a bunului grevat de o cauză de preferință*, dacă creditorul dispune de o astfel de evaluare, estimând și măsurile de restructurare a creanței pe care le-ar putea accepta.

În termen de 60 de zile de la publicarea notificării în Buletinul procedurilor de insolvență, administratorul procedurii elaborează *tabelul preliminar de creanțe*, care se comunică creditorilor și debitorului (art. 23 din lege). Aceștia pot formula contestație, în condițiile art. 24 din lege.

După elaborarea tabelului definitiv de creanțe, administratorul procedurii îl notifică creditorilor și debitorului și îl depune la comisia de insolvență, urmând ca în termen de 30 de zile de la notificare să întocmească *planul de rambursare a datoriilor* (art. 25 din lege).

Durata de executare a planului este de maximum 5 ani de la data rămânerii definitive a deciziei de deschidere a procedurii de insolvență pe bază de plan de rambursare a datoriilor, debitorul și creditorii săi putând prevedea în plan și posibilitatea prelungirii executării cu cel mult 12 luni, în condițiile stabilite în plan. Planul, însoțit de o evaluare,

²Valeriu Stoica și alții, „Legea dării în plată. Argumente și soluții”, Ed. Hamangiu, București, 2016, p. 70-71.

elaborată de comisia de insolvență, cu privire la fezabilitatea acestuia, se notifică creditorilor cunoscuți.

În termen de 30 de zile de la notificarea creditorilor, potrivit art. 25 alin. (6), administratorul procedurii invită creditorii și debitorul la *conciliere asupra planului de rambursare*, în cadrul căreia asistă debitorul și creditorii acestuia pentru a se ajunge la un acord.

Dacă planul de rambursare este aprobat sau considerat aprobat, în condițiile art. 28 din lege, comisia de insolvență constată, prin decizie, *deschiderea procedurii de insolvență pe bază de plan de rambursare a datoriilor*. Dacă planul de rambursare nu este aprobat, debitorul poate cere instanței fie confirmarea planului, fie deschiderea procedurii judiciare de insolvență prin lichidare de active.

De la data aprobării planului de rambursare *se suspendă de drept toate măsurile de executare silită pentru realizarea creanțelor* asupra patrimoniului debitorului, cu excepția măsurilor de executare silită îndreptate împotriva codebitorilor și/sau terților garanți.

De la data rămânerii definitive a tabelului de creanțe și până la rămânerea definitivă a sentinței prin care s-a soluționat cererea de eliberare de datorii *este suspendată de drept, în privința debitorului, curgerea dobânzilor, penalităților, majorărilor de întârziere, precum și a oricăror altor asemenea accesorii ale obligației de plată*, cu excepția creanțelor care beneficiază de cauze de preferință ale căror dobânzi și alte accesorii se calculează conform actelor din care rezultă creanța, în limita valorii bunului grevat de cauza de preferință. De asemenea *se suspendă prescripția dreptului creditorilor de a cere executarea silită a creanțelor acestora împotriva debitorului*.

În cazul în care planul de rambursare a fost executat, comisia de insolvență, sesizată de administratorul procedurii cu raportul final, necontestat sau rămas definitiv, după caz, constată îndeplinirea măsurilor și plata obligațiilor potrivit clauzelor planului și *dispune închiderea procedurii de insolvență pe bază de plan de rambursare a datoriilor*.

Dacă planul nu a putut fi adus la îndeplinire din motive neimputabile debitorului, instanța *închide procedura insolvenței pe bază de plan de rambursare și dispune deschiderea procedurii judiciare de insolvență prin lichidare de active* (în condițiile art. 43 din lege).

Însă, dacă planul nu a putut fi adus la îndeplinire din motive imputabile debitorului, instanța *închide procedura insolvenței pe bază de plan de rambursare* și, dacă toți creditorii își exprimă acordul și formulează o cerere în acest sens, *poate dispune deschiderea procedurii judiciare de insolvență prin lichidare de active*.

În urma deschiderii **procedurii de insolvență prin lichidare de active**, lichidatorul *notifică creditorii* pentru a transmite, în termen de 30 de zile de la primirea notificării, o informare cu privire la cuantumul creanței, valoarea de piață a bunului grevat de cauze de preferință, dacă este cazul, și, dacă creditorul dispune de o evaluare a bunului.

În termen de 15 zile de la primirea informării, lichidatorul întocmește *tabelul preliminar de creanțe* care se comunică debitorului și creditorilor. Aceștia pot formula contestație, în condițiile art. 54 din lege.

Lichidatorul va efectua, în termen de 30 de zile de la data deschiderii procedurii, *inventarul bunurilor din averea debitorului*, inclusiv al drepturilor de creanță ale debitorului și al unor drepturi reale, altele decât dreptul de proprietate, pe care debitorul le deține asupra bunurilor altor persoane.

După deschiderea procedurii, lichidatorul deschide, pe numele debitorului, un *cont la orice instituție de credit*, în care se virează veniturile urmăribile și sumele rezultate din valorificarea bunurilor urmăribile. În cazul în care debitorul are deja un cont deschis, acesta va putea fi folosit drept cont de lichidare, debitorul fiind obligat să facă demersurile necesare pentru împuternicirea lichidatorului.

În vederea satisfacerii creanțelor creditorilor, lichidatorul procedurii *valorifică toate bunurile urmăribile ale debitorului*.

Potrivit art. 59 alin. (1) din lege, „În cazul în care, deși au fost efectuate toate demersurile prevăzute de lege, lichidatorul procedurii nu a reușit să valorifice un bun urmăribil într-un termen de 2 ani de la momentul prevăzut la art. 58 alin. (3), acesta îi notifică pe creditorii despre aceasta, în vederea exercitării opțiunii de a dobândi proprietatea bunului în contul creanței.”

Este reglementată, astfel, **darea în plată specială**, ca o modalitate de stingere a obligațiilor debitorului, care funcționează însă după reguli diferite decât cele ale dării în plată de drept comun (art. 1492 din noul Cod civil).

Dacă un singur creditor și-a exercitat dreptul de opțiune, acesta dobândește proprietatea bunului în contul unei părți sau al întregii creanțe, în funcție de valoarea bunului și de cuantumul creanței, potrivit regulilor de drept comun aplicabile.

Dacă mai mulți creditorii își exercită dreptul de opțiune, va dobândi proprietatea bunului creditorul titular al unei cauze de preferință asupra bunului, cu respectarea ordinii de preferință în cazul în care există mai mulți creditorii ce beneficiază de cauze de preferințe asupra aceluiasi bun sau, în lipsa unor cauze de preferință, orice alt creditor, în ordinea valorii creanțelor.

Dacă niciun creditor nu își exercită dreptul de opțiune, bunul va fi exclus de la valorificare în cadrul procedurii, cu menținerea cauzelor de preferință, dacă este cazul, și, până la data rămânerii definitive a hotărârii de eliberare de datorii reziduale, acest bun poate fi valorificat pe calea executării silite individuale, în condițiile dreptului comun. Dacă până la această dată bunul nu a fost valorificat, se sting toate cauzele de preferință care au afectat acel bun.

Pe parcursul derulării procedurii de insolvență prin lichidare de active, lichidatorul întocmește un **raport trimestrial** pe care îl comunică debitorului și creditorilor. După ce bunurile urmăribile din averea debitorului au fost valorificate și sumele obținute au fost distribuite creditorilor, lichidatorul întocmește un **raport final**, care este comunicat debitorului și creditorilor.

Instanța, la cererea lichidatorului, formulată

în termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive a raportului final, pronunță, prin sentință, **închiderea procedurii judiciare de insolvență prin lichidare de active**.

În ceea ce privește **procedura simplificată de insolvență**, în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a sentinței de deschidere a acesteia, comisia de insolvență notifică debitorul cu privire la admiterea cererii sale de aplicare a procedurii simplificate de insolvență și îi pune în vedere că pe durata a 3 ani de la notificare are de îndeplinit obligațiile prevăzute de art. 69 din lege.

La expirarea termenului de 3 ani, comisia de insolvență emite o decizie de încetare a aplicării procedurii simplificate de insolvență prin care constată îndeplinirea de către debitor a obligațiilor care i-au revenit pe parcursul procedurii și a condițiilor pentru eliberarea de datorii reziduale. Dacă debitorul nu își îndeplinește obligațiile, comisia de insolvență, din oficiu sau la cererea unuia sau mai multor creditorii, emite o decizie prin care constată încetarea aplicării procedurii simplificate de insolvență.

b) În vederea aplicării **legii privind darea în plată**, consumatorul transmite creditorului, prin intermediul unui executor judecătoresc, al unui avocat sau al unui notar public, o notificare prin care îl informează că a decis să îi transmită dreptul de proprietate asupra imobilului în vederea stingerii datoriei izvorând din contractul de credit ipotecar.

În situația în care executarea obligațiilor asumate prin contractul de credit a fost garantată cu două sau mai multe bunuri, în vederea aplicării procedurii prevăzute de Legea nr. 77/2016 debitorul va oferi în plată toate bunurile ipotecate în favoarea creditorului.

Notificarea trebuie să cuprindă și stabilirea unui interval orar, în două zile diferite, în care reprezentantul legal sau convențional al instituției de credit să se prezinte la un notar public propus de debitor în vederea încheierii actului translativ de proprietate.

Prima zi de convocare la notarul public nu poate fi stabilită la un termen mai scurt de 30 de zile

libere. Cu cel puțin 3 zile libere înainte de prima zi de convocare la notarul public, părțile transmit acestuia informațiile și înscrisurile necesare încheierii actului de dare în plată.

În termen de 10 zile de la data comunicării notificării, creditorul poate contesta îndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii reglementate de această lege.

În situația în care se admite contestația formulată de creditor, părțile vor fi puse în situația anterioară îndeplinirii demersurilor prevăzute de această lege.

Dacă se respinge contestația, în termen de 10 zile de la data respingerii definitive a acesteia, creditorul are obligația să se prezinte, în conformitate cu notificarea prealabilă a debitorului, la notarul public indicat în cuprinsul acesteia.

În cazul în care creditorul nu se conformează dispozițiilor prevăzute de prezenta lege, debitorul poate cere instanței să pronunțe o hotărâre prin care să se constate stingerea obligațiilor născute din contractul de credit ipotecar și să se transmită dreptul de proprietate către creditor.

11. EFECTELE ÎNCHIDERII PROCEDURILOR

a) În cazul debitorului ce a fost supus unei **proceduri de insolvență pe bază de plan de rambursare a datoriilor** sau unei **proceduri simplificate de insolvență**, în termen de 60 de zile de la emiterea deciziei de închidere a procedurii, debitorul poate formula o cerere de eliberare de datoriile reziduale.

În baza cererii debitorului, însoțită de decizia comisiei de insolvență de închidere a procedurii de insolvență pe bază de plan de rambursare sau, după caz, a deciziei de încetare a aplicării procedurii simplificate de insolvență, instanța dispune *eliberarea debitorului de datoriile reziduale*, constând în valoarea creanțelor ce depășește cota de acoperire convenită prin planul de rambursare.

Dacă după un an de la data închiderii procedurii, debitorul a acoperit o cotă de cel puțin 50% din valoarea totală a creanțelor sau, dacă după

3 ani de la data închiderii procedurii, debitorul a acoperit cel puțin 40% din valoarea creanțelor, instanța, la cererea debitorului, *poate dispune eliberarea de datorii*, în condițiile art. 72 alin. (2) și (3) din Legea nr. 151/2015.

Dacă, cu toate diligențele sale, debitorul nu a reușit să acopere cel puțin cota de 40% din valoarea creanțelor, instanța, la cererea debitorului, *poate dispune eliberarea de datorii* numai după trecerea unui termen de 5 ani de la închiderea procedurii, în condițiile art. 72 alin. (4) din Legea nr. 151/2015.

Instanța de insolvență *poate respinge cererea de eliberare de datorii* dacă:

- debitorul și-a încălcat, pe durata procedurii de insolvență, obligațiile impuse prin lege sau prin planul de rambursare, inclusiv comportament neglijent ori lipsit de interes cu privire la executarea obligațiilor ce îi revin în temeiul prezentei legi;
- debitorul nu a respectat obligațiile și interdicțiile corespunzătoare perioadei de supraveghere postprocedură de insolvență;
- pe durata procedurii de insolvență a intervenit sau constată oricare dintre situațiile prevăzute la art. 4 alin. (4) din lege;
- este prematur introdusă, caz în care debitorul poate formula o nouă cerere la expirarea termenului.

În cazul respingerii cererii de eliberare de datorii, debitorul este ținut să acopere creanțele cuprinse în tabelul de creanțe, în integralitatea lor, inclusiv dobânzile și penalitățile care ar fi curs dacă nu ar fi operat suspendarea, din care se scad sumele achitate.

Dacă în termen de 3 ani de la pronunțarea hotărârii privind eliberarea de datorii se descoperă că debitorul a încheiat acte în fraudă creditorilor anterior procedurii de insolvență sau pe durata acesteia, orice creditor poate solicita instanței *revocarea beneficiului eliberării de datoriile reziduale*.

În cazul admiterii cererii, se revocă beneficiul eliberării de datorii, iar debitorul este ținut să acopere creanțele cuprinse în tabelul de

creanțe, în integralitatea lor, inclusiv dobânzile și penalitățile care ar fi curs dacă nu ar fi operat suspendarea, din care se scad sumele achitate, acesta nemaiputând formula o nouă cerere de deschidere a procedurii de insolvență potrivit acestei legi pe o durată de 5 ani de la data pronunțării hotărârii de revocare.

b) Potrivit art. 10 alin. (1) din Legea nr. 77/2016, la momentul încheierii contractului translativ de proprietate, respectiv de la data pronunțării hotărârii judecătorești definitive, *va fi stinsă orice datorie a debitorului față de creditor, acesta din urmă neputând solicita sume de bani suplimentare.*

Concluzii

Din analiza comparativă a celor două acte normative, se observă că Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite oferă o soluție alternativă la cele reglementate prin Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice, însă doar în ceea ce privește datoriile izvorâte din contractele de credit, încheiate cu scopul de a achiziționa, construi, extinde, moderniza, amenaja, reabilita un imobil cu destinație de locuință sau, indiferent de scopul pentru care a fost contractat, este garantat cu cel puțin un imobil având destinația de locuință.

Deși în expunerile de motive ale celor două acte normative s-a arătat că prin adoptarea lor se urmărește reglementarea unor soluții pentru debitorii de bună credință care nu mai dispun de mijloace necesare achitării creditului către instituția de credit, Legea nr. 151/2015 are un domeniu de aplicare mult mai larg, vizând împrumuturile sau datoriile contractate la diverși creditori, și nu doar la cele față de instituțiile de credit.

Pe de altă parte, condițiile multiple pe care trebuie să le îndeplinească debitorul pentru a beneficia de procedurile de insolvență reglementate de Legea nr. 151/2015 sunt mult mai drastice decât cele prevăzute de Legea nr. 77/2016 pentru consumator (de exemplu condițiile privind locul de

muncă, lipsa condamnării, existența unei alte proceduri, etc.).

De asemenea, procedurile de insolvență presupun perioade mai mari de timp, faze multiple și complexe și se desfășoară sub atenta supraveghere a unor organe ale procedurii (comisia de insolvență, administratorul sau lichidatorul procedurii), iar pentru cererile cu care este sesizată instanța se prevede că se soluționează de urgență și cu precădere doar în cazul căii de atac. În același timp, comunicarea actelor de procedură de către organele procedurii de insolvență se efectuează în multe cazuri prin Buletinul procedurilor de insolvență.

În schimb, procedurile privind darea în plată au prevăzute termene scurte, iar cererile adresate instanțelor judecătorești se judecă de urgență în fond și cu celeritate în apel.

Totodată, se poate observa debitorul are în cazul procedurilor de insolvență numeroase obligații, care se întind pe parcursul mai multor ani și de respectarea cărora depinde chiar finalizarea procedurilor și eliberarea de datorii.

În ceea ce privește efectele procedurilor de insolvență și de dare în plată, observăm că spre deosebire de Legea nr. 77/2016, care statuează un efect imediat *(la momentul încheierii contractului translativ de proprietate, respectiv de la data pronunțării hotărârii judecătorești definitive, va fi stinsă orice datorie a debitorului față de creditor)*, debitorii prevăzuți de Legea nr. 151/2015 vor beneficia de prevederile acesteia doar cu respectarea anumitor termene și condiții.

Important de reținut este faptul că, spre deosebire de Legea privind darea în plată, care a intrat în vigoare și a produs efecte (instanțele fiind sesizate cu numeroase cereri întemeiate pe dispozițiile sale), în ceea ce privește Legea nr. 151/2015, deși aceasta a intrat în vigoare la data de 01 ianuarie 2018, nu au fost luate toate măsurile necesare pentru aplicarea acesteia.

Chiar dacă prin H.G. nr. 353/2017 a fost modificată și completată H.G. nr. 700/2012 în sensul suplimentării numărului de posturi, inclusiv pentru a asigura numărul de posturi necesar funcționării

comisiilor de insolvență, ocuparea acestora urmează a se realiza treptat, cu respectarea procedurilor și termenelor reglementate de lege, ceea ce înseamnă practic că persoanele interesate de deschiderea procedurii de insolvență nu vor putea apela deocamdată la procedura administrativă pe bază de plan de rambursare a datoriilor, ci vor putea folosi doar procedurile judiciare.

SCURTE CONSIDERAȚII REFERITOR LA MODIFICAREA TAXEI PENTRU ELIBERAREA DE COPII SIMPLE DE PE ÎNSCRISURILE AFLATE LA DOSAR, ATUNCI CÂND SUNT EFECTUATE DE CĂTRE INSTANȚĂ

Judecător Iuliana CORCOVEANU

Direcția Legislație, Documentare și Contencios

Față de situațiile problematice apărute în desfășurarea activității la nivelul compartimentelor auxiliare din cadrul instanțelor judecătorești considerăm că merită să acordăm câteva rânduri analizarea oportunității modificării O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările și completările ulterioare, în sensul eliminării dispozițiilor privind taxarea cererilor pentru eliberarea de copii simple de pe înscrisurile aflate la dosar.

Astfel, potrivit art. 9 din O.U.G. nr. 80/2013 cereri pentru eliberarea de copii simple de pe înscrisurile aflate la dosar, atunci când sunt efectuate de către instanță se taxează cu suma de 0,20 lei/pagină.

De asemenea, art. 31 din același act normativ dispune că determinarea cuantumului taxelor judiciare de timbru pentru acțiunile și cererile introduse la instanțele judecătorești se face de către instanța de judecată. În același timp, potrivit art. 33, taxele judiciare de timbru se plătesc anticipat, cu excepțiile prevăzute de lege.

Pe lângă acestea menționăm că la art. 40 se prevede că taxele judiciare de timbru se plătesc de debitorul taxei în numerar, prin virament sau în sistem on-line, într-un cont distinct de venituri al bugetului local "Taxe judiciare de timbru și alte taxe

de timbru", al unității administrativ teritoriale în care persoana fizică are domiciliul sau reședința ori, după caz, în care persoana juridică are sediul social. Costurile operațiunilor de transfer al sumelor datorate ca taxă judiciară de timbru sunt în sarcina debitorului taxei."

Sintetizând prevederile enunțate, se poate afirma că pentru eliberarea unor copii simple de pe înscrisurile aflate la dosar, atunci când aceste copii sunt efectuate de către instanță, partea este obligată să achite, anticipat, o taxă judiciară de timbru al cărui quantum depinde de numărul de copii de pe înscrisurile dorite.

Plata taxei de timbru aferente unei astfel de cereri implică o serie de operațiuni legate de încasarea acesteia de către organele fiscale, în special în situația în care persoana în cauză optează pentru plata în numerar. În egală măsură, la nivelul instanței este necesară verificarea plății taxei de timbru în condițiile legii.

Toate aceste operațiuni reclamă asigurarea de resurse, care, la rândul lor, presupun costuri despre care se poate presupune rezonabil că sunt superioare cuantumului de 0,2 lei stabilit pentru copierea unei pagini.

Acceptând ca premisă faptul că, raportat la cheltuielile propriu-zise de imprimare, nivelul actual al taxei de timbru poate fi unul rezonabil, trebuie recunoscut și faptul că în cazul unui număr mic de copii solicitate nivelul taxei este unul derizoriu, probabil chiar inferior costurilor pe care le implică

activitatea de încasare la organele fiscale și de verificare a plății taxei de către personalul instanțelor.

Din această perspectivă, apare firească o măsură de natură să evite situațiile în care, deși aparent statul realizează venituri din serviciul de copiere, în realitate se evidențiază costuri suplimentare, generate de caracterul inferior al taxei încasate în raport cu cheltuiala efectivă realizată de stat.

În același timp, credem că o taxă judiciară de timbru achitată pentru serviciile de copiere realizate de instanțe își dovedește utilitatea în situația în care quantumul total al sumei încasate prin raportare la un număr mai mare de copii efectuate depășește un anumit nivel.

O variantă care ar putea conduce la eficientizarea serviciului de eliberare a copiilor simple de pe înscrisurile aflate la dosarele instanței ar putea fi aceea în care achitarea taxei de timbru ar fi condiționată de atingerea unui prag valoric: spre exemplu, pentru eliberarea unor copii simple de pe înscrisurile aflate la dosarul instanței partea va achita taxă de timbru în valoare de 0,2 lei/pagină numai dacă valoarea totală a copiilor depășește 5 lei, această sumă reprezentând echivalentul unui număr de 25 de pagini. Desigur, valoarea indicată este orientativă.

În această variantă, art. 9 din O.U.G. nr. 80/2013 ar putea fi modificat în sensul de a se adăuga încă un alineat, (2), care să prevadă faptul că: „În cazul prevăzut la alin. (1) lit. i), taxa se datorează doar dacă valoarea totală a copiilor depășește 5 lei.”

SECȚIUNEA A VII-A - RELAȚII INTERNAȚIONALE

ADUNARE GENERALĂ A REȚELEI EUROPENE A CONSILIILOR JUDICIARE (RECJ) PARIS, 7-9 Iunie 2017

Procuror Flavian POPA,

Șef al Serviciului afaceri europene, relații internaționale

În perioada 7-9 iunie 2017 a avut loc la Paris, Franța, Adunarea Generală a Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare (RECJ), eveniment la care au participat reprezentanți ai celor 24 de state membre RECJ și a 9 observatori.

Au mai participat reprezentanți ai DG Justice, DG Near – Comisia Europeană, USAID, EJTN, CCBE, CEPEJ, Comisia de la Veneția, ai consiliilor judiciare sau instituțiilor echivalente din Bosnia Herțegovina, Ucraina și jurnaliști francezi.

Consiliului Superior al Magistraturii din România (CSM) a fost reprezentat de dl procuror Cristian Mihai Ban, vice-președintele CSM, dna judecător Andrea Annamaria Chiș, membru CSM și reprezentant al CSM în Comitetul executiv al RECJ, precum și dl procuror Flavian Popa – șef serviciu Direcția Afaceri Europene, Relații Internaționale și Programe.

Lucrările au avut loc la sediul Curții de Casație din Paris.

Președintele RECJ Nuria Diaz Abad a deschis lucrările și a prezentat agenda pe care a supus-o aprobării, respectiv alegerea noilor membri ai comitetului executiv, situația din Turcia, situația din Polonia, raportul de activitate al RECJ, bugetul, planul de activitate al RECJ 2017-2018, precum și un prim proiect al Declarației de la Paris.

Pentru alegerea noilor membri, în cele trei poziții deschise, și-au depus candidatura reprezentanții a patru consilii judiciare din Belgia,

Croația, Marea Britanie și Portugalia. În urma voturilor exprimate de membrii rețelei, au fost alese în comitetul executiv, pentru un mandat de 2 ani, consiliile din Croația, Marea Britanie și Portugalia. Alături de acestea, în EB își vor continua activitatea pentru restul de mandat de 1 an consiliile din Olanda, România, Slovenia și Scoția. De asemenea, mandatul președintelui rețelei urmează a se încheia în 2018.

În continuare, a fost prezentată situația sistemului judiciar din Turcia. S-a arătat că după momentul suspendării consiliului judiciar turc din statutul de observator la RECJ, nu a mai fost primită nicio comunicare din partea acestuia. Ministerul Justiției din Turcia, însă, a emis un punct de vedere cu privire la situația „reală” existentă în Turcia și la reforma constituțională implementată. Majoritatea modificărilor legislative vor intra în vigoare în anul 2019, cu excepția celor privind consiliul judiciar (numirea membrilor va fi făcută jumătate de Parlament, jumătate de președinte). În prezent aproximativ 2000 de judecători sunt în penitenciar, iar o parte au fost trimiși în judecată sub acuzația de sprijin a organizațiilor teroriste. De asemenea, aproximativ 4000 de judecători au fost concediați, ceea ce reprezintă un sfert din numărul total al judecătorilor. S-a constatat că instituțiile europene nu au avut o reacție față de evenimentele din sistemul judiciar turc.

Cât privește Polonia, în data de 3 septembrie 2016, a avut loc un congres extraordinar al judecătorilor la Varșovia. La acesta au participat și reprezentanții consiliului judiciar din Olanda, care au făcut o analiză a situației curente, în baza unei solicitări de cooperare venită din partea consiliului polonez.

În data de 26 aprilie 2017, Comitetul Executiv al RECJ a adoptat o declarație cu privire la nevoia de garantare a independenței sistemului judiciar din Polonia. A fost apreciat faptul că mai multe consilii judiciare din UE, inclusiv CSM Ro, au preluat și au publicat pe site-ul propriu declarația RECJ. Reprezentanții consiliului judiciar din Polonia au menționat că există două proiecte de legi privind organizarea instanțelor și a consiliului judiciar, prin care este mărită influența executivului asupra sistemului judiciar. Acestea au fost elaborate fără a exista o consultare prealabilă cu judecătorii și fără a fi în acord cu principiile constituționale, iar obiecțiunile aduse de către consiliul judiciar, curtea supremă, curtea supremă administrativă sau avocatul poporului au rămas fără ecou. Prevederile care ridică probleme sunt legate de faptul că mandatul membrilor în exercițiu va înceta odată cu intrarea în vigoare a legii, iar noii membrii vor fi aleși jumătate de executiv și jumătate de parlament, și nu de către judecători. Persoanele care lucrează în aparatul tehnic urmează a fi concediate, fără a exista posibilitatea pentru noul consiliu de a angaja pe cineva din rândul acestora. Ministrul justiției (care ocupă și funcția de procuror general) va numi conducerea, membrii boardului și formatorii școlii de magistratură. De asemenea, acesta va numi conducerea instanțelor, inspectorii judiciari și va avea posibilitatea de a se pronunța cu privire la rămânerea în funcție a judecătorilor care au ajuns la vârsta pensionării.

Reprezentanții consiliului judiciar din Olanda au menționat faptul că evaluarea pe care au făcut-o cu privire la situația din Polonia a fost adusă la cunoștința președintelui Comisiei Europene și în mass media și a recomandat RECJ să sublinieze că ceea ce se întâmplă în Polonia încalcă valorile rețelei.

S-a propus includerea în Declarația de la Paris a unor mențiuni privind respectarea principiilor de independență și solidaritate cu judecătorii din Turcia și Polonia.

În continuare, raportul „Cristalizarea principiilor RECJ” a fost supus aprobării, urmând a fi completată anexa pentru a se menționa activitatea subgrupului privind independența și responsabilitatea procurorilor, activitate coordonată de CSM România.

Monique van der Goes a prezentat raportul financiar din anul precedent, raport care a fost aprobat de Adunarea Generală. De asemenea, a fost prezentat și aprobat raportul auditorilor.

Cât privește contribuția anuală a membrilor la rețea, s-a propus păstrarea metodei de calcul similară cu cea din anul precedent, intervenind, însă, anumite modificări privind cuantumul, ca urmare a modificării PIB-ului în unele state.

Ca parte din planul anual 2017-2018, au fost prezentate proiectele viitoare ale Rețelei, respectiv: *1. Independență, responsabilitate și calitate în sistemul judiciar – continuare, 2. Încredere publică și imaginea justiției, 3. Stabilirea unui forum RECJ privind justiția digitală* (a se vedea planul de acțiune al RECJ pentru 2017-2018. De asemenea, a fost propus un plan strategic pentru perioada 2018-2021. Propunerile au fost adoptate de către membri.

În cele din urmă, au fost trecute în revistă relațiile dezvoltate cu alte instituții sau organisme, respectiv Comisia Europeană (întrevedere cu comisarul pentru justiție în luna septembrie 2016 și cu președintele Comisiei în martie 2017), Parlamentul European (invitație de a participa la lucrările LIBE), Curtea de Justiție a Uniunii Europene (întâlnire cu președintele Curții în octombrie 2017), Agenția Drepturilor Fundamentale, Consiliul Europei (CCJE, CEPEJ), EJTJ (la Adunarea generală din 2016 s-a pus problema suspendării Turciei), ELI, CCBE, precum și cu noua Rețea Europeană a inspecțiilor judiciare.

În încheiere, s-a amintit de posibilitatea efectuării de către reprezentanții a aparatului tehnic al consiliilor membre a unui stagiul la Rețea pentru o perioadă de 2 săptămâni.

În a doua zi a adunării generale, lucrările au avut loc într-un format extins (câte 4 participanți ai consiliilor membre) și au fost deschise de Nuria Diaz Abad, președintele rețelei. În discursul de deschidere, aceasta a făcut referiri la activitatea Rețelei Consiliilor Judiciare din acest an, provocările întâmpinate, precum și realizările avute în cadrul proiectelor derulate.

De asemenea, în deschidere au luat cuvântul cei doi președinți ai consiliului judiciar din Franța, respectiv dl. Bertrand Louvel - președinte al

Curții de Casație, și dl. Jean-Claude Marin - procuror general al Franței. Aceștia au mulțumit rețelei pentru implicarea în apărarea independenței și a statului de drept și au subliniat că independența și elementele sale sunt necesare pentru a oferi un serviciu de justiție ireproșabil. Au fost manifestate îngrijorări față de situațiile din Polonia și Turcia, iar în acest context a fost subliniată nevoia de a menține o exigență ridicată cu privire la propriile practici, în cadrul unui schimb constant cu celelalte consilii și, în acest sens, se poate conta pe RECJ. Judecătorii au o obligație de rezervă și nu trebuie să își exprime opiniile politice, însă trebuie să dezvolte metode de cooperare cu celelalte puteri ale statului.

În continuare, a fost invitat să ia cuvântul președintele Curții Supreme din Marea Britanie, Lord John Thomas. S-a referit la tema propusă pentru adunarea generală – Resilient Justice – apreciind că aceasta poate fi privită, pe de o parte, din perspectiva activității zilnice a judecătorului, ca o adaptabilitate și rezistență individuală, atunci când au de-a face cu unele cauze oribile precum terorismul ori abuzul de minori sau când trebuie să soluționeze cauza potrivit legii, dincolo de simpatia sau mila ce ar putea-o avea pentru una din părți. Pe de altă parte, din perspectiva sistemului judiciar, aceasta reprezintă abilitatea instituțională de a rezista atacurilor sau presiunilor grave, ce au fost considerate ca fiind o caracteristică în ultimii ani. Au fost analizate cauzele acestor atacuri sau presiuni și acțiunile necesare din partea sistemului judiciar.

În continuare, au fost prezentate activitățile derulate în proiectul *Independența și responsabilitatea sistemelor judiciare III* de către coordonatorii proiectului, respectiv Frans van Dijk (Independență și responsabilitate), Colin Tyre (Grupul de experți) Alain Lacabaras (calitate), Simon Picken (exercițiul pilot pe calitate) și Kees Sterk (recomandări). Concluziile acestui raport au fost următoarele: consiliile trebuie să își asume responsabilitatea pentru independență, responsabilitate și calitate; indicatorii dezvoltati în cadrul proiectului sunt pentru a fi implementați, nu în scop de cercetare; este nevoie de moralitate în actul de conducere (v. raportul în integralitate în anexă).

Proiectul privind *Soluționarea alternativă a litigiilor și domeniul sistemului judiciar* a fost coordonat de către consiliile judiciare din Italia și Slovenia. În cadrul proiectului au fost formulate recomandări și standarde minime privind soluționarea alternativă a litigiilor în procedurile civile (v. raportul în integralitate în anexă).

În continuare, au avut loc dezbateri cu privire la trei teme:

a. Reziliența sistemului judiciar în relația cu media și presiunile venite din partea altor puteri ale statului

b. Încrederea publică și imaginea sistemului judiciar

c. Planul strategic al RECJ 2018-2021 și promovarea activităților RECJ.

În debutul primelor două teme au fost invitați să ia cuvântul dna Maria Peral, jurnalist la cotidianul *El Espanol* și dl Sherlo Esajas, consultant privind strategiile de comunicare și opinie publică. Pornind de la provocările făcute de către cei doi experți, participanții s-au reunit în câte 6 subgrupuri pentru a găsi răspunsuri la o serie de întrebări prestabilite. Concluziile acestor dezbateri au fost reflectate în punctele 6-11 ale declarației de la Paris (anexă).

Dna Maria Peral a militat, în esență, pentru apropierea sistemului judiciar de media, implementarea politicilor de comunicare, identificarea cauzelor delicate sau controversate și oferirea de informații cu privire la acestea, acceptarea criticilor, când este cazul, identificarea acelor servicii de media care își desfășoară activitatea cu rigurozitate și profesionalism și rezolvarea problemelor controversate într-o manieră rapidă. Dl. Sherlo Esajas a vorbit despre imaginea publică a sistemului judiciar, modul în care aceasta poate fi îmbunătățită și cum poate fi redobândită încrederea. A delimitat între factori externi, în care sistemul judiciar are o minimă influență (precum instabilitatea politică în Turcia) și factori interni, în care rolul sistemului judiciar este semnificativ. Prin urmare, pentru îmbunătățirea imaginii și încrederii publice, trebuie analizate slăbiciunile interne. Acesta a pledat pentru folosirea unui limbaj accesibil și

folosire mijloacelor de comunicare aflate la îndemână.

Dna judecător Andrea Chiș a moderat unul dintre grupurile de discuții privind *Planul strategic al RECJ 2018-2021 și promovarea activităților RECJ*.

În ultima parte a reuniunii, președintele Rețelei a supus Adunării generale, spre aprobare, recomandările adoptate în rapoartele RECJ în perioada 2016-2017.

În cele din urmă au fost prezentate și supuse dezbaterilor și adoptării Raportul privind seminarul Digital Justice, Planul de activitate RECJ 2018-2021, Planul de activitate al RECJ 2017-2018, precum și Declarația de la Paris (anexă).

În încheiere, președintele rețelei a anunțat că întâlnirea pentru deschiderea proiectelor ce vor fi implementate în anul următor va avea loc în septembrie 2017 la Vilnius, iar Adunarea generală a RECJ din anul viitor va fi organizată în Portugalia în iunie 2018.

REUNIUNEA FORUMUL ROMÂNIA – REPUBLICA MOLDOVA ÎN DOMENIUL JUSTIȚIEI, CEA DE-A DOUA EDIȚIE

1. Alocuțiunea președintelui Consiliului Superior al Magistraturii,

judecător Mariana GHENA

Forumul pentru justiție, organizat în parteneriat Ministerul Justiției din România – Ministerul Justiției din Republica Moldova, cu participarea principalelor instituții din cele două sisteme judiciare, a ajuns, iată, la cea-a de-a doua sa ediție.

Conceput ca o platformă de comunicare și colaborare în domeniul vast al Justiției, Forumul este destinat, după cum știm, nu numai să faciliteze colaborarea în toate zonele de interes ale reformei sistemelor judiciare din cele două state, dar și să contribuie la identificarea și înlăturarea eventualelor sincope în comunicare, dar mai ales să sprijine parcursul european al Republicii Moldova în materia reformării justiției.

Permiteți-mi să salut, și cu acest prilej, această inițiativă, dar și disponibilitatea spre dialog și colaborare a instituțiilor omoloage din Republica Moldova, în numele Consiliului Superior al Magistraturii și în nume personal, având în vedere preocuparea noastră constantă în susținerea măsurilor de continuare a reformei sistemului

judiciar și de apărare a independenței, dar și integrității justiției.

De altfel, cu ocazia participării la prima ediție a Forum-ului, găzduită anul trecut la Chișinău, Consiliul Superior al Magistraturii și-a exprimat convingerea că acest demers va contribui, prin discuții atât la nivel decizional dar și la nivel tehnic, la identificarea unor direcții comune de acțiune și la măsuri concrete de reformare a justiției în contextul european, în care România a făcut progrese importante, așa cum rețin și cele mai recente rapoarte ale Comisei Europene.

Referindu-mă la colaborarea trilaterală: CSM România – CSM Republica Moldova – CSP Republica Moldova, am ocazia să exprim, din nou, în numele colegilor mei și a Consiliului Superior al Magistraturii, bucuria de a colabora cu dvs.

Trebuie să remarc și să amintesc și cu acest prilej, importanța pe care și dvs. știm că o acordați contribuției active a Consiliului Superior al Magistraturii, dar și a celorlalte instituții, în special din cadrul sistemului judiciar, la îmbunătățirea activității judecătorilor din Republica Moldova, așa cum ne-ați transmis cu multe ocazii, atât prin colaborarea dintre cele trei consilii, cât și dintre Institutul Național al Magistraturii și Institutul Național pentru Justiție de la Chișinău, dar și prin

implicarea în implementarea unor proiecte cu finanțare străină.

Așa după cum știți, și la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii din România a fost apreciată această colaborare strânsă, materializată prin numeroase vizite de lucru și prin semnarea unor protocoale de colaborare.

Punctând câteva dintre activitățile de colaborare derulate în ultima perioadă, trebuie amintită reînnoirea colaborării noastre tripartite.

Astfel, se impune menționat că **încă din anul 2010 a fost încheiat un protocol tripartit** de cooperare, care avea drept scop schimbul reciproc de informații și experiență din domeniul juridic, sprijinul reciproc în materia formării profesionale a judecătorilor, procurorilor și a personalului auxiliar, acordarea de expertiză tehnică și asigurarea unui flux al documentelor privind activitatea acestor instituții în domenii de interes comun, pentru asimilarea de bune practici, inclusiv la nivel european.

În data de 19 decembrie 2016, protocolul a fost înnoit printr-un act adițional potrivit căruia părțile elaborează un plan de acțiune comun, cuprinzând principalele direcții, acțiuni, teme de cooperare dar și termenele în care acestea vor fi realizate. De asemenea, se menționează că părțile vor organiza cel puțin de 2 ori pe an întâlniri pentru discutare modalităților de cooperare propuse.

În actualul mandat al membrilor CSM, în perioada 18-19 mai 2017, o delegație a Consiliului, din care am făcut parte, a participat la Chișinău **la cea de a patra reuniune a Comisiei interguvernamentale România-Republica Moldova pentru integrare**. Cu această ocazie, reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii din România, Consiliului Superior al Magistraturii din Republica Moldova și Consiliului Superior al Procurorilor din Republica Moldova au discutat proiectul comun al planului de acțiune între cele trei instituții, iar părțile au considerat utilă introducerea în cuprinsul acesteia, între altele, a unor acțiuni privind implementarea unui program de educație juridică în școli. În acest context, s-a agreeat cu privire la schimburi de experiență între reprezentanții celor

trei consilii cu privire la modalitatea de implementare în cadrul învățământului preuniversitar a unei conștiințe juridice bazată pe un minim de informații de drept necesare oricărui cetățean în societate.

În continuare, la data de 12 iunie 2017 Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat **planul de acțiune privind implementarea obiectivelor protocolului de colaborare** între Consiliului Superior al Magistraturii din România, Consiliului Superior al Magistraturii din Republica Moldova și Consiliului Superior al Procurorilor din Republica Moldova.

Ulterior, pornind de la componenta din Planul de acțiune mai sus evocat, dedicată implementării unui program comun dedicat *educației juridice în școli* și pe baza Protocolului anterior semnat în anul 2013 între Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Public și Ministerul Educației Naționale, la data de 20 iulie 2017 a fost semnat la București **Protocolul de colaborare privind educația juridică** încheiat între Ministerul Justiției, Ministerul Educației Naționale, Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Public și Înalta Curte de Casație și Justiție.

Obiectul protocolului îl reprezintă desfășurarea unor activități precum: realizarea de materiale informative cu specific juridic pentru cadrele didactice și pentru elevi, distribuirea materialelor informative cu specific juridic, expuneri ale experților Ministerului Justiției, ale practicienilor dreptului, ale reprezentanților altor instituții și autorități publice cu relevanță pentru domeniul justiției, ai profesiiilor liberale, consilierilor juridici sau ai societății civile, vizite ale elevilor la Ministerul Justiției, Ministerul Public, la sedii ale altor autorități și instituții publice, sprijinirea pregătirii continue a profesorilor cu elemente de educație juridică, organizarea de evenimente dedicate educației juridice de genul competițiilor juridice deschise elevilor sau profesorilor, dezbateri publice, mese rotunde, tabere tematice, respectiv centrul tematic special înființat în acest sens.

Toate aceste inițiative de colaborare trebuie plasate în contextul asumării unor angajamente prin

instrumente juridice naționale și internaționale legate în special de prevenirea infracționalității (inclusiv prin întocmirea și distribuirea de materiale de educație juridică), nevoia de comunicare externă a sistemului judiciar, introducerea unor noțiuni elementare de drept, etică și educație civică în programa disciplinelor ce vizează diversitatea competențelor sociale și civice, precum și dorința reafirmată de menținere și consolidare a implicării magistraților în angajamentul asumat de a sprijini formarea noilor generații, susținând totodată și implicarea altor parteneri ai justiției în acest demers.

*

Punctual referindu-ne la **optimizarea funcționării sistemului judiciar**, preocupare constantă în contextul continuării și accelerării procesului de formă din cele două state, printre componentele esențiale trebuie amintit în primul rând *accesul în profesia de magistrat* și astfel, asigurarea unui cadru legislativ care să acopere toate garanțiile și condițiile de înaltă calificare, bună reputație, dar și profesionalism și transparență a procedurilor de admitere și formare profesională, de natură a garanta o selecție riguroasă a viitorilor judecători și procurori.

Reamintim, cu această ocazie, faptul că atât Consiliul cât și Ministerul Justiției au venit cu o serie de propuneri de modificare la legile justiție în această materie, care să contribuie la o reformare a sistemului judiciar românesc din perspectiva resurselor umane cu impact pe termen lung asupra eficientizării actului de justiție și a creșterii încrederii publicului larg în justiție.

De altfel, trebuie precizat că, față de importanța acestei componente, printre direcțiile de acțiune vizate între obiectivele Protocolului de colaborare tripartit mai sus evocat, aceasta a fost prevăzută ca măsură distinctă (*măsura 3.1.*) în Planul de acțiune anterior evocat, respectiv: *exprimarea de către CSM România a unui punct de vedere și recomandări, la cerere, cu privire la legislația referitoare la organizarea sistemului judiciar din Republica Moldova, statutul judecătorilor și procurorilor, legislația privind cele două consilii sau alte reglementări în domeniu.*

Mai mult, pentru cooperarea tripartită, din perspectiva Planului de acțiune aflat în curs de implementare, în vederea asigurării unor garanții pentru îmbunătățirea procedurilor și a rezultatelor intrării în profesie și formării profesionale a judecătorilor, procurorilor și a grefierilor, au fost agreate următoarele măsuri:

(măsura 6.1.) Desemnarea periodică de către CSM RO a unui membru care să participe în Comisia de organizare a concursului de admitere la cursurile de formare inițială a judecătorilor și procurorilor la Institutul Național al Justiției din Republica Moldova, precum și a unui membru pentru comisiile de la examenele de absolvire și examenele de capacitate susținute în cadrul Institutului Național al Justiției din Republica Moldova.

(măsura 6.2.) Organizarea unor cursuri periodice pentru auditorii Institutului Național al Justiției din Republica Moldova la instanțele judecătorești și parchetele din România

(măsura 6.3.) Organizarea de școli de vară pentru auditorii de justiție din Republica Moldova și auditorii de justiție și cursanții școlii de grefieri din România, dar și a unor școli de vară la care să participe judecători, procurori și grefieri din Republica Moldova și România.

(măsura 6.4.) Sprijin reciproc și schimb de bune practici pentru formarea judecătorilor, procurorilor și a personalului auxiliar din sistemul judiciar – accesarea unor proiecte comune cu finanțare externă.

În ceea ce privește *volumul de activitate* al instanțelor și parchetelor și redimensionarea sau echilibrarea sa, această temă de discuție trebuie analizată împreună cu *regândirea hărții judiciare*, de altfel prevăzute ca măsuri cumulative ale componente 5 a Planului de acțiune tripartit: *Schimb de experiență și informații privind administrarea instanțelor judecătorești și a parchetelor – resurse.*

În acest sens, se impune să menționez faptul că la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii din România au fost constituite două grupuri de lucru, aflate sub coordonarea directă a membrilor CSM, urmărind ca direcții prioritare de acțiune, primul

dintre ele: *asigurarea unui volum optim de muncă la instanțe/parchete și adaptarea resurselor umane la nevoile concrete ale instanțelor și parchetelor, respectiv asigurarea unui cadru legal mai suplă pentru asigurarea eficientizării activității judiciare, iar cel de-al doilea: infrastructura instanțelor și parchetelor, infrastructură Consiliului, îmbunătățirea infrastructurii și logisticii IT, identificarea de soluții viabile pentru problematica sediilor și dezvoltarea performanțelor infrastructurii IT.*

Rezultatele obținute în cadrul acestora vor putea folosi drept modele de bune practici și vor permite un schimb de experiență eficient.

Mai mult, ca răspuns la preocuparea prioritară pentru asigurarea unui act de justiție eficient și de calitate, se impune să menționăm măsurile luate de CSM care vizează urmărirea și respectarea indicatorilor de eficiență, așa cum au fost instituții prin Hotărârea Secției pentru judecătoria a CSM nr. 1305/9.12.2014 (modificată ulterior prin hotărârea nr. 625/8.09.2015), aceștia fiind: rata de soluționare a dosarelor definind operativitatea, calculată exclusiv în raport de dosarele nou intrate, stocul de dosare (mai vechi de 1 an pentru curțile de apel/1 și 6 luni pentru tribunale și judecătorii), ponderea dosarelor închise într-un an, durata medie de soluționare (numai pentru stadiul procesual fond și mai puțin pentru curțile de apel) și redactările peste termen.

În baza aceluiași hotărâri a fost agreat un model de raport periodic pe care instanțele îl completează pentru monitorizarea eficienței activității pe baza acestor indicatori, fiind dezvoltat în acest sens un program informatic denumit STATIS pentru suportul electronic al rapoartelor.

De altfel, date privind volumul de activitate al instanțelor pot fi consultate și de pe site-ul CSM acestea fiind prezentate exhaustiv în cuprinsul rapoartelor de activitate la Consiliului și rapoartelor privind starea justiției.

Nu în ultimul rând, aș vrea să subliniez faptul că, iată, consiliile noastre judiciare se află la începutul unui nou mandat sau în curs de operaționalizare, precum CSP, aspect important întrucât, deși ne aflăm în contextul procesului de

continuare a reformei judiciare și respectiv de continuare a unei colaborări deja asumate, se creează premisele dezvoltării unor proiecte judiciare comune, fundamentate pe o bază solidă, cu direcții de acțiune precise și obiective bine conturate, exprimate prin măsuri de natura celor exemplificate anterior, care se pliază pe direcțiile de acțiune proiectate la nivel național.

În acest sens, aș dori să reamintesc cele două demersuri strategice ale actualului mandat al Consiliului din România, respectiv adoptarea hotărârilor nr. 162/2017 și 419/2017 ale Plenului CSM, prin care au fost stabilite direcțiile de acțiune prioritare ale Consiliului pentru mandatul 2017-2022, precum și grupurile de lucru aflate în coordonarea membrilor Consiliului în vederea gestionării activităților necesare atingerii obiectivelor circumscrise acestor direcții de acțiune.

Doamnelor și domnilor,

Reiterez, și cu acest prilej, importanța dialogului direct și a colaborării instituționale, dar și a schimbului de experiență între magistrații din cele două state, sens în care vă asigurăm de întreaga disponibilitate a Consiliului Superior al Magistraturii de continuare a acestei colaborări, foarte importante pentru ambele părți, cu oportunități de concretizare în măsuri de natura celor cuprinse în planul comun de acțiune, dar și de identificare a unor noi domenii de interes comun pentru continuarea reformelor sistemului judiciar.

În finalul alocuțiunii mele aș vrea să urez succes lucrărilor acestui Forum și să exprim convingerea că activitățile de colaborare proiectate sub egida Forumului România – Republica Moldova în domeniul justiției vor avea rezultatele previzionate în perspectiva reformării sistemului judiciar din cele două state în contextul european actual.

2. Planul de măsuri pentru implementarea Protocolului tripartit

Acțiuni	Responsabili		Termen
	CSM RO	CSM MD / CSP MD	
1. Schimb de experiență și informații în domeniul afacerilor europene în domeniul justiției			
1.1. Analiza posibilităților legale de a desemna un expert de către CSM RO în cadrul CSM MD, respectiv în CSP MD, prin intermediul reprezentanței Uniunii Europene în această țară sau a unui alt organism internațional;	DAERIP, DLDC		2017-2020
1.2. Acordarea de sprijin pentru suplimentarea fondului de carte juridică instituțiilor din Republica Moldova prin intermediul CSM MD și CSP MD cu literatură juridică românească publicată în ultimii 5 ani, precum și pentru abonarea la reviste de drept românești și la baze de date legislative de tip iDrept.	DAERIP, DLDC		permanent
2. Consolidarea capacității instituționale a consiliilor			
2.1 Schimbul de experiență privind organizarea, competențele și activitățile Consiliilor, prin organizarea unor ședințe comune, a vizitelor de studiu între membrii celor trei Consilii;	DAERIP, Sinteze, SG		2017-2020
2.2 Organizarea vizitelor de studiu pentru reprezentanții Secretariatului Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor și Inspecției Judiciare din Republica Moldova la organele similare din România, în domenii de activitate specifice;	DAERIP, IJ		2017-2020
2.3 Oferirea de expertiză pentru CSP MD în vederea constituirii în bune condiții a unui aparat tehnic propriu.	DRUO, DLDC		2017-2018
3. Analiză și recomandări privind legislația referitoare la sistemul judiciar din Republica Moldova			
3.1 Exprimarea de către CSM RO a unui punct de vedere și recomandări, la cerere, cu privire la legislația referitoare la organizarea sistemului judiciar din Republica Moldova, statutul judecătorilor și procurorilor, legislația privind cele două consilii sau alte reglementări în domeniu.	DLDC		2017-2018

4. Raporturile cu alte puteri. Mijloace specifice pentru apărarea independenței și a bunei reputații a judecătorilor și procurorilor. Responsabilitate			
4.1 Instrumente pentru apărarea independenței și bunei reputații; precedente și bune practici;	BG, IJ, Sinteze, BIPRM		2017-2020
4.2 Răspunderea judecătorilor și a procurorilor. Răspundere penală, disciplinară, materială etc.	BGS, IJ, DRUO		2017-2020
5. Schimb de experiență și informații privind administrarea instanțelor judecătorești și a parchetelor – resurse			
5.1 Volumul de activitate al instanțelor și parchetelor;	DRUO		2017-2020
5.2 Reorganizarea hărții judiciare			
6. Intrarea în profesie și formarea profesională a judecătorilor și a grefierilor, procurorilor și consultanților acestora			
6.1 Desemnarea periodică de către CSM RO a unui consultant care să participe în Comisia de organizare a concursului de admitere la cursurile de formare inițială a judecătorilor și procurorilor la Institutul Național al Justiției din Republica Moldova, precum și a unui membru pentru comisiile de la examenele de absolvire și examenele de capacitate susținute în cadrul Institutului Național al Justiției din Republica Moldova.	DLDC, INM, SNG		2017-2020
6.2 Organizarea unor cursuri periodice pentru auditorii Institutului Național al Justiției din Republica Moldova la instanțele judecătorești și parchetele din România	INM, SNG		2017-2020

6.3 Organizarea de scoli de vară pentru auditorii de justiție din Republica Moldova și auditorii de justiție și cursanții școlii de grefieri din România, dar și a unor școli de vară la care să participe judecători, grefieri, procurori și consultanți ai acestora din Republica Moldova și România.	INM, SNG		2017-2020
6.4 Sprijin reciproc și schimb de bune practici pentru formarea judecătorilor, procurorilor și a personalului auxiliar din sistemul judiciar – accesarea unor proiecte comune cu finanțare externă;	INM, SNG		
7. Schimb de experiență și informații privind evaluarea performanțelor magistraților			
7.1 Identificarea de bune practici	DRUO, DLDC		2017-2020
8. Comunicare și relația cu mass-media			
8.1 Volumul informației accesibile serviciilor de media la diferite etape ale procesului penal. Tehnici de comunicare;			
8.2 Schimb de bune practici cu privire la comunicarea eficientă cu presa locală.			
9. Implementarea unui program de „educație juridică în școli”			
9.1 Schimb de bune practici în identificarea celor mai actuale fenomene infracționale ce generează vulnerabilitatea copiilor de a intra în câmpul infracționalității. Metode de profilaxie și educare;			
9.2 Elaborarea unor strategii de comunicare și informare în gimnazii și licee, pentru cunoașterea drepturilor și obligațiilor sale juridice.			

INSTANȚE SUPREME ÎN STATELE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE

- STUDIU DE DREPT COMPARAT

Alina BĂRBULESCU

**Personal de specialitate juridică asimilat
judecătorilor și procurorilor**

**Direcția Afaceri Europene, Relații Internaționale și
Programe**

Înalta curte de Casație și Justiție din România

Scurt istoric al reglementărilor¹

Primii membri ai Înaltei Curți de Casație și Justiție au fost numiți în martie 1862, prin Înaltul decret domnesc nr. 82/1862, sub conducerea prim-președintelui Vasile Sturza și celor trei președinți de secție.

Legea inițială a suferit o primă modificare în 1864 (prin legea promulgată prin Decretul nr. 968 și publicată

în Monitorul Oficial al Principatelor Unite Române, nr. 174 din 7 august 1864).

Prin legea din 1 martie 1877, au fost modificate articolele referitoare la Grefa Curții și la Ministerul Public, prin care au fost reînstituite funcțiile de procuror general și la un procuror de secție.

O altă modificare de substanță a fost adusă prin Legea din 30 iunie 1905 (publicată în Monitorul Oficial al României nr. 72 din 1 iulie 1905), prin care s-a înființat Secția a III-a, pentru contenciosul administrativ și comercial.

În 1906, prin Legea din 7 martie s-a reglementat procedura delegării procurorului general dintre cei 22 de consilieri ai Curții; cele trei secții erau formate din câte șapte consilieri și erau conduse de câte un președinte de secție, președintele Secției I având și funcția și atribuțiile de prim-președinte al instanței supreme.

Odată cu adoptarea Constituției din martie 1923 au fost consacrate noi principii de drept care au determinat adoptarea unei noi legi pentru Curtea de Casație și Justiție, Legea Mârzescu, la 19 decembrie 1925.

O serie de modificări au marcat reglementările privind instanța supremă în perioada 1929 – 1939, iar prin art. 50 din Constituția din februarie 1938, Curții i s-a acordat prerogativa de a valida alegerile parlamentare și de a verifica mandatele parlamentarilor.

O altă modificare importantă a fost introdusă prin Legea nr. 63/1945, când atribuțiile și rolul instanței supreme fiind reduse substanțial.

Mai mult, reenunțându-se la tradiția reglementării instanței supreme printr-o lege organică proprie, Legea nr. 341/1947 pentru organizarea judecătorească a introdus Înalta Curte în rândul celorlalte instanțe ale sistemului judiciar.

Prin Decretul nr. 13/1949 pentru organizare judecătorească, Înalta Curte de Casație și Justiție devenea Curtea Supremă, iar prin Legea nr. 5 din 19 iunie 1952 pentru organizarea judecătorească, instanța supremă devenea Tribunalul Suprem.

După 1989, prin Constituția din 8 decembrie 1991 s-a revenit la titulatura de Curtea Supremă de Justiție, iar prin Legea nr. 56 din 13 iulie 1993 a Curții Supreme de Justiție s-a revenit la tradiția unei reglementări speciale pentru instanța supremă.

Prin revizuirea Constituției în noiembrie 2003, transpusă legislativ prin Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară s-a reintrodus denumirea inițială de Înalta Curte de Casație și Justiție.

¹Mircea Duțu Istoria Înaltei Curți De Casație și Justiție a României, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Universul Juridic București -2012-

STAT DENUMIREA INSTANȚEI SUPREME	ORGANIZAREA INSTANȚEI, MODALITATEA DE NUMIRE ÎN FUNCȚIE, MANDATUL DE JUDECĂTOR	ATRIBUȚII ȘI FUNCȚIONARE
AUSTRIA Curtea Supremă de Justiție	<i>Curtea Supremă de Justiție</i> din Austria este cea mai înaltă² instanță în ierarhia instanțelor de judecată și este instanța³ de ultim grad de jurisdicție în materie civilă și penală, alături de Curtea Constituțională și Curtea Supremă Administrativă, care sunt instanțe de ultim grad pe palierele lor de competență materială. Judecătorii de la Curtea Supremă (similar celor de la Curtea Supremă Administrativă) <u>sunt numiți</u> de președintele federal la propunerea ministrului justiției, pe baza unei propuneri consultative din partea personalului Curții Supreme. Astfel, Curtea Supremă informează cu privire la locurile vacante, iar un colegiu (<i>Personalsenat</i>) format din președinte, un vicepreședinte și 3 membri aleși formulează o propunere formală vizând cel puțin 3 candidați³. În situația în care sunt mai multe posturi vacante, propunerile trebuie să vizeze cel puțin 2 candidați pentru fiecare post După primirea propunerilor, ministrul justiției organizează interviuri ale candidaților. Cât privește <u>durata mandatului</u>, în sistemul judiciar austriac judecătorii de scaun (<i>professional judges</i>) sunt numiți pe o perioadă nedeterminată până la pensionare, de regulă la vârsta de 65 de ani. <u>Judecătorii sunt independenți</u>, beneficiind deopotrivă de o independență factuală (judecătorii au libertatea de a se conforma oricăror norme) și o independență personală (judecătorii au libertatea de a demisiona sau de a se transfera). Independența este garantată de Constituție.	Curtea Supremă din Austria a fost creată prin decret ministerial la 21 august 1848, urmând Înalțului Birou Judiciar (<i>Oberste Justizstelle</i>), care avea rolul unui departament juridic comun și de instanță supremă. Prin jurisprudența sa, Curtea Supremă contribuie la aplicarea uniformă a legii, deși aceasta nu este obligatorie pentru instanțele inferioare (însă de regulă aceste instanțe țin seama de hotărârile pronunțate de Curtea Supremă). Rolul său esențial este de instanță de casație, pronunțându-se pe chestiuni de drept în ultimă instanță, dar nu este un rol exclusiv, întrucât se poate pronunța asupra unei hotărâri a unei instanțe ierarhic inferioare confirmând-o sau modificând-o, anulând-o sau poate solicita instanțelor din primul sau al doilea grad de jurisdicție să se pronunțe din nou ori poate respinge calea de atac. Nu toate cauzele civile sau penale pot fi atacate în ultimă instanță la instanța supremă, limitările fiind determinate în special de competența materială și personală. Una dintre rațiunile acestei competențe limitate a fost prevenirea unui volum de cauze excesiv la instanța supremă. În afara rolului de instanță de ultim grad de jurisdicție, de stabilire a practicii unitare, Curtea Supremă dă avize privind proiectele de legi, în cadrul a 5 complete specializate pe domenii de drept (3 în drept civil, 1 în drept penal, 1 privind materii interdisciplinare).

²Secțiunea1, alin. 1, Actul normativ federal privind Curtea Supremă de Justiție

³Art. 92 alin. 1 din Constituția federală

	<u>Membrii Curții Supreme de Justiție</u> sunt președintele, 2 vicepreședinți (dintre care unul trebuie să fie femeie), 13 președinții de complete de judecată (dintre care unul trebuie să fie femeie) și 42 de judecători (dintre care 14 trebuie să fie femei). În ceea ce privește repartizarea dosarelor judecătorilor dintr-o instanță, aceasta este stabilită în avans, potrivit art. 87 din Constituție. În cazul instanței supreme, completul competent în a face propuneri pentru numirea judecătorilor este de asemenea competent în repartizarea cauzelor potrivit unui plan anual, în baza căruia fiecare cauză este distribuită unui anumit complet. De asemenea, în cadrul instanței supreme există o secție (<i>Evidenzbüro</i>) (care se schimbă periodic), formată din 10 judecători temporar numiți la instanța supremă pentru activități conexe, care centralizează hotărârile pronunțate în materie civilă și penală și redactează scurte abstracte ale deciziilor (în prezent sunt publicate 130.000 rezumate, toate deciziile instanței supreme și rezumatele putând fi accesate pe link-ul http://www.ris.bka.gv.at/Jus/). În contextul în care în Austria nu există un consiliul al magistraturii, iar majoritatea numirilor în funcții de judecători la nivel superior se fac de executiv, cu ocazia celei de A 4-a runde de evaluare GRECO, s-au formulat recomandări privind sporirea rolului sistemului judiciar în această procedură.	Totodată instanța supremă este instanță de ultim grad pentru cauzele privind cariera judecătorilor, dar și în materie disciplinară privind judecătorii și notarii. De asemenea, judecători de la Curtea Supremă trebuie să participe la procedurile în materie disciplinară pentru avocați⁴ (inclusiv pentru cei stagieri). Instanța supremă menține un contact și o colaborare continuă cu mediul academic.
BELGIA Curtea de casație	<u>Numirea în funcție</u> Judecătorii și avocații generali de la Curtea de Casație sunt numiți de Rege, la propunerea Consiliului Superior de Justiție⁵. Cu privire la judecători, adunarea generală a Curții formulează un aviz bine argumentat cu privire la fiecare candidat.	Curtea de Casație din Belgia este cea mai înaltă instanță din sistemul judiciar belgian și are la bază modelul Curții de Casație din Franța, în privința competenței și a atribuțiilor. Aceasta supraveghează activitatea Curților de apel, a Curților speciale ce soluționează litigii de muncă.

⁴Secțiunea 59, alin. 1 din procedura disciplinară

⁵Consiliul judiciar din Belgia a fost înființat în anul 2000 în urma cazului „Dutroux” în contextul unor controverse cu privire la ingerințe în activitatea instanțelor. Consiliul are 44 de membri, cu un mandat de 4 ani, câte 22 pentru fiecare secție, în funcție de limbă (flamandă sau valonă), fiecare secție fiind alcătuită din 11 judecători sau procurori și 11 reprezentanți ai societății civile (laypersons).

	Judecătorii de la instanța supremă trebuie să aibă o vechime în magistratură de cel puțin 15 ani, dintre care ultimii 10 ani să fi fost vechime în funcția de judecător. Judecătorii sunt numiți pentru o perioadă nedeterminată de timp și rămân în funcție până la pensionare (în principiu, cariera acestora se încheie la vârsta de 67 de ani, însă pot solicita pensionarea anticipată). <u>Organizarea instanței supreme.</u> Curtea de Casație este condusă de un prim președinte și este compusă din 30 judecători de scaun (benchers) printre care prim președintele, un președinte, 6 președinți de secție și 22 de judecători. Curtea de Casație este organizată în 3 Camere: civilă (se pronunță în cauze în materie civilă, comercială, administrativă, fiscală și în materie disciplinară cu privire la judecători), penală și socială. Fiecare Cameră este împărțită în două secții, una franceză și una neerlandeză, iar secțiile sunt asistate de un membru al Parchetului. Fiecare Cameră este de regulă, formată din 5 membri, pentru chestiunile simple un număr de 3 membri fiind suficient. În sesiune plenară, Camera este formată din 9 membri. Atunci când se pronunță pe aspecte de impact, precum uniformizarea practicii, discuțiile se poartă cu toți membrii celor două secții ale camerei respective. Atunci când se pronunță în cadrul camerelor reunite, la aceste ședințe participă toți judecătorii membri ai Curții, numărul acestora trebuind să fie impar. Reprezentantii Ministerului Public participă și iau cuvântul în toate cauzele în fața Curții de Casație.	Nu are rolul unei instanțe de al treilea grad de jurisdicție; instanța supremă verifică hotărârile definitive pronunțate de celelalte instanțe inferioare în grad, din perspectiva legalității acestora, inclusiv sub aspectul viciilor procesuale de natură care să ducă la anularea acestora. Cu anumite excepții, deciziile autorităților publice, precum cele ale Consiliului de Stat pot fi atacate la instanța supremă. Curtea se pronunță și asupra conflictelor de competență între autoritățile judiciare și cele administrative, iar ca instanță de casație judecă în materie disciplinară cu privire la judecători. <u>Procedura în fața instanței supreme.</u> În cauzele civile, comerciale, de muncă și în materie disciplinară sesizarea se face sub semnătura unuia dintre cei 20 de avocați membri ai Baroului de Casație, însă în materie fiscală nu este nevoie ca sesizarea să fie semnată de un avocat specializat, ci de orice avocat sau în anumite situații de un funcționar public. În materie penală sesizarea semnată de un avocat a devenit obligatorie începând cu 2015. Judecând în casație, după prezentarea făcută de judecătorul raportor (numit de prim președintele instanței) și după prezentarea concluziilor de către procuror (avocatul general) părțile pot răspunde/pune concluzii, iar instanța poate admite sau respinge apelul. Decizia se pronunță cu majoritate simplă, la deliberări neputând participa procurorul. Dacă apelul este respins hotărârea rămâne definitivă, iar dacă instanța admite apelul, hotărârea atacată va fi, de regulă, casată cu trimitere, instanța care o va judeca nefiind ținută de decizia instanței supreme pe fondul cauzei, dar de regulă decizie instanței supreme este respectată. În situația în care un nou apel va ajunge la Curte spre soluționare, în aceeași cauză, cu privire la aceeași chestiune de drept, atunci în secții reunite, Curtea va da o decizie obligatorie. În foarte puține cazuri nu se casează cu trimitere, respectiv în cauze penale cu vădite vicii de procedură.
--	---	---

GERMANIA Curtea Federală de Justiție	Conform art. 12 din Legea de organizare a instanțelor⁶, justiția se desfășurează prin instanțe locale, regionale, superioare și prin Curtea Federală de Justiție (<i>Bundesgerichtshof</i>) Judecătorii Curții Federale de Justiție sunt desemnați de Ministrul Federal de Justiție împreună cu Comitetul Electoral pentru Judecători și sunt numiți pentru o perioadă nedeterminată de Președintele Federației. Comitetul de selecție este alcătuit din cei 16 miniștri de justiție de Land și un număr egal de membri aleși de <i>Bundestag</i>, respectând regulile reprezentării proporționale. Ministrul federal și membrii comitetului pot desemna candidații. Comitetul analizează dacă aceștia îndeplinesc condițiile formale și personale, inclusiv cele de integritate, pe baza dosarului personal al candidatului și a unei opinii scrise din partea consiliului pentru numiri în sistemul judiciar. Rezultatul selecției poate fi contestat în cadrul unei proceduri administrative obișnuite. Propunerea este înaintată ministrului federal, care se bucură de o marjă de apreciere în linie cu criteriile de evaluare generale și care o înaintează către președintele federal. O persoană poate fi numită judecător la Curtea Federală de Justiție doar dacă a împlinit vârsta de 35 de ani (art. 125 par. 2 din Legea de organizare) Curtea Federală este formată din 129 de judecători, dintre care 17 judecători președinți de complet și un președinte, organizați în 12 complete civile și 5 complete penale. Completul de judecată al instanței supreme este alcătuit din 5 judecători de carieră. Curtea Federală Constituțională este alcătuită din 16 judecători care sunt aleși jumătate de <i>Bundestag</i> și jumătate de Bundesrat pentru un mandat de 12 ani. Comitetul Electoral pentru Judecători este format din miniștri de justiție din cele 16 state/landuri ale federației și din alți 16	Curtea Federală de Justiție din Germania este cea mai înaltă instanță de drept comun cu competență generală de ultimă instanță, în materie civilă și penală. Curtea Federală a fost fondată în 1950 având ca rol fundamental asigurarea uniformizării aplicării legii, dar și a clarificării aspectelor de drept, sens în care, instanța supremă are în competența sa corectarea erorilor de drept ale hotărârilor pronunțate de instanțele inferioare în grad. Chiar dacă efectul obligatoriu al hotărârilor instanței supreme este limitat, de regulă instanțele inferioare respectă hotărârile Curții Federale, practica judiciară, mai ales în materie civilă fiind ghidată de instanța supremă. <u>Competență.</u> Cu câteva excepții, Curtea judecă apeluri privind aspecte de drept, numite revizuirii/recursuri. O astfel de excepție o reprezintă Completul în materia dreptului brevetelor de la nivelul instanței supreme care are rolul unei instanțe de apel în materie. Recursul pe probleme de drept/revizuirea poate fi înaintată împotriva oricăror hotărâri pronunțate în primă instanță – atât la instanțele regionale, cât și la cele regionale superioare. Curtea Federală de Justiție este instanță de recurs împotriva tuturor hotărârilor instanțelor regionale superioare și ale instanțelor extinse de drept penal din cadrul instanțelor regionale. Recursurile împotriva altor hotărâri pronunțate de instanțele regionale sunt judecate de instanțele regionale superioare. Curtea va da o decizie obligatorie. În foarte puține cazuri nu se casează cu trimitere, respectiv în cauze penale cu vădite vicii de procedură.
---	---	---

⁶http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gvg/englisch_gvg.html#p0009

	membri care sunt selectați de către Parlamentul Federal, fără a fi neapărat membri ai Parlamentului. În afara Curții Federale de Justiție mai există alte 4 curți supreme federale, respectiv: Curtea Federală Administrativă, Curtea Federală în materie Financiară, Curtea Federală în materia Dreptului Muncii, Curtea Federală Socială. Separat de acestea există și Curtea Constituțională Federală care verifică constituționalitatea actelor normative.	
FRANȚA Curtea de Casație	Organizarea justiției se bazează pe un sistem dual: instanțe ordinare și instanțe administrative. Conform art. 65, par. 4 din Constituție, Consiliul Superior al Magistraturii prin secția pentru judecători face propuneri cu privire la numirea judecătorilor la Curtea de Casație, iar numirea lor se face de Președintele Republicii. <u>Componentă și organizare.</u> Curtea de Casație este formată din mai multe secții specializate pe domenii de drept. Numărul acestora a crescut pornind de la cele 3 secții inițiale, respectiv secția civilă, cea penală și <i>Chambre des requêtes</i> (camera de filtru – care se pronunță asupra admisibilității în principiu a apelurilor înainte de judecarea lor de secția civilă, care a fost desființată în 1947) la 6 secții în prezent. cauză este judecată în complet de 3 judecători dacă apelul este inadmisibil sau dacă nu sunt alte aspecte de natură să ducă la modificarea hotărârii atacate și apelul nu va fi admis. În caz contrar, apelul va fi judecat de un complet format din 5 judecători. Președintele completului poate decide judecarea în sesiune plenară (a întregii Curți) dacă hotărârea pronunțată poate duce la modificarea practicii sau problematica dezbătută este una sensibilă. În cadrul Curții funcționează 120 de judecători, care sunt judecători ai Curții, alături de 35 de posturi deținute de președinții curților de apel și de președintele tribunalului de mare instanță din Paris; sunt în majoritate judecători de	Curtea Federală de Justiție din Franța este cea mai înaltă instanță de drept comun, cu rolul de a verifica conformitatea hotărârilor pronunțate de instanțele de prim și al doilea grad de jurisdicție cu normele de drept, fără a se pronunța pe fondul cauzei. Curtea nu este considerată instanță de al treilea grad de jurisdicție, rolul său fiind asigurarea unificarea jurisprudenței și respectarea legii. <u>Competența.</u> Curtea poate fi sesizată cu recurs, „recurs în casație”, exercitat de către o persoană care a făcut obiectul unei hotărâri judecătorești sau de către Ministerul Public. Atunci când instanța consideră că hotărârea atacată nu a fost pronunțată în conformitate cu normele de drept, aceasta „casează” hotărârea, iar cauza este trimisă unei alte instanțe spre rejudecare. În caz contrar, recursul în casație este respins, iar hotărârea contestată devenind definitivă. În mod excepțional, instanța poate casa hotărârea fără trimitere spre rejudecare atunci când casația nu implică rejudecarea cauzei pe fond. Hotărârile pronunțate de Curte au caracter obligatoriu pentru celelalte instanțe. În afara atribuțiilor directe în cadrul Curții, președintele prezidează Consiliul Superior al Magistraturii în activitatea sa în materie disciplinară și de numire a judecătorilor.

	carieră, dar printre ei se numără și profesori de drept, și avocați în cadrul Consiliului de Stat și al Curții de Casație. Cei 17 judecători secunzi / adjuncți sunt aleși dintre judecătorii de la instanțele inferioare în grad pentru o anumită perioadă care nu poate depăși 10 ani. De regulă, aceștia nu au drept de vot, cu excepția cazului în care sunt judecători raportori. Membrii Curții de Casație sunt: președintele Curții, judecătorii președinți ai secțiilor, judecătorii de caz și judecătorii referendari.	Președintele Curții de Casație prezidează, Comisia pentru promovarea judecătorilor și Colegiul director al Școlii Naționale de Magistratură din Franța cu rol esențial în formarea inițială și continuă a judecătorilor. Totodată, punctul de vedere al președintelui Curții de Casație este cerut cu ocazia adoptării proiectelor de acte normative, cu privire la programele majore de reformă, cu ocazia numirii în funcții înalte, datorită credibilității și independenței de care acesta se bucură. Totodată, președintele organizează anual întâlniri pe aspecte de practică ale președinților de curți de apel.
ITALIA Curtea Supremă de Casație	<u>Numirea judecătorilor.</u> Potrivit Constituției din Italia (art. 104), sistemul judiciar este un organism autonom și independent față de Legislativ și Executiv. După stabilirea listei posturilor vacante de judecător din sistemul judiciar, Consiliul organizează concursuri de selecție. Pentru a fi numit judecător la Curtea Supremă, un candidat trebuie să aibă cel puțin 16 ani vechime în magistratură. Comisia de evaluare din cadrul CSM are atribuții în privința selecției magistraților pe criterii de vechime, capacitate profesională, aptitudini etc. Ca o excepție de la procesul obișnuit de selecție, profesorii de drept și avocații, cu vechime de cel puțin 15 ani și înscriși într-un Registru special, care pot fi numiți consilieri în cadrul Curții Supreme. Numărul profesorilor universitari și al avocaților numiți la instanța supremă nu poate depăși 1/10 din numărul total al membrilor Curții. <u>Componentă și organizare.</u> Curtea Supremă de Casație din Italia are în componența sa aproximativ 350 de judecători, respectiv un președinte, un vicepreședinte, 54 de președinți de complet și 288 de judecători. În cadrul Curții funcționează și 30 de judecători de la instanțe inferioare ca grad de jurisdicție, ca judecători de sprijin/asistenți.	Curtea Supremă de Casație a fost înființată prin legea fundamentală privind organizarea instanțelor din 30 ianuarie 1941 și are ca rol asigurarea „aplicării corecte a legii și a interpretării uniforme și unitare a dreptului în întreaga țară, precum și respectarea diferitelor competențe ale instanțelor”. <u>Competență.</u> Curtea soluționează căile de atac formulate împotriva oricărei hotărâri civile sau penale ori împotriva unei limitări aduse drepturilor sau libertăților fundamentale; dar poate judeca și în prim grad de jurisdicție, în unele cazuri. Pronunțând-se asupra hotărârilor instanțelor inferioare în grad, Curtea judecă recursul/apelul în casație și desființând decizia atacată va stabili și principiul de drept care trebuie aplicat. Cu toate acestea, hotărârile Curții nu sunt obligatorii pentru instanțe, în general, dar sunt de referință, iar judecătorii de la instanțele inferioare în grad respectă, în majoritatea lor, deciziile instanței supreme. Potrivit art. 111 din Constituție, orice cetățean poate sesiza instanța supremă invocând încălcarea legii cu ocazia pronunțării unei hotărâri de către instanțele inferioare în grad.

	Instanța supremă este organizată în 6 secții civile și 7 secții penale. Repartizarea cauzelor secțiilor civile și penale se face în funcție de criteriul obiectului cauzei. Una dintre secțiile civile, respectiv penale examinează și cererile inadmisibile. În cadrul fiecărei secții, instanța judecă în complet de 5 judecători (un președinte de complet și alți 4 judecători, președintele de complet fiind asistat de alți judecători președinți de complet). Secțiile Unite ale Curții (formate dintr-un judecător președinte și 8 judecători din cadrul diferitelor secții ale instanței) au competența de a judeca o cauză atunci când aceasta vizează stabilirea competenței sau aspecte discutate anterior privind puncte de vedere divergente de interpretare a legii, dar și în materie disciplinară privind judecătorii, procurorii și avocații.	Curtea, are totodată competența de a soluționa conflictele de competență ivite între diferitele instanțe inferioare. Instanța supremă are, de asemenea, atribuții non-jurisdicționale în materie electorală și privind referendum-urile privind abrogarea unor legi.
OLANDA Curtea Supremă	<u>Judecătorii Curții Supreme</u> sunt numiți pe o perioadă nedeterminată, ca o garanție a independenței acestora, vârsta de pensionare fiind stabilită la 70 de ani. Aceștia nu pot fi suspendați sau demisi fără acordul lor, de Guvern sau de Parlament. <u>Numirea judecătorilor la instanța supremă.</u> Curtea Supremă recomandă candidații ministrului justiției. Ministrul desemnează persoana pentru a fi numită, iar numirea este aprobată de Parlament, după care judecătorii sunt numiți în funcție de către Rege. Judecătorii Curții Supreme provin dintr-o varietate de profesii, dar cele mai multe de natură judiciară sau din mediul universitar, unii dintre ei având și specializări în anumite domenii de drept. <u>Organizare.</u> De regulă, completele de judecată la instanța supremă sunt formate din 5 judecători, dar în funcție de natura cauzei acestea pot fi formate din 3 judecători. Totodată, pe baza sistemului consultării în camere/secții adoptat de Curte, în multe dintre cauze judecătorii nu judecă într-un anumit	Curtea Supremă din Olanda, cu sediul în Haga, este cea mai înaltă instanță din sistemul judiciar olandez, judecând apeluri în casație în materie civilă, penală și în materia dreptului fiscal. <u>Competență.</u> Rolul său este de a asigura o practică judiciară unitară și de a verifica dacă în pronunțarea hotărârilor de către instanțele inferioare (de apel) au fost respectate dispozițiile legale, avându-se în vedere atât aplicarea dispozițiilor legale cât și motivarea acestora. Hotărârile pronunțate în materie administrativă nu sunt susceptibile de a fi atacate cu apel în casație, cu excepția hotărârilor Consiliului Central de Apeluri cu privire la anumite motive specifice. Diferența dintre un apelul ordinar și cel în casație constă în faptul că în cazul celui din urmă sunt examinate numai aspecte de drept, inclusiv de natură procesuală, instanța supremă pronunțându-se pe aspectele de fapt deja stabilite în hotărârea instanțelor de apel.

	complet o cauza anume, ci pot să-și prezinte punctul de vedere privind aspectele de drept ale cauzei în secții/camere, asemenea consultări având loc săptămânal. Secțiile/camerele instanței supreme sunt împărțite astfel, prima secție civilă judecă în materie civilă, comercială și în materia dreptului familiei, dar și în alte cauze care nu vizează în totalitate aspecte civile, cauzele penale și extrădarea intră în competența celei de-a doua secții care se pronunță și asupra revizuirii în cauzele penale, în vreme ce a treia secție judecă în materie fiscală. repartizarea judecătorilor pe secții este următoarea: 10 judecători la secția civilă, 12 judecători la secția penală, 14 judecători la secția în materie fiscală. Intre altele, instanța supremă are competența de a demite sau suspenda judecătorii care nu mai corespund profesiei sau care au fost condamnați pentru infracțiuni grave, dar aceasta atribuții sunt exercitate foarte rar nu numai pentru ca asemenea cazuri sunt foarte rar întâlnite dar și pentru că, de regulă, în astfel de situații judecătorii își dau demisia. Curtea este de asemenea responsabilă cu investigarea judecătorilor împotriva cărora au fost primite plângeri de către Procurorul General.	După casarea hotărârii, Curtea trimite cauza spre rejudecare curții de apel. Procedura în fața instanței supreme este aproape în întregime una scrisă și formală, sens în care este de menționat inclusiv respectarea principiului reprezentării legale obligatorii a părților în fața instanței de casație. Astfel, în cauzele în materie civilă, părțile trebuie să fie în mod obligatoriu reprezentate de avocați în fața Curții Supreme, iar avocații care pot pune concluzii în fața instanței de casație trebuie să aibă o anumită vechime și experiență în profesie, primind titulatura de „avocat la Curtea Supremă”. Cauzele în materie penală, însă, inculpații se pot apăra singuri chiar cu ocazia judecării apelului în casație, dar în mod obligatoriu motivele de casație trebuie prezentate în scris de un avocat. Totuși, pentru avocații care îi reprezintă pe avocați în fața instanței supreme nu este necesar să fie înregistrați în Bariul din Haga. Ministerul Public poate sesiza instanța supremă cu apel în casație.
SPANIA Tribunalul Suprem	În numirea judecătorilor la Tribunalul Suprem, Consiliului judiciar din Spania exercită o serie de puteri discreționare legate de formularea propunerilor. Toate hotărârile Consiliului trebuie să fie motivate și pot fi atacate la Secția Administrativă a instanței supreme de către candidați În cadrul celei de a patra runde de evaluare, GRECO a formulat recomandări cu privire la folosirea unor criterii obiective și cerințe de evaluare care să fie avute în vedere pentru numirile în funcție la Tribunalul Suprem, pentru a nu exista nicio îndoială cu privire la independența, imparțialitatea și transparența acestor proceduri. <u>Componentă. Organizare.</u> Tribunalul Suprem din Spania este constituit din președintele instanței, președinții de secție și judecătorii stabiliți prin lege pentru fiecare secție.	Tribunalul Suprem (Tribunal Supremo) are sediul în Madrid și este singura instanță cu competență națională, fiind instanța cu cel mai înalt grad de jurisdicție în toate materiile, cu excepția drepturilor și garanțiilor constituționale care intră în competența Curții Constituționale. Tribunalul Suprem a fost creat în 1812 prin decretul Parlamentului din 17 aprilie în aplicarea art. 261 din Constituție. <u>Competență.</u> Instanța supremă are rolul în a asigura interpretarea uniformă a legii și, în consecință, o jurisprudență unitară. Tribunalul Suprem judecă în recurs, revizuire, în alte cauze extraordinare, dar și

Există 5 secții constituite la nivelul instanței supreme, secția civilă, secția penală, secția de contencios-administrativ, secția în materia dreptului muncii și secția militară. Președintele Tribunalului Suprem care este și președinte al Consiliului General Judiciar are putere de reprezentare națională a sistemului judiciar spaniol⁷. Pentru a fi ales președinte, trebuie îndeplinite o serie de condiții, respectiv să fie membru în ierarhia sistemul judiciar, în categoria magistraților de la instanța supremă, să îndeplinească condițiile cerute pentru a fi președinte de secție/cameră sau să fie avocat cu o reputație cunoscută și o vechime și experiență mai mare de 25 de ani în profesie. Președintele Tribunalului Suprem este numite în funcție de Rege, prin decret regal și pus în executare de Primul Ministru. Președintele va depune un jurământ în fața Regelui și va prelua funcția în cadrul unei sesiuni plenare a instanței supreme. Durata mandatului președintelui trebuie să coincidă cu durata mandatului Consiliului care l-a ales și mai poate fi ales și numit o singură dată pentru un nou mandat. Printre atribuțiile sale se numără și coordonarea inspecției instanțelor, stabilirea repartizării cauzelor în cadrul secțiilor Curții, sesizarea Consiliului General cu privire la vacanta posturilor de judecători și grefieri etc. Președintele este secondat de un director sau președinte de birou care poate fi numit și demis, în mod discreționar, de președinte. În prima ședință plenară a Consiliului General Judiciar următoare alegerii președintelui, trebuie ales vicepreședintele Tribunalului Suprem. Acesta este ales cu majoritate absolută de plenul Consiliului, la propunerea președintelui, candidații fiind judecători la instanța supremă și să îndeplinească condițiile cerute pentru poziția de președinte de secție. Dacă nu este întrunită majoritatea absolută a voturilor, un nou candidat pentru funcția de vicepreședinte va fi propus. Mandatul de vicepreședinte este de 5 ani, dar acesta poate înceta și mai devreme, în mod justificat, prin decizia plenului Consiliului. Președintele poate delega o serie de atribuții vicepreședintelui, acesta având rolul de a colabora și sprijini activitatea președintelui.	în materie penală cu privire înalți membri ai instituțiilor statului, dar și în privința legalității constituirii partidelor politice.
--	---

⁷Art. 585 din Legea organică spaniolă privind organizarea judiciară

JUSTITIA ÎN ACTUALITATE

Justiția în actualitate

- Revista Consiliului Superior al Magistraturii -

- Ediție îngrijită de –

Judecător Evelina Oprina

- membru al Consiliului Superior al Magistraturii -

- Redactor șef adjunct -

Procuror Alexandru Chereji

- secretar general adjunct al Consiliului Superior al Magistraturii -

- Secretar general de redacție -

Alina Bărbulescu

Colegiul de redacție - în ordine alfabetică –

Carmen Ioana Bălan

Loredana Bălănoiu

Daniela Câmpean

Ana Maria Coculescu

Iuliana Corcoveanu

Cristiana Crăciunescu

Rodica Duță

Diana Gavrilă

Mariana Ghena

Ruxandra Ghinescu

Alexandru Ionescu

Diana Marian

Constantin Daniel Motoi

Oana-Octavia Munteanu

Flavian Alexandru Popa

Elena Roxana Popescu

Luminița Cristina Stoica

Cristian Todoruț

Marius Daniel Tudor

Adresa redacției:

Redacția revistei „Justiția în actualitate”

Consiliul Superior al Magistraturii

Calea Plevnei, nr. 141 B, sectorul 6, București

e-mail: revista@csm1909.ro web:

www.csm1909.ro

INVITAȚIE

Revista *Justiția în actualitate* este o publicație deschisă oricărei persoane din sistemul judiciar care dorește să trateze o temă privind aspectele legate de cariera profesională, managementul judiciar, formarea profesională, practică judiciară neunitară, probleme de drept sau orice alt subiect de interes general pentru magistrați și celelalte categorii de personal din cadrul instanțelor și parchetelor.

Dacă doriți să deveniți colaborator al revistei vă rugăm să ne transmiteți materialul redactat de dumneavoastră, în format electronic (fonturi Garamond 12, tehnoredactat la 1,5 rânduri), **prin e-mail la adresa revista@csm1909.ro**, precum și **pe suport hârtie, prin poștă, la adresa - Redacția revistei „Justiția în actualitate” – Consiliul Superior al Magistraturii, Calea Plevnei, nr.141 B, sectorul 6, București, însoțit de o scurtă scrisoare de intenție care să conțină datele dumneavoastră de contact (obligatoriu – nume și prenume, instanța/parchetul, adresa de e-mail și, opțional, numărul de telefon) și acordul dumneavoastră expres privind publicarea materialului, o singură dată, într-unul dintre numerele viitoare ale revistei.**

În cazul selectării materialului furnizat de dumneavoastră pentru publicare vă vom contacta prin e-mail.

Redacția își rezervă dreptul de selecție a materialelor, precum și de corectură și editare, în vederea încadrării în spațiul disponibil și al respectării normelor legale și deontologice de comunicare în spațiul public, forma finală a articolului fiind supusă aprobării autorului.

ANUNȚ

Dacă aveți unele observații legate de materialele publicate în acest număr al revistei sau propuneri privind necesitatea unor noi secțiuni sau a tratării anumitor subiecte de interes general, vă rugăm să contactați Redacția revistei „Justiția în actualitate”, prin e-mail, la adresa revista@csm1909.ro.

MULȚUMIRI

Redacția revistei „Justiția în actualitate” mulțumește tuturor instanțelor și parchetelor care au transmis fotografii în vederea publicării în cadrul revistei.

ISSN 1843-4703

EXEMPLAR GRATUIT